חרב לדי ולישראל

Herev

חרב לד' ולישראל

נגד הספר „ישו הנוצרי ותורתו" מאת ד"ר יוסף קלויזנער. אשר בו יתאמץ להכניסנו תחת כנפי השכינה החדשה, כנוח עליו: יח בן מרים.

לד"ר קלויזנער
גשה נא ואמשך בני
האתה זה בני עשו ?
(בראשית כ"ז כ"ח.)

מאת

אפרים דיינארד.

ניו ארלעאנס.

תרפ"ג.

Moinester Printing Company
St. Louis, Mo.

אני ה׳ ראשון שלא קבלתי מאחר ואת אחרונים אני הוא, שאיני עתיד למסרה לאחר.

(ירושלמי סנהדרין פרק א׳).

אני ראשון שאין לי אב, ומבלעדי אין אלהים שאין לי בן,

(שם.)

אם יאבה קלויזנער, האפאסטאל החדש, למצוא במאמר זה רמז נגד ישו הנוצרי משיח צדקו, הנני נותן לו הרשיון, רק בתנאי לבל יקדים את המאוחר, ולבל ייחסו לחז״ל אשר חיו קודם החרבן.

הספר הזה ימנה מספר 49 למנין הספרים אשר הדפסתי, ואקוה לאל כי יחייני לראות את ספרי

היער באין דוב

נדפס, למלא בו מספר החמשים.

הספר ההוא יהיה הראשון בעברית, אשר יוכיח כי ישו הנוצרי לא היה ולא נברא. לא נולד ולא מת.

מהרסיך ומחריביך.

(במקום מבוא)

והכרתי כשפים מידך ומעוננים
לא יהיו לך.
(מיכה ה׳, י״א).

לא למלחמת תגרה יצאתי היום, אף כי ריב לישראל הוא. ואקוה כי אין איש אשר יאשימני כי ריב לא-לי הוא. ריב לישראל, ריב כל איש פרטי הוא, ריב לכל איש אשר רגלי אבותיו עמדו על הר סיני. ובכל זאת, מלחמתי היא רק מלחמת מגן נגד „אזאוו" הספרותי, הראשון במשך גלותנו הארוכה אשר יצא מקרבנו לנקום נקמת היהודי הבדוי ישוע בן יוסף ומרים, אשר יצרו צוררנו למען יהיה לנו למכשול עון. יהודי אשר מעולם לא נודע שמו וזכרו בדברי ימינו, וצוררנו מצאו לטוב להם לתלותו על עץ, תחת לתת לו למות מות טבעי, יען אם כמות כל אדם ימות בן אלהים, הן לא אלהים הוא, ואם אלהים הוא, עליו להתלות. ורק התלוי, לא מת טבעי, יוכל לעלות השמימה. ומי אשם בזה, אם לא היהודי הערום אשר ברוב נכליו יוכל להתחפש לבן אלהים ואף לאלוה עצמו. ופתאם אחרי עבור אלף ותשע מאות שנה, יצא אחד הסופרים העברים, מחדר „העברי החדש" וילבש בגדי כומר, חגור חרב עט והצלב בידו לאמר: הנה הבאתי לכם את האלוה בידי, נשקו בר אלהה. הנה אלהיכם! Ecco Deus! ויגש לנו את ספרו „ישו הנוצרי ותורתו" ויכסהו בשמיכה מדעית, לבל יכירו כי מות בו, תהיה מטרת המחבר מה שתהיה ערמה או פתיות, אבל ספרו הוא סם מות לצעירי ישראל, וחרב קדה בידי צוררנו, ועל כל איש יהודי, היודע תפוש עט בכף, החובה להרוס שניו בפיו לבלי תת לחמת צפעוני לשפוך את הרעל המסכן לכוס צעירי הדור החדש, ובכן נלכה ונעבוד כלנו, ולד׳ הישועה!

כללים.

ובערתי אחרי בית ירבעם כאשר
יבער הגלל עד תמו.
(מלכים א׳ י״ד, י׳).

א) מראשית יסוד הנצרות. החל ממחברי העוואַנגעליום. ראשי אבות הכנסיה הנוצרית. כהניהם וכמריהם. חכמיהם וסופריהם בימי הבינים, עד הפראפעססאָרים האחרונים בימינו, ובכלל כל אלה אשר כתבו התנצלות בעד הנצרות, כלם היו והנם עד היום צוררי ישראל. ובספריהם, ורק בספריהם השתמש ד״ר קלויזנער לחבור ספרו, „ישו הנוצרי ותורתו״.

ב) לכל חכמי הנוצרים הנודעים בתבל אשר כתבו והוכיחו כי ישו הנוצרי לא היה במציאות מעולם. לא נולד ולא מת. או הוכיחו כי אין אף מלה אחת אמת בכל העוואַנגעליום, לכלם כמעט אין זכר בספרו של קלויזנער, ושנים שלשה אשר הזכיר את שמם כמו הפראפעססאָרים וויללויאם ב. סמיטה. ארטור דרעווער, מ. פרידלאנדער, הלא זכר רק את שמותיהם כלאחר יד, אבל לא הביא מאומה ממה שכתבו, מלבד פרידלאַנדער, אשר נגדו יצא למלחמה, יען כחש במציאות ישו. ככל החכמים האחרים. ורק יען כי יהודי הוא, וכיהודי מלומד ידע לחזק את דעותיו גם עפ״י תורת ישראל.

ג) כל הזיופים ביאָזעפוס, אשר גם הסופרים האַנטיסעמיטים נאלצו להודות כי נוספו בידי מזייף, בידי עשו גסות אשר לא הבין אף לחקות שפת וסגנון הסופר הגדול, ועתה אין סופר בתבל אשר ינסה להתנצל ולהצדיק את הזיופים, לבל יהיה לשחוק, או יחשבוהו לבור פשוט, ופתאם יצא ד״ר קלויזנער איש המדע, העומד בתוך (לפי דבריו) בין היהדות והנצרות, ואיננו נוטה חלילה לשום צד, וקורא בקול רם, כי אין כל זיוף בספרי יוסף בן מתתיהו הכהן שר צבא ישראל, כמו לא ידע, כי בימים ההם, עוד לא היתה כל סבה לאיש הגדול ההוא להחניף את הרומאים ולהזכירם כי איש יהודי עשה עצמו לאלוה. בעוד אשר הרומאים היו כלם עובדי אלילים. והשליחים מבשרי אמונת ישו נחשבו למורדים אשר

חיבו ראשם, וגם זה קרה רק כמאה שנה אחרי מות יאָזעפוס. ולוא גם אמת היה כי ידע ממציאת ישו, גם אז לא נועז להזכיר בשמו, אחרי אשר הנצרות הטיפה נגד האלילית-הרומאית. אבל מה לו לקלויזנער, לדברי ימי ישראל וליהדות, אחרי אשר כבר נשבע לדגל ישו, נשבע ולא ימיר.... אשרהו !

ד) ד"ר קלויזנער מאמין בעוואנגעליום, וכל מלה ומלה קדושה בעיניו. עד כי יחשוב את כל הספורים לאמתים, חזקים ומוצקים כספורי דברי הימים אשר אין להכחישם, ואמונתו זאת רבה מאד. עד כי הגדול בכמרי הנוצרים לא יעיז להתחרות עמו.

ה) ד"ר קלויזנער הוא מאמין גדול בספר „חנוך", יען בכל ספורי העוואנגעליום תראו במראה ולא בחידות את כל הספר „חנוך" ומה גם כי נמצא בו קאפיטל מזויף בידי נוצרי כתבנית הזיוף ביוזעפוס. עד כי כבר נמצאו איזה חכמים בלי מדע אשר אמרו, כי בעל ס' חנוך גנב את ספוריו מהעוואנגעליום *) אף כי כבר הסכימו כל חכמי ישראל וחכמי העמים כי הספר נכתב שנים רבות קודש החרבן, ומתוכנו נקל לשפוט כי חבר אחרי חבור ספר דניאל, והשתמש לא לבד בעניניו, אבל גם בסגנון שפתו, ולפי דעתי, היה ספר חנוך היסוד הגדול — אף כי לא הראשון *) ליסוד רעיון הנצרות וישו בראשה..

ו) בהיות האדון קלויזנער חסיד מלידה ומבטן, מאמין בבעש"ט מנעוריו, וכרבים מהסופרים החדשים מבעלי „המרכז הרוחני" או „כת העברים" הוא נוח לאמונה. הנה לא יפלא כי קרוב הוא גם לאמונת ישו, על פי הכלל אשר הגיד לנו הרמב"ם ז"ל, כי „לפתח האמונה הכפירה רובצת" וכל המאמין

---

*) עיין ספר חנוך, קאפיטל מ"ו, מ"ח. ההעתקה העברית ע"י אליעזר גאָלדשמיט, — ברלין תרנ"ב 8.

*) כבר הוכיחו ראשי חכמי התבל, כי רעיון הנצרות בחיק אלילית ינוח, וכבר נודעה האגדה אודות מין ישו שנולד על פי רוח הקדש, שנים רבות קודם ספר חנוך, ואולי גם קודם ספר דניאל, אבל בספר חנוך מצאו אילן להתלות בו, בספר זה נמצאים חזיונות מהבילים אשר היו ליסוד נאמן לכותבי העוואנגעליום.

על פי האותות ידוע שיש בלבו דופי". אך אם לא יפלא הדבר הזה. הנה פלא הוא, כי המאמינים האלה כרבם נוטים לאמונת קארל מארקס, והנם סאָציאליסטים למחצה, פחות או יותר. ותחת שלש אלה רגזה הארץ באמת, וביחוד בימינו.

ז) הפתגם הנודע בין כל היהודים, כי מעולם לא המיר איש יהודי את דתו הוא אמת טהורה. והמומרים, כבר לא היו יהודים עוד קודם ההמרה. והפתגם הזה הוא אמת היסטאָרית גם בנוגע לסופרים, כי מעולם לא כתב איש יהודי מלה אחת להתנצלות ישו והעוואַנגעליום, והכותב כזאת, עומד קרוב לבית הטבילה.

שכר שיחה בטלה.

אמנם כן, בעיני אין כל ספק, כי ד"ר קלויזנער כבר קבל שכר שיחה בטלה מיד אחרים. כי הן צדיק בארץ ישלם. ולוא אמרתי גם אני לשלם לו שכר סופרים. שכר הראוי לו באמת על פי פעלו, אז עלי היה לצאת מחוג הסופרים, ואף מגבול בן תרבות, ואם אמרתי לתת חפש לעטי לדבר את אשר יהגה לבי. אז, בלשון אחרת דברתי עמו.

איש יהודי, סופר, מלומד, עורך מ"ע עברי המתימר לאוהב ציון, וחבר לועד הלאמי בירושלם. ואיש כזה לא יבוש להשמיע בשער ספרו. כי יכתוב, חיי ישו, זמנו ותורתו. איש כזה, חובתו הראשונה היתה, להודיע גלוי כי איננו יהודי, ולא כאשר כתב בערמה בהקדמתו, כי הוא רק אביעקטיבי, כעומד מן הצד, מרחוק, ואיננו נוטה לשום צד. ר"ל אף לא לצד היהדות. ולוא שמר את הבטחתו זאת. גם אז הלא חדל מהיות יהודי, למצער בכל משך ימי כתיבת ספרו. והוא, לפי דבריו משך של עשרים וחמש שנה. אבל מן הדף הראשון עד האחרון הראה לכל, כי התאמץ בכל כחו, ואף באמצעים לא כשרים. בשקרים וזיופים, להראות לקוראי עברית את האשר אשר מצא בנצרת. ואת התורה היקרה אשר מצא בבית לחם יהודה. בארוה.

אַביעקטיב.

במלה זאת אחז המחבר, להורות לנו כי בידו מאזני משקל להכריע בין היהדות וְהנצרות, וכאיש ישר ומדעי, לא יטה חלילה לשום צד לחובה או לזכות. ובכן לקח עליו המשרה רק להראות באופן אביעקטיווי את השנוי בין היהדות והנצרות. „ואם מתוך שנוי והבדל זה ת צ א ז כ ו ת ה ק י ו ם ש ל ה י ה ד ו ת מ א ל י ה, (?) יהיה זה רוח גדול" (הנה כי כן, לוא הכריע חלילה לצד הנצרות, אז אין להיהדות כל זכות הקיום, ואבדנו את הרוח הגדול הזה ?). ובכן בא המחבר לקץ מגמתו, כי אם יעלה בידו לתת לקוראים העברים מושג יותר נכון מישו ה ה י ס ט ו ר י (זכרו נא, כי עוד טרם הביא את כלי נשקו הכבדים כבר הודיענו כי יש ישו „היסטורי) . . . ועם זה יתן מושג מתורה „קרובה ליהדות (?) ורחוקה ממנה כאחת. . . ומכל חיי „ישראל בימי בית שני . . . . שעשו חזיון היסטורי (עוד הפעם יניא ראשנו בהיסטורי, כמו הביא לנו את ישו בידו לנקר את עינינו לאמר : ראו הנה ישו !) „זה ותורה חדשה (?) זו „אפשריים — אדע שמלאתי עמוד חלק אחד בדברי ימי „ישראל (כל מה שלא נכתב ולא נודע בדברי הימים הוא עמוד חלק. ולא נחוץ למלאותו). „שעד עתה היו כותבים „אותו כמעט נוצרים בלבד". (צד 3.2.).

בהקדמתו זאת, כבר הראה מחבר „ישו הנוצרי ותורתו" יושר לבו האביעקטיווי, באופן בולט כמיססיאָנער גמור. הבונה את מעלותיו על שלשה עמודים מוצקים. חוצפת, סכלות־תמימה ושקרים גלוים. כשדכן רגיל.

ח ו צ פּ ה.) כשופט רמים יאמר לשפוט על שתי הדתות כשופט צדק. אף כי אין איש משתי הדתות בא אליו לבקש משפט. וישכח כי בעלי הדתות האל אינם שנים שאחזו בטלית, זה אומר אני מצאתיה וכולה שלי, הנצרות החזיקה בטליתה, אשר לפי דבריה מצאה ביהודה, ואומרת כלה שלי, והיהדות לא באה בטענה נגדה מעולם לבקש אף את החצי, היהדות אומרת אם מצאת חפץ נחוץ לך, קחי לך כלו, כי לי אין חפֵץ בו, ומה גם בדעתי כי אני לא אבדתי ואת לא מצאת

מאומה. ובאספך רוח בהפנך, יהי לך אשר לך. וחוצפה נוראה היא, בבוא איש לא קרוא, לאמר: שמלה לי קצון אהיה לכם, ואתם הקשיבו למשפטי, כי צדקה אדבר. ועוד יותר, כי אין שני בעלי דינים במציאות. ביהדות ונצרות הננו רואים רק מכה ומוכה, חזק וחלש. אגרוף רשע ואנקת דל. החלש דורש רק כי ירפה החזק ממנו, ולא יותר. ומעולם לא באו שניהם אל המתוך כי ישפוט ביניהם.

סכלות-תמימה) אף לחשוב, כי יתכן לכל בן דת, תהיה איזה דת שתהיה, להיות אביעקטיוו בויכוחים, או אף רק בחקירת דת מתנגדו — היורד עד לחייו, והנכון להשמיד ולהרוג את כל המתנגדים לו, אשר לא יאמינו כמתו, לוא גם יהיה רק כדונג. ושרירי בטנו רכו ממשי, והאיש המתפאר בכמו אלה. סכל הוא ונוכל כאחד, ושוא יבקש פתאים אשר יאמינו לו. כאשר לא מצאו הנוצרים אף אחד מהם אשר קיים מצות ישו „אם יכך איש על הלחי, תן לו גם את הלחי השני". יען הוא נגד טבע האדם. (ועל זה אמר קהלת, יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט.) וכל המוסיף הרי זה משובח.

שקרים גלוים) שמע נא יקירי! לא עבודה מדעית לקחת על שכמך, רק מלאכת שדכן פשוט. הבא אל החתן המיוחס, ויציע לפניו שדוכים שונים. כלה אחת עשירה. אבל יחוסה פגום, אין איש יודע מי אביה. השניה קומתה דמתה לתמר. אבל עורת באחת מעיניה (כזב לו השדכן. כי אמנם עורת היא בשתי עיניה מיום הולדה). לשלישית, זרוע עם גבורה להיות סתרה על דודה ולהגן עליו מחמת שונאיו בידיה החזקות כמטילי ברזל, והפרונה האחד, הוא, כי חסר לה רק אשה טובת טעם. (הפרונות אחרים יכחיד תחת לשונו כדרך השדכנים) ועוד אחרת, עשירה בכל מנעמי התבל. אבל כל רכושה לא ירשה מאבותיה העניים, ורק בלכתה לעשות חסד עם המתים, פשטה על החללים המוכלים לקברות, כי אין חפץ למת בכסף וזהב. ובכן אתה, מיוחס עני, עליך לחיות אסיר תודה לי, בעד החסד אשר אני אומר לעשות, להשתדך עמך. ועוד יתרה אני מגיד לך. כי בהיות לבי טוב עלן, אריק את הניבי לבקש כתבים עתיקים באמתחות הפסילים הנפלאים אשר עשו אבות אבותי, ובלי ספק אמצא

שם „כתבי יחוס" אשר יוכיחו באותות ובמופתים. כי ראש בית משפחתך אשר בו תתגאה, היה קרוב ומודע גם למורי ואלהי, ובכן נתחתן, והיינו למשפחה אחת וגוי אחד.

נאום השדכן, ד"ר יוסף קלויזנער. הבא על החתום. פה ירושלם עיר הקדש.

ע"ד בראשית הקדמתו, במחתרת בא אלינו להפהידנו לכל נתגאה ביהדותנו, ויוציא את הצורר וואלטייר מקברו ויציגהו לפנינו כסמל בלהות נגד היהדות, אף כי אין כל צורך וכל תועלת להשליכו מקברו אשר ירקב שם זה מאה והמשים שנה. צורר ישראל זה אשר איש ביהודה כמעט לא שם לב אליו בחייו, ומה גם בימינו. אין איש בין היהודים הקורא את ספריו אשר כבר אבד עליהם כלח. וצוררים רבים קמים עלינו הדשים לבקרים. ולנו אין כל חפץ ורצון ללין בקברים ולבקש שם אנטיסעמיטים רקובים למען נשמע שריקותיהם מלפני מאתים שנה. לנו די והותר זכר המן האגגי פעם בשנה. להזכירנו כי הננו יושבים אל עקרבים מאז עד היום. ואם נאמר לרשום בספר שמות הצוררים, לא יכילום עשרה ספרים, אבל לקלויזנער השופט האביעקטיווי, נחוץ היה לבוא אלינו ומקל חובלים בידו, להלך עלינו אמים, כי אם נקשה עורף לבלי התחתן עם בנות הערלים. מרה תהיה אחריתנו. ואם לא זאת היתה מחשבתו, יורני טעותי.

חיי ישו.

הלמתים תעשה פלא (תהלים פ"ח, יא).

חיי ישו", כן כותב המחבר על שער ספרו, קשה להחליט, כי לא ידע קלויזנער החלטת גדולי חכמי העמים בזמננו, כי ישו הנוצרי לא היה ולא נברא, והכנסיה הנוצרית בראה לה בדמיונה מין ישו על פי רוחה. והאות הוא, כי בכל תקופה תתן לאידעאל שלה פנים אחרת, תמול נחוץ היה מין ישו מפליא לעשות נסים ונפלאות, ולמחרת היום, כאשר חדל העם מהאמין בכמו אלה, יצרה לה מין ישו אחר, ישו בבגדי

רענאן, ובתקופה האחרונה, ישו הסאָציאַליסט, הבאלשעוויק, ומי יודע איזה מין ישו יולידו אחרי חמשים שנה. וקלויזנער כותב „חיי ישו" ? שחוק צדיק תמים ! שלא ראה ספר מימיו. המצא קלויזנער אף איש אחד בתבל אשר ראה את ישו הנוצרי ? (את העוואַנגעליום יסתיר בתיק טליתו בדברו ליהודים.) המצא אף איש אחד במשך מאה שנה קודם חרבן הבית ואחריו *) אשר דבר עמו ? המצא איש יהודי מאמין בעוואנגעליום בלתי אם בא בשכרו ? ואם מצא בור ועם הארץ מאמין, האם יחשוב לו זאת לכבוד להיות נמנה עמהם ?

ח י י י ש ו ! האם מצא בין כל ראשי אבות הכנסיה הנוצרית טאַציטוס, טהעאָפילוס הבדוי, יוסטין, ארע-גינוס, צעלזוס, אייזעביוס, ורבים כמהם. אף אחד אשר ראה את ישו חי על האדמה ? האם מצא קלויזנער בכל ספרת ישראל העתיקה, אף אחד בין חכמי ישראל אשר ראה את ישו הנוצרי חי ? העוואַנגעליום אמנם יספר כי ישו התוכח עם הפרושים ויחרפם. הובא למשפט לפני הסנהדרין. אך מכלם אין כל זכר ורמז בדברי הימים, כי ראו את ישו הנוצרי, או התוכחו עמו ? אבל תחת זאת הלא ידע וראה קלויזנער גדולי חכמי התבל, נוצרים מלידה ומבטן המכחישים מציאות ישו חי. עד כי לא נחוץ לי להזכיר בשם. את הפראפעססאָר וויליאם ב. סמיטה מנוי ארלעאנס, בספרו Ecce Deus, Die Urchristliche lehre des reingoetlichen Jesu. Yena 1911. או העתקתו האַנגלית, Ecce deus, Studies of primitive christianity London 1912. וכן וורעדע אשר הרעיש את כל העולם הנאור בספרו The Christ Myth, Arthur Drews. Translated from the third Edition by C. Delisle Burns, Chicago, 1910. 8.

*) בן שלשים שנה היה ישו בהתגלותו, (על דברת העוואנגעליום) וכשבעים שנה קודם החרבן נתלה, ועל דברת העוואנגעליום עצמו נמשכו כל ימי עבודתו, מיום התגלותו עד יום מותו, לערך שנה אחת, או איזה ימים יותר מזה. ואף לדברי המאחרים את מותו לשנת ל"ב לימי חייו, הלא יכל לעבוד רק שנתים. אבל אין כל הוכחה לזה מצד העוואנגעליום.

ועוד רבים כאלה, ביחוד בין כהני הנוצרים באמעריקא אשר החלו להטיף מעל הבמה נגד יסודי הנצרות ואלהות ישו *), וכל כתבי העתים מלאים מהם, ורק הרב הגדול ר' יוסף קלויז-נער המלא בכל חדרי תורת ישו לא ידע מזה, וכפוילוס בשעתו — אם היה איש כזה במציאות — הופיעה עליו רוח הקדש, לעזוב את היהדות ולהטיף לבן מרים.

אנה פני קלויזנער מועדות, ומה היתה מטרתו בחבור ספרו אשר עמל עליו חצי יובל שנים, קשה להבין, ורק אם נתבונן אל הלך רוח הסופרים החדשים בכלל, אשר יצרו לנו בשנים האחרונות ספרות של שמד וזמה בעברית. וספרות הסידות-בעשטי"ת בזארגאָן, והסופרים באו על שכרם מיד חברות וכתות ידועות — כמו הזארגאָנים בכתבי העתים האמעריקאנים אשר נהפכו פתאם למיססיאָנערים חסידים, ובראשם יצחק אבן. ובין הסופרים העברים שניאור, טשער-ניכאָווסקי, ברדיטשעווסקי, שטיינבערג ועוד. אז נבין איזה רוח עבר על אחד מחבריהם ד"ר יוסף קלויזנער, ואם שגיתי במשפטי, אחלי, תנו לי פתרון יותר נכון.

*) בספרי „היער באין דב" אשר אקוה לגמרו בקרוב. יבואו שמות כל הסופרים והספרים אשר כתבו נגד הנצרות. אך לא פה המקום להזכיר את כלם כי רבים המה. בספרי הנזכר אקוה להוכיח מדברי ישראל והתלמוד, כי אין כל זכר לנו אודות ישו וכל מעשיו, ורק בעלילה באו עלינו צוררי ישראל למען הנקם בנו. והמאמין החסיד רבנו קלויזנער המכחיש מציאות משה רבנו (בספרו עמוד 247, באמרו „משה הריהו כלו אישיות אגדית") שכח, כי באין תורת משה „אין מזח לכל בנין הנצרות", ועם זה יאמין באגדת חז"ל כפשוטן. ועוד יותר כי יחשבן להיסטאריות, ולא חסר לו רק להודות, כי יאמין גם בספורי רבב"ח כפשוטן, ויכחיש מציאות לטרות שטערלינג.....

הפתח לגיהנם בירושלם

(עירובין דף י"ט).

עומד לו יהודי שמל ולא טבל, יהודי עורך „השלח", על פתח השער, וספרו „ישו הנוצרי" בידו, וקורא אל היהודים לאמר: מי פתי יסור הנה, וחי!

על שער ספרו כתב שקר גלוי „ישו הנוצרי, זמנו, חייו, ותורתו". שקר גדול אחד הכולל רבבות שקרים שונים.

א) ישו הנוצרי, איש כזה לא נודע בדברי ישראל.

ב) זמנו, היש זמן לדבר שלא היה בעולם? ולכל היותר יוכל החוקר לחקור באיזה זמן בדו את השקר. אבל בשום אופן לא יתכן להגביל את היום ואת השנה. את אשר לא ידע העוואנגעליום עצמו.

ג) חייו, אם אין איש בכל העולם כלו אשר בכחו להראות לנו את מציאותו, מלבד המאמינים בעוואנגעליום — באותות ומופתים נאמנים מדברי הימים. איך יוכל איש אשר למד מעט הגיון להשמיע ולדבר אודות חייו. חיים שלא חית מעולם?

ד) תורתו. לא לבד כל איש יהודי יודע תורה אשר קרא את כל ספרי המעשיות בעוואַנגעליום לא מצא בו כל זכר לאיזה תורה, מלבד איזה פסוקים המכילים מדות ומוסר אשר העתיקו מחברי העוואנגעליום מספרי ישראל. אבל גם כל גדולי חכמי העמים בתבל יודו כיום, כי אין תורה ואין דת בכל העוואנגעליום, מלבד ספורים למאמיני כל דבר, ובכל אופן לא יתכן לכנותם רק בשם „אמונה". והאמונה הלא איננה תורה ולא דת. ולבדוא איזה אמונה לא נחוץ להיות מחוקק, אף לא חכמה רבתי נחוצה לאיש החפץ להפיץ איזה אמונה אשר בדא מלבו, או שמע מפי אחרים. ופתאם הופיע רוח הקדש מקבר גלגלתא בבית מדרשו של הד"ר קלויזנער, לספר לנו מעשיות לא נודעו לחכמי ישראל, במשך אלף ותשע מאות

שנה. מעשיות שכבר הכחישו אף גדולי חכמי הנוצרים בכל התבל. ולספורי העוואַנגעליום המכחשים כבר, קרא בשם „דעת“ ולמען הפחיד את הפתאים המאמינים עם האפקורסים הרשעים כתב בהקדמתו לאמר : רק דבר זה הוא מטרת הספר הנוכחי שהשתדלתי „לעשות אובייקטיבי ככל „האפשר (?) ומדעי ככל האפשר (?) והתרחקתי בו מִמגמות „דתיות ולאומיות סובייקטיביות ועומדות מחוץ למדע (?)... „כי לא ללמד סניגוריה על היהדות (ובזה אני מאמין לו) „וקטיגוריה על הנצרות (מה שאינני מאמין), ולהיפך אני „רוצה בזה אלא לבאר ולהסביר את „הנגוד הגדול“ שמדבר „עליו וולטיר (וואלטער). העובדה, שהיהדות הולידה את „הנצרות, (???) מוכיחה, שהנצרות דומה להיהדות הרבה „(??) . . . . ויחס אובייקטיבי כזה השתדלתי לשמור בכל „הספר (?)“.

שפתים ישק מהברנו איש המדע אשר גלה לנו אמעריקא חדשה. כי יתכן לכתוב ספר מדע בנוי על יסוד ספורי בדים. וכי איש יהודי אשר נולד, חנך ולמד תורת ישראל, ועל ישראל פרנסתו, יוכל להיות אביעקטיבי (שלא להטות לאחד הצדדים) בדברו אודות הנצרות והיהדות. השמעו אזניו מה שדבר בפיו ? אז האם חשב כי לגמולי מחלב ידבר, ואיש לא ישאלהו. אם הוא יהודי באמת ? אם לא לב אבן לו ? אם לא מכר את נשמתו ? היתכן, סופר עברי אשר ראה עני עמו ברוסיא. כל המון הצרות והתלאות אשר עברו על ישראל בימינו אלה. גזרות, הריגות, שחיטות וכל מצרי שאול אשר החרידו את כל התבל כלה. סופר אשר ראה עוללי טפוחים נפוצים אל הסלע. אמות רחמניות נשחטות כבני צאן, בנות ציון עדינות נענות ורטושות בידי חיתו טרף מאמיני „תורת ישו“, הונם ורכושם למשיסה בידי רוצחים פראים. בתיהם עולים על המוקד לעיניהם ומתגוללים תחת כפת השמים מבלי גג על ראשם, בלי כסות בקרה ומבלי לחם להם ולטפם. יתומים לרבבות תועים כצאן בלי רועה, רעבים ויחפים. משלכים כטיט חוצות כמו נולדו מאבן, נהרגים בידי הרשי משחית בלי רחם, והכל בידי מאמיני „תורת האהבה“, וסופר עברי מתפאר כי הוא כותב על דבר הנצרות ברוח

שוקטה ולב מתנה מבלי להטות לאיזה צד ? היאומן כי יספר ? ולוא גם לבו לב אבן, היתכן ? הן גם נוצרים ישרי לב בכל העולם הנאור הרימו קול גדול על הרצח הנורא אשר חוללו ידי הפראים. והמחבר, הסופר, העורך מכתב עתי עברי לעברים, היודע כי כל הצרות והתלאות אשר ראה בעיניו אינן מקרה פתאם, רק המשך שלשלת ארוכת אלף ותשע מאות שנה. וכליותיו לא יסרוהו פן יתפש בכף ? ולוא גם יבטיחנו על אמונתו כי בא בשכרו מידי המשלחת, גם אז אין איש יאמין לו, כי יוכל להביט במנוחה על כל הנעשה לבני עמו. אבל מחברנו איש המדע אשר לבו לא יגפהו בראותו צרות עמו, עוד יתרה עשה, ולא לבד כי לא נטה לצד היהדות. אך בכל ספרו, מן המלה הראשונה עד האחרונה, הננו רואים אותו נוטה לנצרות, ולא לבד נוטה, אבל גם מתנצל. ולא לבד מתנצל אבל גם מכחיש פעמים שתים שהוא ארבעה. ולא לבד זה, אבל גם זיופים גלוים, כמו הזיופים ביאַזעפוס פלאוויוס אודות ישו ויוחנן המטבל, אשר כל העולם הנאור כבר החליט כי זיופים גסים המה, זיופים אשר נעשו בידי עשו אשר אין איש נסה עוד להתנצל בעדם. ומחברנו הסופר העברי מצא נכון לפניו להשמיע כי אינם זיופים, וכי שר צבא ישראל, כותב קורות בני עמו הנאמן, אשר כל העולם הנאור נשען עליו במשך קרוב לאלף ותשע מאות שנה, יוכל לכתוב בספרו הי"ח לעתיקות ישראל בדברו אודות הרעות אשר עשה הצורר פילאטוס נציב רומא לבני עמו ביהודה לאמר :

ויהי בימים ההם היה איש בשם ישו, איש חכם, אם בככל יתכן לקרוא אותו בשם איש, הוא עשה נפלאות גדולות, ויהי מורה לכל תאבי דעת ואמת, ורבים נהרו אחריו, יהודים ולא יהודים, הוא היה המשיח אשר האשימוהו רוזני בני עמנו וגדולנו, ופילאטוס הביאו לתליה, ובכל זאת למרות כל אלה, לא עזבוהו אוהביו הראשונים, ונראה חי עוד הפעם שלשה ימים אחרי התלותו, כאשר נבאו עליו איזה נביאים. עם עוד מופתים אחרים אשר עשה, וישנם עוד היום קהל בני אדם הנושאים עליהם שם „משיחיים" אשר קבלוהו עליהם לראש".

והד"ר קלויזנער לא ידע בשת להשמיע על הזיוף הגס הזה,

כי נכתב באמת ביד יאָזעפוס, וכי הוא איננו נוטה לא להיהדות ולא להנצרות. וממאות הספרים אשר הזכיר בספרו, מדוע בחר רק את אלה המתנצלים בעד הנצרות, ולא זכר רק כלאחר יד את כל חכמי הנוצרים הגדולים ומפורסמים בכל התבל המתנגדים לנצרות ומכחישים בפה מלא מציאות ישו בכלל ?

שים נא ידך תחת ירכי ד״ר קלויזנער והשבעה לי בשם ישו משיחך, אפוא מצאת את כל הספרים המתנצלים בעד הנצרות ? באדעססא לא היו מעולם, ובאוצר ספרי „אברבנאל״ בירושלם אין זכר להם. יען אני יודע את כל הנמצא באוצר ספרים ההוא, ואם לא צירי המשלחת חפשו ומצאו אותם בלאנדאן ובערי אשכנז למענך ? ומדוע שכחו להביא לך ספרי החכם הגדול וויליאם ב. סמיטה *) או ספרי החכם המהלל הפראפעססאָר ארטהור דרעווס, אשר הרעיש את העולם בספרו The Christ Myth ועוד המון רב חכמים נודעים בתבל חדשים גם קדמונים, אף כי ידעת אותם בשמם ושם ספריהם ? הגם זה הוא יען אינך נוטה לצד אחד? ובחפצך להשפיל כבוד היהדות ולהעלות כבוד הנצרות דברת תועה על ר׳ אליעזר בן הורקנס אחד מגדולי עמודי ישראל, אשר אמרת לכסותו בטלית נוצרי. דבר אשר לא נועז עוד להשמיע אף מיססיאָנער אדוק, תחת אשר כלנו יודעים כי חכמי ישראל התרחקו ממנו, רק יען כי לא הטה אחרי רבים, כדין התורה, מפני החק אשר שם לו לבל יגיד דבר אשר לא שמע מפי רבו, ולפני מותו נזכר, כי דבר פעם אחת עם יעקב איש כפר סכניא, ויחשוב לו זאת לעון, ואתה קלויזנער יקירי עשית מזה מטעמים להמשלחת אולי בכונה כי יעלוך אל על לשבת על כסא בישאף בלאנדאן, ובא האות, כי המשלחת באמעריקא מדפסת עתה את ספרך בהעתקה אנגלית, במטרה להלקו הנם לכל צעירי ישראל, ובלי ידיעת ורשיון המחבר הלא לא יעיז איש להעתיק את ספרו, ושכר ידיעה כזאת בהאי עלמא ידוע לרבים. ובלי ספק הייתָ לסמל לאלה צעירי ישראל אשר הלכו לעבוד במערכת

*) הלאה אדבר אודותם בפרט.

מכתב עתו ,,ירושלם חדשה" הערוך על ידי אשה נוצרית ממעם המיססיאן בעיר אלהים, בראותם כי הותרה הרצועה, ועל ידך נפתח הפתח לגיהנם לרוחה בעיר קדשנו, כי לאיזה תכלית אחרת רשמת על ספרך ,,מותר לתרגם ספר זה ללשונות אחרות רק בנטילת רשות מאת המחבר". הלא זה הוא דבר מובן מאליו, ובכל ארצות תבל יודע גם נער קטן כי אסור להעתיק ספר ללשון אחרת בלי רשיון המחבר? האין זאת קריאה למשלחת, לאמר, בואו והעתיקו ב ר ש ו ת י?

קלויזנער יודע בלי ספק את ההבדל הגדול בין ההלכה והאגדה. או הפשט והדרש. והנה, בהלכות חז"ל יכחיש בדברים ברורים, כי לא נהגו בישראל קודם החרבן. וחז"ל בדו את ההלכות מלבם. אבל באגדות יאמין ויאמין כפשוטן וככל נוצרי אדוק יאמין באגדות אשר חזק למצוא בהן רמז לנצרות. ולא חפץ לדעת כי כל הענין עם ר' אליעזר בן הורקנס הוא א ג ד ה, ותנור של עכנאי יוכיח, כפי אשר פתר בטוב טעם הרש"ט ז"ל בספרו ,,פרדס רמונים" אודות הבת קול וכותלי בית המדרש, ועד כמה היה ר"א רחוק ממינות, נוכיח משנאתו לע"ז, עד כי החמיר כי כל האוכל פת עכו"ם כאוכל בשר חזיר. ועל צדיק כביר זה יעיז סופר עברי לעשותו נוטה לנצרות? שמו שמים!

תורת ישו הנוצרי.

כי עברו תורות חלפו חק. הפרו ברית עולם.
(ישעיה כ"ד, ה.)

כל חכמי העמים, וביניהם גם כהניהם אשר לא הכו בעורון, יודעים ומודים, כי מעולם לא נתן ישו הנוצרי כל תורה חדשה, מלבד „אמונה". אמונה הממלאת את כל העוואנגעליום מן הקץ הראשון עד האחרון. והאמונה היא, להאמין במופתי ישו, והאמונה כי מת לכפרת פשעי העולם, קרבן כללי, אשר מעולם לא דרש יוצר התבל כי איש אחד, או אף אומה שלימה יקריב את נפשו למות למען כפר בעד חטאות אחרים. אחרי אשר גם בנים לא יומתו על חטאת אבותיהם. עול כזה לא יוכל איש דעת להאמין, כי אלהי הצדק והרחמים ידרוש מות איש צדיק וישר בעד פשע זרים.

העוואנגעלים דורש, כי יאמינו, כי ישו נולד שלא כדרך הטבע, מאב ואם, רק מרוח הקדש. והאמונה הזאת היתה לחק וליסוד הנצרות. וכל הכופרים באמונה זאת נחשבו לאפיקורסים, ואין להם חלק ונחלה בישו.

העוואנגעליום דורש, כי יאמינו במופתי ישו — אשר עין איש לא ראתה מעולם. מופתים אשר על ידם באו לכלל ידיעה, כי רק בן אלהים או אלהים עצמו יוכל לעשותם, ועל כן עשו את ישו לבן אלהים, ואף לאלהים. וכל הכופר בזה, קטן יהיה במלכות השמים, ותקומה לא תהיה לו ביום בוא היום הגדול והנורא, אבל, תורה חדשה? מי שמע כזאת? העוואנגעליום עצמו מיחס לישו את הדברים, כי לא בא להוסיף או לגרוע אף קוצו של יוד מתורת משה. ואם כן מי יעיז ליחס לו תורה חדשה? ואם לא נועזו כל חכמי הנוצרים וכהניהם, ואף לא האב הקדוש ברומא לבדות שקר כזה. הנה ילד יולד לנו יוסף קלויזנער שמו, אפאסטאל יותר גדול מפוילוס, ומיחס לישו „תורה חדשה" אשר מעולם לא עלה על לבו, וכל זה הוא, יען הוא מתאמץ להיות נוצרי

יותר מפוילוס ואף מישו עצמו. אבל איה אפוא היא תורת ישו הנוצרי „אשר הבטיח לנו על שער ספרו? חפשו נא בכל ספרו—„אשר לפי דעתי בצדק אכנהו בשם „העוואנ־געליום החדש", אם תמצאו בו מלה חדשה אחת אשר לא שמענוה כבר מפי העוואנגעליום? *)

לא לבד החרדים בישראל אשר מעולם לא ראו את העוואנגעליום, אבל גם החפשים, אספוק מאד אם אחד מרבבה קרא בו, ואם קראו איזה פסוקים, ברור הוא בעיני כי מעולם לא העמיקו להתבונן עליו, כאשר לא התבוננו עליו כל חכמי ישראל וסופריו בכל הדורות, וזה האות כי לא חשבוהו לספר הראוי לשום לב אליו והמעטים אשר כתבו נגדו, עשו זאת, לא מחפץ לב, על פי הכלל אשר צוו נביאי ישראל „ילכו איש בשם אלהינו" ורק יען הצוררים בקשו תמיד תואנה להתוכח עם חכמי היהודים, על אפם וחמתם, ומעולם לא קרה עוד, כי אחד מחכמי ישראל יקרא לחכמי הנוצרים לבוא להתוכח, ורוב הויכוחים הנמצאים בדפוס או בכ"י, רבם ככלם הנם כלליים, והאחד הכולל איזה פרטים הוא ס' חזוק אמונה, וגם זה חבר בידי קראי, ולא יכיל בקרת על כל העוואנגעליום, רק על איזו קאפיטל המיוחסים לשלשת השליחים, מתיא מרקוס ולוקוס.

הנה כי כן הנני מוצא חובה לי להראות להקורא העברי, אשר לא ראה, או לא חפץ לראות את העוואנגעליום, מה היא „תורת ישו הנוצרי", אשר ד"ר קלויזנער יתאמץ לשננה לבנינו, לבל יתעו לחשוב כי אמנם ישנה תורה כזאת במציאות, ואם ימצאו איזה ענינים נכחים בהעוואנגעליום, הלא כלם לקוחים מדברי הנביאים או ממאמרי חז"ל בתלמוד. וזאת היא כל התורה:

---

*) בכל ספרו לא העיז רק פעם אחת להזכיר בשם „ברית חדשה" ורק בשם „איוונגליון" יכנהו, בדעתו כי בעיני היהודים לא נחשב „לברית חדשה" ועל הנוצרים הקוראים את ספרו, לדעת זאת כי חנוף יחניף להם המחבר בהתנצלותו בעד ישו הנוצרי, אולי בתקותו להבנות מהם, כי, הן צדיק בארץ ישולם, הוא כלל גדול למאמיני ישו הנמולים.

א) (מתיא, ה' ג.) אשרי עניי הרוח כי להם מלכות השמים (?)

ב) אשרי המתאבלים כי המה ינחמו. (על פי העתקת זאלקינסאן) (שם ד.)

ג) אשרי הענוים כי הם יירשו ארץ. (שם ה')

ד) אשרי הרעבים והצמאים לצדקה כי הם ירויון (שם. ו.).

ה) אשרי בעלי הרחמים כי הם ירחמו (שם ז')

ו) אשרי ברי לבב כי הם יחזו את אלהים (כוונתו על עצמו) (שם ח')

ז) אשרי עושי שלום כי הם יקראו בני אלהים (שם ט')

ח) אשרי הנרדפים עקב צדקתם כי להם מלכות השמים, (שם).

ט) אשריכם אם יחרפו ואם ירדפו אתכם, ובשקר יביאו דבתכם רעה בעבור שמי.

י) שישו וגילו כי שכרכם הרבה מאד בשמים, כי כן רדפו את הנביאים אשר היו לפניכם.

י"א) אתם מלח הארץ, ואם המלח יפוג טעמו במה ימלח.

י"ב) אל תחשבו כי באתי להפר התורה או הנביאים, לא להפר באתי כי אם למלאות (שם י"ז)

י"ג) כי הן אמנם אנכי מגיד לכם עד אשר השמים והארץ יעברון לא תעבור יוד אחת מן התורה, אף לא קוץ אחד עד כי כלם יקומו (שם י"ח).

י"ד) לכן כל המפיר אחת ממצות קטנות (?) אלה והורה כזאת לאנשים, נקלה יקרא במלכות השמים, והעושה אותן ומלמד לעשותן נכבד יקרא במלכות השמים. (שם יט.).

ט"ו) שמעתם את אשר יאמר לקדמונים לא תרצח, והאיש אשר ירצח ונתן למשפט בפלילים, ואני אומר לכם המתעבר באחיו ונתן למשפט בפלילים, והקורא לאחיו ריקה ינתן בידי הסנהדרין, ואם נבל יקרא-לו יפול באש גיהנם (שם כ"ב).

ט"ז) על כן אפוא כי תקריב קרבן על המזבח ולבך יגיד לך שם כי דבר ריב לאחיך עמך, הנח שם קרבנך לפני המזבח ולך התרפס ורהב אחיך, ואז בא והקרב קרבנך, (שם כ"ד).

י"ז) מהר השלם עם איש ריבך בעודך עמו בדרך פן יסגיר אותך איש ריבך בידי השופט, והשופט יסגירך ביד השוטר, והוא יתנך לבית הסהר. (שם כ"ה).

י"ח) ואני אמנם אומר לך כי לא תעלה משם עד אשר תשלם את הפרוטה האחרונה. (שם כ"ו).

י"ט) שמעתם את אשר נאמר לא תנאף, ואני אומר לכם, כל הנותן עינו באשה לחשק בה ברוח זנונים, נאף אותה בלבו. (שם כ"ז. כ"ח.)

ך) ואם עינך הימנית תכשילך, נקרת והשליכה ממך.(?) טוב לך באבד אבר אחד מהשלך כל בשרך לגיהנם (שם כ"ט).

כ"א) ואם ידך הימנית תכשילך, קצצה והשליכה ממך, טוב לך באבוד אבר אחד מהשלך כל בשרך לגיהנם (שם ל).

כ"ב) ונאמר כי ישלח איש אשתו ונתן בידה ספר כריתות ואני אומר לכם אם ישלח איש אשתו אם לא על דבר זנות, משים אותה לנאפת (?) והלוקח גרושה לו לאשה נואף הוא (?) (שם ל"א. ל"ב.)

כ"ג) ועוד שמעתם את אשר נאמר לקדמונים *), לא תשבע לשקר ואת נדריך תשלם ליי. ואני אומר לכם, לא תשבע כל שבועה (?) לא תשבע בשמים כי כסא אלהים המה, ולא בארץ כי הדום רגליו היא, ולא בירושלם כי היא קרית מלך רב, ולא תשבע בראשך, כי לא תוכל להפוך שער אחד לבן או שחור, אך זה יהי דברכם הן הן לא לא. (ל"ג. ל"ד. ל"ו. ל"ז. שם).

כד) שמעתם כי נאמר עין תחת עין ושן תחת שן, ואני אומר לכם לא תתיצב בפני הבא להרע לך, אם יכך על לחי הימנית תן לו גם השמאלית. (שם לח. לט.)

כה) וכל החפץ לריב עמך לקחת הכתנת מעליך, הנח לו גם מעילך (שם מ).

---

*) לא זכרו כי כזאת נמצא בתורת משה הלא דבר הוא, ומטעם זה ועוד אחרים שפט החכם קאנסטאנטין ברוננער בספרו. Unser Christus. Berlin 1921. כי ישו לא האמין באלהים, וחשב את עצמו לאלהים, ואין עוד מלבדו, ובכן לא האמין בתורת משה, ותמיד דבר בחידות, לא בדברים ברורים, ולפי הנראה, אלה היו הסודות אשר צוה לתלמידיו בחשך (מתיא 10. 27.) ההפך מכל אשר דבר בגלוי מפחד העם.

כו) והנוגש בך ללכת עמו כברת ארץ אחת, לך עמו שתים (שם מא).

כז) תן למבקש ממך, ומאת החפץ ללות מידך אל תסתר פניך (שם מב) .

כח) שמעתם כי נאמר ואהבת את רעך ואיבת את אויבך, ואני אומר לכם, אהבו את אויביכם והעתירו בעד רודפיכם (שם מג. מד.)

כט) כי אם תאהבון את אוהביכם מה שכר לכם, הלא גם המוכסים יעשו כן, ואם תפקדו לשלום רק את אחיכם מה יתרון לכם, כן יעשו גם הגוים (שם מו. מז.)

ל) השמרו לכם מעשות צדקה למראה עיני האדם, פן שכר לא תשיגו מאת אביכם בשמים, לכן בעשותך צדקת לא תשמיע קול תרועה כאשר יעשו החנפים בבתי הכנסת וברחובות למען ישיגו כבוד לעיני בני האדם (ו. א. ב.)

לא) וכי תבואו להתפלל אל תהיו כאנשי הנף האוהבים לעמוד להתפלל בבתי הכנסת ופנות השוקים למען תראינה אותם עיני בני האדם (שם ה. ו.)

לב) וכאשר אתם מתפללים אל תבטאו בשפתים כגוים אשר יחשבו לכם כי ישמעו בעתרת דברים, לכן אל תשוו למו כי יודע אביכם מה מחסורכם טרם תשאלו מידו (שם ז. ח.)

לג) ואתם כה תתפללו, אבינו שבשמים יתקדש שמך, תבוא מלכותך תן לנו היום להם הקנו וסלה לנו את אשמתנו כאשר סולחים אנחנו לאשר אשמו לנו, ואל תביאנו לידי נסיון (שם ט. י. יא. יב.)

לד) וכי תצומו אל תהיו כחנפי לב מקדירי פנים אשר יפילו פניהם להודע לבני אדם בתעניתם (שם יד. טו. טז.)

לה) ואתה כי תצום תסוך ראשך ותרחץ פניך ולא תודע לאדם בתעניתך כי אם לאביך בסתר (שם יז. יח.)

לו) לא תאצרו לכם אוצרות בקרב הארץ ששם יאכל עש ורקב וגנבים יחתרו ויגנבו, אפס אצרו לכם אוצרות בשמים שם לא יאכל עש ורקב וגנבים לא יחתרו. (שם יט. כ. כא).

לז) לא יוכל איש לעבוד אדונים שנים (?) כי אם ישנא את האחד ואת האחר יאהב . . . לא תוכלו לעבוד את אלהים ואת הממון, לכן הנני אומר לכם לא תדאגו לנפשכם מה

תאכלו ומה תשתו ומה כסות לכסות בשרכם, **הלא הנפש** יקרה מאכל ובשר איש מכסותו (שם כד. כה.)

לח) הביטו אל עוף השמים לא יזרעו לא **יקצרו ולא** **יאספו** למגורות, ואביכם בשמים מכלכל אותם ואתם **הלא** נעליתם יתר הרבה עליהם. (שם כו.)

לט) ולמה תדאגו לכסות, התבוננו אל שושני השדה **איכה** יעלו יציצו ולא ייגעון ולא יטוון, ואני אומר לכם גם **שלמה** בכל הדרו לא היה לבוש כאחת מהן . . . לכן אל תחרדו לאמר מה נאכל ומה נשתה או מה נלבש, כי כל אלה מבקשים הגוים ואביכם בשמים יודע כי אלה מחסוריכם המה, **אך** בקשו ראשונה מלכות אלהים וצדקתו, וכל החפצים ההם ינתנו לכם מתנות נוספות, לכן אל תדאגו ליום מחר, יום מחר ידאג לעצמו (?) די ליום בצרתו (שם כח. כט. לא. לב. לג. לד.)

מ) לא תשפטו ולא תשפטו, כי במשפט אשר **תשפטו** תשפטו גם אתם, ובמדה אשר תמדו ימד לכם גם אתם. (ז. א. ב.)

מא) ולמה תביט אל שבבים אשר בעין אחיך ולא **תשת** לב אל הקורה אשר בעיניך . . . . . (שם ג.)

מב) לא תתנו הקדש לכלבים ואת פניניכם **לחזירים פן** ירמסום ברגליהם ושבו וטרפו אתכם (שם ו.)

מג) השמרו לכם מנביאי שקר הבאים לפניכם בעור כבשים והם זאבי טרף, בפרים תכירו אותם, היבצרו ענבים מעקרבים או תאנים מצנינים, כן כל עץ טוב יעשה פרי טוב, ועץ נשחת פרי משחת. (שם טו. טז. יז.)

מד) הנה אנכי שולח אתכם (לתלמידיו אמר) כצאן בקרב זאבים, על כן היו ערומים כנחשים ותמימים כיונים, (מתיא י. טז.).

מה) אל תחשבו כי באתי להביא שלום בארץ, לא באתי להביא שלום, כי אם חרב, כי באתי להפריד בין איש לאביו בין בת לאמה ובין כלה לחמותה, ואויבי איש אנשי ביתו (שם ז. לד. לה. לו.)

מו) האוהב את אביו ואת אמו יותר ממני איננו שוה לי . . . (שם לז.).

מז) כי כל הנביאים והתורה עד יוחנן נבאו (מתיא יא. יג.)

מח) פנו אלי כל עמל ומסבל ואני אתן לכם מרגוע, שאו את עלי עליכם ולמדו ממני כי עניו אנכי ושח לבב . . . כי עלי רך ומשאי קל (שם כט. ל.)

מט) אשר יבוא אל תוך הפה לא יטמא את האדם, אפס אשר יצא מתוך הפה הוא יטמא את האדם. (מתיא טו. יד.)

נ) על שאלת איש אחד, מורי! אי זה הטוב אעשה לרשת חיי עולם, ענהו ישו לאמר, שמור את המצות האל. א) לא תרצח. ב) לא תנאף. ג) לא תגנוב. ד) לא תענה עד שקר. ה) כבד את אביך ואת אמך ואהבת לרעך כמוך. (רק חמשה מעשרת הדברות.) (מתיא יח. יט).

נא) פרושים באו לנסותו, וישאלוהו אם מותר לאיש לתת ספר כריתות לאשתו, ועל זה ענה כי משה התיר זאת ולא רוחו, ובביתו שאלוהו תלמידיו שנית אודות הדבר הזה. ויען ויאמר אליהם, איש כי ישלח את אשתו ונשא לו אחרת נואף הוא, ואשה כי תצא מבית בעלה, והיתה לאיש אחר נואפת היא (מרקוס י. ד—יב) *)

נב) אחד מעקרי אמונת הנוצרים נוסד על דברת יוחנן המטבל, (קאפיטל ו. נג—נח.) לאמר: ויאמר אליהם ישוע אמנם אני אומר לכם אם לא תאכלו מבשר בן האדם ומדמו לא תשתו לא יהיו לכם חיים בעצמותיכם, האוכל מבשרי והשותה מדמי יש לו חיי עולם ואני אקימנו ביום האחרון, כי בשרי הוא אוכל אמת ודמי שקוי אמת. האוכל את בשרי והשותה את דמי הוא ישכן בי ואני בו.

נג) והסופרים והפרושים הביאו לפניו אשה אשר נתפשה בנאפופיה ויעמידוה בתוך. ויאמרו אליו (לישו) מורנו, האשה הזאת נתפשה בנאפופיה כגנב במחתרת, ובתורה צוה לנו משה לסקל באבנים אשה כזאת ומה תאמר אתה, ובזאת אמרו לנסותו למצוא עליו דבר לשטנו, וישתוחח ישוע ויתו באצבעו על הארץ, וכאשר הוסיפו לשאול אותו ויקם ויאמר מי בכם נקי מעון ידה בה אבן ראשונה . . . והם (הפרושים)

*) רבים ממשלי מוסרו הנמצאים אצל מתיא, הנעתקים בזה, נשנו עוד הפעם אצל לוקס מקאפיטל ו. 20 עד 49)

כשמעם את זאת, יצאו איש איש מזקן ועד צעיר ויותר ישוע לבדו והאשה עומדת בתוך, ויקם ישוע ויאמר, אשה, איה הם מרשיעיך הכי לא הרשיעך איש, ותאמר אין גם אחד אדני, ויאמר אליה ישוע גם אני לא ארשיעך לכי לביתך ואל תחטאי עוד. (יוחנן ח. ג—יב)

נד) בהתפאר ישו כי הוא אור העולם, והפרושים אמרו כי עדותו על עצמו לא נאמנה, ענה, כי גם בתורתכם (לא בתורתו) כתוב, על פי שנים עדים יקום דבר, „ואני הוא המעיד על נפשי ואבי אשר שלחני גם הוא לי לעד". ואביו, הוא זה אשר לא ידעו הפרושים מי הוא, והוא לא חפץ לדבר רק ברמזים, ולא גלה מי הוא אביו, (יוחנן ח. יח.)

נה) הנה מצוה חדשה אני נותן לכם לאהבה איש את רעהו כאשר אהבתי אתכם כן גם אתם איש את רעהו תאהבון (יוחנן לג. לד.)

נו) ועל אודות הגוים המאמינים אנחנו כבר צוינו עם הכפר אשר יבדלו מזבחי אלילים ומן הדם ומן הנחנק ומן הנאופים, (מפעלות השליחים כא. כה.)

נז) כי כל עוד רדפנו חיי בשרים קראה מצות התורה לתשוקות און בקרבנו אשר התגרו בנו ונעש פרי למות, אך עתה נחלצנו מיד התורה ומוסרותיה השלכנו ממנו, אחרי אשר מתנו לה ובכן עלינו לעבוד את ה' ברוח החדשה ולא לפי טעם המלות הנושנות בתורה (אל הרומיים ז. ה. ו.) ומה נאמר עתה הכי התורה הטא היא חלילה, אפס חטא לא ידעתי אם לא על פי התורה, כי לחמוד לא ידעתי לולא אמרה התורה לא תחמד, והחטא מצא לו תאנה במצוה ויעורר בי כל תאוה, כי מבלעדי התורה החטא כמת הוא, ואני חי הייתי לפנים בלא תורה, וכבוא המצוה קם החטא ויחי, ואנכי נפלתי מת, והמצוה הזאת אשר היים בה, נמצאה לי כמות, כי החטא במציא תואנה במצוה השיאני וביד המצוה ההיא הרגני. (אל הרומיים ז. ח. ט. י. יא.)

נח) איה חכם איה סופר איה שוקל חקרי העולם, הלא, סכל אלהים את חכמת העולם הזה (?) כי אחרי אשר העולם בחכמתו לא ידע את אלהים, באה חכמת אלהים ורצונו בסכלות חבשורה להושיע את המאמינים, כי היהודים

שואלים אות והיונים מבקשים חכמה, ואנחנו מבשרים באזניהם המשיח הנצלב, ליהודים למכשול וליונים לסכלות. (פוילוס אל הקורינתים א. כ. כא. כב. כג.)

נט) ליהודים הייתי כיהודי לקנות את היהודים, לבעלי התורה כבעל תורה, אף כי לא הייתי בעל תורה לקנות את בעלי התורה, ולאלה אשר הם בלא תורה הייתי כמו בלא תורה, אף כי לא הייתי בלא תורה לפני האלהים, כי תורת המשיח תורתי לקנות את אלה אשר הם בלא תורה לרפי ידים הייתי כרפה ידים לקנות את רפי הידים, כל הייתי לכל... וכל אלה אני עושה בעבור הבשורה (פראפאגאנדא). (פוילוס אל הקורינתים, ט. כ.—כג.)

ס) כל איש אשר יתפלל או יתנבא וראשו מכוסה בוזה את ראשו, וכל אשה אשר תתפלל או תתנבא ואת ראשה לא כמתה, את ראשה בזתה, כמו אם גלחה את ראשה, כי אם האשה לא תתכסה למה גם לא תגז ראשה, ואם חרפה היא לאשה לגז או לגלח שערותיה, תתכסה, והאיש איננו מצוה לכסות את ראשו בהיותו צלם אלהים וכבודו. (קורינתים יא. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י.—טז.)

סא) נשיכם תשתוקנה בקהל כי אין להן רשיון לדבר שם כי אם להכנע כאשר אומרת גם התורה (?), ואם חפצן ללמד דבר תשאלנה את בעליהן בבית, כי חרפה היא לאשה לדבר בקהל (שמעו נא רעפארמים יהודים) (קורינתים יד. לד. לה.)

סב) ואחרי אשר נקרא כי המשיח קם מן המתים, איך יאמרו אנשים מכם כי תקומה למתים אין. ואם אין תקומה למתים גם המשיח לא קם, ואם לא קם המשיח אז הבל קריאתנו והבל גם אמונתכם, ואף נמצא עדי שקר לאלהים, אחרי אשר עדים היינו לאלהים כי הקים את המשיח, ולא הקימו, אם אמת הדבר כי המתים לא יקומו, כי אם לא יקומו המתים, גם המשיח לא קם, ואם לא קם המשיח, אמונתכם הבל והטאיכם עודם עליכם. ואף הישנים במשיח אבד נצחם, אם רק בחיים האלה שמנו מבטנו במשיח, אז עניים מרודים אנחנו מכל אדם. (אל הקורינתים א. טו. יב—יט.)

סג) אבל הבוטחים על מצות התורה מצאו קללה בצדה,

כי כתוב ארור אשר לא יקים את כל הדברים הכתובים בספר התורה לעשות אותם, וכי על יד התורה לא יצדק איש לפני אלהים דבר ברור הוא, כי צדיק באמונתו יחיה, והתורה לא אמונה תבקש כי אם את האדם אשר יעשה את משפטיה וחי בהם, המשיח פדה את נפשנו מקללת התורה כאשר היה לקללה תחתינו, כי כתוב ארור כל התלוי על העץ(?) (אל הגלטיים י. יא. יב. יג.)

סד) אמרו לי אתם החפצים להיות תחת משטר התורה, האם לא תבינו דברי התורה? הן כתוב כי שני בנים היו לאברהם האחד מן השפחה והשני מן הגבירה, בן השפחה נולד כדרך כל בשר ובן הגבירה בדבר אלהים, ואלה הדברים הם למשל, כי שתי בריתות הנה, האחת מהר סיני היולדת ילדיה לעבדות, וזאת היא הגר, כי הגר היא הר סיני בערב דמתה לירושלם כיום כאשר היא בעבדותה עם בניה, אך ירושלם אשר למעלה היא עיר החפש והיא האם לכלנו *) (אל הגלטיים ד. כא—כז.)

סה) כבד את אביך ואת אמך, זאת המצוה הראשונה אשר שכרה בצדה, למען ייטב לך ולמען יאריכון ימיך על האדמה,(אל האפסיים. ו. ב. ג.)

סו) חגרו כלי נשק אלהים למען תוכלו לקום לפני נכלי השטן, כי לא עם בשר ודם מלחמה לנו, אך עם אלופים ואלים שליטי ארץ מאפליה ומלאכי רעים אשר במרומים (אל האפסיים ו. יא. יב.)

סז) הוא אשר במוצאותיו נמצא בדמות אלהים (ישו) ובכל זאת לא חשב היותו שוה לאלהים כשלל לו, כי אם התנצל את כבודו וילבש דמות עבד ויהי כתבנית אחד האדם. (אל הפיליפיים. 2. 6. 7.)

סח) לזאת אפוא, מי הוא החפץ להיות אוהב העולם, אויב לאלהים יחשב. (אגרת יעקב. ד. ה.)

---

*) כן היא גם דעת ציונים ידועים מבעלי המרכז הרוחני, ומי יודע, אם לא זאת היא הבאר ממנה שתו וישתו ציונים מחדר קלויזנער וחבריו, וזאת היתה מגמתם בבואם להתאחד בציון עם „כת העברים", הלא?

סט) ידידים לא מצוה חדשה אני כותב אליכם, מצוה ישנה היא התורה אשר שמעתם, והנני מוסיף וכותב לכם מצוה חדשה (?) ונאמנת היא גם בו גם בכם כי החושך עבר ואור אמת זורח, האומר כי באור הנהו ושונא את אחיו הוא עודנה בחשכה (אגרת יוחנן השליח. א. ב. ז. ח. ט.)

ע) לא תאהבון את העולם ולא את אשר לעולם, איש כי יאהב את העולם אין בקרבו אהבת האב (אגרת יוחנן השליח א. ב. טו.)

עא) יש לך שמות מעטים בסרדים אשר לא טמאו את בגדיהם, הם יתהלכו עמי בבגדים לבנים, כי להם יאתה, המנצח הוא ילבש לבנים (החזיון ג. ד. ה.).

זאת היא התורה, כל תורת ישו הנוצרי אשר הבטיח ד״ר יוסף קלויזנער להביא מנחה לה׳ ולישראל עמו:

עתה נלכה נא לראות, איזה חלק ממנחתו היא לישו הנוצרי באמת, והנני להביא במספר את כל המצות הלקוחות מתורת ישראל, אשר אין חלק להן בתורת ישו, ואותן אציג לבדנה, והנשארות נשיב לדר. קלויזנער בתשואות חן, כי ישמור הוא לעשותן, בלעדינו.

סימן ב. כתוב מפרש בישעיה ס״ו. י. שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה.

סימן ג. פסוק בתהלים לז. יא. „וענוים יירשו ארץ“.

סימן ד. (לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי ה׳ (עמוס ח. יא.)

סימן ה. הרחמנות היא עיקר בתורת ישראל. והתורה צותה אף על צער בעלי חיים, „כי תראה חמור אחיך רובץ תחת משאו. . . . עזוב תעזוב עמו“, „ורחמנים בני רחמנים“ הוא סמל היהדות. וחז״ל אמרו „מה אני רחום אף אתה רחום.

סימן ו. מי יעלה בהר ד׳ ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב. (תהלים כד. ג. ד.)

סימן ז. בקש שלום ורדפהו (תהלים לב. טו. וכתובים רבים כאלה).

סימן ח. ט. הנעלבים ואינם עולבים, עליהם הכתוב אומר, ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. (וכן המצוה לא תקום ולא תטור).

סימן יא. שאלת סבי דבי אתונא, (בכורות ח').

סימן יב. יג. יד. מצוה לשמור את התורה, ולבל יגרעו ממנה אף קוצו של יוד. ומתיא זה עצמו, אומר בשם ישו כי עם יוחנן המטבל בטלת התורה מכל וכל (מתיא יא. יב.), כי יוחנן זה הוא אליהו הנביא העתיד לבוא.

סימן טו. המלבין פני חברו ברבים, אין לו חלק לעולם הבא, (אבות פרק ג').

סימן יט. הלא זאת כבר נכללה בלאו של „לא תנאף", ובלאו של לא תחמוד אשת רעך. ובחז"ל נמצאות אזהרות רבות כאלה בכל הש"ס, לבלי הסתכל באשה.

סימן כג. כבר אמרו חז"ל, צדק צדק תרדוף, הן שלך צדק ולאו שלך צדק. והוכיחו זאת על פי המלות הכפולות „צדק צדק".

סימן כז. הלא מצות התורה היא ללות לעני בשעת דחקו, וחז"ל אמרו גדול המלוה יותר מן העושה צדקה (שבת ס"ג).

סימן ל. מתן בסתר יכפה אף, כבר אמר המלך החכם (משלי כא. יד.) וחז"ל דרשו, כי הנותן צדקה בסתר גדול יותר ממשה רבנו.

סימן לא. כבר הוכיחו כמה נביאים נגד הצביעות, וחז"ל הזהירו על זה פעמים אין מספר, „אל תתיראי מן הפרושים, רק מן הצבועים העושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפנחס.

סימן לב. תפלה בלחש, כבר למדו חז"ל מתפלת חנה „רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע (שמואל א. יג.) וחז"ל אמרו „כל המגביה קולו בתפלתו, הרי הוא מקטני אמנה.

סימן לד. כבר הרעים ישעיה הנביא על הצמים החנפים „הן ביום צומכם תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגשו". (ישעיה נח. ג.) ובכלל התנגדו הנביאים אל הצומות, (זכריה ז. ה. ו.) וחז"ל אמרו כל המתענה הרי זה חוטא.

סימן מא. פתגם חז"ל ידוע „טול קיסם מבין עיניך, א"ל טול קורה מבין עיניך (בבא בתרא טו.)

סימן מג. כבר צעקו כל נביאי ישראל על נביאי השקר

בקול גדול, ואליהו הנביא, אסף ארבע מאות וחמשים מהם ושחטם. (מלכים א. יח. מ.) ירמיה הנביא מלא כמעט החצי מספרו נגד נביאי השקר, יחזקאל, עמוס, הושע, וביחוד ישעיה בשפתו החדה והמרוטה, ומה יתכן להוסיף עוד על דבריהם ?

סימן נא. הלא גם נער קטן יודע, כי הבעל יוכל לתת ספר כריתות לאשתו רק אם מצא בה ערות דבר. וחז״ל דרשו כי כל המגרש את אשתו הראשונה, אפילו מזבח מוריד עליו דמעות. ולהוספת העוואַנגעליום לכנות את האיש אשר לקח לו אשה אחרת בשם „נואף“ ואת האשה הגרושה אשר יצאה והיתה לאיש אחר, בשם „נואפת“ אין כל יסוד, ואין הגיון, והנוצרים אינם שומרים באמת את המצוה הזאת.

סימן נה. הכתוב אומר מפרש „ואהבת לרעך כמוך“, ובכן הלא זאת היא האהבה היותר גדולה בתבל, כי מה עזה מאהבת עצמו ? והעוואַנגעליום קורא זה בשם „מצוה חדשה“, השמעתם ? - -

סימן סד. כבד את אביך ואת אמך, הלא זאת היא מצות התורה, ועשרת הדברות, וכבר העירו חז״ל, כי זאת היא מצוה אשר מתן שכרה בצדה, ומה הוסיף בזה העוואנגעליום ?

הנה כי כן, המעט הזה, אשר מצאנו בעוואנגעליום אשר לקחו מתורת ישראל, ואין לחשבם על חשבון תורת ישו הנוצרי. ועתה נלך לבדוק את המצות הנשארות אשר צוה ישו או תלמידיו, ונראה אם יתכן לכנות זאת בשם תורה, כעדות בעל המדע ד״ר קלויזנער.

סימן א. כל איש דעת אשר מח עצמותיו עוד לא נחר, לא יבין בשום אופן, מדוע יזכו „עניי הרוח“, ר״ל אנשים בורים, בלי חכמה ובלי כל רעיון נעלה, למלכות השמים ? ובמה נעלה הבור על החכם ?

סימן ט. איזה אושר מצאו הנרדפים בעבור ישו? ובידנו אין כל זכר בדברי הימים, ואין איש יודע אף מקום קבורת תלמידיו, כמו שאין זכר בטוח אף למציאת ישו מורם.

סימן יד. האם לא הפר בעצמו אף המצות הגדולות ואף כל התורה כלה, בהעידו כי עם התגלות יוחנן המטבל בטלה התורה ולמודי הנביאים, ומה יענה קלויזנער על תהפוכה כזאת ?

סימן טז. איזה הכמה או תורה מצא קלויזנער במצוה זאת, קשה להבין, מלבד אולי מתן שכרה בצדה.

סימן יז. המצוה הזאת יבין גם כסיל אדם, מבלי לחכות לעצת העוואנגעליום.

סימן יח. זאת יודע לכל איש ברגע אשר יובא לפני השופט.

סימן כ. כא. רק המאמין „בתורת ישו הנוצרי" כדר. קלויזנער, עליו לנסות ולקיים את המצוה הזאת אחרי אשר כבר נכשל בשתי עיניו, אף כי נוצרי מבטן ולא אחד מתלמידיו נסה לקיים את המצוה הזאת, ואולי, יען אין איש מבין את החכמה הנפלאה האצורה בה, ואנחנו בני ישראל מאמיני תורת משה יודעים מצוה יותר מהכמה, כי על החוטא לשוב בתשובה שלימה, ומודה ועוזב ירחם, ואולת מאין כמות היא לעשות עצמו בעל מום, אשר בזה יזיק לעצמו ולקרוביו, בלי כל תועלת.

סימן כב. ומי התיר לתת ספר כריתות לאשה, אם לא מצא בה ערות דבר? אפס מדוע תהיה אחרי גרושה לנאפת? ואם מצא בה „ערות דבר" הלא כבר היתה נאפת טרם גרשה?

סימן כג. ומה הוא החידוש במצוה זאת, הלא כבר ידענו כל אלה מפי התורה, והנביאים.

סימן כד. אין אחד מתלמידיו, ואין נוצרי בתבל אשר קבל ויקיים את התורה הזאת, ואספוק מאד אם תבוא ליד האב הקדוש ברומא, ויקיים אותה, ולא יפלא זאת, יען הוא נגד טבע האדם, ועוד יותר מזה, כי גם ישו עצמו לא קיים את מצותו זאת, כי כאשר הכוהו על הלחי לעיני הכהן הגדול קיפא, לא הושיט אל המכים את לחיו השני (מתיא כו. סז) והמקרה הזה נשנה אצל מרקוס (שם יד. סה) ועוד הפעם בלוקס יז. סג. ומה גדול הפלא, כי יוחנן המטבל אשר עליו אמר ישו, כי הוא הוא אליהו הנביא, שכח או לא ידע, כי בספרו את הענין הזה, הוסיף עוד, כי כאשר הכה משרת כהן הגדול את ישו על הלחי, התרעם עליו על אשר הכה אותו חנם? (יוחנן יח. כב. כג.)

סימן כה. כו. שתי המצות האל הנה אחת, וההגיון הבריא יתנגד להן כאל המצוה הקודמת, והאות, כי אין אחד

אף בין קדושי הנוצרים אשר נסה לקיים אותן, ואף לא ישו עצמו, ואולי קיים אותן תלמידו המובהק עורך „השלח" בירושלם?

סימן כה. „שמעתם כי נאמר ואהבת את רעך ואיבת את אויבך". בכל דברי העוואנגעליום, בכל מקום אשר יזכירו פסוק או דין התורה, פחדו להשמיע בדברים ברורים לאמר „כן כתוב בתורה". ותמיד כתבו כלאחר יד, „שמעתם". אמנם כן, על פי רוב לא שמענו, יען כרבם זייפו את הכתובים, וכן גם פה שקר דברו כי כן כתוב בתורה, כי אמנם בתורה כתוב רק „ואהבת לרעך כמוך", ולא יותר, (ויקרא יט. יח.) והיא מ צ ו ה אשר על כל איש יהודי לקיים, אבל אין כל מצוה בתורה לשנוא את האויב, ולהפך צותה התורה „כי תפגע שור אויבך או חמורו השב תשיבנו לו, ואם ירבץ החמור תחת משאו, עזוב תעזוב עמו, וכן צותה התורה לא תקום ולא תיטור.

סימן כט. הגיון נפלא! אם המוכסים או הגוים עושים דבר טוב, האם בעד זה אבד כל דבר טוב את ערכו? ומה אם המוכסים או הגוים יעשו צדקה וחסד, האם בעד זה עלינו לחדול מעשות צדקה וחסד? ולפי הגיון זה, אם תמה הולכים על שתים עלינו ללכת על ארבע, האין זאת תורה מפוארה?

סימן לג. איזה חידוש נמצא בתפלה זאת? ואם חסר תפלות בית ישראל בימים ההם? אף כי אין מקום לתפלת „תן לנו היום לחם חקנו" בעד מאמיני ישו, אחרי אשר צוה להם לבלי עבוד, ולא לדאוג ליום מחר, תחת אשר היהודי המתפלל לאלהיו „הטריפני לחם חקי" לא יחשוב לשבת בחבוק ידים ולחכות עד אשר יפול המן אל פיהו בלי עמל ועבודה, ובלי דאגת יום מחר, והמלך החכם אומר „לך אל נמלה עצל וכו', אוגר בקיץ לחמו וכו', והתורה אומרת „בזעת אפך תאכל לחם, וחז"ל אומרים, ובצדק, כי הבטלה מביאה לידי שעמום.

סימן לה. על פי התורה והנביאים אין כל חובה ומצוה על איש פרטי לצום, מלבד תענית צבור, שהיא חובת כל ישראל, ובאופן זה הן לא יוכל איש פרטי להתפאר בתעניתו,

אחרי אשר כלם יצומו ביום ההוא, ואם איזה פתי יתענה „תענית חלום“ למען יתפאר בתעניתו, הנה לו! והשוטים שקלקלו עתידים ליתן את הדין, אך לפי הנראה, כל החדוש באזהרת ישו זאת, הוא רק להתנגד לקבלת חז"ל, שלא לסוך ולא לרחוץ בתענית, וחז"ל למדו זאת ממקור נאמן, כי בקום דוד המלך מתעניתו, רק אז סך, רחץ ויחלף שמלותיו (שמואל כ. יב. כ.) ולא חכמה גדולה דרושה ליסוד אמונה או דת חדשה להכעים, לעשות ההפך נגד הדת העתיקה, השוררת, ומה נקל לאיש, אף מדלת העם, לבוא אל ההמון, ולקרוא בקול גדול לאמר: התורה אסרה לכם לאכול דם, כל שרץ, נבלה וטרפה, ואני אומר לכם, הכל מותר לכם, כי כה דבר אלי אבי האדון שבשמים, וברוכים יהיו אלה אשר ישמעו אלי, ואני מבטיחם כי ישבו עמי בגן עדן אצל כסא הוא, כי האב בי ואני בו, ורבים מעמי הארץ ילכו אחריו, ומה גם אם איזה מהם ילכו בין העם לספר נפלאות אשר בדו מלבם, ואם האדון קלויזנער יאמין באמת ובתמים בכל הכתוב בעוואנגעליום, הימה אין לי עליו, אבל טוב עשה לוא שמר את אמונתו בחבו, תחת אשר עתה בהדפיסו את ספרו, יאלין עוד להתנצל בעדו למען הצילו מיד מבקריו, ומי יודע אם לא יאלץ לעזוב את עמו ודתו אף למרות חפצו, אחרי אשר בספרו משך עליו עין האורבים המחכים ללכוד נשמת איש יהודי, ומה גם נשמת יהודי מלמד.

סימן לו. המצוה הזאת, היא רק להתנגד לתורת ישראל, מבלי מצוא בה כל רעיון נעלה, התורה מבטחת לנו „יפתח ה' לך את אוצרו“ (דברים כח. יב.) והחכמה מדברת בשפתי שלמה המלך „להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא“ (משלי ה. כא.) וה' עצמו מוריש ומעשיר (שמואל א. ב. ז.) ודוד מלכנו יאשר את כל ירא ה' ומבטיחו כי „הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד, ויהיה חונן ומלוה, „ופזר יתן לאביונים. הנה כי כן אין חטא ואין חסרון להיות עשיר, רק אם יעשה עושר במשפט, ובעשרו ייטיב לבני אדם, ורעיון הכל הוא להתאמץ להיות עני, ולהיות תמיד תלוי בחסדי „נדיבים, ואם כלם יהיו עניים, מי יעזור להם בשעת דחקם?

סימן לז. על פי מצותו זאת, על כל איש ללכת בטל

ולא לעשות כל מלאכה ומסחר, רק להתפלל כל היום וכל הלילה; תחת אשר חז"ל הניחו כלל גדול „כי לא לתהו בראה לשבת יצרה," ועובד אדמתו ישבע לחם, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, ועם זה יהיה גם עובד אלהים, ואיש טוב וישר, וזאת היא תורת ישראל הזרה אל העוואנ־געליום.

סימן לח. המשל מעוף השמים הוא חסר טעם והגיון, אחרי אשר גם לעוף השמים לא יפול האכל אל פיתם, ועליהם לעוף ולעמול עד אשר ימצאו איזה גרעין או גרגיר חול למלא בטנם, וכל עוף בונה לו קן, ובבוא החורף יעוף מעבר לים למצוא מנוחה וטרף בארץ חמה, את אשר לא יוכל למצוא בארץ מולדתו, והטבע הלא יורה דרכו ההפך מתורת העוואנ־געליום.

סימן לט. למה לנו ללכת לקחת מוסר משושני השדה כי יציצו מבלי ייגעו, ומה נעשה בחורף, בימים אשר לא יציצו ויגועו ? והאם לא טוב לנו לקחת מוסר ממלאכי אלהים, כי לא יאכלו ולא ישתו, ונהנים מזיו השכינה, ומדוע לא נעשה גם אנחנו בני אדם כמהם ? ולדאוג לכסות, למה לא נלמד מהפראים באפריקא ההולכים ערומים ? ומדוע לא נמצא איש אחד בכל התבל אשר יקיים מצותו זאת ? ואם אמת בפי העוואנגעליום, כי ישו בא אל היכל ד' להוכיח את הפרושים על חטאתיהם, מדוע לא זכר אף מלה אחת, על חטא שחטאו בהיותם כלם לבושי בגדים ?

סימן מ. פלא הוא באמת, מדוע יסדו מאמיני ישו בתי משפט בכר הארצות הנאורות, ויחקו מעשי היהודים והרומאים, ולא שעו לתורת ישו ? ורב טוב יעשה עמנו האדון קלויזנער אם יפתור לנו את החידה הזאת.

סימן מב. המצוה הזאת, רק במלים אחרות, כבר נזכרה אצל כל השליחים, אשר הזהירם לבל יטיפו את מוסרם באזני הגוים, באמרו „לא טוב לקחת לחם הבנים ולתת לפני הכלבים, (מרקוס ז. כז.), רק פה, הוסיף עוד את המלות „ודניניכם לחזרים פן ירמסום ברגליהם ושבו וטרפו אתכם". הנה כי כן מזה נבין את מחשבתו, כי האלילית תבלע את היהדות, ואמנם לא את היהדות בלעה, רק את הנצרות אשר באה אל קרבה במלוא קומתה.

סימן מד. המכטא כצאן בקרב זאבים לקוח מספר חנוך, קאפיטל פ"ט, אך המצוה להיות צבועים, „ערומים כנחשים ותמימים כיונים" יקיימו המטיפים לנצרות בכל לבם ונפשם. וביחוד המיססיאָנערים הנמולים. ואם זאת היא תורת ישו אשר הגיש לנו האדון קלויזנער הלא יהודוהו רבים בלי כל ספק, וביחוד המשלחת.

סימן מה. המצוה הזאת היא כמעט האחת אשר כל גדולי הנוצרים, המאמינים, הכהנים והכמרים, השרים והרוזנים, המלכים ושרי הצא כקטן כגדול, כלם יקיימוהו במלואה, ולא שוא כנו את אלהיהם בשם „אדון השלום", שר שלום, בן מלך **השלום**

סימן מו. מצות תורת ישראל היא, ואהבת את ד' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך, ובכל מאדך, אבל מעולם לא הזהירה לצאת מגבולות הטבע, ודברת אלהים „כבד את אביך ואת אמך" חזק מצור, ומקובל בין כל העמים הנאורים מבלי הוספות שדופות קדים.

סימן מז. ואם בטלה התורה עם התגלות יוחנן, איה פיהו אשר אמר כי אף אם תהרס התבל ועמודי שמים ירופפו, והתורה לא תבטל ? האמנם הרשו כותבי העוואנגעליום לעצמם להכחיש את דברי ישו אלהיהם ? היתכן ? האמנם צדקו חכמי הנוצרים בימינו, אשר החליטו, כי ישו הנוצרי והעוואנגעליום המה שני ענינים שונים, הסותרים זה את זה ? לישו תורה אחרת, ולהעוואנגעליום ישו אחר ?

סימן מח. אמנם אין איש דעת יוכל לכחד, כי רק עניו אמתי יוכל להתפאר ולאמר „למדו ממני כי עניו אני ושח לב", ועל כן שאו את עלי עליכם, כי קל הוא.

סימן מט. ובמצוה זאת אמר להזק את תורת משה והנביאים ? להתיר דם, כל שרץ, נבלה וטרפה וכל מיני רמש, ואם אמנם פעם אחת באר לתלמידיו, כי הדברים האלה המה משל על דברי שקר ולשון תהפוכות היוצאים מן הפה, שהוא טמא, אבל לא ענה על הנכנס אל הפה, אחרי אשר דבר שקר לא יכנס אל הפה. והעד, כי הנוצרים קבלו את דבריו כפשוטם לאכול כל טמא.

סימן נ. במצוה זאת כחש בעשרת הדברות בפה מלא, כי

לא זכר את חמשת הדברות הראשונים, כי באמת איך יכל להודות כי אלהים הוציא את עמו ממצרים, והוא הלא חשב את עצמו לאלהים, ועל כן לא יכל להודות על „ולא יהיה לך אלהים אחרים על פני, גם כן מטעם זה, וכן לא חפץ להודות — או למצער כותבי העוואנגעליום אשר דברו בשמו — כי אסור לעשות כל פסל וכל תמונה, בעוד אשר קוה למשוך אחריו את עובדי האלילים. בראותו כי היהודים לא ישמעו לו. ואיך יכל להטיף לשמור את השבת, אשר הוא עצמו צוה לתלמידיו כי לא ינוחו ביום ההוא, ויורה להם כי האדם הוא אדון השבת. לחללה, תחת אשר גם חז"ל התירו לחלל את השבת אבל רק בתנאים ידועים, כמו בעד חולה מסוכן וכדומה, ואיה הפה אשר צוה לשמור תורת משה לכל פרטיה ? וכן המצוה „לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, הלא חלל בעצמו פעמים רבות.

בכתבי דברי אלה, השמיעו כל כתבי העתים באמעריקא, כי הכנסיה העוואנגעלית בבריטניא, חרצה למחוק ששה מעשרת הדברות מתורת הנצרות, ראשית דבר, וביחוד, להתרחק מן היהדות עוד יותר מאבותיהם, ועם זה יתקרבו אל האלילית. וזאת שנית, יען העם לא ישמור לעשותם אף כי כתובים המה בספר. ושלישית, יען ישו עצמו לא צוה לעשותם, ובפה מלא תכחישם, ואין על הנוצרים כל חובת להיות צדיקים יותר ממיסד דתם. ובזה אמנם צדקו מאד, ועוד יותר יצדקו, אם יבטלו גם את ארבעה הנשארים, אשר גם אותם לא יקיימו בפועל. ולא נחוץ לנו ללכת מרחק רב להצדיקם. די והותר לנו אם נתבונן אך רגע אחד, על המלחמות, הרציחות וכל תועבת ד' ואדם אשר נעשו עד שנת 1914. לא לבד נגד היהודים. אבל גם הנוצרים איש לאחיו, גוי נגד גוי, וממלכה נגד ממלכה, ואלף פעמים עוד יותר בימי המלחמה האחרונה, ואין אחד מהלוחמים הלך לשאול שאלת חכם, אם הלאו „לא תרצח" כבר נמחק מספר החקים. ובכן, האם לא טוב הוא כי ימחה זכרו מספר החיים, לבל יהיה להם כמזכיר עון.

סימן נב. בתורת משה אשר צוה ישו לשמור, אמנם כתוב מפרש „כל דם לא תאכלו" ואפילו דם ישו, אבל הוא צ ו ה, ועל הנוצרים לקיים. והמצוה הזאת יקיימו לכל

פרטיה. בשתותם דם היהודים ובאכלם את בשרם ימים על שנה, לקיים מצות אלהיהם. אחרי אשר היהודים המה בשר מבשרו. (על דברת העוואנגעליום).

סימן נג. אכן תורה נפלאה היא, עד כי חכם כרעגאן וצורר היהודים כדעליטש (הבן) יוכלו להתפאר בה. ובפסק דין כזה, הלא יתכן לפטור את כל העולם מן הדין. יהיה גנב, רוצח וכל עושה תועבת אלהים ואדם, נקל להצדיקם בטענת כזאת. ועוד יותר מזה, כי לא יסכון איש בתבל להיות דיין ושופט. כי אין צדיק בארץ אשר לא יחטא. ואם לא מצאתי מענה עד היום בפי כל מתנצלי העוואנגעליום. אולי יואיל בטובו האדון קלויזנער לתת לנו תירוץ מספיק ?

סימן נד. ומה יענו מתנצלי העוואנגעליום, הכותבים עליו פירושים ובאורים וספרי מדע, על עדות כזאת ? החוטא מביא שני עדים להעיד על צדקתו. העד הראשון הוא עצמו, המעיד על נפשו, (השמעתם עדות נאמנה כזאת), והעד השני הוא אביו אשר ימאן לגלות מי הוא. ואפוא הוא, ולעולם לא יבוא להעיד עליו. האין זאת תורה נפלאה ? וזאת היא תורת ישו הנוצרי אשר בעדה נתן קלויזנער עשרים וחמש שנה מימי חייו, ואם כה יקרה נפשו בעיניו, הלא אשאלהו : מה יקר ? . . . .

סימן נו. אמנם תורת חסד היא מאין כמוה. תורת ישראל צותה, כי אם ישמרו בני נח רק שבע מצות, יוכלו לשבת בטח בין היהודים עם כל זכיות גר תושב, ופוילוס עשה הנחה גדולה לעובדי אלילים בצותו עליהם לשמור רק ארבע מצות. וההולכים בדרכי פוילוס, שהמה עתה כל הנוצרים בתבל, לא יתנו לבני ישראל משפטי גר תושב אף אם ישמרו חקי כל התורה כלה, היצדקו ?

שבע מצות בני נח מה הנה ?

שפיכת דמים, גזל, גילוי עריות, ברכת השם, עקודה זרה, דיינים ובאחרונה, גם אבר מן החי.

אלה המצות אשר יעשה אותן כל בן תרבות. אשר על ידן יוכל להיות גר תושב בישראל, ועוד יותר מזה. כי התורה אשר צותה „לא תחיה כל נשמה“ במלחמת מצוה, היא רק נגד אלה עובדי האלילים שאינם שומרים את שבע המצות

האלה. כי לולא זאת, הן לא יתכן להרוג אותם, בהיות להם דין גר תושב, אשר אנחנו מחויבים אף לתמכם. לבקר את חוליהם ולקבר את מתיהם, ואף לפרנסם עם עניי ישראל.

עתה נראה חכמת פוילוס, ראשית עזב מצות „ברכת השם“, ועל כן אין חטא בעיניו לחרף את אלהים. ובכן אין כל ספק עוד, כי לא האמין באלהים, מלבד ישו.

למנות דיינים, אמנם צדק, יען גם ישו רבו, צוה „שלא לשפוט, למען לא ישפטיכם“. ובכן על השומרים מצותיו לחיות בלי חקים ומשפטים כפראי מדבר.

צוה להבדל מן הנחנק, ואם לא יבין הקורא מה הוא „נחנק“, יען כבר צוה על הדם — ר"ל שפיכת דמים, ובחפשי בין מפרשי העוואנגעליום לא מצאתי באור מספיק למצות זאת. הנה כי כן אחשוב, כי בתור „עם הארץ“ אשר שמע דבר מה מחקי היהודים ולא ידע מהותם. נפל מפיו דבר אשר לא ידע בעצמו תוכנו. כי בהיותו טרוד כל הימים עם בני נח עובדי האלילים. כנראה מכל המון אגרותיו. חלם את החלום מה דינו של בן נח העובר על אחת משבע המצות, ואחרי אשר כלם ידעו כי בן נח (ר"ל עובד אלילים) העובר על אחת משבע המצות, נהרג, ומיתתו בסייף. הנה היתה מצוה אחת יוצאת מן הכלל, אשר עליה היה חייב מיתה בחנק. והיא גילוי עריות. ואחרי אשר בימי פוילוס (לחשבון המאמינים) כבר לא היה דין זה נהוג בישראל, שגלה מעל אדמתו. והוא שמע זאת רק כמו מסורה קדומה, כמו מתוך עב הענן, על כן הזכיר זאת בלי דעת, כמו ששכח להזכיר „גזלה“ שגם היא אחת משבע המצות, אשר היתה מובנה אף לעובדי אלילים שקדמו לו. ומה יענה על זה רבי קלויזנער אשר העלה לשמים שיא תורת ישו הנוצרי ? הידע בשת ?

סימן נז. אם כל מאמיני העוואנגעליום ההולכים בדרכי פוילוס ישימו לב למצותיו, פלפולו והגיונו הנפלא. כי כל חטא ועון יעשה איש על ידי למדו את התורה, ולולא קרא בתורה „לא תחמוד“ לא ידע מה היא חמדה. ולולא היה כתוב בתורה „לא תגנוב“, „לא תרצח“, „לא תנאף“, לא היה גנב, רוצח ונואף בעולם. והוא מעיד על עצמו, כי מצות התורה הרגוהו, ולפי זה הלא על כל ממלכות הנוצרים לשרוף את כל ספרי

החקים והמשפטים, כל ספרי מוסר ומדות, עם תורת משה וחלק ידוע גם מהעוואנגעליום עצמו. ופלפולו זה שנה וישלש (אל הרומיים ג. כ.) ועוד הפעם, באמרו : כי מפאת התורה „יצא הקצף, כי באשר אין תורה אין פשע", (אל הרומיים ד. טו.). ועוד הפעם אמר : „ובין כה וכה באה התורה לבעבור יגדל הפשע" (אל הרומיים ה. כ.) ועוד במקומות שונים האריך בפלפולו זה. ומה יענה החוקר הבלשן איש ירושלם לפלוסופיא כזאת ? הזאת היא תורת ישו הנוצרי אשר אמר לזכות בה את ישראל ?

סימן נח. חכמי הנוצרים הישרים בלבותם, ענו לי ! האם לא אדמו פניכם מבשת בקראכם את הדברים האלה ? השמעתם, כי בראות אלהים כי בחכמה לא תכון ארץ, שלח סכלות הבשורה (העוואנגעליום) להושיע את המאמינים. בהמשיח הנצלב, להיות ליהודים למכשול (ההתנגדות לתורתם) וליונים לסכלות, (יען לא האמינו בסכלות הבשורה). ובשאלתי זאת אינני פונה אל היהודי עורך השלח, אשר בלי כל ספק כבר קרא את הדברים האלה ופניו לא חורו, יען פוילוס, בעל המאמר הזה, גם הוא התפאר כי היה לפנים יהודי יודע תורה, ואיך יעיז להלבין פני חברו ? ובכן מלתי רק אל חכמי הנוצרים.

סימן נט. ייטיב נא בעל ספר „ישו הנוצרי ותורתו" להגיד לנו על אמונתו (אם יש בחנותו סחורה כזאת) אם פראפאַגאַנ־דא וצביעות כזאת אשר יתפאר בה המיסד האמתי של הנצרות „פוילוס הקדוש" (כן יכנוהו כל הנוצרים) דית היא להצדיק את הנצרות, אם לא זכה עוד להיות חבר לתלמידי איגנאטיעוו לאָיאָלא, או להשיג תואר ד"ר באחד מהמון בתי ספריהם הגדולים באמעריקא, (באירופא נגרשו מן גו). ואם לא היה בכח דברי פוילום אלה להיות יסוד נאמן למיסד כת היעזואיטים (ישועיים) ? וסוף סוף החליטו כל ממלכות הנוצריות לגרשם מארצותיהם, ודברי פוילוס עוד לא מחקו מהעוואנגעליום.

סימן ס. הטעם כי „האיש איננו מצוה לכסות את ראשו בהיותו צלם אלהים וכבודו" הוא טיח תפל, ובצלם מי ברא אלהים את האשה ? ומה הוא הכבוד בגלוי ראש, ואיזה

חרפה היא בכסוי הראש? ומה החטאה האשה כי נבזוה ? ואם לא דבר שפתים הוא להשמיע תורה כזאת, בעת אשר רק מנהגים שונים שוררים בין כל עמי התבל, ואלהים לא צוה. לא לכסות ולא לגלות את הראש, בין איש בין אשה.

סימן סא. לא אמת הוא כי צותה התורה על האשה להכנע, ואם אמרה התורה „והוא ימשל בך“, אבל אין מזה כל ראיה, כי עליה להכנע, ולהיות כשפחה חרופה, ואיה הבאר ממנה, שאב לאסור על האשה לדבר בקהל ? מה חטאתה ? ועל איזה יסוד התירו כל הממשלות הנוצריות לתת הפש לנשים להתערב בכל עניני העולם ולהתחרות עם האנשים נגד מצות העוואנגעליום ? האם שמע פוילוס לאגדת חז״ל, כי „קול באשה ערוה“ (קול זמרה ונגון) ? ומה יענה הראדיקאל עורך השלח ? היאמין גם בתורה הזאת ?

סימן סב. אם אין למאמיני העוואנגעליום כל אות ומופת אחר על האמונה בתחית המתים רק תחית ישו, ואשר לפי הודאת פוילוס עצמו „כי אם לא קם המשיח הלא אמונתכם הבל, ואנחנו המעידים על תקומתו נמצא עדי שקר לאלהים“, ועדותו הלא גם בלעדי זה עדות שוא, יען הוא לא ראה מעולם את ישו כעדות עצמו, כי רק בחלום נגלה אליו בלכתו לדמשק, וזה עשו להם הנוצרים לעקר באמונתם, תחת אשר אמונת תהית המתים שררה בישראל מאז מעולם ולא נוסדה על אות ומופת הפורח באויר, יען לו חפצו היהודים להאמין על פי האותות, הלא יכלו למצוא אות באלישע אשר ההיה את הנער (מלכים ב. ד.) או אליהו (מלכים א. יז). אבל כלל גדול הוא בידנו לבלתי האמין על פי האותות (הרמב״ם במו״נ מחליט, כי כל המאמין על פי האותות, בידוע שיש בלבו דופי), יען ממקרה יוצא מן הכלל אין למדין על הכלל. ואם קרה כי פצתה הארץ את פיה ותבלע את קרח, אין זאת הוכחה כי תמיד תפתח את פיה לבלוע את הרשעים, תחת אשר התורה והנביאים הנה עדויות יותר נאמנות, ודניאל אומר בדברים ברורים „ורבים מישני עפר יקיצו, אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות לדראון עולם“ (דניאל יב. יב.) ומשענת פוילוס היא קנה רצוץ, ומה יעשו עם ההמון הרב הנוצרים הנאורים בימינו אשר לא יאמינו בתחית ישו ?

סימן סג. פוילוס מעיד בזה כי אין לו חפץ בתורה, ואף לא בתורת ישו, שלא היתה ואיננה גם היום בתבל, זולתי באמונה, והאמונה היא, כי המשיח פדה את נפש מאמיניו מקללת התורה, אף כי ישו עצמו (על דברת העוואנגעליום) צוה לשמור את התורה בכל פרטיה, ומה נחמדה עדותו של פוילוס, „כי כתוב (בתורה) ארור כל התלוי על העץ, השמעתם? היש איש בתבל אשר מצא פסוק כזה בתורה? יקום נא עורך השלח ויחפש, אולי ימצא הוא, באחד מחדרי תורת משיחו.

סימן סד. כתפוחי זהב במשכיות כסף הוא המשל, כי הגר היא הר סיני, והר סיני דומה לירושלם בעבדותה כיום, ורק ירושלם של מעלה היא עיר החפש, ואם כן הנצרות היא מירושלם של מעלה, וזאת היא הברית השניה, ר"ל מיצחק. אמנם דרוש, רמז וסוד נפלא, הוא רק הפשט חסר בו, ועל כן קשה לאיש דעת להבינו, ואיך תוסד תורה חדשה על יסוד דרשות כאלה? על האדון קלויזנער לפתור!

סימן סו. כל העוואנגעליום מלא ממלחמות עם השטן, שהוא אחד מעקרי הנצרות, והנצחון הגדול אשר נצח ישו את השטן, והשדים אשר גרש לעדר חזירים, ואין כל פלא, כי איש מדעים, עורך מכתב עתי ראדיקאלי, סאציאליסט, וחסיד מלידה ומבטן, יאמין כי ישו הנוצרי היה גדול מהנביאים ותורתו בוקעת חלוני רקיע, כי אמנם לא דבר קטן הוא לעמוד תמיד על המשמר „חגור כלי נשק אלהים" ללחום עם אלופים ואילים שליטי ארץ מאפילה ומלאכי רעים אשר במרומים? ובעינינו ראינו ובאזנינו שמענו באמעריקא הנאורה שני גבורים מפורסמים החיים אתנו כיום, האחד המטיף הלאמי האדון „בילי סאנדיי" ומשנהו שר צבא השדים המוכיח הלאמי, ה' „סמיטה דזיפסי" הסובבים את כל הארץ כל הימים, ומאספים אספות גדולות שלא נשמע כמהן בתבל, למען הראות גבורת ימינם במלחמת השטן והשדים בכל הערים הגדולות בארצנו, וכי יקרה להם אסון לפעמים, כי אין השטן או השד בביתו, או שכחו לבוא אל לאספה לשמוע את הדרשה, הנה יש לכל אחד מגבורי ישו אלה שד או שטן מן המוכן, אשר יוליכו עמם בדרך, ובזרוע נטויה ימשכוהו

באזניו ורגליו אל אולם האספה למלחמת הבינים, הכל כנהוג בכל הארצות הנאורות, וחבל כי דר. קלויזנער לא זכה עוד לשמוע דרשותיהם, ובזה מנעו אלהים לכתוב פירוש מדעי חדש על איזה קאפיטל מתורת ישו, הלא?

סימן סז. לא אמת הוא, כי ישו לא חשב עצמו לאלהים, אחרי אשר כבר השמיע את אלהותו פעמים רבות, ולא רק במשלים והידות, אבל גם בדברים ברורים, וכן יעבדוהו כל הנוצרים בתבל ובשמו ישבעו, וכמעט יום יום הננו רואים ושומעים בארצנו הנאורה — אשר בה יגורו כמאה ושבעים כתות נוצריות שונות, אשר כהניהם הנאורים מכחישים אלהות ישו, והקולות והמריבות בין קתלותיהן מצד המאמינים האמתים ועוד יותר בין המתחפשים לחרדים, ממלאים את כל כתבי העתים בארץ בצעקותיהם על הכהנים והכמרים האפקורסים *) אשר הופיעו בשמי הנצרות בימים האחרונים, אבל בכלל, יאמינו כל הנוצרים באלהות ישו.

סימן סח. לפי הגיון כזה, הנה אלהים שונא את העולם, ואם כן הלא לא יבצר ממנו להחריב את עולמו ברגע אחד? ועל פי פלוסופיא כזאת, הן רעים וחטאים תמה כל נדיבי לב, כל עושי טוב בארץ, וכל אוהבי האנושית בכלל, המה שונאי ושנואי האלהים, וזאת היא תורת ישו אשר בה קלויז-נער יתפאר?

סימן סט. אם מצוה ישנה היא כדבריו, אם כן מה חדש בה? ומה היא עצם המצוה? למצוה אנחנו קוראים כל „עשה" או „לאו", ומה שם נקרא למצוה זאת אשר לא ידענוה מעולם, ולא נמצאה בתורה? ובכל זאת, תוך כדי דבור, הוא אומר „הנני כותב לכם מצוה חדשה," ומה הוא החידוש? עורבא פרח!

סימן ע. בפתגם זה, או כאשר יכנהו העוואנגעליום בשם

---

*) יוצאת מן הכלל, היא רק כת „היוניטארים" אשר לא תאמין באלהות ישו ומופתיו, והיא האחת הנחשבת בעיני כל הכתות האחרות „לכת אפיקורסית," המתאמצת להתקרב מעט מעט אל היהדות, עד כי לא כבר קראה לראשי הרעפארמים היהודים בסינ-סינעטי להתאחד עמה, ולהיות לעם אחד.

„מצוה חדשה,“ הוסיף רק באור על סימן סח, לשנוא את העולם, ומי הוא העולם ? האם יחשוב בכלל זה גם את אחיו ובני משפחתו, בני ארצו ובני אמונתו ? ובהחליטו כי „איש אשר יאהב את העולם אין בקרבו אהבת האב,“ (האלהים בשמים או ישו ?) מדוע לא השמיענו אמרות אלוה אשר צוה מפרש לשנוא את העולם — אשר ברא לכבודו ? ומה תכלית כל הבריאה כלה ?

שאלות כאלה אינני שואל את הנוצרים המאמינים, המאמין האמתי יוכל להיות איש ישר וצדיק תמים אף אם יאמין בכל הבלי שוא, אבל הנני שואל את האדון קלויזנער אם גם הוא מאמין אמתי ככל הנוצרים הפשוטים אשר לא למדו מאומה ? ומאד אשמח אם יענה כי כן הוא, ויהי אלהיו עמו.

סימן עא. כל „החזיון“ או „חזיון יוחנן“ כמו שהוא, לקוח מספר חנוך. ואחת היא אם הבגדים הלבנים המה כנוי לטהרת הנפש והאמונה בישו, או לא, אחרי אשר כלנו יודעים כי הבגדים הלבנים היו לסמל לכהניהם (ביחוד הקטולים) והכת השחורה „קו קלוקס קלען“ באמעריקא, ואם קהלת אומר (קהלת ט. ח.) „בכל עת יהיו בגדיך לבנים“ אין בזה כל סמל אמונה, רק דברים פשוטים להתענג בעולם הזה ללבוש בגדים יפים, ולאכול ולשתות, ולראות חיי ענג עם האשה אשר בחר לו, כי אין שלטון ביום המות.

הא לך חמורך טרפון !

Ecce Deus!

סליק תורת בן מרים.

ועתה, יקירי איש המדע, הראנו נא ראשונה את ישו בקומתו וצביונו, כמו חי חיים ממשיים, דברי הימים ! היסטארי אני דורש ! ואל תאמר להלעיטנו ברמזים או השערות איזה שליחים. ברמזים והשערות נוכל לברוא עולמות ולהחריבם יום יום, ערב ובקר וצהרים, אך הארץ תעמוד לעולם, וממקומה לא תמוש, אף אם תרבה לנו רמזים ככוכבי השמים לרוב, ואז, רק אז, בהביאך את ישו לפנינו, למען נראהו חי או מת,

אז תפתח לפנינו את ספר תורתו החדשה, אבל לא זאת המפוזרה בעוואנגעליום. התורה בעוואנגעליום — שאין בה ריח תורה, היא רק שלילית, ואם נציג אותה במערכה נגד תורת ישראל, הלא תמס כדונג, שלילה איננה חכמה גדולה, ומה נקל לכל איש להיות מחוקק דת חדשה על ידי שלילה. כי די לו למחוקק כזה לאמר : אתם מאמיני תורת משה אומרים לשמור את השבת, ואני אומר „לא תשמרו. אתם אומרים לא יהיו לך אלהים אחרים על פני, ואני אומר יהיו ויהיו. אתם אומרים כי כתוב בתורתכם לא תעשה לך כל פסל וכל תמונה ואני אומר עשו ועשו, ודי לכם אם תאמינו בי כי נולדתי ברוח הקדש, ובאופן זה יוכל להפוך ביום אחד את כל הלאוין שבתורה, לאמור ההפך, והנה תורה חדשה, לא הרה ולא חלה, ותלד ! ואם לא זאת היא תורת ישו אשר הביא קלויזנער לפני בני ישראל, אם כן אפוא היא ?

סיום התורה. ועתה הנני שואל, אם יבוא איש פשוט, שאין לו כל תביעה למדעים, ויאחז בזקן הסופר הטתע-אלאג המדעי, וישאלו שאלה קטנה לאמר : בא לעירנו דרשן או מטיף, וידרוש באזני שנים עשר איש איזה דברי מוסר ותורה במשך שעה אחת, האם נוכל לכנות את המטיף ההוא בשם מחוקק בן אלהים, נותן תורה חדשה, ואף אלהים עצמו, ענה נא קלויזנער ! ענה ! אם יש מענה בפיך.

עתה נבוא אל עצם הספר.

בצד 10 כותב המחבר „כי אין הידיעות שבשלשת העוואנ-געליום הראשונים מאוחרות בזמן כל כך (?) אין להטיל ספק (???) במציאותו של ישו (כמו שרצו כמה חכמים במאת הי"ח ובזמנינו) ואף לא ברוחו הכללי כפי שהוא מתואר באיוואנגליונים הללו זהו הערך ההיטורי האחד שיש להידיעות התלמודיות הקדומות של ישו". ולהלאה הוא מודה כי אין כל ערך היסטארי לאיזה דברי אגדה אשר נשארו בידינו מימי האמוראים האחרונים בזמן. ומביא ראיה שלא ידעו, וערבבו את בן סטדא ויחשבוהו לישו או בן פנדירא, מה שבאמת אין

הדבר כן. נשארו לנו אם כן רק האגדות מימי התנאים בברייתות ובמדרשים קדומים" (?) *).

הנה כי כן, ראשית דבר מודה המחבר כי אין כל ערך לידיעות בעוואנגעליום הרביעי (יוחנן) אשר כל חכמי הנוצרים הגדולים מכחישים את מציאותו. זה יוחנן המטבל אשר כל שלשת השליחים מתיא, מרקוס ולוקס מעידים כי ישו בא אליו לטבלו. והוא הוא אשר סמך ידו עליו (מתיא 3. 13 —. מרקוס 1. 9. לוקס 3. 21) הנה כי כן, כל מה שמספרים שלשת השליחים אודות ישו ויוחנן המטבל מכחשים מאליהם אף לדברי המחבר. ומה גם לדעת חכמי הנוצרים המכחישים אף את מציאותו. ולפי זה הלא נחוץ למחוק מן העוואנגעליום את כל הענין עם יוחנן המטבל. מלבד אשר אם נוכל להכחיש ענין נכבד כזה מכל שלשת השליחים. הלא כל גופם צריך בדיקה. כי מי יערוב לנו, כי הספורים האחרים אשר יספרו

---

*) אין מלה, ואף אין כל זכר, כי ידעו חז"ל אודות אמונת השלוש מלבד אשר בפירוש זכרו את האמונה בשתי רשיות, והיא אמונת הפרסים, ובדברם נגד המינים, רמזו בלי ספק על כת היודעים gnostiker וכן תוכיח „ברכת המינים" שתקנו עוד בימי אנשי כנסת הגדולה, ואם החליפו את התפלה הזאת, ובמקום מינים תקנו „מלשינים" היתה זאת מפני תרעומת הנוצרים בימים האחרונים אשר חשדו כי התפלה הזאת נתקנה נגדם, ובמחזור דפוס ראשון מישנת רמ"ו, כתוב מפרש „ולמשומדים" תחת למלשינים, ואין כל יסוד להשערות גייגער, וויים ועוד, כי המלה מ י ן היתה מכוונת נגד ה מ ש י ח י י ם, והשם „משיחיים" לא נמצא בדברי חז"ל, כי לוא ידעו מהם, הלא יכלו לכנותם בשמם האמתי, אבל השם משיחיים נתחדש רק בפי מחברי העוואנגעליום, ומבלי דעת, כתבו כן החוקרים החדשים, אשר לא ידעו להזהר, כי המלה הזאת תהיה להם לפיקה ולמכשול, אשר על ידה יגישו לבונה להמיססיאָן. ובאמת לא היתה ולא יכלה להיות כ ת מ ש י ח י י ם או כתה נוצרית בישראל בזמן הבית, והשליחים המאמינים בישו הלכו להם לאזיה הקטנה, ליון ואטליה, ושם הפיצו את אמונתם בין עובדי האלילים. כי אין כל זכר בדברי חז"ל, כי נמצאה כתה כזאת בארץ ישראל.

לנו, טובים ונכונים יותר מספור זה שלא היה ולא נברא ? כאשר כן הוכיחו באמת רוב חכמי הנוצרים וכל חכמי ישראל, כאשר יראת הקורא הלאה.

מחברנו אומר „כי אין להטיל ספק במציאותו של ישו" ובמה יוכיח החלטה כזאת ? ואם יחפוץ כי נאמין לו על דברתו, מדוע לא נאמין לגדולי חכמי הנוצרים בתבל המכחישים מציאותו. על ידי חקירות עמוקות בדברי הימים. ואני וכל חכמי ישראל אשר דברתי עמם במשך כל ימי חיי *) הננו מכחישים מציאותו בפה מלא וכל איש היודע פרק בהגיון לא יוכל לדרוש ממנו אף הוכחה, אות או מופת. יען זאת יתכן לדרוש רק מבעלי החיוב. אבל לא מבעלי השלילה. ואם כי אמת הוא, כי „לא ראינו אינו ראיה", אבל הרואים צריכים להביא עדות כי ראו, ועדות כזאת, לא היתה במציאות מעולם. ואין איש נאמן בכל ספרות העולם אשר העיד כי ראה את ישו הנוצרי, ישו זה, אשר אודותיו ידבר העוואנגעליום. זה העוואנגעליום המכחש מן המלה הראשונה עד האחרונה. ואם ד"ר קלויזנער מאמין בו בכל לבו, נגד הכחשת חכמי ישראל וגדולי חכמי העמים, ילך נא לספר אמונתו בקהל הכומרים ויהודוהו סלה. אבל לנו היהודים אין חפץ בו ובספרו.

מחברנו מתאמץ להוכיח כי רק מהברייתות נוכל להוציא חומר למציאת ישו. ורק הספור אודות בן סטדא עומד כעצם בגרונו. אחרי אשר הספור הזה נמצא בברייתא (שבת ק"ד, ע"ב). ושם יסופר כי בן סטדא נסקל בלוד. וישו הלא נתלה ולא נסקל. וכן קרה זה בירושלם לא בלוד, והמספר הוא ר' אליעזר הגדול שהית חי בימי הבית, והיתה לו ישיבה בלוד, והוא כראש בית דין, או למצער ראש החכמים הלא ידע בלי ספק מה שקרה בעירו, ואין איש בעולם יוכל להכחישו

---

*) כי עוד לפני חמשים שנה ויותר כבר החלותי לכתוב ספר בשם „אין דבים ואין יער" להכחיש מציאת ישו. ועיין מה שכתבתי בענין זה בספרי „זכרונות בת עמי" ח"ב. צד 174 במאמר „ישו הנוצרי לא היה ולא נברא" (סט. לואיס, תר"ף).

„רק אם נחליט כי בן סטדא היה איש אחר לא ישו *) ור' אליעזר זה מדוע לא ספר לנו דבר אודות ישו שנתלה רק כעשרים שנה לפני הולדו ? ומה גם על דבר מאמיני העוואנ-געליום כי ישו עשה רעש גדול בכל ארץ ישראל, ואנשים לרבבות רצו אחריו. ולא לבד ר' אליעזר הגדול, אבל מכל חכמי ישראל בתקופה ההיא ועוד שבעים חברי הסנהדרין לא נמצא אף אחד אשר הזכיר כי ראה את ישו, והעוואנ-געליום הלא יספר כי הסנהדרין דנו אותו למיתה וישלחוהו לפילאטום. ומהסנהדרין אין איש יודע זאת ? האם לא דבר הוא? האם אין די בזה להוכיח כי לא היה ישו כזה במציאות ?

ה' קלויזנער המתאמץ להוכיח כי השם בן פנדירא הוא עתיק מאד, ולאות יביא את אוריגינום המספר „כי צעלזום „האלילי שמע מפי יהודי לערך בשנת 178 כדברים האלה „(צד 14) : מרים גורשה מאישה, נגר על פי מלאכתו, לאחר „שהוברר הדבר, שהיא מנאפת, נדחתה מאישה ונודדת „בחרפה, ילדה בחשך את ישו מחיל אחד פנתיראס, „ואוריגינוס עצמו אומר, שיעקב, אביו של יוסף, אביו של „ישו נקרא בשם (זה) ובזה רצה אוריגינוס, כפי הנראה, לבאר, „מפני מה קורין היהודים לישו בן יוסף „בן פנדירא" (?) או „בן פנטירי ! . . . על כל פנים עתיק הוא השם „בן פנדירא" „מאד (?) מאחר שכל ספור זה על לידתו של ישו מחיל „אחד א י נ ה א ל א א ג ד ה שצמחה מתוך „החלטתם של הנוצרים מימי פוילום ואילך (?) שישו נולד „בלי אב טבעי, על כן אי אפשר (?) לנו לחשוב. שאמנם

---

*) ובזה צדק המחבר באמרו (צד 12) לאמר : עד כמה אין לסמוך על האמוראים שחשבו את „בן סטדא" לישו, אפשר לראות מתוך מה שהם עצמם ערבבו את פפוס בן יהודה באביו של ישו ואת מרים מגדלא באמו של ישו", אבל עם זה יוצא לנו כי לא ידעו האמוראים אף ממציאת העוואנגעליום. או שהעוואנגעליום ספר ספורי בדים אחרים שונים מאשר שמעו האמוראים.

„היה חיל רומי בשם פנדירא או פנתירא שהיה לו יחס אל „אמו של ישו"*).

מה תכלית כל הפלפול הזה, אם לא רק למצוא תואנה לכסות על חרפת הלידה, לוא גם בהשערות שדופות קדים. ואפילו בשקרים גלוים. ראשית דבר כי לא מפוילוס החלה האגדה כי ישו נולד בלי אב. אחרי אשר מתיא בראשית ספרו (א. יח.) מספר זה בשפה ברורה, וכן לוקס ב. ז. יספר עוד פרטים אחרים שלא נודעו למתיא וכן יוחנן א. י"ג, אומר: אשר לא מדם ולא מחפץ הבשר אף לא מחפץ גבר נולדו כי אם מאלתים. והדבר נהיה בשר וישכון בתוכנו ונחזה כבודו ככבוד בן יחיד לאביו (העתקת דעליטש), הנה כי כן לא פוילוס היה הראשון אשר בדה לידת ישו בלי אב. אמנם כן יוכל

*) ספור התולים נחמד יספר לנו געארג קלעמענסא. (מי שהיה ראש המיניסטעריום בצרפת), בספרו, „א פיע די סינאַי" (לרגל הר סיני) אודות הענין הזה אשר שמע מפי יהודי מגאליציען לאמר: „איש יהודי צדיק תמים הלך לעולמו, ובבואו לעלמא דקשוט. יצאו מלאכי השלום לקראתו לקבל פניו, להוליכו ישר לגן עדן. אבל הצדיק בענותנותו השיב פניהם, וימאן ללכת עמם. באמרו, כי איננו ראוי להתענג בגן עדן עם כל הצדיקים. כי מה עשה? — והנה הופיע משמר אחר. חבל מלאכים וחיות הקדש להובילו לעדן גן אלהים, אבל גם את פניהם השיב ריקם. באמרו כי איננו ראוי לשכר גדול בעד מעשיו. הדבר הגיע עד כסא הכבוד, ומלך מלכי המלכים, הקב"ה בכבודו ובעצמו בקשהו ללכת לגן עדן.

רבון כל העולם, פרץ הצדיק בבכי ובתחנונים, אינני ראוי לשבת בסוד קדושים ליהנות מזיו השכינה. יען אסון גדול קרני, אסון כפול, טרם מ ת י. ולפניך יודע מחשבות הלא נגלו כל תעלומות התבל, וממך הן לא נעלם מאומה. כי ימים אחדים לפני מותי, המיר בני יחידי את דתו, ובתי הבתולה הולידה בן קודם חתונתה, ובכן, איך אוכל ללכת לגן העדן?

לשמע הדברים האלה פרץ שחוק אדיר מפי אל עליון, ויען ויאמר: הלא גם לי, יוצר התבל קרה אסון גדול כזה. כי בני יחידי המיר דתו בדת הנוצרית, ואחת מבנותי השחיתה דרכה כבתך, ועוד יותר רע ומר לי, כי העלילו עלי, כי אני אני הוא אבי בנה....

להיות כי מאמין גדול כד"ר קלויזנער המאמין בכל מלה כתובה בעוואנגעליום, חרה לו, כי יוחנן לא ספר את כל ענין הלידה מפרש כהשליחים האחרים, ועוד יותר מזה, כי השליח מרקוס, אשר כל חכמי הנוצרים החליטו, כי הוא העתיק מכלם, וכלם שאבו ממקורו. וזה מרקוס לא השמיע אף מלה אחת על דבר הלידה. אין מרים ואין יוסף, אין נצרת ואין בית לחם, אין רפת ואין מלאך מבשר בשורת הלידה, וכמו משמים ארץ פתאם נפל ישו אל פי השליח הזה, כמו לא נולד מעולם, ואם הוא לא ידע דבר אודות לידת ישו, מאין שאבו השליחים האחרים המאוחרים ממנו את ידיעותיהם ? הנה כי כן עלינו להחליט אחת משתי אלה, או כי האחרונים בדו את כל הענין בעצמם. או מרקוס ידע והעלים בכונה. יען בוש לעטות חרפה על משיחם ואמו. אבל אל נא ישכח עורך הדין הסנגור בעד הנצרות, איש המדע שאיננו נוטה לשום צד חלילה, עורך השלח בכבודו ובעצמו, כי לנו היהודים אחת היא באיזה אופן נולד ישו, ולנו אין כל הבדל אם היה שם אביו יוסף או חיל רומי פנדירא או פנתירא, אם נולד בכשרות או ע"י מלאך, ואפילו ע"י הקב"ה עצמו. לנו נכבד לדעת, כי איש כזה לא נולד מעולם, ועל כן לא מת ולא נתלה, ורק בעלילה באו עלינו צוררנו לכלותנו, ואם ישנם בנו טפשים נתעים בשוא המאמינים — ואולי בכונה, כי כבוד גדול הוא לנו, כי אלוה הנוצרים היה יהודי, ועל כן כדאי לנו לסבול כל עמל ותלאה ורבבות עלילות שקר אשר יבדו עלינו יום יום. הנה במקום הטפשים האלה נמצאו חכמים מפורסמים בין הנוצרים אשר החליטו, כי ישו לא היה יהודי, מטעם, כי רוב תושבי הגליל בתקופה ההיא היו ערלים. ולאות יראו, על ציור פני ישו, כי פניו אינם פני בן שם, שערותיו צהובות וחוטמו אריי דק וחד, כאשר החליט החכם המהלל פראָפעס-סאָר פאול הויפט מבאלטימאָר, ורבים החושבים כמהו, ורֶענאַן עצמו אשר העלה לשמים שיא ישו, מעיד כי ישו לא ידע אף עברית, וככל תושבי הגליל לא למד מאומה. והחפצים להחזיק בדעה זאת, ימצאו עוד תירוץ מספיק במה שהחרישו כל חכמי ישראל בתקופה ההיא ולא דברו אודות ישו, יען הדבר לא נגע לישראל, כמו שלא זכרו מקרים אחרים אשר קרו בין

העמים, ובכל לב ונפש יכלנו למחול להם את הכבוד עם המכות והפאַגראָמים, רק למען ירפו ממנו. לנו די הכבוד כי הננו בני אברהם יצחק ויעקב, בני הנביאים והמלכים. לנו די הכבוד, כי אנשים גדולים אשר האירו פני תבל בחכמתם, נולדו על ברכי עמנו, במשך ימי גלותנו הארוכה בהיותנו נעים ונדים, נדחים לכל קצוי תבל, באשמנים, בחורי עפר, בין חגוי סלעים, בין שיני לבאים, ולוא גם היה ישו כזה בעולם. ולוא גם היה אדם גדול כאשר יספרו מעריציו, גם אז יכלנו לותר עליו. ומה גם אם כל הענין הוא עורבא פרח, להד״ם. אפס אם אין די עוד בזה. הנני לגלות עוד סוד אחר. כי ד״ר קלויזנער שאינו נוטה הלילה לאיזה צד, לא יבוש לחקות מנהג המיססיאן לעשות את הרגל לפי מדת הנעל, כדרך העוואנ-געליום מראשיתו עד אחריתו, והנקל בעיני מחברנו אף לזייף את דברי הימים רק למען תקדים את המאוחר, הנה כי כן בהביאו את דברי אָריגענוס (לא אורוגינוס) הוא מציין את דבריו משנת 178 לספירת הנוצרים, בעוד אשר אריגענוס נולד באלכסנדריא בשנת 185, ועד אשר יצא שמו לתהלה בין הכנסית הנוצרית, ונקרא לבא לרומי, ואחרי כן שב לאכסנדריא ובלי ספק רק אז כתב את ספריו, בהיותו למצער בן ארבעים או יותר, וקלויזנער יקדימהו בחמשים שנה בערך. ולאיזה תכלית ? כן אשאלהו. מי נתן לו המשפט להחליט כי ספור אריגענוס אודות לידת ישו הוא ספור אגדי, האמנם יען הוא דבר טבעי, כי יבוא איש צבא רומי ויחמוד לו נערה עברית בהיות כל הארץ מלאה צבא רומי, ובהיות מחברנו איש מדע, יותר נעים לו להאמין כי רוח הקדש יביא לה הריון ? ואולי יחשוב זאת לאגדה יען אריגענוס אומר כי שמע זאת מאיש אחר. ואם כן בכל אופן לא נופל ספורו זה מספורי העוואַנ-געליום. והשליח לוקוס מתחיל את ספרו בדברים ברורים לאמר (לוקוס א. א.) „הן ידי רבים כתבו על ספר את מערכי „הדברים אשר כוננו בתוכנו אל נכון כאשר מסרו לנו אלה „אשר היו עדים רואים מראש ומשרתי דבר ה׳, ובכן גם אני „אשר בחנתי היטב את הדברים ההם מראשיתם, הכינותי „את לבי לכתבם אליך ת א ו פ י ל ו ס גבור החיל“. הנה כי כן, הוא מעיד, כי הוא עצמו לא ראה מאומה, מלבד מה

שכתבו אחרים. ומדוע אין כל דבריו דברי אגדה ? ועוד יותר מזה, כי ראשי הכנסיה הנוצרית עצמם מודים, כי זה תאופילוס אשר אליו ובעדו כתב את כל הספר, הוא איש אגדי, בדוי מלב, לא היה ולא נברא איש כזה.

איש המדע, המאמין בכל דברי העוואנגעליום כנוצרי כשר *) שכח לשאול, היתכן כי אחד מראשי הכנסיה הנוצרית כאריגענוס, יספר דבר חרפה אודות לידת ישו, בעוד אשר כל שלשת השליחים מדברים אודות רוח הקדש אשר בא בבטן מרים ואיך העיז לספר מקרה טבעי המתנגד לכל העוואנגעליום ? האמנם לא מצא איש המדע מענה נכון לשאלת זאת ? האמנם יכלה האמת להזיק למסחרו, לוא השמיע כי בערך מאתים ושלשים שנה למספרם עוד לא היה העוואנגעליום בעולם ? האמנם פחד לספר לעברים, כי השליחים לא כתבו מאומה. וכי רובם בדוים מלב. ואין איש יודע מי כתב את העוואנגעליום. והגדולים בחכמי אשכנז כבר החליטו, כי למצער, נכתב בידי שנים עשרה איש שונים ובזמנים שונים. אמנם סכנה גדולה היא לאיש מדע לגלות טפח מן האמת פן יבולע למסחרו. כי על כן הוא איש מדע ואיננו נוטה לשום צד, הלא ?

אחרי אשר ירחיק, ובצדק. את כל אשר הזכירו האמוראים אודות ישו, וישאיר לו רק את הברייתות, ומביא את הספור עם יהושע בן פרחיה בכל נוסחאותיו השונים הסותרים זה את זה. כמו בסנהדרין ק"ז ע"ב. ובסוטה ס"ז ע"ב. ובירושלמי חגיגה פ"ב המביא את הספור לא על יהושע בן פרחיה רק על יהודה בן טבאי, ולא שמעון בן שטח כתב „אני ירושלים עיר הקדש ליכי אלכסנדריא של מצרים אחותי" רק „והיו ב נ י י ר ו ש ל ם כותבים כן. „מירושלם הגדולה לאלכסנדריא הקטנה". ובנוסח זה, הירושלמי, לא נזכר שם ישו כלל. רק אחד מתלמידיו, ואחרי

*) למען חזק מעט לב קלויזנער, אזכירו כי המומר ליכטענשטיין בהקדמתו לס' „שבע חכמות" אומר : וראוי לדעת כי יש בו (בלוקס) גם כן דברים מאיזה יונים סכלים אשר בדום מלבם וישימום בפי ישוע".

אשר העיר, ובצדק, כי כל הספור הזה הוא נוסף אל הברייתא ביד מאוחרת, ועצם הברייתא הוא רק המלות האחדות „לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת״. עד כי הוא עצמו מודה כי הספור בצורתו שבבלי הוא משונה כל כך וכל כך מאוחר, עד שאין לאבד אף מלה אחת כדי להוכיח את אי־איסטוריותו. (צד 17) והלאה הוא אומר: ועל כן אני נוטה לחשוב, שלא רק הספור האמוראי הבבלי מאוחר הוא הרבה, אלא אף שסוף הברייתא, לא כאלישע שדחפו לגיחזי בשתי ידים, ולא כיהושע בן פרחיא שדחפו לישו [הנוצרי] בשתי ידים, אינו אלא הוספה מאוחרת, ועיקר הברייתא היו רק הדברים „לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת״.

הנה כי כן, יוכל הקורא הפשוט לחשוד את המחבר למבקר איש ישר המדבר גם כיהודי, אבל חכו נא מעט, ותראו כי סתר פנים ישים, כאורב היושב בחדר ומחכה לעת מצוא להתנפל על טרפו.

בעמוד י״ח, מביא את הברייתא השניה אשר עליה יאמר „כי ערכה ההיסטורי גדול יותר״. הנה כי כן יתגנב בלב הקורא להשוב, כי להברייתא הקודמת יש גם כן איזה ערך היסטורי, אף כי לא גדול. בעוד אשר עשה עצמו כמו שכח את דבריו הקודמים, „כי אין לאבד אודותה אף מלה אחת״. ובכן, אין לה כל ערך היסטורי כלל.

וזאת לשון הברייתא השניה (והתניא): בערב הפסח תלאוהו לישי [הנוצרי] והכרוז יוצא לפני מ׳ יום [ישו הנוצרי] יוצא ליסקל על שכישף והסית, והדיח את ישראל, כל מי שיודע לו זכות יבוא וילמד עליו, ולא מצאו לו זכות ותלאוהו בערב הפסח, אחר־כך באו דברים אלה של האמורא עולא: אמר עולא: ותסברא [ישו הנוצרי] בר הפוכי זכות? מסית הוא ורחמנא אמר לא תחמול ולא תכסה עליו, שאני ישו דקרוב למלכות הוה. (עולא היה תלמידו של ר׳ יוחנן וחי בארץ ישראל בסוף המאה השלישית לספירת הנוצרים) *).

---

*) כדי להתעות את הקורא, יספר לנו המחבר כי עולא היה תלמיד ר׳ יוחנן וחי בא״י בסוף המאה השלישית לספירת הנוצרים, ואנחנו כלנו יודעים כי שבע עשרה אנשים נודעו בתלמודנו בשם

עד כמה יתאימו הדברים האלה עם ספורי העוואנגעליום בכלל ודברי הימים לישראל בפרט, הלא יבין גם נער קטן. על דברת העוואנגעליום פסק הסנהדרין את משפטו למות בלילה אחד, בלי כל כרוז הוציאוהו לתליה במחרת היום. על פי פקודת פילאָטוס נציב רומי, תלוהו ולא סקלוהו. ובירושלם ולא בלוד. והסנהדרין לא ישב בלוד. כי בלוד היתה רק ישיבה לר' אליעזר הגדול בסוף בית שני. ולא הרב ולא תלמידיו זכרו אף מלת אחת מכל המקרת הזת. המסופר אחרי עבור איזה מאות שנה. ומאין ידע בעל המאמר להחליט „כי ישו קרוב למלכות הוה". את אשר לא ידעו אף מחברי העוואנגעליום. כי לוא שמעו זאת אף מפי שמועה רחוקה, הלא מהרו להתפאר בזה.

שנית, הלא ידענו, כי אף הסנהדרין חדל לשפוט דיני נפשות בימים ההם. ובעל המאמר, בברייתא זאת, לא יזכיר אף במלה אחת מי היו השופטים אשר דנוהו לסקילה.

שלישית, בעלי העוואַנגעליום מעולם לא זכרו כי היה ישו בלוד.

ז

קלויזנער בהערתו צד י"ח, מבטל בדבור אחד את כל טענותיו של, מ' פרידלאַנדער בספרו Die religioesen Bewegungen innerhalb des Judentums in Zeitalter Jesu המוכיח כי כל המקומות התלמודיים המדברים אודות ישו, להוספות מאוחרות וזיופים פשוטים. הוכחות נאמנות כאלה הנה כעשן לעיני האיש החפץ ומבקש להפוך חשך לאור. ואם לא יאמין בזיופים אשר עשו אחרים. כמו המומר נכד ר' אליהו בהור, אשר הדפים את כל הש"ם בבאזיליאה משנת של"ד עד של"ח, אשר עשה בו זיופים אין מספר, עד כי לא חפצו היהודים לקחתו בידם אף בחנם. וגם בהש"ם הראשון

„עולא". ותחת זה עולא (ב"ר ישמעאל) שהיה בדור הראשון של אמוראי א"י, היה עולא מאוחר הרבה, בדור החמשי לאמוראי א"י. ויהי חבר לרבא בסוף המאה החמשית לספ"ה. (חולין קל"א. עולא הוה יהיב מתנתא לכהנתא איתיביה רבא לעולא), וכן מצאנו אותו בכמה מקומות שהוא מפלפל עם רבא ומחברנו תפש את עולא הראשון למען הקדים זמנו לטובת העוואנגעליום בכלל.

ע"י שונצינו משנת רמ"ד—רע"א. ואחרי כן הש"ס הנדפס בשלמות בשנות ר"פ—רפ"ג, בשניהם שנוים לאלפים, ואם לא עשו זאת בכונה לזייף, הלא עשו זאת מפחד הנוצרים. ואין לדבר עוד מהשסי"ן שנדפסו אחרי שרפת התלמוד בשנת שי"ד. וביסוד הצענזוריא בכל מושבות היהודים. ואם לא יאמין בכל הזיופים האלה הנראים לכל מעיין בתלמודנו, אבל למצער עליו להאמין בזיופים אשר עשה וזייף הוא עצמו במחילה מכבודו. והנך הנם :

הקורא אולי הרגיש כי בכל פעם אשר יזכיר המחבר את השם ישו, יוסיף בסוגר מיוחד את המלה [הנוצרי] או [ישו הנוצרי] תחת אשר בתלמוד חסרות המלות ההן, וכוונתו, הלא גלויה, כי יתאמץ בכל עז להביא את ישו הנוצרי בתוך התלמוד יותר ויותר, ולא יחוש אף לזיוף גלוי כזה, כי כבר ידעו חכמי התלמוד התנאים ממציאת השם „נוצרי" על שם העיר „נצרת", שלא היתה עוד בעולם בימיהם. ובכל הש"ס לא נזכר שם העיר הזאת, אשר לפי הנראה עשו העוואנ־געליום „רגל לפי מדת הנעל" ויבדו להם שם עיר, כאשר בדו פסוקים שאינם בכתבי הקדש, או הוסיפו וגרעו כפי הנחוץ לפראָפּאַגאַנדאַ. וד"ר קלויזנער ראה בלי ספק גם את הש"ס כ"י מינכען הנדפס ע"י הפראָפעססאָר הערמאן ל. שטראַקק על ידי פאָטאָגראפיע, ועתה יעמוד נא על רגליו ויעיד, כמה פעמים מצא בש"ס זה את המלות „ישו הנוצרי" ? אף כי גם ש"ס זה, היחיד בעולם (בשלמות) איננו עתיק מאד, כי נכתב בשנת ק"ג לאלף הששי. ועד כמה מכשרים מדפיסים יהודים, ומה גם נוצרים אשר הדפיסו ספרים עברים, לזייף בכונה או מפחד הצענזוריא, עד כי החליפו את שם „הישמעאלי" (מחמד) בשם „אותו האיש", המרמז על ישו הנוצרי. כי כן כתוב ברמב"ם סוף הלכות מלכים (דפוס קושטא רס"ט.) מפרש „כי הישמעאלי בא ליישר דרך למלך המשיח" (כוונתו בלי ספק על מחמד ואמונת האחדות אשר יאמינו המושלמנים) תחת אשר הנוצרים יאמינו בשלוש. ועוד יותר נפלא. כי ברמב"ם הנדפס על ידי נוצרי בווינציא ש"י —שי"א, כתוב בהלכות ע"ז מפרש, כי הנוצרים המה עובדי עבודה זרה. ויבואו המדפיסים היהודים ויכתבו „כי

הנוצרים א י נ ם עובדי ע"ז ? השמעתם ? ולד"ר קלויזנער לא נעמו הוכחות פרידלאנדער, כי נעשו זיופים בתלמוד אודות ישו הנוצרי. תלא דבר הוא !

עתה נבוא אל הברייתא השלישית. בסנהדרין מ"ג ע"א. וז"ל : חמשה תלמידים היו לו לישו. מתאי, נקאי, נצר, בוני ותודה, וקלויזנער עצמו מודה, „כי מיד אחרי זה מתחלת הוספה אמוראית מאוחרת, שהיא נכרת על פי לשונה הארמית ועל פי החדודים של „לשון נופלת על לשון" שבה. „אתיוה למתי, אמר להו, מתי יהרג ? הכתיב, מתי אבוא ואראה פני אלהים, אמרו לו, „אין, מתי יהרג, דכתיב, מתי ימות ואבד שמו". אתיוה לנקאי, אמר להו, נקאי יהרג ? הכתיב, ונקי וצדיק אל תהרוג. אמרו לו, אין, נקאי יהרג, דכתיב, במסתרים יהרוג נקי (?) אתיוה לנצר, אמר להו, נצר יהרג ? הכתיב, ונצר משרשיו יפרח. אמרו לו. אין, נצר יהרג. דכתיב, ואתה השלכת כנצר נתעב. — אתיה לבוני, אמר, בוני יהרג ? הכתיב, בני בכורי ישראל, — אמרו לו, אין, בוני יהרג, דכתיב, הנה אנכי הורג את בנך בכורך. אתיות לתודה. אמר, תודה יהרג ? הכתיב, מזמור לתודה ? א"ל, אין, תודה יהרג. דכתיב, זובח תודה יכבדנני". „כל התגוששות בפסוקים זו אי „אפשר שתהא שייכת להברייתא. על כל פנים אינה היסטו- „רית, שהרי אי אפשר הדבר, שבית דין המוציא אנשים „להריגה יפלפל בפסוקים עם היוצאים ליהרג, ושחמשת „תלמידיו של ישו נהרגו כלם בבת אחת, הברייתא עצמה „אך מחלטת, שהיו לישו חמשה תלמידים. בעוד שהאיוונגליון „מדבר על י"ב תלמידים. מה שמספר זה שבאיוונגליון הוא „מספר שבטי ישראל יכל להיות דבר מכוון מצד ישו עצמו, „ובכן ה י ס ט ו ר י (?) אבל הוא יכל להיות גם דבר „מכוון מצד מחברי האיוונגליום, ו א ז א י נ ו ה י ס - „ט ו ר י, כמו שאינה היסטורית הידיעה על שבעים „התלמידים שבחר ישו".

מאריה דאברהם ! האם שמעו אזניו מה שהשמיע בפיו ? הלא מספר י"ב תלמידים כתוב גם כן רק בעוואנ- געליום, ואיך יוכל להיות היסטארי יותר ממספר שבעים שכתוב בעוואנגעליום זה עצמו ? ועוד, היתכן כי לא ידע העוואנגעליום ממיתת חמשה תלמידי ישו ?

כן שכח מתנצל הנצרות להעיר, כי מעתיקי העוואַנ־געליום ממקורו היוני כותבים תמיד את השם „ישוע", ולא ישו. שאין כל זכר לו בעוואנגעליום, ובשם ישוע הלא נקראו רבים בבני ישראל והעוואַנגעליום קורא בשם אחיו ואמו בשמות יהודים. ומי יודע מי הוא זה „ישו" הנזכר רק פעם או שתים בכל הש"ס ? שם לא נודע בישראל. ואך הבל יפצה פי הצורר וואַגעזייל *) כי היהודים (ר"ל חכמי התלמוד) כנו אותו בשם יש"ו, שהוא ר"ת „ימח שמו וזכרו". דרש נחמד לבעלי גמטריאות. כי אם יכתבו על איש אחד בר"ת יש"ו. מי ידע על מי ירמוז דבריהם. ולמשל אם אכתוב היום על אחד מצוררי ישראל בר"ת כזה, הלא יוכל לתיות, כי ארמוז על הצורר פאָרד באמעריקא, ולוגער בוויען, מאַכנאָ באוק־ריינא. סטאַלאָפין או פאָביעדאָנאָסצאָוו בפעטאָרגראד. ואולי סובאָרין, או טרייטשקע בברלין. סמיטה בקאנאדא, פאָדע־רעווסקי בוואַרשאָ, ורבים כאלה. ואם חפצו חכמי התלמוד לציין שם איש בר"ת כזה, הלא יותר נקל להאמין כי רמזו על הצורר פילאַטוס נציב רומי אשר רטב כל אדמת ישראל בדם היהודים. וכלם יכלו להבין כרגע על מי ירמזו בר"ת זה, ר"ל „ימח שמו וזכרו" של פילאטוס, או טיטוס ?

הנה כי כן, גם מהברייתא הזאת יצא המתנצל בעד הנצרות וידיו על ראשו, כי לא הרויח מאומה בכל פלפוליו.

ובין כה עזב את כל הענין עם חמשת התלמידים במלים מעטות והודיע רק שאינה היסטורית, ולא באר בדיוק. מי היה הבית דין, באיזה עיר ? באיזה יום חודש ושנה ? בעד איזה חטא הובאו לב"ד ? והב"ד לא האשים אותם במאומה, רק יען כי מצאו בפסוקים איזה מ ל ו ת דומות מעט ל ש מ ו ת התלמידים. ובכן בן מות הוא כל איש אשר שמו דומה לאיזה מלה בכתובים. למשל, יביאו איש שלא חטא, רק

*) Tela jgnea Satanae... Altdorfi Noreorum, 1681 4̄,

וכן לא ישכח הקורא, כי הצורר הזה היה הראשון אשר הדפיס בתוך ספר זה, את הספר המתועב „תולדות ישו" מבלי אשר קרא בשם המחבר, ויוכל להיות כי הצורר עצמו הוא אביהו, ועיין מה שכתבתי הלאה אודותו.

יען ששמו הוא ב ר ש ע, והשופט ימצא פסוק „בן הכות הרשע". וע"כ משפטו למות, השמע איש מעולם שגעון כזה? שחוק במלים הוא. התול לא מוצלח בפי דרשן, עד כי גם שוטה שבשוטים לא יעיז להשמיע, כי יש בכל הספור הזה אף ריח ממשי מלבד אגדי. ובכל זאת נחה רוח הקדש על איש המדע. ויחל לפלפל בפילאָלאָגית ע"ד השמות המוזרים האלה ולהשוותם לשמות השליחים, כמו למשל נקאי הוא לוקאס. והוא מוסיף עוד המלות „בלייפק" (?) נצר, הוא אנדרי, אחיו של שמעון פעטרוס. בוני הוא נקדימון, שנקדה חמה בעבורו, כי כן נזכר שמו בברייתא (תענית ב' ע"ב). וא"כ היה נקדימון בן גוריון תלמיד ישו. וברייתא זאת לא ידעה, ותכנהו בשם „בוני" ולהמחבר נ ר א ה, כי בוני הוא שבוש מן יוחני, או יואנו. „אחיו של יעקב בני זבדי", וכו'. והמחבר שכח, ובלי ספק בכונה. כי, אם כל הספור הוא איננו היסטאָרי, הלא הוא עורבא פרח. ואין מקשין על האגדה, ואין מפלפלים בפילאָלאָ-גיע בדברים הפורחים באויר, ורק מבלי עולם הבאים על שכרם יבלו את העת היקרה לבהלה, להראות כי שלש פעמים אפס, הוא אחד ממשי, והאחד הוא בן אדם, ששמו ישו.

„המרבה דברים לאוהבו, סימן הוא כי איננו בטוח בו". ולפי הנראה, מטעם זה מצא קלויזנער לנחוץ להביא ראיה על מציאת ישו מס' ילקוט שמעוני, (צד 26), ומדייק עוד, כי ראה את הדפוס הראשון (שאלוניק רפ"א—רפו), אבל שכח להודיע להקוראים הפשיטים, כי הילקוט הוא ספר מאוחר. אשר על דעת בעל ס' מאור עינים, היה במאה הראשונה לאלף הששי, כי היה הכ"י בידו משנת ע' לאלף ההוא, ועל דעת הגאון שי"ר (כרם חמר חלק ז' מכתב א.), היה מחברו לא ר' שמעון אשכנזי מפראנקפורט, רק ר' שמעון קרא, אשר מת בשנת ד"א תתק"ל (1170), ודעת צונץ הוא, כי הוא מאוחר יותר, וחי בדרום אשכנז בתחלת המאה הי"ג. וזה מתאים עם דעת ר"ע האדומי. הנה כי כן יעשה כל חנוני, בראותו כי הקונה לא יהפוץ בשום אופן לשלם את המחיר אשר ידרוש בעד סחורתו, יוריד מהמחיר. וכן עשה קלויזנער, בראותו כי הוכחותיו מהתלמוד צולעות, נאלץ לאחוז בקרני ספר מאוחר.

מראשית האלף הששי, ספר דרושים, ולא ספר דברי הימים, ואם טוב הוא לדרשנים, מדוע לא יכון גם לחוקר דברי הימים? (היסטוריאן, לפי מבטא קלויזנער).

בצד 27, מתחיל לארוג קורי עכביש עוד הפעם על יסוד אגדות עתיקות שאינן אומרות כלום. כמו הכנוי ממזר, הוא על ישו. המלה „פלוני" הוא ישו, והוא עצמו מודה, כי ה' דאַלמאַן ראש המיסיאָנערים מתנגד להחלטה זאת. ומה נאמנו דברי הז"ל, בההליטם, כי אפקורס ישראל פקר טפי, בחפצו להעביר שנהב דרך חור מחט. וכל יסודותיו וטענותיו בנוים רק על „רמזים" באין מלה ברורה אף אחת. ומטעם זה, יתאמץ להטביל בשהת את ר' אליעזר (הגדול) דוקא, אף כי בשום מקום לא נזכרה המלה „גדול". רק יען, כי ר' אליעזר הגדול הוא הראשון והקדמון שהיה חי בימי הבית, ואם כן קרוב היה לימי חיי ישו, והוכחותיו בנויות על יסודות העוואַנ-געליום, אף כי העוואַנגעליום לא ידע ולא זכר את שם ר' אליעזר. אבל לקלויזנער נחוץ הדבר מאד לעשות את ר' אליעזר הגדול לנוצרי במדה ידועה אף כי התחרט אחרי כן. ובכל הספור שבתלמוד, שדבר עם יעקב איש כפר סכניא, הוא א ג ד ה, ולא מעשה בפועל, ואגדות רבות כאלה נוספו בתלמודנו בידי מזייפים. כי לולא כן, איך נהיה הדבר, כי התלמוד אשר בידנו עתה, הוא כמעט ספר אחר. נגד תלמוד הכ"י, עד כי הר"ן ראבינאָוויץ עשה מהשנוים הרבים ט"ז כרכים מספרו „דקדוקי סופרים". ועוד לא גמר בהם את כל הש"ס, כי מת בחצי ימיו, ונקל להבין מה גדולים היו השנוים, המלאים והחסרים, לוא מצאנו תלמוד כ"י יותר עתיק מזה אשר במינכען משנת ק"ג לאלף הששי.

ואם יתפוץ איש לדעת, איפוא מצא קלויזנער בדברי ר' אליעזר בן הורקנוס שידע את ישו הנוצרי, יען שבברייתא אחת אנו-קורין לומר: שאלו את ר' אליעזר (לא נזכר בן הורקנס, או הגדול) פלוני מהו לעולם הבא? אמר להם, לא שאלתוני אלא על פלוני וכו', ועל זה מעיר רבנו קלויזנער (צד 28) לאמר: האמוראים הנושאים והנותנים במאמרים אלו ביומא, כבר לא היו יודעים, למי נתכוונו השואלים, וחשבו, שבמלת „פלוני" נרמז „שלמה המלך". וכו'. הנה כי כן,

האמוראים, שהיו קרובים ברוחם, בחכמה ובשנים לר׳ אליעזר לא ידעו ולא הבינו על מי רמזו השואלים. ורק בבית מדרשו של קלויזנער הופיע רוח הקדש, ויודיעהו, כי השואלים רמזו על ישו הנוצרי. אמנם, סוד ה׳ ליראיו . . .

קלויזנער לא מצא חוב לו להשמיע להקוראים פשוטים את הכלל הגדול, כי כל אגדה, איזה שתהיה, ובכל זמן שנאמרה, ואין כל הבדל אם נמצאה בברייתא קדומה, או שמענות מפי אמורא אחרון, אגדה היא, ואין למדין ממנה. ואין איש חכם וישר דרך אשר יבנה עליה בנין מוצק לדברי הימים, לוא גם דברה בדברים ברורים, ומה גם אם אין בה דבר, מלבד השערות של מחפשי מומין הרואים חלומות באספמיא, בכונות גלויות ונסתרות למצוא חן בעיני הנוצרים, או כי יזכו לרשת כסא יוחנן המטבל . . . .

אמנם כן, לוא היתה האגדה בנין חזק לבנות עליה חומה בצורה, אז הן יכל כל איש דעת לשאול, איזה מינות מצאו בר׳ אליעזר ? ומפני מה העלוהו לגרדום ? איזה מעשה רע עשה, או איזה מינות מצאו בדבריו ? ומי העלהו לגרדום? אם לא היהודים, אשר מצאו בו חטא מינות ? וההגמון אמר אליו „זקן שכמותך" המראה כי כבר היה זקן מופלג. וקלויזנער עצמו מודה כי בכל אופן שהוא. לא יכל להיות יותר מבן שלשים, ולוא גם ארבעים. ואם התנצלות של שלש מלים „נאמן עלי הדיין" דיה לפטור אותו מן הדין. מלות שאינן אומרות כלום ?

בצד 30 מתמרמר קלויזנער על המלומד החכם פרידלאנ־דער המכחיש מציאת ישו, על פי התלמוד, בספרו „דער פאר־כריסטליכע יידישע גנאסטיציסמוס, ובספריו המחוכמים האחרים. ובכעס עצור יאמר עליו, וז"ל : „למרות כל „כרכוריו של מ׳ פרידלנדר, הרוצה ל פ ת ו ת נ ו, שכל „תלמודי ראוי לשם זה. יודע, שהמקומות התלמודיים המועטים „שמדברים על ישו, הוספות מאוחרות הן, שהמקורות „התלמודיים של המאה הראשונה ושל הרבע הראשון מן „המאה השניה אינם מעידים אפילו על הידיעה היותר קלה „ממציאותו של ישו ושל הנצרות" ובאמת היכופר לו לפריד־לאנדער העון הזה לעולם. בבואו ל פ ת ו ת נ ו להיות

יהודים נאמנים לאלהיהם, ולסור מאחרי אלהים חדשים אשר עשו להם הגוים שכנינו ? היתכן ? הלא בן מרים הוא גם אלהי קלויזנער ואיך יביט במנוחה כבוא איש לבלע את הקודש לעיניו ? אכן, מה רבו מעשיך ה׳. ומה גדול גן החיות אשר בראת בעולמך ?

כל פלפוליו והשערותיו של קלויזנער על דבר יעקב איש כפר סכניא, ויעקב אחי האדון (הנזכר באגרת אל הגלטים, א. י״ט) *), בנוים על יסוד העוואנגעליום, על הזיופים שביאָזע-פוס, ועל דברת השקרן הנודע אייזעביוס, (זה האיש, צורר היהודים אשר דבר רעה על ישראל בספרו Demonstratio Evangelica ויביא את דבתו רעה באזני קאָנסטאַנטין הגדול. ויגמור את ספרו בשנת 324, והוא הוא אשר בא לירושלם להראות לאם קאָנסטאַנטין מקום קבר ישו. את אשר לא ידע איש מעולם). אבל מד״ר קלויזנער לא נבצר כל מזמה לחתור בחשך, בתקותו למצוא חרש להתגרד בו. ולא בש להביא את הספור, אשר גם עור בשתי עיניו יוכל לראותו ולמששו בידו, כי הוא מזויף בידי חרשי משחית. והוא הספור של אימא שלום אשת ר׳ אליעזר הגדול בת ר׳ שמעון בן גמליאל, עם הפלוסוף הנוצרי, אשר באה אליו והביאה לו מנורת זהב בתור שוחד. ותשאלהו דבר הלכה על פי תורת ישו. והפלוסוף ענה לה לאמר : מיום שגליתם מארצכם ניטלה תורת משה. ובמקומה נתנה תורת עון גליון. ורבן גמליאל עצמו הזכיר להפלוסוף את הכתוב בעוואנגעליום, „אל תחשבו כי באתי להפר התורה או הנביאים, לא להפר באתי כי אם למלאות. כי הן אמנם אנכי מגיד לכם. עד אשר השמים והארץ יעברון לא תעבור יוד אחת מן התורה, אף לא קוץ אחד עד כי כלם יקומו (מתיא ה׳ יז—יט.), ואל יתעה הקורא לחשוב כי רבן גמליאל ראה את העוואנגעליום בהעתקה עברית, של זאָלקינסאָן או דעליטש, חלילה, אף את ההעתקה

אגרת אל הגלטים המיוחסה לפוילוס, הוא מכתב התחרות (קאָנקורענץ) עם מבשרים אחרים, אשר בו דבר רעה על סחורתם, ויהלל את סחורתו, כי מאלהים היא, והסחורה האחרת איננה שוה אף קשיטה אחת.

הסורית לא ראה. כי לוא ראה למצער את הספר ,,דיתיקא חדתא". קפלאון (קאפיטל) ה'. אז הן לא ספר את ספורו בארמית, ולא יכל להגיד ,,שפלית לסיפא דספרא (וקלויזנער מצא נוסח אחר ,,דעון גליון"). בעוד אשר הפסוקים הנזכרים אצל מתיא, המה בראשית העוואנגעליום. ולפי זה כבר היה העוואנגעליום בעולם. טרם נולדו עוד השליחים ותלמידי תלמידיהם אחרי עבור כמאתים שנה. אחרי אשר השליחים עצמם לא כתבו את ספריהם. וספק גדול הוא אם היו במציאות בכלל. ורבנו קלויזנער מוצא לו דרך לצאת מן המבוכות האל. ומחליט, ,,ובכן הרצאתו (של הספור) מאוחרת היא בלי ספק, אבל גוף העובדה אינו בדוי. הנפשות הפועלות בו אימא שלום. אשת ר' אליעזר ואחותו של רבן גמליאל, ורבן גמליאל עצמו. הלא היו במציאות. ואם כן העובדה, ר"ל הספור איננו בדוי. ובאופן הגיון כזה, קשה להבין באמת, מה הוא האדון קלויזנער. אם ללצים יליץ, שוטה, או נופל משניהם. הנה כי כן, אם יבוא איש ויגיד לכם כי ראה סוס פורח באויר. לא תאמינו לו. אבל עצם ספורו הוא אמת ולא בדוי. והאות הוא, כי הסוס ישנו במציאת, האויר ישנו, וכלם יראוהו. וכנפים ישנן לכל צפור. ואם תעוף הצפור, מדוע לא יעוף גם הסוס. ומטעם זה, אומר קלויזנער (צד 39) ,,יש להסכים לדעתם של ניקולסון (ניקאָלסאָן) והירפורד, שהמעשה המסופר אירע מיד אחרי החרבן, לערך בשנת 73 (?) אבל מה יעשה עם העוואנגעליום שלא היה עוד בעולם ?

ת י ק ו !

אחרי כל האגודת המעשיות של ,,אלף ולילה אחד" ההשערות שדופות הקדים, הזיופים, וספורי בדים של העוואנ-געליום, יחליט מחברנו, ועושה ,,סך הכל" מכל גל האשפה אשר אסף, לאמר: אם נסכם(?) ,,כל מה שהבאנו עד עתה, ,,נמצא על ישו א). ידיעות היסטוריות (?) ראויות להשמע: ,,ששמו היה ישוע (ישו) הנוצרי: שכישף (כלומר הראת ,,נפלאות, כרגיל בזמן ההוא (?) והסית והדיח את ישראל: ,,שהלעיג על דברי חכמים: שדרש מקראות כחפרושים (?): ,,שהיו לו חמשה תלמידים (?): שאמר שלא בא לגרוע מן ,,התורה, אף לא להוסיף עליה: שנתלה (נצלב) (?) בערב

„פסח, שהל להיות בשבת (?) בתור מסית ומדיח, שתלמידיו „רפאו חולים בשמו. ב). ידיעות טנדנציוזיות (עברית „במחילה !) או מוטלות בספק, שהיה ממזר מאשת איש", „שאביו היה „פגדירא" אך פנטירי," שכרוז יצא והכריז „ארבעים יום קודם הצלבותו, על מה הוא יוצא ליהרג, כדי „שיבוא אדם וילמד עליו זכות, ואדם כזה לא נמצא *) שספק „הוא, אם יש לו חלק לעולם הבא וכו': (צד 39).

אין כל פלא, כי תלמידו המובהק של ישו הנוצרי, כאיש המדע יתאמץ להתנצל בעד רבו ומשיחו, אף כי בדברים רבים יתנגד, יוסיף ויגרע על דברי התלמידים הקדומים מחברי העוואנגעליום אשר לא ידעו אף ברמז מכל הידיעות אשר ישמיענו התלמיד הששי, ומאד צר לנו, כי לא באו אף אחד מחמשת התלמידים ללמד עליו זכות באזני הסנהדרין, ולוא היה קלויזנער במעמד ההוא, הלא נקל היה לו להביא לב"ד את ספרו „ישו הנוצרי, זמנו, חייו ותורתו" וברגע אחד יכל להצילו ממיתה, כי מי מתנצל כמהו בין כל כמרי הכנסיה הנוצרית לפנים, ואין דומה לו גם בימינו בלאנדאן הבירה....

על יסוד השערותיו וחלומותיו של המחבר עצמו, הוא מחליט (צד 40) „כי היה ישו בן ישראל גמור,(ולא פחות „מתלמידו), הוא מועמד במדרגה יותר עליונה מנביאי אומות „העולם, ואפילו את חלקו לעולם הבא אין מעיזים לגזול, „יתר על כן: הוא מתואר כאחד מן הסופרים „והתנאים (שמעו נא!) דורשי המקראות „ויוצרי האגדה המדרשית וכו', ותלאה הוא „אומר; וכך הם מנסים להפוך את המעלות „שנשתכח בהן אחר כך באיוונגליום לחסרונות ואף לעברות „חמורות, הם אינם מטילים ספק בדבר (?) שעשה נפלאות,

*) פלא הוא, כי לא בא אף אחד מתלמידיו ללמד עליו זכות והעוואנגעליום הלא יספר כי כל תושבי ירשלם עמדו על ימינו, וכלם ראו את נפלאותיו, ובמשך ארבעים יום הלא יכלו לבוא ירושלימה כל תושבי הגליל אביו ואמו, אחיו ואחיותיו, האמנם אין אחד מהם קרא את האגדה בתלמודנו ?

„(שכן כתוב באיוונגליום, ונשנה בספר „תולדות ישו הנוצרי,“ שכתב איזה ליץ) אלא שהם חושבים מעשים אלה למעשי כשפים, „ואת לידתו מרוח הקדש ה ם מ ה פ כ י ם ללידה שלא „בכשרות (כאמונת קלויזנער) ולהלאה אומר מחברנו, כי רק ר׳ אליעזר הקפר מ א ש י ם את ישו „שעשה עצמו לאלות“. הנה כי כן הוא מ א ש י ם אותו לשוא, ואיה היה העוואנ־געליום אשר הזכירה אימא שלום אשת ר׳ אליעזר הגדול, אשר ידעה אותו בעל פה והעתיקה ממנו פסוקים שלמים? ובו בהעוואנגעליום, הלא יתפאר ישו, כי הוא והאב הוא אחד?

קצף גדול יקצוף קלויזנער על החכם מ. פרידלאנדער אשר בספרו „דיע רעליגיעזען באוועגונגען (178—172) יכחיש כי בכל מקום הנזכר בתלמוד „מין“ הוא ישו הנוצרי, או אחד מתלמידיו, ובאמת לא עלה כזאת מעולם על דעת חז״ל, ולא על דעת חכמי ישראל בכל הדורות, מלבד בימים האחרונים, החל מגייגער עד רא״ה וויים (דור דור ודורשיו ח״ב. פ״א. פי״ד. ועוד) ועל יסוד השערות כאלה בונת מחברנו בנין גדול, ומה יעשה לי, אם אשער כי חז״ל רמזו על הבונדיסטים ברוסיא, על הציונים בלי דת, על שבתי צבי ותלמידיו ומשיחי שקר אחרים? ומי יבטיחני, כי בכנוי „מין“ חשבו דוקא מין ישראל ולא מין אינו יהודי? האם מעטים המה המינים בין העמים לפנים והיום? ומדוע לא חגר כלי קרב להלחם בפרידלאנער להראותו משוגתו?

קרית תהו.

(לתולדות ישו).

יחידים בין הקוראים עברית, אולי שמעו, כי נמצאת בעולם איזה ספר בשם „תולדות ישו", אבל כרבם לא ראוהו עד הימים האחרונים, מטעם פשוט, כי נדפס פעם אחת בידי הצורר הנודע וואגענזייל בספרו הרומי Tela igneu Satanea Libelus Toldos Jeschu Altdorfi Noricorum, 1681 4 ביחד עם ספרים אחרים אשר נדפסו בעברית נגד הנצרות, כמו „חזוק אמונה," (דפוס ראשון) „הנצחון" של ליפמאן ממילהויזען (שנדפס ראשונה בנירנבורג 1644, עם תרגום רומי), ויכוח ר' יחיאל מפאריז, ויכוח הרמב"ן, המאסף הצורר עשה זאת למען הראות רשעת היהודים אשר כתבו נגד הנצרות, על כל הספרים הנזכרים זכר הצורר את שם מחבריהם, מלבד ספר זה „תולדות ישו", לא הגיד לנו מי הוא מחברו, ואפוא מצא את הכ"י, ואמנם, לוא מצא באמת איזה כ"י עתיק, אז, אין כל ספק, כי זכר את שם מחברו בכל חפץ לב, ויוקיעהו לפני קהל הנוצרים, לראות בו, כאשר עשה עם הספרים האחרים אשר הדפיסם בספרו הנ"ל, עם ויכוחים ותשובות עליהם.

בכל ארץ רוסיא, במקום אשר משלה הצענזוריא ממשלה בלי גבול, לא נראה ספר זה מעולם, ורק על פי השמועה ידענו כי ישנו ספר כזה בעולם, ואך בימים האחרונים יצאו מחוריהם איזה הוללים בורים, אשר חשבו זאת למציאה גדולה להדפיסו שנית בהוספות ומגרעות, אף העתיקוהו לזארגאן, והדפיסוהו גם בעברית בשם „תם ומועד" (חמו"ד, ואני יודע את כל המקומות אשר הדפיסוהו שם) ובשם „דתי מחוקק הנוצרים, „וכתבו עליו, כי נדפס בנויארק, ונדפס באמת

בעסטרייך. וכן „תולדות ישוע הנוצרי" ע"י המומר אלכסנדר אבן מאיר (מאיראוויץ) נויארק 1880 (רשום בספרי ספרת ישראל באמעריקא, מחלקה ב. צד 96, סימן 482). וכן נדפס בזארגאן ע"י מו"ס בור אחד בנויארק, אשר העיר עליו חמת המומר קאמסטאק, אשר הועידו למשפט לפני שופטי הממשלה (בשנת 1889) בהתאוננו, כי חרף אלהים בספר זה, וכן נדפס עוד פעמים בזארגאן ע"י סופרים זארגאנים, אשר חשבו באולתם, כי טוב יעשו בעמם בהדפסת ספר בדוי, כאשר השמיע הבור המו"ל משה שליאמסקי בהדפיסו את הס' „מעשה תלוי" בזארגאן, (שנת תרן, נויארק) ולא בוש להשמיע שקר גלוי לעיני בורים כמהו, כי לקט את הספר ממסכת סנהדרין עתיקה. (כאשר כבר העירותי עליו בספרי „ספרת ישראל באמעריקא." ח"ב, צד 62. 63.) וכן נדפס על ידי גרשום באדער בשם „חלקת מחוקק" ועל ידי דר. קרוים בספרו Das leben Jesu nach Judischen Quellen) ואם לא בגד בי כח זכרוני אחשוב כי ראיתיו גם באישפניולית, שנדפס בעת אחת עם ס' חזוק אמונה באישפניולית.

הספר הזה, שאיננו ראוי כי סופר עברי היודע ספרות ישראל העתיקה יאבד עליו טפת דיו אחת, מצא לו גואל בדר. קרוים, אשר עשה ממנו מטעמים, כמו קלויזנער בתורת ישו הנוצרי, ראשית דבר מצא שלשה כ"י, מספר זה, בנוסחאות שונות, וזה לבד, הוא ענין גול ונכבד מאד בעיני דאקטארים השואבים את חכמתם מענציקלאפעדיום, ומראה מקומות בבקיאות נפלאה ממאמרי כתבי עתים אשכנזים *) ודר.

*) עוד לפני ששים או שבעים שנה, כבר ידע ר"ש פינסקער בספרו „לקוטי קדמוניות" (וויען תר"ד) לספר „כי יש דאקטארים בורים כחמורים". ודעתו היתה רק על דרי"ם לפלוסופיא אשר שרצו לרוב באשכנז, והנני זוכר מקרה אחד באדעססא, כי ביום אחד בעלות השחר, יצאה אשה עבריה לבקש רופא בעד בעלה אשר חלה פתאם מחלה אנושה, ומבלי דעת למצוא משכן איזה רופא, שאלה את פי שוטר הפאליציי, והוא הראה לה על השלט אשר היה על דלת הדר. הארן, (חתנו של הרב דר. שוואבאכער) ובדפקה על

קלויזנער המנקר באשפתות למצוא חומר למלאכתו הקדושה, נפל על המציאה לצלצל בפעמון כי שלשה כ"י עתיקים נמצאו ביד דר. ש. קרוים, ולא עלה על לבו פן יבוא איש היודע פרק בכתבי יד ויחקרנו וישבר את אליליו, שבר נובלים.

אמנם כן, לא ראיתי אף אחד מכתבי היד אשר ישמח בהם, ובכל זאת הנני לתת לו ערובתי לחיב את ראשי אם יראני אף כ"י אחד מהם עתיק יותר מהנדפס בשנת 1681 (תמ"א) אחרי אשר בעיני אין כל ספק בעולם כי כ"י כאלה כלם נעתקו מן הנדפס, יען הנדפס היה תמיד יקר המציאות, ובספרות כתבי יד העברים אין זה דבר חדש, וכתבי יד למאות נמצאים אצלנו אשר נעתקו מספרי דפוס עתיקים, וזה לכם האות, כי אין כ"י עתיק המספר תולדות ישו בכל אוצרות הספרים בתבל, ואם לא יאמין לי הלא רשימות כל כתבי היד העברים בעולם פתוחות לפני כל יודע ספר, כמו רשימות רמש"ש. פיננער, נייבויער וכו', וגם באוצרות הספרים אשר לא הדפיסו את רשימותיהם נקל להתודע אם נמצא אצלם כ"י עתיק „תולדות ישו". ואני בטוח כי כ"י עתיק כזה איננו במציאות. ולהעיד על כתב יד אם הוא עתיק או לא, לא יוכל כל איש, ולוא גם חכם גדול במדעים שונים. כל איש אשר יראה איזה כ"י מטושטש, קרוע ומלוכלך, והכתב מוזר מעט בעיניו, ישפוט כרגע כי הוא עתיק, ואם יהיה בן מאתים או שלש מאות שנה אז יחשוב כי אמנם עתיק הוא, תחת אשר בפי יודעי ספר פקידי אוצרות כתבי היד, נקראים כ"י כאלה בשם „חדשים". ואני יודע אף פקידי אוצרות ספרים גדולים שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם. ולד"ר קרוים הצדקה „שלא לדעת". כלכל בן אדם רמה, והנני זוכר, כי בצאת ספרו לאור, משך עליו חשד איזה קוראים אשר חשדוהו כי הוא נוטה יותר מדי אל הנצרות, ועל כן לא יפלא

הדלת, יצא הדר. וישאל לחפצה, והעניה בכתה בדמעות שליש כי ימהר ללכת עמה להציל נפש בעלה, אבל הדר. ענה לה, לאמר: אני אינני דר. רופא חולים, רק דר. לפלוסופיא, והאשה בתומתה שאלה אותו לאמר: „וואס איז דאס פאר א מין קראנקהייט?" (איזה מין מחלה היא, ר"ל הפלוסופיא)

עתה, כי קלויזנער מודענו אחז בו בשתי ידיו, כי קרוב הוא אליו בהלך רוחו. ואף כי איננו מסכים עם ה' קרוים, כי ס' תולדות ישו חבר לערך חמש מאות שנה לספירת הנוצרים, והוא מסתפק ליחסו למאה העשירית, וביד אחת ירחיקהו משלחן דברי הימים, באמרו: (צד 47) „ואי אפשר שיהיה לו ערך היסטורי ואין להשתמש בו בתור חומר לחיי ישו כלל וכלל". וכרגע יתהפך בלשונו לאמר: „ואולם ערך „אחד יש לו, וגם זהו ערך היסטורי במובן ידוע. מתוכו אפשר „להכיר את השקפתם של היהודים על חיי ישו ותורתו „ואף מושגיהם מפעולותיו ודעותיו מן המאה החמשית עד „העשירית לספרתנו (?) (כי כמה ידיעות שבו הן ודאי (?) „קדומות הרבה מזמן חבורו (השם ישו לבד הלא די והותר „להקדימו, הלא?) כמו שמתוך המאמרים על ישו שבתלמוד „אפשר להכיר(?) את השקפתם של היהודים על חיי ישו „ותורתו (עוד הפעם תורתו?) ואת מושגיהם מפעולותיו „ודעותיו במשך חמש המאות הראשונות אחר לידתו(?).

כמה זיופים וסמיות עינים ישנם בדברים המעטים האלה, אשר דברי ה' קרוים היו לו לעינים:

שקר גמור הוא מהחל ועד כלה, כי ס' תולדות ישו כבר היה לעולמים במאה החמשית ואף בהעשירית, כחפץ קלויזנער, ואני דורש ממנו בחזקה להביא עדות נאמנת, אם מציאותו נודעה בעולם אף במאה הט"ו. יביא נא לי את הצורר סעבאסטיאן מינסטער, אשר ידע וכתב עברית, והדפיס ספרים רבים נגד היהודים והיהדות, וביחוד ספרו „הויכוח הנוצרי המאמין ויהודי החצוף והמורד (באסיליאה 1539, רצ"ט) והתנ"ך הגדול עם הויכוחים נגד היהודים, בשם „מקדש ה', עשרים וארבע ספרי המכתב הקדוש" אשר בהעתקתו הרומית על כל דף, הביא את כל אשר כתבו היהודים נגד הנצרות, ובכל זאת לא מצא כל זכר לספר תולדות ישו, ואם לא אות הוא כי במשך ימי הדפסת התנ"ך (1535—1534) עוד לא נודע ספר זה, וכן לא נמצא זכר לו בפי צוררי ישראל אחרים עד שנת הדפסתו הראשונה בשנת 1681. וכל עוד שלא יוכל להראות עתיקות הספר הזה, הנה כל פלפוליו, מחקריו והשערותיו רוח כקש תשאם, ולשוא עמל הוא וה' קרוים

להוכיח מספר זה על השקפת היהודים על הנצרות, אשר לוא גם עתיק היה, גם אז אין לשפוט ממנו אף על השקפת עשרה אנשים, כמו שלא יוכל איש לשפוט על השקפת היהודים על הנצרות בימינו על פי ספרו של קלויזנער או קרוים. „לכל איש הצדקה להיות טפש“ יאמר היינע, ולכן לא יבושו איזה בורים בין רבנו הרעפארמים באמעריקא להשמיע בחוצפה נוראה, כי היהודים יודו כי ישו הנוצרי היה הנביא היותר גדול בישראל, וכלם מאמינים בו, והמטיף הרעפארמי ה' ענעלוי מהיכל *) עמנועל בנויארק, נועז לכנות את ספרו בשם A Jewish View of Jesus H. G. Enelow. New York 1920 (השקפה יהודית על ישו). תחת אשר מעולם לא בא בסוד יהודים יודעי תורה, ולא שאל את פי אחד מהם להגיד לו את השקפתו על הנצרות, ורק מחפצו לדבר חנף באזני הנוצרים לא יבוש להשמיע שקר גלוי בשם היהודים אשר לא ראוהו ולא ידעוהו, ולא יהפצו לדעתו, וערך כזה יש גם להשקפות קרוים וקלויזנער, הבנויות ע"י השערות שדופות קדים, ועל רמזים וזיופים.

הנה כי כן, אין כל ספק בעולם, כי הספר תולדות ישו הדש הוא, עד כי לא ידעו ממנו אף המומר הצורר יונה, או כאשר קרא לעצמו בשם „יוחנן המטביל“ בספרו, וביחוד בהקדמתו הארוכה כאורך הגלות לספרו „ארבעה אבני הגליונים מהתורה החדשה (רומא 1668), אף לא בוקסדארף (האב) או הוטטער.

מי היה מחבר הספר הזה, אין איש יודע, אחרי אשר

---

*) מלבד היכל ה', אשר בשם זה נקרא רק „בית המקדש“ או היכל מלך, לא קראו היהודים מעולם את בית הכנסת בשם היכל, ורק לפעמים קראו לביהכנ"ס בשם מקדש מעט „ועל לב הרעפארמים לא עלה מעולם לחשוב את בית תפלתם אף למקדש מעט מן המעט“, ורק על חשבון העגב והמשוררות הנוצריות וגלוי הראש קראוהו בשם טעמפל, השם אשר קראו עובדי האלילים לבתי תפלותיהם, רק לבל יזכר חלילה שם „בית כנסת“ או „סינאגאגע“, ועתה החליטו להחליף גם את השם טעמפל, ומעתה יקראוהו בשם „טשוירטש“ (קירכע) ואת שם הראבי „פאסטאר“.

גם המדפים הראשון (1681) לא ידע מי הוא, אף לא נסה לחקור אודותו, ובזה נתן תואנה בטוחה לחשוד אותו, כי הוא עצמו הוא המחבר, אף כי יכל להיות כי בקש מאת יהודי אחד לכתוב למענו, וידים להשערתי, הנה הידיעות אשר הביא בתוכו, את אשר לא ידע היהודי, ולא יכל לדעת, ואין איש בין כל היהודים אשר קרא בזמן ההוא ספרי אבות הכנסיה הנוצרית—, אשר גם היום זרים המה לכל סופרי ישראל, ומה גם להמון העם, ועדות נאמנה על זאת היא, כי בכל הספרים הנדפסים נגד הנצרות, וכמעט כל כתבי היד שכתבו בידי חכמי ישראל, ונשארו בכ"י, כלם היו בידי *) והנני זוכר את תוכנם.

הגוזמאות, השקרים, החלומות וההוללות הנמצאות בספר הנאלח הזה, לא יכל כל יהודי לבדות מלב, כמו שלא יכל יהודי הנאמן לאלהיו לבדות, כי ישו עף באויר ושם המפרש בפיו, ועשה נסים ונפלאות אשר לא ידעו אף מחברי העווַאנגעליום. היהודי היודע תורה אף מעט, ידע כי ישו הנוצרי לא יכל לחיות בימי ר' יהושע בן פרחיא, כמאתים שנה קודם החרבן, ולא יכל להיות מאמין בעוואנגעליום כקלויזנער חתן דנן, או כקרוים מורו ורבו, או כהרעפארמים הבורים והחנפים באמעריקא, ולא יכל להמציא כלבים של נחשת שעמדו אצל שער בית המוקד והיו נובחים על כל מי שלמד את השם" ועל ידי כך נשמט מזכרונו, ועל ידי שם המפרש רפא חגר ומצורע, ועוד נסים ונפלאות כאלה. ואף כי במקומות אחרים יחרף את ישו, אך הלא זהו דרך

*) רבים מהם מכרתי לאוצר הספרים אשר לביהמ"ד לרבנים בנויארק והנשארים מכרתי לאוצרות ספרי המלך בברלין, בריטיש מוזעאום, אקספורד, פריז, קאמברידזש, קאלומביא אוניווערזיטעט, וואשינגטאָן, סאן פראנציסקא, ועוד ועוד, את כל כתבי היד ממין זה אספתי בכונה מיוחדה להדפיסם, ומה גם, אחרי בקשת הרמש"ש ז"ל, אשר בקשני במכתב מיוחד להדפיס באמעריקא את כל הס' ממין זה, תחת אשר לא יוכלו להדפיסם באיירופא מפני הצענזוריא, ומפחד לעין הרע, ורק שנים מהם הדפסתי, ס' בטול עקרי הנוצרים וס' הוראת בעל דין בדפוסי, קארני תרס"ד.

האפאלאגעטיקא (ויכוח בדוי) לכתוב ב ע ד ו כ נ ג ד. ובכן חפץ המחבר להתגנב ללב הקורא היהודי התמים המאמין בהבלים בכלל, להאמין בנסים ונפלאות שעשה ישו, וכבר הוכחתי, כי היהודים בכלל לא ידעו מאומה אודות ישו, ואיש לא קרא את העוואנגעליום, כי לא מצאו חפץ בו, ומה גם, כי בימים הראשונים, להתגלות הדפוס לא נמצא עוד כ ל העוואנגעליום בעברית, עד שנת 1831, אשר אז נדפס ראשונה ע״י באגסטער בלאנדאן, ביחד עם התנ״ך, וכן הלא עשה סעבאסטיאן מינשטער עצמו בספרו „הויכוח הנוצרי“ אשר בדא מלבו, וכן אין כל ספק בעיני, כי כן הוא גורל ס׳ „תולדות ישו“ אשר המדפיסים הבורים החדשים, הוסיפו עליו חלומות ושקרים כהות נפשם, בתקותם הבל, כי כל היהודים מקטן ועד גדול, כלם יביאו בחצן את כל כספם וזהבם לקנות את ההבלים האלה, ואולי שמעו „כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא.“ אבל עברה, שכרת בצדה.

הנה כי כן, כל עוד לא ידפים תמונה פאטאגראפית מכל שלשת כתבי היד אשר זכר דר. קרוים, ולא יראנו שחור על גבי לבן, כי כתבי היד אשר זכר הנם ע ת י ק י ם, במובן המלה „עתיקים“ אצל חוקרי כתבי ידות, לי הצדקה להשמיע, כי כל חקירותיהם (הרב והתלמיד) הבל, והשערותיהם תהו, ולשוא בלו את העת היקרה, רק למען היות זרוע לנצרות, ואם ה׳ קרוים עשה זאת אולי בשגגת מחוסר דעת, הנה אין כל ספק, כי תלמידו עשה זאת במזיד.

בארת נשברים.

עשרים וחמש שנות עבודת קלויזנער ללמוד תורת ישו הנוצרי, הורוהו לסול לו מסילה חדשה בדרכי לאיאלא, ובשיטה זו אחז מראשית עד אחרית ספרו.

אחיזות עינים, כאמגושי (מאגיק) רגיל היודע את מלאכתו לגנוב לב הבאים לראות את נפלאותיו, כן יגש רבי קלויזנער למלאכתו, בראשית כל מאמר, וכן עשה גם בראשית מאמרו, „המקורות היונים והרומיים" (צד 49) בדברו אודות יוסיפוס פלאוויוס, העומד כעצם בגרון כל המסיתים, זה פלאוויוס כותב דברי הימים הגדול, הקדמון האחד, אשר כל העולם הנאור נשען עליו, וכלם הכירו כי כל דבריו אמת וצדק, ואשר גם קלויזנער יודע „כי לא הניח אפילו פרט קטן „שבקטנים מן המאורעות המדיניים והחברותיים שאירע „ביהודה ביחוד מימי הורדוס הראשון ועד חרבן בית שני, „כל מרידה חולפת, כל מהומה שעתית (עברית, במחילה!) „כל הריגה במשפט ושלא במשפט, אם רק היה לה איזה ערך „מדיני—חברותי, מצאו להם תאור מפורט בספריו (של יאזעפוס), טבעי הוא אפוא, לדמות, שבספריו הנזכרים נמצא „תאור מפורט מן התנועה, שעוררו בארץ ישראל בימי הנציב „פונטיוס פילאטוס חטפתו של ישו ומיתתו המשונה, ואולם „במקום תאור מפורט אנו מוצאים על זה רק „בקדמוניות „היהודים" שנתחברו בשנות—התשעים של המאה הנוצרית „הראשונה, דברים מועטים מאד, יותר מועטים אפילו מן „הדברים שאנו מוצאים בספר זה על יוחנן המטביל, ומה „שגרוע מזה, אף בדברים המועטים הללו ניכרים „זיופים גלויים שנעשו בידי המעתיקים „הנוצרים. שנים הם המקומות „ב„קדמוניות" שבהם מדבר יוסף בן מתתיהו על „ישו. הזיופים ניכרים במקום הראשון... „שזיופם קרוב לוודאי.

הנה כי כן, קלויזנער מודה לכל החכמים והסופרים בתבל (בלי גוזמא והפרזה) כי המעתיקים הנוצרים זייפו את דברי יאזעפוס, בזה, שהוסיפו איזה שורות אודות ישו ויוחנן המטבל, את אשר לא ידע יוסף בן מתתיהו, אף כי היה יליד ציון ואחד מראשי העם וגדוליו, ואיך לא ידע מקרה גדול ונורא כזה, כי קם בישראל איש אחד אשר קראו לו בשם „משיח", והוא עצמו קרא לו „בן אלהים" ובמשך ימים מעטים הודיע, כי הוא האלהים. כי הוא והאב הוא אחד, וכי נולד מרוח הקדש. וידע מראש כי יתלוהו על עץ, וכי אחרי שלשה ימים יקום מקברו, ויעוף אל השמים לשבת לימין עליון, האב בן, והוא באב, האיש אשר הרעיש את כל עולם היהדות, ותמיד למד דעת את העם בבית המקדש ויתקוטט עם הסנהדרין, פעם השמיע כי חלילה לגרוע אף קוצו של יוד מן התורה, ובפעם אחרת למד את העם כי עם יוחנן המטבל כבר בטלה כל התורה, ועמה אף חמשה מעשרת הדברות. ואיזה משבע מצות בני נח, ויזעפוס לא ידע? וכל חכמי ישראל ושבעים איש מזקני ישראל חברי הסנהדרין כלם, כלם, כמו לא היו בעולם, כלם לא ראו ולא שמעו, ולא השמיען אף רמז קל, מכל המקרה עם בן האלהים ישו, הלא דבר הוא? ואם כן, לחזק את הנצרות, הלא נחוץ היה מאד, נחוץ כאויר לנשימה לזייף, ולהוסיף, למצער איזה מלים אודות ישו בספרו של יוסף בן מתתיהו, אך להוסיף הרבה פחד המזייף, פן ברוב דברים יתפש בכף, ועל כן נאלץ להסתפק במועט, בשורות אחדות. אבל כל קורא מבין הכיר כרגע את הידים הגסות ידי עשו בזיוף זה אשר גם קלוינער, פוילום השני, נאלץ להודות על הזיוף. ובכן, הכל טוב, יפה ונעים, ואין כל טענה עוד נגדו. הלא?

אבל לא! היהפוך כושי עורו? קלויזנער נשבע לדגל ישו ולהעוואנגעליום, ועליו החובה למנות את החסרון, ומה עשה? דבר פשוט! ממצב האמת אשר עמד רגע, על ראש ההר, החל לרדת מעט מעט, עד הגיעו עמוק עמוק לעמק השדים עד אשר נטבע בים השקר. החל להביא מקורים מספרי כהני הנוצרים חדשים גם ישנים, אשר כל אחד מביא דברי הקודם לו ומבקר את דבריו. השני הוא אנטיסעמיט המוציא ענין להשליך שקוצים על היהדות. השלישי הוא מאמין גדול

בכל דברי העוואנגעליום, ובונת עליו היכלות באויר, ואחרי אשר נאלץ להביא איזה מלות של החכמים סאלוואדאָר ושירער אשר הוכיחו כי ההוספות בפלאוויוס הנה מזויפות, אף כי יכל להביא הוכחות כאלה לרוב, אז החל לרדת אל העמק. „וכה דבריו (צד 51) ואולם ל ד ע ת י א י ן כ ל „י ס ו ד נ כ ו ן ל ח ש ו ב א ת כ ל ה ד ב ר י ם „ה א ל ה ל מ ז ו י פ י ם (השמעתם?) יוסף בן מתתיהו „מדבר באריכות ידועה על יוחנן המטביל, מעשיו ומיתתו „המשונה, ומה שהוא מדבר אינו שוה כלל וכלל למה שמספרים „עליו העוואַנגעליונים, ובכן אין מקום לחשוד אף כאן, ביחד „עם גרעטץ את המעתיקים הנוצרים בזיוף"(?)

הנה כי כן בא במחתרת ויביא לנו סחורה אסורה אחרת לעדות על הגנבה הראשונה. דברי יוסף בן מתתיהו אודות יוחנן המטבל הלא הוא המשך הזיוף אודות ישו, ומי שכתב את הזיוף הראשון, הלא כתב בלי כל ספק את הזיוף השני, כי איך יתכן להזכיר בשם ישו ולעזוב את יוחנן המטבל, אשר הוא היה הראשון והאחד (על פי העוואנגעליום) אשר העיד על משיחית ישו ואלהותו? ובכן אם דברי יאזעפוס על יוחנן המטבל אמת, הלא אמת גם דבריו אודות ישו.—אשר זה רגע הודה קלויזנער כי מזויפים המה, ובין כה התגנב אלינו דרך פתח החצר, ויביא לנו בשר פגולים, באמרו (שם) „אבל „הרי קדמוניות היהודים" נתחברו לערך בשנת 93 לספירת הנוצרים, ו א ז כ ב ר נ ע ש ו ה נ ו צ ר י ם כ ת ה ג ד ו ל ה ו ר ו ו ח ת ב י ה ו ד ה, ב ר ו מ י ו ב א ס י ה ה ק ט נ ה, ו ע ו ד ב מ ד י נ ו ת א ח ר ו ת" ושקר גלוי זה הוא מביא כלאחר יד, כמו היה דבר ידוע כבר בדברי הימים. כי, לערך עשרים וחמש שנה אחרי החרבן כבר היתה כתה גדולה של נוצרים בארץ יהודה, אשר לא ידע אף העוואנגעליום המחבר אחרי מאתים שנה ויותר? האין אלה מעשי להטים של מיססיאָנער ויעזואיט פשוט? ובכן, עתה בא לכלל החלטה, כי גם הזיוף אודות ישו, איננו זיוף עוד, ובהלקת לשון יעזואיט הוא מחליט לאמר: וכן ממש עשה (יאָזעפוס) בדבריו על ישו (זה אך רגע הודה כי דבריו על ישו הוא זיוף, ואם כן הלא לא דבר מאומה על ישו. רק המזייף דבר) הוא תאר אותו בתור „אדם חכם" (מי תאר

אותו ; יאָזעפוס או המזייף ?) כמו שתאר את יוחנן המטביל בתור „אדם טוב". זכר נא קורא, כי כל אלה תאר המזייף.

תלאה הוא אומר (שם צד 52) „הוא תאר את ישו בתור „מלמד לבני האדם המקבלים בעונג את האמת, כמו שתאר „את יוחנן בתור „קורא ליהודים לשאוף לצדק, וכו' : והוא „(מי ? יאזעפוס או המזייף ?) תאר אותו בתור „עושה מעשים „נפלאים" מפני שהוא — יוסף עצמו (בטח לא יוסף בן „מתתיהו, רק יוסף קלויזנער) היה מאמין אדוק בנסים *) הוא „כתב עליו (המזייף, לא יוסף בן מתתיהו) „שמשך אחריו הרבה יהודים וגם יונים **).

ועל פי הזיופים אודות ישו ויוחנן המטביל, הלא נבין על נקלה, גם את הזיוף על דבר יעקב אחי ישו, בעוד אשר העוואנגעליום עצמו מספר כי אחי ישו לא האמינו בו, וישו לא יכול להראות נפלאותיו לעיני בני עירו, כי אמר אין נביא בעירו. ועל המזייף היה להביא זיוף אחר למען הצדיק את הראשון, כי הלא פתגם ידוע ואמתי הוא. כי אם יתפש השקרן בכף, יתאמץ לבדות עשרה שקרים חדשים לתרץ את הראשון. ומה לנו אות נאמן מזה, כי גם אריגענוס (במאה הלישית) טרם ידע מזיופים אלה. בדמותם כצלמם, ורק אייזע-ביום, זה השקרן ההיסטאָרי יודע הכל. עד כי ידע אף להראות „לאם קאָנסטאַנטין הגדול מקום קבורת ישו, אשר לא ידע

*) ומה ? הלא כל היהודים המאמינים בכתבי הקדש יאמינו בנסים, והאם זה הוא האות, כי עליהם להאמין כפתאים לכל דבר ? והלא גם בבעש"ט וכל קדושיו לא יאמינו, מלבד איזה סכלים או נוכלים. ויוסף קלויזנער עצמו יוכיח. כי יאמין בישו, ובזה ישכח כי יכחיש את התורה, ובכל זאת הוא חסיד בעשט"י. וחצי סאָציאַ-ליסט, היתכן עוד למצוא סתירה גדולה מזאת ?

**) הלא גם מזה נראה הזיוף, אחרי אשר העוואנגעליום עצמו לא ידע לספר כי שיו משך אחריו יונים הרבה, ומי מנה מספר היונים בארץ הקדושה ? וישו הן לא חפץ לתת תורתו לכלבים (דבריו ממש) ולא הלך לארץ יון. ולא שלח את תלמידיו אל הארץ ההיא, אף צוה את תלמידיו כי לא ילמדו את תורתו לעובדי אלילים. ואיך משך אחריו את היונים ?

איש מתושבי ירושלם, והוא, השקרן עצמו לא היה בירושלם עד בוא אם קאָנסטאַנטין, (במאה הרביעית).

וסוף דבר. בא המתנצל, הסנגור האהוב לישו הנוצרי, לכלל החלטה ,,(שם צד 56) לאמר : אלו הם שני המקומות ,,שבקדמוניות" שנזכר בהם ישו (מיד המזייף) ו ש א נ ו ,,ח ו ש ב י ם ל א מ ת י — כ ו ל ו א ת ה ש נ י ,,מ ה ם, ו א ת ה ר א ש ל א מ ת י ר ק מ ק צ ת ו" הנה כי כן, על אף חכמי ישראל, ועל אף גדולי חכמי העמים, ועל אף כל היהודים מאמיני תורת משה, אשר כלם מכחישים את ישו. ואף את מציאותו, הנה קלויזנער הוא האחד והראשון בספרת ישראל לאמת את כל הזיופים וההכחשות, את אשר לא נסה עוד כל מומר להכעים לעשות כמתכונתו. ולקנוח סעודה הביא עוד את דברי חוואלסאן המומר, אשר נאלץ להנוף את הקאצאפים, להראות כי הוא נוצרי נאמן, לבל יתלה על עץ.

אפס, לפי הנראה החל הספק לדפוק על דלת קלויזנער, וינבא לו כי אחרי כל הכשפים ואחיזת עינים וחכמות לאיאלא, לא יאמינו בו, וע"כ התר ומצא בארות נשברים אחרים. שקרים חדשים לתרץ את הישנים. ומה עשה ? אסף גל של אשפה ממקורי האליליים להעיד על הקודמים. כמו כל עובדי האלילים תושבי ארצות רחוקות ידעו מכל הנעשה בארץ הקדושה יותר מהיהודים, — אשר לא ידעו מאומה אודות ישו, ויוחנן המטבל, ולא שמעו מעולם דבר אודות הבתולה הקדושה ובניה. וכל מה שנודע היום, הכל הוא ירושת נחלה אשר השאירו עובדי האלילים לזכר בהעוואנ-געליום, וראשית דברו הוא מביא את טאַציטוס *) המדבר כמו מתוך עב הענן, בפרק ט"ו בספרו Annals

*) בישנה העברה. ביום הראשון לירח מאי 1922, בדברי עם האפקורס הגדול, הפראפעססאָר הישיש, וויליאם ב. סמיטה פה נוי ארלעאנס, מחבר הספר הנודע Ecco Deus (הא אלהיכם ! או אלה אלהיך !), ובמשך דברנו, שאלתיו, מה דעתו אודות טאַציטוס, הראשון בין עובדי האלילים אשר זכר את ישו, והוא ענני בדברים קצרים לאמר : אודות טאַציטוס אינו כדאי אף

ואחרי כן מביא עוד אחרים שאינם אומרים מאומה, או דבריהם מכחשים מסופרי הימים, רק בעיני קלויזנער המה טהורים, עוברים לסוחר. כמו לא ידע זה הגאון הגדול הבקי בכל חדרי תורת ישו הנוצרי „כי ישו בן אלהים הנולד מהבתולה הקדושה מרים" כבר היה נודע בין עובדי האלילים מאות בשנים טרם נודע ישו זה אשר בעוואנגעליום. אפס, הצדיק החרד לתורת ישו הנוצרי שלנו, לא הסתפק עוד גם בזה, ויבא לנו את כלי נשקו הכבדים, את התותחים הגדולים אשר באמתחתו, ויורד עלינו מבול של הוכחות ועדות אשר לא נוכל עמוד נגדם במלחמת תנופה. ודי לי אם אזכירך רק את שם הגבור הנורא פ ו י ל ו ס ה ש ל י ח . זה האיש אשר הביא את כל תורת האלילים להיכל הנצרות. ולפני זעמו מי יקום ? ומה גם אם ד"ר קלויזנער היה לנושא כליו, (אולי בתקותו להבנות ממנו ולהיות כמהו).

ממאמרו „פוילוס השליח" (צד 59) פתח לנו את כל מכמני אוצרותיו להראות לנו את כל החמודות אשר בעוואנגעליום. ואת הפנינים אשר הביא פוילוס באמתחתו. ואומר לנפשי, מה חפין האדון קלויזנער ? מה מטרתו ? האמנם יחשוב לחבב עלינו את העוואנגעליום ? האם שכח כי הוא איננו הראשון אשר הביא לנו את האלוה בידו ? האם מלבד העוואנגעליום לא ידע מאומה בתולדות ישראל ? והלא ידע כי כבר קדמוהו רבים וגדולים ממנו אשר באו אלינו עם צרור כספם וזהבם. גם כבוד גם גדולה הניחו על שלחננו, רק למען נעשה עמם מסחר וקנין, למכור להם את אלהינו החי. ולקחת מחירו את אלהיהם המת ? ומה הביא לנו העני הזה ? אבטיחים רקובים עטופים בסחבות ניר, אשר להם קרא בשם „ספר מדעי" ? והאם לא ידע הביבליאָגראף המצוין הזה, כי גם בזה איננו הראשון, יתושים גדולים קדמו לו. כהמומר זאלקינסאָן בספרו „סוד הישועה", והפירוש ה מ ד ע י „על פי המבשר לוקס" מהמומר ביזענטהאַל (ברלין 1855), וכן ספרו המדעי, „פי' על אגרת אל הרומים".

לדבר אודותו, כי המעט מה שכתב, הן דבריו קלוטים מן האויר, על פי שמועות רחוקות.

(בּרלין 57—1853) ובאורו של הירשזאָן על הב"ח, (לייפּציג 1913) *) ופירוש מדעי של זאלקינסאָן על „האגרת אל הרומיים" (עדינבורג 1855) וספר „הליכות אורח", ב"ח של י. בוניאן (לאָנדאן 1844, שם 2—1851. שם 1858). והמומר פ. לבר טוב, בספרו „פּוילוס השליח", חייו, פעליו ונסיעותיו, „ודרך סלולה" של המומר טעמקין. ועוד כמאתים ספרים וחוברות אשר הדפיסה המשלחת הלאנדאָנית בעברית, מלבד בזשאַרגאָן, כלם המה ספרי מדע כספרו של קלויזנער ואם לא בשפתם, אבל במטרתם רוח אחד להמה. אף כי בלי ספק אין אחד מהם עמל עשרים וחמש שנה על „ספרו המדעי", ואני לא אוכל להבין את ההבדל בין כהן גדול אשר עמל שמונים שנה ואחרי כן נעשה צדוקי, ובין החרוץ במלאכתו ויהי לצדוקי בין לילה, ואם יש איזה הבדל בין שניהם, אולי הוא, כי הראשון היה טפש, והשני ערום.

פירוש מחברנו על פּוילוס השליח הוא יקר מאד להכיר על ידו, לא את פּוילוס השליח, רק את פּוילוס המבאר והמפרש. המפרש לא הביט און בפּוילוס השליח, אשר לא ראה את ישו מעולם, ולפי דבריו רדף את כל המאמינים בישו, עד אשר ראה את ישו בחלומו בלכתו לדמשק. ופתאם נהפך לאיש אחר. לשליח ולמבשר, אבל לא נועז להשמיע כי ישו צוה עליו לבטל את התורה, ואף איזה משבע מצות בני נח. ולא הגיד לנו, כי ישו עצמו טעה בצואתו לבלי לתת את לחם הבנים לפני הכלבים, ובכן נהפך לבו אל הכלבים, ויצוהו לתת להם את הלחם גם את הבשר, וגם בויכוחו עם פּעטרוס

---

*) הירשזאָן זה, הוא הוא המומר ליכטענשטיין בעל ס' דרך הקדש „ושבע חכמות". אשר הזכרתיו כבר בהערה עמוד 29 בספרי „משא קרים". וכן בספרי „זכרונות בת עמי" ח"ב (צד 133) במאמר מיוחד, „מיססיאָנער קדוש החסידים"" והצדיק הזה כתב עוד איזה ספרי מדע, כמו „חמשה חומשי תורה לפי התלמוד". וס' „חזוק אמונת אמת" נגד ספר „חזוק אמונה". וכלם התנצלות בעד ישו הנוצרי. וראה זה שחוק השטן, כי גם הוא היה חסיד. ועמל כעשרים וחמש שנה בכתיבת ספריו לנצרות, ואף הוא היה „אביעקטיוו", ויתחפש ויהי לרב באחת מערי אונגארן.

אשר על דברת העוואנגעליום התחזק עוד ביהדותו. והוא, פעטרוס, הלא היה תלמיד ישו אשר הלך אחריו, וידע בלי ספק את כל מערכי לב רבו — לא נועז פוילוס להשמיע אף מלה אחת כי כן צוה עליו ישו להחרים את היהדות, ואף לרדוף את היהודים, וגם בכל „מכתבי-שנארער" הרבים אשר שלח פוילוס לערים רבות, וביחוד, אל הקורינתים, לא דבר דבר, ולא התנצל על אשר מרה פי ישו לתת את תורתו לעובדי אלילים, ולא השמיע אף מלה אחת אודות חיי ישו, זמנו ופעולתו, כמו היה חי אלף שנה לפניו, וקלויזנער לא מצא כל סתירה בכל פעולות פוילוס, כי לא את תורת ישו למד לחניכיו, רק את תורתו הוא. אשר יחסה לישו לשוא. וקלויזנער מאמין בכל דבריו, כאמונתו התמימה בכל העוואנגעליום, עד כי יחשבהו להיסטארי גמור, למרות אשר אין בדבריו מלה כמעט אשר לא תסתור את רעותה, למרות מה שלא ידע את ישו ולא שמע דבר אודותו. אולי רק על פי שמועה רחוקה. למרות מה שלא נמצא אף מלה אחת אשר כתב ישו בספר. ומה גם, כי לפי הנראה לא ידע ישו אף קרוא וכתוב. עד כי התפלאו עליו בני עירו לאמר : הלא זה הוא האיש הפשוט בן הנגר אשר ידענוהו מילדותו לעם הארץ, ואף רענאן עצמו מודה כי ישו לא ידע כל שפה בעולם, ואף לא עברית. ובכן לא יפלא כי לא כתב מאומה. וכל מאמיניו נאלצו כלם לדבר בשמו בעל פה, וכל אשר לו פה לדבר יכל ליחס לו תורה ומצות כהוות נפשו. ואמנם כן עשה פוילוס ושליחים אחרים, ובאופן זה חבר העוואנגעליום כלו בידי אנשים שונים אשר אין איש יודע מי המה. ומי יערב לנו, כי „השליחים" עצמם אינם אנשים בדוים, כישו ויוחנן המטבל עצמם ? והממציא את ישו מדוע לא יוכל להמציא גם את פוילוס ? ואבות הכנסיה הנוצרית הלא לא ידעו יותר מאשר שמעו עפ"י שמועות רחוקות, ואין עדותם עדות, יהיו מי שיהו. ובאמת הלא היו כלם, או עובדי אלילים, או נוצרים צוררי ישראל, וידברו אודות הנצרות רק למען הכעיס את היהודים, ותורתם אשר היתה כעשן לעיניהם, ומה גם, כי גם בנצרותם נשארו עובדי אלילים (על פי תורת פוילוס). וקלויזנער עצמו נאלץ להודות (שם 62) „כי הפתגמים אשר יחסו לישו, לא „יצאו מפיו, והכל מודים בזה. וחוקרים מפורסמים אחדים,

„למשל ווילהוזן בספרו Einleitung in die ersten drei Evangel. וכן יוליכער במ"ע Theolog Literatur Zeitung חושבים שאין בכל הפתגמים אשר „יחסו לישו אף אחד אמתי, אשר יצא מפיו". כמו לבם נבא להם, או ידעו בסתר לבבם, כי לא יתכן ליחס פתגמים דאיש שלא היה בעולם, מלבד בעולם הדמיון.

לחקירות קלויזנער ע"ד העוואנגעליום הגנוזים והחיצונים. ר"ל האפוקריפין. יכלו להועיל הרבה יותר, לוא עמל לחקור ולמצוא מקורות היסטאָרים בספורי „אלף ולילה אחד" או בבא מעשה. וגם אודותם נקל היה להחליט, כי „זהו דבר חשוב כל כך, עד שמצד זה אין לשער „את החשיבות של ידיעת התלמוד והמדרשים „(שבאמת אינן אומרות כלום). ספריהם של יוסף בן מתתיהו „(ר"ל הזיופים שבהם), טאַציטוס (הקלוטים מן האויר) וסוויטוניוס „ואבות הכנסיה הראשונים, (עובדי האלילם האנטיסימיטים *) „ושנית, על ידי הידיעות המקוטעות שבהם, על חיי ישו „ותורתו (עוד הפעם חיים ותורה שאינם במציאות) יש לנו „רשות (?) להחליט בבטחה גמורה. (ר"ל מהשערות, „חלומות וזיופים יתכן להחליט בבטחה גמורה הלא ?) שישו „היה במציאות **) היה בעל אישיות יוצאת מן „הכלל, וחי ומת בימי שלטון הרומיים ביהודה (?), עובדה

*) אפיון הצורר האלילי, הוא עד נאמן על אבות הכנסיה הראשונים עם האחרונים, עד כמה נאמנים דבריהם אודות ישו והיהודים. כי ההולל אשר יכל לבדוא שקרים נוראים כאלה על ישראל ותורתו, הלא לא יפלא מאנשים כאלה לבדוא גם איש יהודי שעשה עצמו לאלוה, למען הנקם בנו.

**) אם על פי השערות וזיופים יתכן להחליט בבטחה גמורה, כי ישו היה במציאות, מדוע לא נוכל גם אנחנו להחליט בבטחה כפולה על ידי כתב מפרש, שחור על גבי לבן, ובחיי המחבר עצמו, (שלא יוכל להכחיש את דברי עצמו) כי בא על שכרו מיד בן האלהים או בני בניו ? ואם יאשימני איש כי הנני חושד בכשרים, עליו להוכיח ראשונה, כי „שליחי לאָנדאָן" עושים מעשיהם לשם שמים, וביחוד הנמולים. ואז, אודה כי חטאתי בלשוני.

„זו נשארה חזקה (כקורי עכבש), ומוצקה ((ככדור בורית),
„וכל הספקות בנידן זה, שנתעוררו על ידי ברונו בויער בימיו
„ואלברט קאלטהוף וארטור דריווס בימינו אין להם יסוד
„מוצק (?), (שם 67).

הנה כי כן, להספקות אין כל יסוד מוצק. אבל הן החכמים הנזכרים ועוד חכמים גדולים אשר לא זכר את שמם, לא כתבו ספקות רק ודאות. וכלם מכחישים בפה מלא את מציאותו, ולודאות הלא יש יסוד מוצק. ואתה יקירי הן לא נסית אף לסתור את הוכחותיהם, בדעתך, כי באמרים רקים לא יתכן להרוס קיר ברזל. . למשל, קחה לך רק ספר אחד „חיי ישו" של פרדינאנד דאויד שטרויס, וענה על כל אלפי הסתירות אשר מצא בהעוואנגעליום, ותראה אם יספקו לך אף חמשים שנה לסתור את דבריו. ואתה עתה נסה נא להראות לי כמת הוקרים והחכמים בין העמים מצאת, אשר יעיזו להחליט כמוך מציאת ישו, מלבד איזה כהנים וכמרים החיים על אמונתם, ותורת ישו לחמם, ובכל זאת, לא יעבור יום כמעט, אשר לא נשמע כהן פלוני הודיע ברבים את אי אמונתו בישו. ומהם אשר פשטו בגדי כהונתם וילכו לעבוד עבודה אחרת, אשר תחיה את בעליה בנקיון כפים, ולא לאכול לחם כחש, מחיר אמונה אשר לא יאמינו בה. ואתה יקירי עשית ההפך מכהני הנוצרים הישרים. ובאמרך (שם 67), „במשך חמשים
„השנה — ועוד פחות מזה — שעברו מן היום, שבו מת
„ישו בקירוב ע ל פ י ה א י ו ו נ ג ל י ו נ י ם
„ה ק א נ ו נ י י ם (לא מיתה באמת, רק מיתה על ידי האיוונ-געליוניים, אשר המיתוהו ברוח פיהם, אך לא על ידי היהודים או פילאטוס אשר לא ידעו מאומה על דבר מותו, כאשר לא ידעו על דבר חייו) „ועד ימיהם של יוסף בן מתתיהו ור' אליעזר בן
„הורקנוס מצד אחד ופוילום וטאֻציטוס מן הצד השני, אי אפשר
„היה שתתפוס דמות בדויה של ישו מקום מוצק כל כך בדמיון
„העם עד שיאמינו במציאותו של יציר דמיון זה היסטוריונים
„כיוסף בן מתתיהו וטאֻציטוס, ואדם נודע לזהיר במסירת
„דברים, ששמע מפי רבותיו כר' אליעזר בן הורקנס,
„ו כ ו ל ם י ד ב ה ו ע ל י ו כ ע ל א ד ם, שהיה
„חי ופועל לפני זמן מועט, והיו לו אחים ותלמידים. ועד
„שפוילום יהא מלא אמונה בו ולא יטיל שום ספק בזה, שיעקב

„הא אחיו ופטרוס־כיפא וחבריו הם התלמידים המקוראים.
„דבר זה ברור הוא (?) ומי שרוצה להכחיש לגמרי בישו —
„לא רק להכחיש את הצורה, שקבל ישו עכשיו בעולם, או
„אפילו את הצורה, שיש לו על פי האיוואנגליונים, אלא את
„עצם הויתו או אפילו רק את הערך החיובי או
„השלילי הגדול של אישיותו אינו אלא
„מכחיש את המציאות ההיסטורית (?) (שם 68).
כן אדני? אתה חרצת?

ואני מה אשיב לך? רק הבה לי את אזנך, אנהגך אביאך אל דבריך בעמוד 49 אשר שם אמרת „כי אף בדברים „המועטים (של יוסף בן מתתיהו) הללו ניכרים זיופים גלוים „שנעשו בידי המעתיקים הנוצרים... שבהם מדבר יוסף בן מתתיהו על ישו, הזיופים ניכרים במקום הראשון... שזיופם „קרוב לודאי".

הנה כי כן, שכחה ידך השמאלית מה שכתבה הימנית, כי ירדת מעט מעט מן ההר את התהום ותשקע בבצה עמוקה. והזיופים הודאים חדלו מהיות זיופים ויהיו לאמת היסטארים. ומי שמכחיש מציאת ישו מכחיש אמת היסטארית ואתה יקירי הלא כמני ידעת כי אם אין זכר לישו בקדמוניות של יוסף בן מתתיהו, אין כל ישו במציאות. ובאופן זה, הלא ישאר לנו רק האיש ישו העוואנגעלי, ר"ל ישו הבדוי, מבלי כל יסוד היסטארי. ואיה פיך?

כן יקירי טעית, בחשבך, כי ארגת לך מיתרים לחים ותקשר בהם את יאזעפוס. טאַציטוס. ר' אליעזר בן הורקנוס עם פוילום ופטרוס ויעקב אחי ישו. ותחלום כי איש לא ירגיש כי קורי עכביש ארגת, וכי ערמה יעזואיטית היא, לעשות חשבון כזה. כי משתי פעמים אפס תמצא סך הכל של ארבע ממשית. ואתה בעצמך הלא השמעת, כי אין כל ערך לטאַ־ציטוס בנוגע לענינינו, כאשר אין כל ערך גם לענינים אחרים אשר דבר אודותם.

ורבי אליעזר בן הורקנוס? האם מצאת אף מלה אחת אשר בה הזכיר את ישו? התחשוב כי ברגע אחד נשכח ונסלח לך כי שמת עלילת שקר על ראש גלת ישראל, אשר עליו העיד רבו ר' יוחנן בן זכאי, כי אם יהיו כל חכמי ישראל

במאזנים, יכריע את כלם ? ואם ממנו תוציא החלטת הים-טאָרית על מציאת ישו ? אוי אוי לך כי נלכדת.

ומה הוא פוילוס, פעטרוס או יעקב אחי ישו ? האם הבאת לנו' אף אחד מהם עם לוח היסטאָרי על לבו ? העוואנגעליום ! ועוד הפעם העוואנגעליום ! ולפי הנראה שכחת כי באזני יהודים דברת. יהודים המאמינים בעוואנגעליום כמו שיאמינו בך, כי לוא האמינו בעוואנגעליום הלא חדלו מהיות יהודים, ויהיו לנוצרים. ויהודים אינם יודעים מאומה ממציאת פוילוס, או פעטרוס, ואם אינם יודעים מציאת ישו, איך ידעו ממציאת יעקב אחיו (אחיו של מי ? של איש בדוי?) ואתה יקירי שמת מצחך נחושה ולא בושת לכתוב „וכלם (ר"ל יוסף בן מתתיהו, טאַציטוס, ר' אליעזר בן הורקנוס) ידברו עליו כעל אדם, שהיה חי ופועל לפני זמן מועט והיו לו אחים ותלמידים". ואפוא ומתי דברו עליו בדברים ברורים כאלה, מלבד המלות המזויפות המעטות ביאָזעפוס ? האין זאת אחיזת עינים וערמה יעזואיטית מוראה ומגואלה ? ואיך לא חורו פניך מבשת באמרך, בקצה מאמרך (צד 68) לאמר: זו תהיה תשובה מספקת (?) גם לברונו בויער וקאלטהוף ודריווס כלפי תלי-תלים של ראיותיהם המדעיות המדומות". האמנם כל ראיותיהם הנה מדומות, ותשובותיך מספיקות ? ובמה הוכחת זאת ? על פי איזה זיופים גלוים אשר תאמר להניח עליהם חותם האמת ? אנא אדני ! חנני נא ! לא בירושלם, רק בלאָנדאָן מקומך.... !

קסמים.

הנה כי כן, קלויזנער איש המדע כבר חלף הלך לו. ולפנינו יופיע עתה קלויזנער הקוסם. אך דא עקא, כי למד „אחיזת עינים" באדעססא ולא בהדו. רבבות אנשים, וגם אני ביניהם, ראו קוסמים הודים בלהטיהם, אבל לא אחד ממנו הצליח לתפוס את הקוסם בערמתו, לגלות חרפתו. אך בבוא הקוסם היהודי האדעססאי לפנינו ומטה הקסמים בידו. והנה מתלאתי! כי באפס יד נתפש בכף, וחרפתו לא תמחה. הבה ונראה !

בעמוד 69 במאמרו „האיוונגליונים הקאנונים וחקירת תולדות ישו“, אחרי אשר נאלץ להודות, כי אחרי כל חקירותיו לא מצא כל ידיעה נכונה על דבר חיי ישו ותורתו רק בהעוואנ־געליום. אשר כל החוקרים כבר באו לכלל החלטה, כי נקל למצוא רשפי אש בתהומות ים מלמצא אמת היסטארי בעוואנגעליום, ומה גם, כי כהני הנוצרים עצמם מתנצלים, כי העוואנגעליום איננו ספר היסטארי רק דתי, ובתור ספר כזה אין לדרוש ממנו כל ענין אחר. אבל כל זה טוב ונכון רק למאמין בעינים עצומות, אך אין זה תירוץ מספיק בעד החוקר לכל תכלית, וקלויזנער החפץ להתראות כאיש חוקר מדעי נאלץ לקחת מטה הקסמים בידו, אולי ימצא המצאה חדשת בסודות אחיזת עינים. הלך למשש באמתחתו אולי ימצא מרפא פילאלאגי להוציא יין מן הקיר. ואמנם מצא, כי המלה איוואנגעליום ביונית, תרגומה „בשורה טובה“. וגם במלות „גליונים“ ו„ספרי מינים“ שעליהם נאמר בתלמוד „שאין מצילין אותן מפני הדליקה“ ור׳ טרפון היה מוכן לשרפם עם א ז כ ר ו ת י ה ם “, ואף התלמוד מכוין בזה נגד האיוונ־געליום *) אז, לא היה קין לאשרו. כי אמנם לא דבר קטן

*) אם הקוראים אינם יודעים עוד, הנני לגלות להם, כי בכל העוואנגעליום אין כל זכר לאזכרה (שם הויה) מלבד המלה „אלהים, והאב“ וזה האות כי לא ידעו חז״ל מה הוא העוואנגעליום, כי לוא ידעוהו, איך יכלה שאלה כזאת לעלות על לבם, אם להצילם מן השרפה ? ומהנוגע לר׳ טרפון, הלא הוא אחיזת עינים ושקר גלוי, הן כלנו יודעים כי ר׳ טרפון היה חי בימי הבית — למצער בימי נעוריו, כי כן מצאנוהו אומר בפה מלא „אקפח את בני אם לא ראיתי אחי אמי חיגר באחת מרגליו עומד בעזרה וחצוצרתו בידו“ ותוקע (יומא כ״א), וכן המאמר „א״ר טרפון פעם אחת עליתי אחר אחי אמי לדוכן והטיתי אזני אצל כהן גדול ושמעתי שהבליע שם בנעימת אחיו הכהנים“ (קידושין ע״א), ועוד במקומות אחרים, ואיש גדול ונכבד כזה בישראל קודם החרבן הוא מציאה גדולה בעד השדכן לנצרות, לתת בפי התנא מלים אשר יורו על ישו, ומה עשה, התאמץ להוכיח, כי „ספרי מינים“ יורו על העוואנגעליום. אף כי העוואנגעליום נתחבר כמאתים שנה אחרי כן, ובעיני אין כל

הוא למצוא את העוואנגעליום נזכר בתלמוד מאתים שנה טרם שהיה בעולם. ובין כה התגנב לספר לנו —, את אשר לא נחוץ לנו לדעת, ואשר כלנו יודעים גם בלעדו — חכמת דיימארום. עם גל השקרים הידועים מכבר, וביחוד, נראה חפץ קלויזנער להטעים משיחית ישו, כי כל היהודים היו עיניהם ולבם כל היום רק אל המשיחית. כמו לכל תורת ישראל אין כל ערך בלעדי המשיחית. המשיחית היא חליל הרועים הרעים אשר כל בית הנצרות נשען עליה. ובכן אין פלא כי קלויזנער גם הוא משיחי גדול, אשר בלעדי זה אין ישו ואין נצרות בעולם. וע"כ חובה קדושה עלינו לבער אחריה ולפקוח עיני הקוראים אשר לא הרבו חקור, ובתומתם לא ידעו כי המסיתים העלו את המשיחית על נס ללכדנו ברשתם. וכמו בכל העוואנגעליום המלא משיחית מראשו ועד סופו, כן המה כל ספרי המשלחת מן הראשון עד האחרון, כלם יתאמצו לפתותנו כי כל היהדות עומדת על המשיחית. ובכן, בא ישו וימלא את החסרון *). ואם כן תוכל התורה להבטל, אחרי אשר כבר באה תקות ישראל על ידי ישו. מיסד המרכז הרוחני.

ספק, כי המלה ,,און גליון" און עון גליון אצל האמוראים, גם היא הוספה אחרונה, ולא מהם יצאה,

*) בספרי ,,היער באין דב" אשר אני מכין לדפוס. כתבתי מאמר גדול אודות המשיחית אבל בספרי זה הנני חפץ רק להעיר בכלל, כי המשיחית לפי פלפולי הנוצרים איננה עקר ביהדות. ומה גם משיחית רוחנית כאות נפש העוואנגעליסטים.

דרש המשיחית והמרכז הרוחני.

בכל כתבי הקדש נקרא המלך, הנשיא. וכהן הגדול בשם משיח, יען כלם נמשחו בשמן הקדש כאשר נבחרו להיות מושלים בישראל, אבל „למשיח וגואל" לעתיד לבוא אין כל זכר בכה"ק, ואם נמצא דברים ברורים, הוא רק על המלך מבית דוד אשר׳ הבטיחו אלהים. וכל מלך היה משיח בימיו. ותוארו היה מלך, ולא נקרא בשם משיח. ועד גלות ישראל מעל אדמתו, וישראל היה לבזה נפש ולעבד מושלים, לא היתה כל תואנה לחכות לאיזה משיח. ועל זאת רמז הלל במאמרו הידוע „אין משיח לישראל כי כבר אכלוהו בימי חזקיהו" אשר אז ישב ישראל בטח בארצו, וחזקיהו אכל את המשיחית, ועמו נמלאה התקוה. ומה נאמנים דברי חז"ל „כי ביום שחרב בית המקדש נולד משיח" ר"ל רעיון המשיח. אשר עד החרבן לא היתה כל תואנה לחכות למשיח. ואחרי כל אלה, כל תקות המשיח היתה, רק להגאל מידי צורריהם ולהיות עם חפשי מושל על אדמתו, וכלם מודים, כי אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד. וכן פסק הרמב"ם להלכה לאמר : „ואל יעלה על דעתך שהמלך „המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם „או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו, אין הדבר כן. שהרי „רבי עקיבא חכם גדול מחכמי המשנה היה, והיה נושא כליו „של בן כוזיבא המלך והוא היה אומר עליו שהוא המלך „המשיח, ודימה הוא וכל חכמו דורו שהוא המלך המשיח עד „שנהרג בעונותם, כיון שנהרג נודע להם שאינו, ולא שאלו „ממנו הכמים לא אות ולא מופת, וכו׳. (הלכות מלכים פרק יא).

(שם פרק י"ב) „אל יעלה על הלב שבימות המשיח יבטל „דבר ממנהגו של עולם או שיהיה שם חידוש במעשה „בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג, ומה שנאמר בישעיה וגר „זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ, הוא משל וחידה, ענין הדבר „שיהיו ישראל יושבים לבטח עם רשעי עכו"ם המשולים „כזאב ונמר, וכו׳. וכן כל כיוצא באלו הדברים הכתובים

„בענין המשיח הם משלים ובימות המלך
„המשיח יודע לכל לאיזה דבר היה משל ומה ענין
„רמוז בהן.

„אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא
„שעבוד מלכיות בלבד. יראה מפשוטן של
„דברי הנביאים וכו'".

אמנם כן, לא אמרתי בזה אף מלה אחת חדשה שלא נודעה לכל יודע ספר בישראל, ובלי כל ספק יודע זאת גם ד"ר קלויזנער, ובכל זאת מלא את כל ספרו הגדול במשיחות, כמו היתה כל יסוד היהדות, כחפץ העוואנגעליום, וקלויזנער יודע כמנו כלנו. כי האיש הכופר בכל התורה כלה כעוואנגעליסט, ומאמין במשיח, איננו עוד יהודי, ומה גם במשיח כזה בצורתו של ישו, ולא לבד זה. אבל קלויזנער כבר החל להטיף למשיחות ימים רבים לפני הדפסת ספרו, במאמרו בהשלח „והעתיד". אשר מהם נראה, כי כ בר ישב במארב ללכוד תמימים או בורים ברשתו. ובדמותו וצלמו היום ראינוהו כבר למיום היותו לאיש. ואקוה כי לא אחטא לאלהים, אם אחשב, כי נחל את אמונתו ונטיתו לנצרות ממוריו הנוצרים באשכנז. ואולי גם הבטיח להביא להם מתן איזה נשמות עבריות להכניסן תחת כנפי שכינת בן מרים. ולולא זאת, הלא לא יאמן כי יספר, כי בעת הנאורה הזאת, אשר גדולי חכמי הנוצרים מכחישים מציאת ישו, ועמה את העוואנגעליום, ועל כל איש יהודה חובה קדושה לעזור על ידם ולהפיץ דעותיהם בין יהודים ונוצרים. בתקוה, אולי נפטר בזמן מן הזמנים מהעלילה כי היהודים המה רמאים ונוכלים. עד כי מצאה ידם להונות את הגוים ויתנו להם איש יהודי לא למד. בן נגר, ויעשוהו לאלהים, למען הכבד בעיני כל יושבי תבל, וזאת היא חובתנו הקדושה לאלהינו ועמנו. ועוד יותר עתה. אשר חפשה נתנה להמשלחת לעשות כטוב לבה בכל רחבי ארץ הקדושה. והנה איש יהודי שלא טבל עוד, ויתי למליץ יושר להעוואנגעליום ?

התנאים הראשונים קודם החרבן ואחריו עד חרבן ביתר לא ידעו מה הוא משיח רוחני, ובר כוכבא היה האיש אשר עליו הביטו כעל גואל ישראל מיד רומא, ועליו דרשו דרך

כוכב מיעקב. לא יען כי הבטיח להם „מלכות שמים". רק יען כי ראו בו גבור נפלא, משוח מלחמה, אשר עז בידו לגרש את הרומאים מארצם. וכל שר מלחמה מי שיהיה נקרא בשם „משוח מלחמה". ורק אחרי כל המלחמות והמרידות, בראותם, כי לעת עתה אין כל תקוה עוד להגאל מידי צורריהם. אז החלו חכמי התלמוד, להטיף למשיח. וביחוד האמוראים, אשר החלו לדרוש ברבים, כי לא לעולם אבדה תקות ישראל, ועוד יום יבוא וישובו בנים לגבולם. וכל אחד מצא לו איזה סמך או רמז לדרשתו באיזה פסוק מן התורה והנביאים, והשליחים הנוצרים אשר בדאו להם איש בשם ישו, ויכנוהו בשם משיח. ומבלי מצוא בו כל תכונה הדרושה למשיח מלך, יחסו לו משיחית רוחנית, ר"ל כאב— בטן, אשר אין כל רופא יוכל להכיר את המחלה. משיחית, אשר ביד כל איש, לא לבד בן נגר, אבל גם בן חיט או תופר נעלים, יוכל להתפאר, כי אלהים שלחו להיות לאור גוים. ואם לא תאמינו לו, לכו ושאלו את פי האב בשמים. ומני אז נתפשטה האמונה המשיחית בישראל בכל ימי גלותנו הארוכה. אף כי לא היתה מעולם עיקר בדת, והרב בעל „העיקרים" אומר מפרש „כי האמונה במשיח ראוי שיאמינהו כל בן דת משה, אבל מי שאיננו מאמין בו לא נקרא כופר חלילה", והאמונה התמימה של ההמון הביאה עלינו צרות רבות ורעות, והריגות אין מספר, על ידי משיחי השקר בכל הזמנים.

האסון האחרון של המשיחית הרוחנית הביא עלינו רעיון, „המרכז הרוחני", הדומה למשיחית נצרית, הדורשת לחדול ממשיחית ארצית וגאולה חמרית, ואם לא נחשוד את מחוללי הרעיון בכונה זרה לחזק את הנצרות. הנה אין כל ספק כי לא ראו את הנולד, כי סוף סוף ירחיקו לכת עד הגיעם לגבול הנצרות. ופטרום השני יביא לנו עוואנגעליום חדש בתבנית פירוש מדעי על העוואנגעליום הישן, והאיש הוא תלמיד ותיק הבקי בתורת ישו „המרכז הרוחני" בעל פה. וכן יבינו היום רוב כהני הנוצרים את תורת הנצרות, בהיותם נאלצים להודות, כי איננה תורה או דת מעשית בשום אופן, ובכן הנה רק רוחנית, ומרכזה היא ירושלם. ואם איזה מראשי

אגודת „שומר פתאים ה'" לא יבינו זאת. אין זה פלא „שוטה איננו מרגיש" . . . *).

כל מי שקרא את הספרות החדשה של המשלחת הלאָנדרא-נית, יודע. כי שלשה חלילים לקחו בידיהם. והמה: המשיחית. הקרבנות ותהית המתים. ו„בעמי הארצות" והחוצפה הגסה המיוחדה לשליחי לאָנדאָן, אמרו למצוא משיחית על כל מדרך כף רגל. הכל כאשר לכל, כנהוג בעוואנגעליום. לסרס ולזייף את דברי הנביאים.

הקרבנות, אנחנו יודעים. כי הנביאים התנגדו לקרבנות בכלל, והרמב"ם ז"ל, מודה כי הציווי על הקרבנות בתורה, היה, רק יען כי קשה היה להרחיק את העם מגלולי הגוים רגע פעם אחת. ועל כן צוה אלהים ולא רוחו, ועל יסוד זה התנגדו הנביאים אל הקרבנות בידעם חפץ אלהים. ועם הרבן בית המקדש בטלו הקרבנות מכל וכל. אבל שליחי לאנדאן לא חדלו מהלל בחלילים באזני בורים. כי הקרבן

*) חס ליה לזרעיה דאבא לחשוד את כל מנהלי הציונית החדשים בפתיות בעון איזה טפשים או נתעים, כמו „אנשא דא דפרזלא" הנודע בשם „גולם הברזל" ואיזה מחבריו. תחת אשר רוב חבריו וחסידי „המרכז הרוחני" חברי „כת העברים" כלם הולכים בדרך סלולה לפניהם. על פי פראגראממא מוכנה מכבר. ויחכו רק ליום אשר תהיה הממשלה נכונה בידיהם. ובעיני אין כל ספק, כי כאשר שמחו בלבם על מות מנהלנו הגדול ד"ר הערצעל. אשר אלה המנהלים החדשים עצמם הסבו במותו, ואחריו היהודי הגדול ה' וואלפסאָן. ועתה עם מות האדם הגדול ד"ר נאָרדוי, אשר עמד עוד כעצם בגרונם, אף כי הרחיקוהו מחברתם. אבל בדעתם, כי עיני כל הציונים הנאמנים עליו, ואשר דברו אליהם היה כדברי האורים. ובמותו נכבתה הגחלת האחרונה כמעט. עתה, בלי ספק יקיצו המזעזעים ויהפכו את הציונית הארצית והמעשית, למרכז רוחני לירושלים של מעלה, שאין שם מושבות, לא חריש ולא קציר, לא מכונות ולא חרשת מעשה. לא נטיעות ולא סלילת דרכים, רק צדיקים יושבים ונהנים מזיו שכינת קלויזנער, תלמיד מובהק למורי התורה החדשה „המרכז הרוחני" העוואנגעלית. ואת אלה לא מניתי במספר הפתאים. יען בין מורי שקר מקומם.

הוא ראשית חובת יהודי לאלהיו. ובאין קרבנות אחרים. הנה בא ישו, הקרבן הגדול לכפר על כל העולם. — ואם יאמר איש לעשות כל תועבה על חשבון זה. אשרהו ! — ישו כבר כפר על כל חטאתיו *).

תחית המתים. האמונה המקובלת בישראל, איננה צריכה להסכמת העוואנגעליסטים. הסכמה שנוסדה על יסוד תהו. על תקומת ישו, ואף כי קלויזנער לא ידבר על העיקר הזה בפרט. אבל להמאמין בעוואנגעליום בכלל, לא נחוץ כי ידבר על כל פרט ופרט, בעוד אשר עתו נתונה רק למשיחות. והגות לבו אך היסטארי, לברוא יש מאין, ולא אספוק רגע כי לא יכחיש חלילה באחד מיסודי הנצרות, כאשר צוה פוילוס, אף אם לא יאמין בה מצד יהדותו.

כבר אמרתי למעלה. כי קלויזנער כבר ישב במארב ללכוד נפשות לפורחות, זה שנים רבות, והנה עתה מצאתי במקרה

---

*) בענין זה צדקו הקאטולים נגד הלוטעראנים, וכמריהם אשר לפניהם יבואו כל החוטאים להתודות, יש להם על מה לסמוך אחרי אשר כל העוואנגעליום מלא מזה, כי יש כח לתלמידי ישו כמו לרבם לכפר בדמו על כל חטאותיהם, וכן ישנם עוד ענינים רבים, אשר על פי העוואנגעליום, להם, להקטולים, הצדקה ולא למתנגדיהם, ואך שוא יכנו הלוטעראנים את הקטולים בשם „עובדי אלילים". יען יוצרי ועובדי פסילים המה. וישו הלא לא אסר על מאמיניו את הפסילים. ואם ישנה שאלה חמורה לקאטולים, אשר עד היום לא מצאתי פתרונה. היא, שאלתי אשר שאלתי בשנה העברה את פי הפרא־פעססאר פאול הויפט בבאלטימאר במכתבי אליו, על איזה יסוד יכנה עצמו האפיפיור ברומי בשם „יושב על כסא פטרוס". תחת אשר תוארו האמתי הוא. „יושב על כסא פוילוס". אחרי אשר אין איש נוצרי בכל התבל אשר יוכל להראות אף תואנה קטנה אשר תתן לו הזכות לשבת על כסא פעטרוס, אשר העוואנגעליום ידבר עליו כעל יהודי שומר תורת משה. עד כי התפאר כי נבלה וטרפה לא בא אל פיהו. ויתקוטט עם פוילוס (כן התפאר האחרון) מדוע הלך להטיף באזני הגוים עובדי האלילים נגד מצות ישו. אך מתשובתו של המלמד הגדול פ. הויפט הזה ראיתי, כי לא מצא מענה בפיו על שאלתי, מלבד כי הקאטוילים אינם נוצרים כשרים, ואולי יענה האיש המדעי קלויזנער.

את השלח לשנת תרס"ג. חודש תמוז. ובצד 3 הוא אומר:
,,וגם את העתיד של עמנו ושל האנושית כלה יתן הרעיון
,,המשיחי בלבנו; המשיחית שמוצאה מן העבר הקודם היא
,,סכום התקוות (זכרו נא סכום! ר"ל סך הכל) היותר נשאות
,,לעתיד מזהיר אשר צפו לו חולמנו היותר עדינים" (פוילוס
או שבתי צבי?).

בעמוד 13. שם. הוא אומר: ,,אכן הרעיון המשיחי הוא אולי
,,המרגלית היותר מבהיקה בכתרה ההדור של היהדות".

טוב מאד! נניח כי הוא אמת למחצה, אבל יטריח נא הוד מעלתו כבוד הדאָקטאָר קלויזנער את הדר זקנתו להראות לנו מתי ואפוא חכו היהודים לאיזה משיח אשר יתן להם תורה חדשה או דת חדשה? אולי מצא במערה איזה תורה אחרת שלא נודעה לנו עד היום? התורה הנגלית לנו ולבנינו תלמדנו רק לחכות לגואל אשר יבוא ויגאלנו מבין הגוים צוררנו, וינהלנו לציון. להיות עם יושב על אדמתו, עם חפשי מעול זרים, למען נוכל לחיות חיי יהודים על פי התורה העתיקה, תורת משה, שלא תהא מוחלפת. ועתה לכה נא ושאל את פי חכמי ישראל שאלה פשוטה כזאת: נצייר נא בנפשנו, לוא הצליח בר כוכבא במלחמתו לגרש את הרומיים מארץ ישראל, ולשבת בטח על כסאו, ואף לבנות את בית המקדש החרב, והיהודים שבו לשבת בטח איש תחת גפנו, ופתאום יבוא אל העם ויתפאר כי אחרי אשר כבר האמינו עליו כי הוא הוא המשיח המקוה, כמו שהעיד עליו רבי עקיבא. הנה עתה יתן להם תורה חדשה, תחת אשר התורה העתיקה בטלה עם התגלותו המשיחית. התחשוב יקירי כי נהרו אליו מכל אפסי ארץ לקבל עליהם את תורתו החדשה. ומה היה, לוא לא התעצל לכנות את עצמו גם בשם בן אלהים הנולד מרוח הקדש. או אלוה עצמו, ובידו לרפא חולים ולגרש את השדים לבטן החזירים. התחשוב כי לא סקלוהו באבנים?

עתה נשא עיננו אל ההוה. כלנו ידענו וראינו את פני מנהלנו הגדול ד"ר הערצל, כלנו אהבנו אותו אהבת אמת, כלנו כבדנוהו כראוי לו, כלנו חכינו כי במשך הימים ינהלנו ציונה לשבת בטח אל אדמתנו. עתה נצייר נא בנפשנו. כי

ד״ר הערצל כבר הגיע למטרתו וכל ישראל נהרו אל הר בית ד׳. ובמשך עשרים או שלשים שנה יכלנו לראות ציון בנויה על תלה. וד״ר הערצל נמשח לנשיא בישראל. וכל העולם הנאור, ובתוכם כל מלכי ארץ, שריהם ורוזניהם כלם שולחים לנו ברכות, טעלעגראמות לרבבות מכל קצוי תבל כי אחרי תלאות אין מספר במשך אלף ותשע מאות שנה, זכינו להיות עם חפשי ככל העמים. וחרפת עמים, כי זרים אנחנו בארצותיהם, לא נשמע עוד. ופתאם ביום בהיר אחד. יקום הד״ר הערצל ויודיענו. כי התורה, תורת משה, היתה לה זכות הקיום רק עד ימיו. ומעתה היא בטלה, והוא. הערצל גואלנו ומושיענו, יתן לנו תורה חדשה, מתנגדת מכל וכל לתורתנו העתיקה. התחשוב יקירי כי העם, חכמיו וסופריו, רבניו ומנהליו כלם יענו אחריו אמן ? התחשוב, כי אם לא קם בנו רוח לסקלו באבנים, למצער הלא גרשנוהו מן הארץ ? כי באין תורה מה לנו ולמשיח ? מה לנו ולארץ ישראל ? באין תורה הלא נוכל להיות ככל הגוים, ואין לנו חפץ בארץ מיוחדה. התחשוב כי כלנו נהפך „לפועלי ציון״, לחברי „כת העברים״. או למאמיני העוואנגעליום, כחפצך ?

עורך השלח ! הלא תורה הרבה למדת (תורת ישו הנוצרי) ובספרך הלא רשמת ספרים למאות, אשר קראת. ספרי כמרים, כהנים, בורים ומלומדים. בהם אנטיסימיטים גדולים וקטנים, חכמים וטפשים. וכלם יודעים רק אחת „המשיחית״ ואתה תפשת בקצה אדרתם לרוץ אחריהם כנער משרת אחרי אדונו. וגם אתה כמהם ידעת רק אחת „המשיחית״. אבל מדוע שכחת לחפש בספרת ישראל, כמה ספרים כתבו חכמינו בענין „המשיחית״ במשך אלף תשע מאות שנה ? הידעת אם לא שמעת, כי בכל ספרתנו נמצא רק ספר אחד בשם „ישועות משיחו״ לדון יצחק אברבנאל, וגם זה נדפס רק פעמים במשך דורות (קארלסרוהה תקפ״ח, ועוד פעם בקאניגס־בערג או שטעטין ?) ורוב העם לא ראו את הספר ולא מצאו בו חפץ רב. כי לולא זאת, הלא לא נבצרה מהם להדפיסו פעמים רבות. ולפי הנראה חמל האברבנאל על ענין זה, לרגלי הענין אשר מצא בבאור ספר דניאל, בספרו „מעייני ישועה״

והספר הראשון, היה כמין המשך מהשני, והאות כי המחבר עצמו לא שם לבו עליו תחת אשר התאמץ להדפים בחייו את ספריו „זבח פסח, נחלת אבות וראש אמנה" (קושטא רס"ה), וכל ספריו האחרים נדפסו פעמים רבות. יען העם מצא בהם חפץ, בעוד אשר מעטים מאד שמו לב לספרו „ישועות משיחו", תחת אשר המשלחת הלאנדאָנית כבר הדפיסה כמאתים ספרים במשך ששים או שבעים שנה האחרונות. וכלם על דבר המשיחית. ועתה, ציר ממרום שלח להם בתבנית בן פורת יוסף קלויזנער כמאסף לכל המחנות, ולא נתפלא אם המשלחת תצא לקראתו בתופים ובמחולות.

יתר דברי הפרק הששי „האיוונגליונים וחקירת תולדות ישו" (מצד 69—115) ותלמידיו. זכר תמצית דברי איזה מסופרי הנוצרים בשנים האחרונות. בהם כמרים, מומרים, חכמים וטפשים, מאמינים וחצי מאמינים ואם מצא בהם איזה התנגדות או אפקורסות, הוא משתדל לרכך את דבריהם בשמן. למשל, אם לעססינג קרא את ספרו בשם Neue Hypothese ueber die Evangelisten als bloss menschliche schriftsteller betrachtet ר"ל „דמיון חדש אודות השליחים רק בתור אנשים סופרים (פשוטים), מוסיף ה' קלויזנער „שצריך להשקיף על האיוואנגליונים לא כעל דברים נאמרים ברוח הקדש, אלא כעל כתבים ד ת י י ם ה י ס ט ו ר י י ם, (שם צד 79) והמלות האחרונות הנה אחיזת עינים. כי מה הוא פתרון המלות „דתיים היסטוריים" אם לא לחזק את העוואנגעליום עוד יותר, אשר מעולם לא עלה על לב לעססינג ? ואחרי כן יתאמץ ליישר הדורים אודות סתירות השליחים בינם לבין עצמם. והשאלה מי מהם קדם למי. הוא פלפול של הבל על ביצה שלא נולדה ביו"ט, פלפול הראוי רק למאמינים תמימים בכל מלה בעוואנגעליום, לא בעד חוקר חפשי אשר ב ש ו ם א ו פ ן ל א מ צ א א ף מ ל ה א ח ת ה י ס ט אָ ר י ת ב כ ל ה ע ו ו א נ ג ע ל י ו ם מ ר א ש ו עד ס ו פ ו . וכל הפלפול הוא מלחמה ברחיים של רוח. ביחד עם דעות המאמינים למחצה. אשר נתנו לספורי נפלאות ישו פ נ י ם ט ב ע י י ם *) אבל לא העיזו לגלות את

---

*) אעיר בזה, כי מחפצו הטוב של מחברנו לקרב את העוואנ-

הסוד, כי כל הנסים והנפלאות עם המספרים והמסופר כלם חלום אחד הוא, עורבא פרח. מאין כל זכר היסטאָרי. והיה כמשקר המשקר חשב כי מצא בדק לתקן את דברי פריד-ריך שטרוים, ולתת להם פנים אחרים אשר לא עלו על לבו. שטרוים מביא את הסתירות בעוואנגעליום בכל פסוק, וכמעט בכל מלה. ואודות הנסים והנפלאות וכל מעשי ישו על פי ספורי השליחים אשר התאמצו לעשות רגל לפי מדת הנעל. למען יתאימו ספוריהם עם ספורי הנביאים בכתבי הקדש. ובכן, בדו מעשים אשר יתאימו לאיזה פסוק בתנ"ך. והחוקר העברי, חשב בלי ספק כי אין איש יודע מה שכתב שטרוים, ועל חשבון זה יוכל להפוך את דבריו כחפצו וחפץ המיסיאָן (שם 84). על פי הסתירות אשר מצא שטרוים (ואשר גם העור יוכל לראותן) בכל דברי וספורי השליחים, נקל לכל איש דעת להחליט כי כל דבריהם וספוריהם ישא רוח, כי כלם לא דברו נכונה כפי אמונתם, רק כסוחרים בעלי פניות המתחרים איש ברעהו בטיב

געליום אל השכל, למען יבינוהו הבוערים היהודים, מצא לנכון לספר לקוראיו, כי אלה אשר לא האמינו בנסים של העוואנגעליום, נתנו להם תמונה טבעית, כתבנית ספר „המפתח" של שאצקעס שבאר את כל הנפלאות שבאגדות התלמוד. (שם עמוד 82) והמחבר חשב כי בחכמתו זאת יגנוב את לב היהודים, וביחוד הצעירים החפשים אשר שמחו מאד בצאת ספר המפתח לאור אשר חשבו כי אמעריקא חדשה גלה שאצקעס. ולא ידעו כי שאצקעס לא חדש מאומה. וכל ספרו לקח כמעט מלה במלה מספר „פרדס רמונים" לרש"ט בן שפרוט על אגדות חז"ל (נדפס ראשונה סביוניטה שי"ד. 4) וצווייפעל הדפיסו שנית בזיטאָמיר עם באור קצר, ויען כי ספר קטן הוא, לא שמו לב אליו. אבל גם הוא איננו הראשון בבאור האגדות בדרך טבעי, כי כבר קדמהו הרמב"ם בכמה מקומות, ובפרט ר' אברהם בנו בספרו מלחמות ד' (ווילנא תקפ"א), וקודם לכלם. הלא אמרו חז"ל עצמם, „וכי אגדה אמנה הם, אלא דרוש וקבל שכר". ומעולם לא נמצא טפש בישראל אשר האמין כי ספורי רבב"ח המה כפשוטם, ודברי חכמים כדרבונות, ויכנו את בעלי האגדות בשם „מבלי עולם". אך מה לתבן את הבר ?

סחורתם. ובענין זה יסכים גם פאלקמאר בספרו Der Ursprung unserer Evangelien ־י השליחים התחרו איש ברעהו. (אף כי לא ראו ולא ידעו איש את רעהו רק על פי השמועה.) והנה בא החכם ברונו בויער ויגל את כל לבו. כי כל הספורים וההזיות כלם המה ילידי הדמיון עם ישו יחדו, שלא היה ולא נברא רק בדמיון השליחים הבודים, וקלויזנער איש המדע שם ידיו על חלציו ויבכה את בויער „כי עשה צעד מסוכן". אמנם צעד מסוכן בעד המשלחת, ועל דא קא בכי קלויזנער היהודי, כי נפל חלילו מידו. (שם צד 86). (אוי לו על שברי כי נכמרו נחומי עליו !). אבל תחת זה מצא נוחם בספרו של רענאן. (חיי ישו), שהוא באמת לא מדעי, לא היסטאָרי ולא פלוסופי, רק ראמאן כתוב בשפה יפה ותכן שקר־דמיוני. גם אָנטיסעמיטי, (אשר שכח קלויזנער להזכיר מפני שאיננו אביעקטיבי חלילה). אף כי רענאן לא יאמין בנסים ונפלאות ישו. אבל לקלויזנער די והותר, כי רענאָן עשה את ישו לאיש נעלה גדול בענקים שלא קם כמהו למיום ברוא אלהים אדם על הארץ. ואף הסרונותיו, זדונותיו ושגגותיו המסופרים בעוואנגעליום, כלם המה מעלות רמות ונשגבות, עד כי גם אי ידיעתו בשפה היונית, ואף לא עברית, יהשוב לו לישו לכבוד. וליהודים לחטאת. וקלויזנער החוקר שכח להעלות על לב, במשך עשרים וחמש שנה, איך יתכן להאמין במציאת איש שאין לו תמונה מיוחדה ותכונות מיוחדות, ולבלי תת היכלת לכל סופר, לכל כהן וכומר, לכל חכם וסכל, לכל מאמיני הבלים, ולכל חוקרים ישרים, חפשים ואדוקים, אשר כל אחד יברא לו מין ישו כחפצו. ישו עוואנ־געלי, ישו יהודי על פי טעם פטרוס. ישו מאמין בתורת משה בכל לבו. ישו על פי פוילום נוצרי גם אלילי, מכחיש בתורה. ישו מכחיש בעשרת הדברות, ישו מכחיש בשבע מצות בני נח. ישו מכחיש באלהים על פי קאָנסטאַנטין ברונא. ישו האציל. העם הארץ אשר שיאו לעב יגיע כישו הרע־נאַני, ישו על פי יוחנן המטבל. הנביא. המשיח. הרופא, הבעל שם המגרש שדים ורוחות. הגבור הלוכד את השטן, והשטן מדבר אליו עזות. ישו המחיה מתים, ואת נפשו לא יכל להציל ממות. ישו הבן אשר הוא באב והאב בו, ואשר כל העולם הוא כחומר יוצר בידו, וצועק „אלי אלי למה עזבתני", ישו

בן יוסף הנגר מעיר נצרת (עיר שלא היתה בעולם) ישו בן פנדריא. או פנטירא איש צבא רומי, יליד בית לחם. ישו לפני מאתים שנה קודם החרבן. ישו שבעים שנה קודם החרבן, ישו של שטרוים. ישו של פרידלאַנדער, ישו של לעססינג. ישו של וואָלטער, ישו הקאַטולי, ישו הפראטעסטאַנטי, ישו יליד באָסטאן ואמו עדדי. ישו בן הבתולה מרים. ישו בן האלהים, וישו המכשף. ישו הארטהאָדאָקס, ישו המתקן. הרעפאָרמי, ישו המטיף, המלמד ליהודים את תורתו בבית המקדש, ושנים עשר בורים. דיגים ומוכסים אשר לא יבינו את דבריו והמה תלמידיו. ישו של דרעווס, שלא נולד ולא מת, ישו של סמיטה שנולד בבטן משמרים הבלי שוא. ישו של ראָבערט-סאָן המרכב מעוואנגעליאני מיטהאָלאָגי, יהודי ואלילי, ישו של הפראָפעססאָר ההאָלאָנדאני באָילאנד *). וישו של הפולא-ני ניעמאָווסקי **). ישו של הכומר האשכנזי קאַלטהאָף. הוא הנולד ברעיון המון העם הגס. הפראלעטארי ***) אשר נלאה נשוא עקת בעלי הרכוש. ישו של יוליכער ****) וישו של Jacoiliot הצרפתי הנהפך לישו ההודי Jesus ein Inder ביד ה' פלאָנג, ישו של פראמוס. אשר בספר Die entstehung des Christentum (1905). הראה בראיות ברורות כי ישו הנוצרי לא היה במציאות. וכן החכם המלומד בחקרי קדמוניות ארץ הקדש. ה' קארל וואָללער, בספרו המחוכם Die Welt religionen in ihrem Geschichtlichen Zusammenhane (1907)

---

*) Het hiyden en Sterven van Jezus Christus, 1907. ועוד שנים מספריו האחרים.

**) Andrzej Niemojewskoi, Bog Jezus. (1909). החושב את ישו לאחד מגבורי המיטהאָלאָגי.

***) הכומר מברעמען ה' קאלטהאָף בספרו Das Christus-Problem, Grundlinien zu einer Sozial theolgie. (1903). האומר כי לא נחוץ היה לברוא ישו אלהי, דתי. ודי היה לעשותו למנהל פראלעטארי.

****) Julicher, Kultur d. Gegenwart. Gesch. d. Christ. lichen Religion 2te Auflage 1909. אשר בו יאמר כי כבר עברה העת לשאלת מציאות ישו (כי בזה אין כל ספק עוד).

החליט, כי האמת אודות מציאות ישו, עומדת על יד המכחישים במציאותו. תחת אשר ביד המאמינים אין כל עדות נאמנת. וכן ה' פ. יענסען בספרו Moses, Jesus Paulus. Drei sagen varianten des babylonischen Gottmenschen. Gilgamesch, 1909. מכחיש אף מציאות פוילוס. אף כי אמת הוא, כי בתור חוקר חפשי יכחיש גם מציאת משה רבנו. וקלויזנער שלנו מאמין דוקא במציאת ישו, ומכחיש רק מציאות משה ודוד המלך.

לא טוב מאלה, הוא, ישו של החכם המלומד הגדול, הישיש טשארלס וו. עליאָט. מי שהיה נשיא האוניוועזיטעט הארוואַרד בקעמבּרידש (אצל באָסטאָן באמעריקא). המקוה, כי ישו האידעאלי, הדעמאָקראטי אשר המציא הוא בחכמתו (לא זה אשר בעוואנגעליום), זה יהיה האדון המשיח האמתי *) אשר אליו גוים ידרושו. והוא ישו של כת היוניטאַרים. אשר לא תאמין באלהותו ובמופתיו. וברוחם קרובים המה להרעפאָרמים היהודים. שאינם מאמינים באמת במאומה. ורק שלא לפרוש מן הצבור. וביחוד בבריטניא ואמעריקא אשר יביטו אחרי כל איש בן בלי דת, כעל אַנאַרכיסט. בן פריץ. ואני חושב כי לא נחוץ להזכיר בזה, כי לטאָרקוואַמאַדא הקאַטולי היה ישו אחר. לא זה אשר יצר לו לוטהער. אף לא ישו של המתקן הקנאי קאלווין. ועוד מיני ישו רבים כאלת. אשר מספרם יגדל משנה לשנה. ושנות חיי איש תקצורנה לקרוא את כל ספריהם השונים. אבל איש המדע, הסופר העברי, שאיננו נוטה לשום צד. לא מצא נכון לפניו להביא לפנינו את שני הצדדים, ולהעמידם מערכה מול מערכה. אף כי בתור יהודים יודעי ספרת ישראל וקורות בני עמנו אין חפץ לנו לדרוש אל המתים. בספורי בדים האליליים, למען דעת את כל אשר קרה בביתנו הלאמי קודם החרבן. בעדנו היהודים אין כל עוואנגעליום במציאות. ואין אנחנו מתחשבים עמו. זולתי, להראות כי מהשקפתנו הוא כלו מכחש מראשיתו עד אחריתו. עם שליחיו וסופריו יחדו. ואם קלויזנער וחבריו יאמרו ההפך. ילכו להם לבקש מאמינים ותומכים בין בני אמונתם. אך לא בין יהודים.

*) מחברתו Twentieth century christianity, Published by American Unitarian Association. Boston. בלי שנת הדפוס.

המצאתיך.

יקשתי לך וגם נלכדת (ירמיה נ. כד.)

בהיותי פה ניו אָרלעאנס רחוק מאוצר ספרי, פניתי במכתב להאדון ה' אָקא פקיד אוצר הספרים בביהמ"ד לרבנים רעפאָרמים בסינסינעטי לשלוח לי איזה ספרים, ובטובו שלח לי גם את ספריו של הנוצרי האדוק ר. טראווערס הערפאָרד.
Christianity in Talmud and Midrash (London 1903.)
(הנצרות בתלמוד ובמדרשים). וברגע הראשון הכרתי בו ידי עשו, ונזכרתי כי הוא הוא כמעט כל ספר „חיי ישו הנוצרי ותורתו" של היהודי המדעי ד"ר יוסף קלויזנער בעברית. והשאלה היא רק מי גנב ממי, אף כי אמת הוא כי ספרו של הנוצרי הערפאָרד נדפס כעשרים שנה קודם, אבל לבי לא יתנני להאשים איש יהודי, סופר מדעי, כי שלח את ידו במלאכת רעהו, כי על כן הנני נוטה להאמין. כי הגוי גנב מהתלמוד והמדרשים, ויכתוב באורים לכל מאמר. באורים לפי טעם נוצרי אדוק. והאדון היהודי לקח (לא גנב חלילה) את דבריו ויעתיקם לעברית, ולצאת ידי חובת חוקר מדעי, לא הסכים עמו באיזה פרטים, כמו בבן סטדא, אם הוא ישו או לא, אבל בכלל הסכימו שניהם להרים את ישו עד גבהי שחקים. ובין היהודי המדעי והנוצרי האדוק אין כל הבדל, מלבד המילה והטבילה. כל הבקיאות בתלמוד ומדרשים, כל הפירושים והבאורים, החקירות והפלפולים. הפילאָלאָגי והרמזים, כלם כלם אחת לא נעדר לקח קלויזנער איש המדע. וגם התנצלותו, כי הוא עומד בתוך כאיש הבינים, אביעקטיווי, שאינו נוטה חלילה לשום צד. כל אלה העתיק מספרו של הנוצרי המאמין האדון, ה' טראָווערס הערפאָרד. אשר יתפאר כי הכה בים התלמוד גלים, ויעשהו כמצולה בלי דגים. הכל הכל העלה ברשתו. כל אשר מצא מפרש או לא מפרש

אף רמזים ולא רמזים. רק בתקותו אולי ימצאו נוצרים אחרים רמזים מה שלא מצא הוא. כמו כל אגדות התלמוד אודותיו אשר חשבו איזה חכמים נתעים רמזים על ישו. ורק מפחד חכמי התלמוד להזכיר מפרש בשם ישו, כנוהו בשם בלעם. הספור האגדי אודות ר' אליעזר בן הורקנוס שנתפס למינות. שהעלוהו לגרדום (מי העלהו ?, ובעד איזה חטא ? ועל מה יסרהו ההגמון ? ותשובת ר' אליעזר, אשר כל אלה הוא מעין חתום עד הנה, על כל אלה אין מענה בפי החוקרים המדעיים) הספור אודות אימא שלום. הספור של ר' יהושע בן פרחיא אשר ברח למצרים עם ישו. בן סטדא שנסקל בלוד בערב פסח, והבאור הרחב אודות הכנוי „מין" או „מינאי" אשר כל מאמיני הע-וואנגעליום הסכימו כבר, כי „מין" הוא סתם מכחיש, על אף החכם החוקר המעמיק ה' מ. פרידלאנדער אשר בספרו Der Antichrist in den vorchristlichen Yuedischen Quellen. Goetingen 1901. הראה ברור כשמש בצהרים כי אין כל זכר, ולא יתכן כל זכר ורמז במלת „מין" על הנצרות כאשר אדבר אודותו הלאה. אבל נוצרים ערלים ומולים מצאו במלה זאת די מזון להחיות נפשם הרעבה, ועל כן התאמצו למלא את כל התלמוד בנצרות אחרי אשר השם „מין" נזכר במקומות רבים בדברי חז"ל. בעוד אשר התאר „מין" אפקורס, כבר נודע בין היהודים זמן רב טרם בדו את השם ישו. אף כי ידעתי כי היו איזה חכמים בישראל אשר לא יתכן לחשדם בכונה רעה, ובכל זאת חשבו גם הם לתומם כחפין אוהבי הנצרות. אך בעד אלה עלינו ללמד זכות. כי טעו בשקול הדעת, ולא העמיקו חקור, ובראותם דרך קצרה לצאת מן המבוכה, מהרו ויחלטו, כי „מין" או מינאי הוא נוצרי, או למצער אחד מהכת הבדויה אשר קראו לה „יהודים נוצרים" *) ואחרים מצאו דרך אחרת קצרה וסלולה מבלי

---

*) כת שלא נודעה בישראל. כת שלא הזכירה פילון ואף לא יוסף בן מתתיהו, כת שלא נזכרה אף מראשוני אבות הכנסיה הנוצרית. ועוד יותר מזה. כת שלא יכלה להיות במציאות, אף למאמיני מציאות ישו. אחרי אשר לפי דבריהם רדפו והרגו את ישו בעד איזה מדעותיו נגד התורה. ואיך נתנו ליסד כת שלימה ולא

כל עמל. ומבלי חשוב הרבה לקחו את האיסיים לזרע הנצרות. אף כי האיסיים נודעו לחסידים שומרי דת, חרדים עד קצוניות. ולמען תהיה הרגל לפי מדת הנעל, מצאו איזה השתוות בין האיסיים, ובין א י ז ה מ ל ו ת בהעוואנגעליום. לא מעשים בפועל. השתוות שבין רשע לצדיק בענינים רבים, כמו הרשע הולך על שתים ככל הצדיקים. לו שתי ידים. רגלים. אזנים, עינים. ואף לו כצדיק תמים, יאכל שלש פעמים ביום כיהודי כשר. וקלויזנער מצא עוד דמיון ברור בין יוחנן המטביל ובין האיסיים, כי היה לבוש שק או עור של גמל.... ובכן, הבנין כבר בנוי כמו רמים. וכת יהודית-נוצרית עומדת על תלה. ועלית כר נרחב לבדוא עוד ספורי בדים אחרים. ולוא כנים היו חוקרנו, באכער, קרוים, לעווי, גייגער, וויים וחבריהם בבקשת האמת כה' פרידלאנדער, ויעמלו לבוא עד תכלית, כי עתה מצאו דרך ישרה ואמתית, לוא שמו לב אל הכתות הרבות באלכסנדריא של מצרים *), אשר אודותן ידבר פילון היהודי **) ויוסף בן מתתיהו (יאָזעפוס), ולוא בחרו להם למצער אחת הכתות אשר נוסדו באלכסנדריא זמן רב קודם ישו, כמו כת „מלכי-צדק", ואשר התאחדה עם הנצרות אחרי כן, כאשר עשו גם כתות של מינים אחרים, אשר במשך הימים נבלעו כלן בבטן הנצרות. והעוואנגעליום לא יחשוב אותן לכתות מיוחדות, אחרי אשר בעת אשר יצא העוואנגעליום

רדפוה, אף לא זכרוה ? וכת נוצרית, איך יתכן לכנותה „יהודית נוצרית". כי אם היא נוצרית הלא איננה יהודית. ובכל אופן יתכן היה לכנותה רק „כת משומדים". אבל כת כזאת נחוצה היתה מאד בשלשת ספורי בדים אודות צמיחת ישו. ומי שבדה מלבו תשעה שקרים, הן לא יפלא ממנו להוסיף עוד אחד, למען השלים את השלשלת הארוכה.

*) גם חז"ל ידעו מציאת הכתות הרבות בישראל ,באמרם : לא גלו ישראל אלא עד שנעשו עשרים וארבע כתות של מינים (ירושלמי סנהדרין פרק ה').

**) חלק מספריו נעתק לעברית בשם „חיי משה" ע"י יוסף פלעש. פראג 1838. וכן העתיק גם את הספר „היורש דברי אלהים" (שם, פראג 1830).

לאויר העולם. כבר לא נשאר באמת כל זכר להן. אבל הדעות השונות אשר שררו בין הכתות ההן נתקבלו בתוך הנצרות. וזהו הסוד האמתי, אשר רבים מחוקרי הנצרות, מצאו בה כל חפצם, איש איש לפי מעלות רוחו ונטיותיו, וזאת גם הסבה האמתית אשר נתנה די חומר למיסדי הכתות השונות בין הנוצרים, גם לפנים גם היום. וכל כת תוכל להראות כי צדקה מרעותה. ואמנם כלן צדקו. יען כל אחת מצאה גרעין אחד לפי רוחה, ויזרעוהו עד כי צמח ויגדל. הכל לפי הזמן והמקום ועל פי תכונת השדה הזרוע. ורק הכת הנאורה ביותר, לא הצליחה ולא גדלה מאד. כמו כת היוניטאַרים, המכחשת באלהות ישו ובמופתיו. והנני לתת פה איזה מושג מכת „מלכי צדק". וממנה יבין הקורא גם תכונת כתות אחרות, אשר הספיקו די מזון לנצרות של פוילום.

כל הכתות השונות אשר יסדו היהודים באלכסנדריא, רובן ככלן סרו מדרך התורה, מעט או הרבה, וגם אלה אשר האמינו בתורה הכחישו את המצות המעשיות. ויפרשון במשל וחידות, כדרך מפרשי אגדות התלמוד. מהן היו כתות פלוסופיות, כתות אשר ערבו „חכמת יונית" בחכמת התורה. מהן אשר קבלו איזה מנהגי עובדי אלילים שכניהם, ואשר עליהן התאונן פילון היהודי ויתוכח עם תורתן, וביניהן היתה כת „מלכי צדק".

מי ומה היה זה מלכי צדק. אם זה הוא שם עצם או שם תואר, אין אנחנו יודעים עד מה, אחרי אשר התורה לא ספרת לנו מאומה, מלבד כי היה מלך שלם וכהן לאל עליון. ולאברהם אבינו הוציא לחם ויין בשובו מהמלחמה. וכן נזכר עוד הפעם (תהלים ק"י) „אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק". ולפי הנראה היה זה שם עצם. ותוארו מלך שלם. וחכמי ישראל ומפרשי התורה, לפי הנראה, לא מצאו חזון בדברי הימים אודות מלכי צדק, ועל כן נשאר כל הקאפיטל ק"י בתהלים בלי באור נכון. חז"ל באגדותיהם בארוהו על אברהם, וגם הפרשן הגדול רש"י ז"ל לא מצא לו באור כפשוטו. והראב"ע ועוד איזה מבארים בארוהו על דוד, אף כי על פי הדחק. אבל מחברי העוואנגעליום לא עמלו הרבה.

אמרו ומצאו פתרון כרגע. וכדרכם, תלו הכל על ישו (אגרת אל העברים, ה. ו.).

סופרי דברי הימים יספרו לנו. כי בתאר מלכי צדק, חשבה הכת לציין, כח אלהי נעלה על כל ותחסרהו מעט מאלהים, משנה למלך עליון, היושב לימינו, עד כי נעלת הוא גם על המשיח. נברא בלי אב ואם, בלי משפחת וקרובים, והוא המתוך האחד בין אלהים ואדם, ורק על ידו יוכל אדם להשיג חסד אלהים. יען הוא אבי הצדק, ובכן הושיבו אלהים בשמי על בתור בן אלהים, מלכי צדק לא ידע עוד כל חק ותורה. ולא ידע מה היא מצות מילה, שבת ומועד (כי נברא קודם מתן תורה) ובכן לא האמינו גם בני הכת בחקי התורה. אבל בארו את מצותיה רק על פי משל וחידה, לא הלכה למעשה, ואף אחרי כן כאשר התאחדו עם הנוצרים מכת פוילוס, לא חדלו מלהאמין, כי מחוקקם מלכי צדק הוא הראש. וישו נהית רק למשרתו או שני לו, וקרובה לאמונתם היתה גם אמונת בני „שת", וכתות אחרות, וגם אלה התבוללו בין הנוצרים, כת „שת" *) האמינה כי ישו נולד במשפחת שת. אך לא נולד ככל האדם מאב ואם. ואחרים

*) כל כת, לפנים והיום, בחרה לה מחוקק מקרבה. ורק הכתות אשר אמרו להתעטף בטלית היסטארית למען תת להן ברק עתיק יומין. תלו את עצמן באיזה אילן גדול. איש נודע לשם בתבל, וייחסו לו כבוד מייסד הכת. כן עשו הכתות הרבות באלכסנדריא לפנים, וכן עשו בשנת 1729 מיסדי אגודת הבונים החפשים. וייחסו לשלמה המלך כבוד מיסד אגודתם. בידעם, כי לא היום ולא מחר יקומו „המיוחסים" מקבריהם לענות כחשם. ומהם אשר פחדו מפני חכמי וסופרי דברי הימים, פן יבואו ויגלו את השקר, התחכמו ויבדו להם שם איש שלא היה בעולם. ויקראו את שם אגודתם על שמו. ויפארוהו וירוממוהו ויעשוהו מעט מאלהים. וגם תלמידים ומשרתים יצרו למענו. ולמאמינים פתאים אין מחסור בתבל ארצנו, וכן חקו גם חפצים עתיקים אשר ייחסום למחוקקיהם. כאשר ראינו בשנת תרל"ח אף באשכנז הנאורה, אשר שם בבית תפלתם הגדול בקעלן מצאו כתנתו של ישו הנוצרי, ומכל קצוי תבל נהרו המון פתאים לרבבות לראות את הפלא. ותמונות פאטאגראפיות למיליאנים נמכרו

האמינו כי הוא ש ת עצמו אשר אמו שלחתהו מן השמים, וישו בא לעולם במלאכות מלכי צדק, והיה תלוי בדעתו, מבלי כח עצמי, וכל אלה האמינו על סמך הכתוב ואתה כהן עליון על דברתי מלכי צדק, ובכן היה ישו משיח שלוח מאת מלכי צדק לנהל את העולם במעגלי צדק על פי דרכי הגנאָסטים הקודמים להם, וברוחם. והנה נמצאו גם אחרים מאבות הכנסיה הנוצרית אשר חלקו את המלוכה באופן אחר. מלכי צדק לקח עליו המשרה להיות המתוך בין אלהים והמלאכים, ולישו נתנו את המשרה למתוך בין אלהים ואדם. ועל זאת יורו הדברים „באגרת אל העברים (ב. ט"ז) לאמר: כי לא למלאכים נטת ידו להושיעם, כי אם לזרע אברהם הוא למושיע (ישו), ובמשך הימים נתנו למלכי צדק כבוד אלהים עצמו. ואין עוד בלעדו, כאשר עשו אחרי כן הנוצרים עם ישו אשר עשו אותו לאלוה (פרידלאנדער 13, 29) ו„המינים" אשר לא האמינו במאומה לא היו לכת מיוחדת. לא היו יהודים ולא נוצרים, רק מופקרים בלי כל שיטה מיוחדה, מין ניהילים־טים רוסים או באלשעוויקים, וממילא לא האמינו בתקומת ישו ומופתיו. ומספרם רב היה במאה השניה לספירת הנוצרים. עד כי היו לכח גדול, ועליהם התאוננו ראשי הכנסיה, וגם סופרי האלילים הראו עליהם באצבע, ואותם זכרו גם חז"ל, ויכנום בשמם האמתי מינים, או אפקורסים. אבל לא נוצרים. אחרי אשר הנוצרים האמינו בדבר מה, לוא יהיה ישו או מלכי צדק. (ראה המאמר „המכונה העוואנגעליות" בסוף הספר).

עד אשר אסרה הממשלה את כל החזיון. וגם הכתות החדשות בלי הדרת זקנה. מצאו חפץ לייחס למיסדיהם מופתים, נסים ונפלאות. ומהגוים למדו גם המון דלת עם הארץ מהיהודים. ביחוד החסידים וקדושיהם. עד כי בזמן האחרון יצרו להם מין „משלחת" באמע־ריקא. לבדוא בכל יום שקרים חדשים, אשר ידפיסו בכתבי עתים הזארגאָנים. והכותבים באים על שכרם מ ה מ ש ל ח ת, ואני זוכר כי בראשית התגלות ספר „עליות אליהו" הכולל תולדות הגר"א ז"ל. רעמו פנים כל מכבדי הגר"א, על ההוללות אשר בדא המחבר אשר באולתו חשב לרומם בזה כבוד גאון ישראל. ביחסו לו מופתים כמופתי קדושי החסידים. וכלם היו נכונים לנקר את עיני המחבר, (אשר ידעתיו פנים אל פנים) שלומים בעד ספרו האוילי.

המינ־ם והנצרות.*)

ממך יצא חושב על ה' רעה יועץ בליעל
(נחום א. יא.)

מורה ורבו של קלויזנער, הכומר ר. ט. הערפארד, מלא יותר מחצי ספרו הגדול במינות, וכל מלה או מאמר בדברי חז"ל אשר מצא, פתר על הנצרות. עד כי היתה לו המינות ללחם חקו. ועל המלה „מין" בנה את כל יסודותיו, וכן עשה גם קלויזנער. אשר הלך אחריו. אף כי לא בעינים עצומות. ואף כי אמת הוא, כי הערפארד איננו הראשון והאחד הנשען על קנה רצוץ זה, אבל ד"ר קלויזנער ידע בלי ספק, כי ישנם

*) למרות אשר חז"ל השמיעו מפרש, לאמר: איזהו מין, כל עובד עבודה זרה (ע"ז כ"ו ע"ב). והתוספות מוסיף שם, כי מין ומומר הוא אחד. אבל אין כל זכר לנצרות. והתאר מין או מומר, משומד, איננו רק על הממיר דתו בדת הנוצרית. כי גם הממיר את דתו בדת מחמד, מומר או משומד הוא. וכבר העירותי כי בסדרי התפלות העתיקים נמצאים נוסחאות שונים. לפעמים „ולמלשינים". ולפעמים, „למינים". או „למשומדים אל תהי תקוה", ובסדור תפלה דפוס ראשון הנודע בשם „סידורלי" ובמחזור רומי הראשון (שונצינו קזאל מיורי, שנת רמ"ו) (אם לא בגד בי כח זכרוני, כי אין הספר לפני) כתוב „ולמשומדים", ומי יודע איזה נוסח היה לפנים בימי הבית. כי לפי דעת אחרים היה הנוסח „ולצדוקים". והדבר קרוב לאמת. יען לפי הנראה מסידור י"ח ברכות ביבנה (ברכות כ"ח) „שאל ר"ג לחכמים כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת הצדוקים. (נוסח אחר „ברכת המינים"), והלא כלנו יודעים כי י"ח הברכות כבר נסדרו ע"י אנשי כנסת הגדולה ע"י עזרא ובית דינו, וברכת המינים היתה בתוך הברכות. ועל דעתי לא עשו כל דבר חדש ביבנה. רק סדרו, ר"ל הביאו סדרים או גם איזה שנוים לפי הזמן והמקום. ושנוי הלשון שאמרו על הי"ח ברכות „סידרו" ועל ברכת המינים

גם חכמים נודעים אחרים בין הנוצרים אשר הודו כי הכנוי או התואר מין כבר נודע בישראל טרם לדת הנצרות. קלויזנער ידע בלי ספק כי החכם ההאלאנדי בבקורתו לספרי פריד-לאַנדער, אף כי לא הודה לו בענינים אחרים. ובכל זאת הסכים בכל לבבו לאמר: Ich sage hinzuzufeugen auch abzuschliessen um zu erweisen, das man bei den MINIM der Talmudisten des ersten Jahrhunderts nicht an Christen und bei ihren Giljonim (גליונים) die ebensowenig wie ihre Schriften vor Verbrennung gescheutzt werden sollen, nicht an die Evangelien denken darf.... Ein Min ist ein Philosoph, der Gott und sein gesetz verachtet... (פרידלאנדער בהקדמתו לספרו „דער אנטיכריסט. צד X). והמאמין בעל ספר „ישו הנוצרי ותורתו" לא יכל נשוא את העול אשר עשה לו אחיהו היהודי. הכופר בעוואנגעליום. „המין" פרידלאנדער. כי „המינים" היו כופרים באלהים, נראה ברור מדברי ר' טרפון האומר „נכנסתי לבית עבודה זרה ואיני נכנס לבתיהן (של המינים) שעובדי עבודה זרה אין מכירין אותו (את אלהים) וכופרין בו והללו מכירין אותו וכופרין בו. (תוספתא שבת ח.). וכן הנני מוצאים במסכת גיטין מ"ה, ע"ב. אמר רב נחמן

„תקנו" בלי ספק מצאו סבה נכונה. והשערת בעל „דורות התנאים והאמוראים" כי פחדו לשנות את הנוסחא „ולצדוקים" בירושלם. בעת אשר הממשלה היתה בידי הצדוקים, קרובה אל האמת. אבל בכל אופן שיהיה. הננו יודעים ברור, כי לא היה, ולא יכל להיות אז כל רמז על הנצרות וכי הדבר היה בעיני חכמי יבנה נכבד מאד, נראה מזה, כי רבן גמליאל נאלץ לשאול אם נמצא בין חבריו ותלמידיו — אשר כלם היו גדולי האומה — איש אשר יוכל לתקן (את הנוסחא) של ברכת המינים, אחרי אשר שמעון הפקולי כבר הסדיר את כל הברכות האחרות, מלבד זאת, וכן אנחנו רואים בעצם מלות הברכה הזאת, שנוים רבים בכל סדרי תפלות העתיקים בשנויהם הרבים בכל מדינה ומדינה. אך בראשית תקון י"ח הברכות כאשר יצאו מידי אנשי כנסת הגדולה. היה הנוסח „ולמינים אל תהי תקוה" כמעט בלי ספק. וזה הלא היה מאות בשנים טרם לדת הנצרות.

נקטינן ספר תורה שכתבו מין ישרף, כתבו עובד כוכבים יגנז", ומזה הננו רואים ברור, כי ידעו את ההבדל בין מין ובין עובד אלילים. ובמסכת סנהדרין (בדפוס ראשון מהש"ס השלם רפ"ב). כ"ט ע"א. „א"ר יוחנן לא גלו ישראל עד שנעשו עשרים וארבע כתות של מינים" הנה כי כן. אף כי דבריו אלה הנם דברי אגדה. אבל נקל לתוכיח מזה כי היו כתות מינים שונים קודם החורבן. וכן היה הדבר מקובל באומת, אבל לנצרות אין כל זכר.

"שאלו מינין את רבן גמליאל מניין שתקדוש ברוך הוא מחיה מתים, אמר להם מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים ולא קבלו ממנו וכו' (סנהדרין צ', ע"ב). ומזה הלא ברור הוא, כי המינים לא האמינו בתחית המתים, כמו הצדוקים, תחת אשר אצל הנוצרים הוא עיקר גדול בדתם, כאשר הוכיח העוואנ־געליום בכלל, ופוילום בפרט, כמובא לעיל.

אמר לית ההוא מינא לגביהא בן פסיסא ווי לכון חייביא דאמריתון מיתי חיין, דחיין מיתי דמיתי חיין, א"ל ווי לכון חייביא דאמריתון מיתי לא חיין. (סנהדרין צ"א ע"ב), הלא ברור הוא מזה, כי המינים לא נוצרים היו, כי תמיד כפרו בתחית המתים".

תניא ר"ש בן אלעזר אומר, לעולם יהא אדם זהיר בתשובותיו שמתוך תשובה שהשיבו אהרן למשה פקרו המינין, שנאמר ואשליכהו ויצא העגל הזה. (מס' מגילה, כ"ה ע"ב)", ומה יענו על זה, אלה המערבים מינות בנצרות, הגם בדור המדבר היו כבר נוצרים? כי לא רמזו חז"ל בשם מינים על איזה כתה ידועה, רק בכלל, ולכל הכופרים קראו בשם זה, יוכיח המאמר הנוגע להלכה ולדברי הימים, בספרם „כי בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם, משקלקלו המינין התקינו שלא יקבלו אלא מן המכירין, תנו רבנן מה קלקול קלקלו הבייתוסין, פעם אחת וכו', (ר"ה כ"ב, ע"ב) ומזה נראה כי גם הבייתוסין שקלקלו נקראו בפי חז"ל ג"כ בשם מינין.

מאמרים כאלה מפוזרים במדרשים שונים לרוב, במכילתא, ספרי וספרא ובפסיקתות, ואם נמצאו איזה מאמרי אגדה, אשר כל החפץ והמחפש רמזים ימצא בהם חפצו, לא נוכל ללמוד מהם מאומה להעמיד חזון בדברי הימים, ובכל

אופן שיהיה נאמרו מפי אחרונים אשר ידעו כבר כי ישנה כתה גדולה של נוצרים, או שהנצרות כבר היתה דת מקובלה ומאושרה ע"י קאנסטאנטין הגדול, וכל המתאמץ למצוא באגדות כאלה חזוק להעוואנגעליום, הנהו לא רק תועה, אבל מתעה בכונה מיוחדה להביא מנחה לבן מרים, ואם ימצא איזה פתי מאמין, כי דר' קלויזנער כתב את ספרו רק לשם המדע, יחנק בגרונו. ואם איש ישר הוא קלויזנער, עליו להדפיס „שער" חדש על ספרו, ובמקום „דר' יוסף קלויזנער" יכתוב, ר. טראווערס הערפארד, B. A. ומקום הדפוס, לאנדאן, תחת ירושלם.

עד כמה יתכן להשען אף על חכמים כותבי קורות ישראל, בענינים הרחוקים אלפים שנה, יוכיח לנו ראש כותבי תולדות ישראל, גרעץ בכבודו ובעצמו, והוא עצמו מודה „כי כל מה שנראה לנו מיוסד ביותר בחקירתנו על תולדות ישו אין לו אלא ערך של השערה". ואם כן אין זה היסטארי רק דמיון, ובכל זאת יחשוב לדבר אמת, ההשערה כי, האיסיית, היא אם הנצרות. אף כי גם זאת היא רק תשערה, בלי כל יסוד נאמן, רק מאשר מצא איזה השתוות בין האיסים והנוצרים, אבל כל זה יכל להיות טוב ויפה רק למאמיני העוואנגעליום, אפס מה יעשה האיש שאיננו מאמין בעוואנגעליום? וההשערות ההיס־טאריות הבנויות על אדני תהו לא תעמודנה על עמדן מחוסר רגלים, וגם חכמים גדולים שכחו לפעמים את הכלל „חכמים הזהרו בדבריכם", פן מתוכם ילמדו לשקר, ובאמת הננו רואים מה גדול הנזק אשר הביאו לנו חכמים חסרי זהירות בדבריהם, והפלא הוא, כי בכל ענין היסטארי שלא נשאר בספרותנו כל חומר לדברי הימים, שם, נמשך גרעץ אחרי שמועות רחוקות או גם ספורי הבלים השוררים בין המון העם. ועל זה יורו דבריו על דבר הבעש"ט ותולדות החסידות, שאין להם כל ערך היסטארי. והבעשטי"ת הלא קרובה היתה לו לגרעץ רק מאה שנה בכתבו את ספרו „תולדות ישראל".

בין כל עמודי תהו אשר הביא קלויזנער לבנינו, לא יכלתי לעצור שחוק מפי, בהביאו לו לעד את הרב הרעפארמי ענעלאוי (קצר ושינה את שמו הרוסי) בספרו A Jewish View of Jesus ענעלאוי כרבים מחבריו הרעפארמים

המצוינים בעמי הארצות, ורחוקים מיהדות וספרות ישראל, כרחוק קאזאק מיושר, ויותר מחצי מספרם לא יבין קרוא אף בסדר התפלה, וכל כהן נוצרי באמעריקא יודע את היהודים והיהדות עשר מונים יותר מידיעת כל חניכי סינסינעטי, ואשר בכל עבודתם ודרשותיהם אינם יודעים מאומה מלבד הנצרות וענעלאוי הוא אחד מהם אשר החליטו כבר בהחלטה גמורה, כי ישו הנוצרי הוא נביאם, וזה רק חודש ימים באספתם בנו-יארק הציעו לשנות את סדר תפלתם ולהכנים בו גם תפלה לישו הנוצרי. ואם יש חפץ לקלויזנער בעמודים חזקים כאלה, אוכל להביא לו למצער עוד חמשים או ששים עמודי ברזל כאלה באמעריקא, ספרו של ענעלוי ראוי היה להכתב בידי בן כפר שלא ראה איש יהודי מעודו, ובקי בספרת ישראל כאיוואן בספר „הזהר", ועוד בשבוע העבר דרש דר' סטיפען וויים לפני קהל גדול, ויתפאר, כי הוא איננו מאמין כי עשרת הדברות נתנו מאת אלהים על הר סיני, כמו שאיננו מאמין בתורת משה בכלל, אף כי בזה לא חדש מאומה, ואין איש שם לב לדבריו, יען דברים כאלה הננו שומעים יום יום מפי כל המטיפים לרע-פארם באמעריקא. וקלויזנער הסופר העברי לא ידע בשת להפיל גורלו בעדת הבורים האלה, אשר כתבו כבר ספר כריתות לעמם ותורתם, וספרו של קלויד מונטיפיורי לא טוב הוא מכל ספרי הרעפארמים. מונטיפיורי זה, אשר כל כומרי הנוצרים המה יהודים ביחס נגדו, ועל כן מצא אותו קלויזנער לעוזר ותומך לנצרותו (שם צד 103) ומה נחמדה שאלת קלויז-נער (שם צד 104 בהערה) נגד גייגער לאמר: איך יכולה לצאת אמונה מקובלת למאות מיליוני אדם מלא כלום? וישכח לשאול, איך יצא האיסלם? איך יצא קאנפוציוס? איך יצאה כת „קריס-טיאן סיינס" על ידי אחת מבנות עם הארץ בבאסטאן, ובמשך עשרים שנה השיגה חברים למיליאנים, בימינו ולעינינו? וזה רק שנה וחצי שנוסדה כת „ק. ק. ק. באמעריקא, וכבר יש לה כמיליאן וחצי חברים, ומהם רבים מגדולי הארץ ורוזניה? וקלויזנער עושה עצמו כלא יודע, כי לא ברוח, רק בדם ואש כבשה הנצרות את התבל. ואיה היא המיססיאן? הלא כמנו כלנו יודע גם קלויזנער, כי גם האיסלם נצח חלק גדול מאזיה ואפריקא בכח החרב, אף יסתפק עתה בלי מיססיאן, כמו הנצרות אשר החליפה עתה את החרב בכסף וזהב, וגואל חדש

מצאה הנצרות בימינו באמעריקא העשירה, המפזרת כסף כאפר לשליחיה בכל קצוי תבל, עד כי המשלחת האנגלית כלא היא נגדת.

לאיזה תכלית האריך קלויזנער לבאר וללבן את דברי המומר המיסיאנער עדערסהיים, אם לא להראות גם את הטוב אשר מצא בספריו, ותחת זה זכר את ארטהור דרעזוס רק כלאחר יד בשתי שורות (צד 104) וכן האריך לבאר ולפרש את התורה אשר מצא בספרו של חוואלסאן, כמו לא ידע, כי חוואל-סאן המיר את דתו לא לשם שמים, כמו לא ידע כי כל משומד, וביחוד זה התולה בדעת אחרים. ובפעטערסבורג תחת ממשלת הסינאד הקדוש, ופאביעדענאסצעוו נשיאו, היה נאלץ לכתוב ברוח קאַצאַפּ טהור, בידעו, כי תמיד הביטו אחריו ולא האמינו בנצרותו, והוא עצמו ספר לי (בשנת תרל"ו) כי הלשינו עליו לפני הסינאד, על אשר לא יבקר את בית תפלתם, ובכל ימי חייו לא זכה להיות פראפעסאר מן המנין. וקלויזנער מהלל את חוואלסאן (שם צד 114) על אשר כתב נגד דרעזוס, ובספרו Ueber die Frage, ob Jesus gelebt hat הוא עונה אמן אחרי העוואנגעליום. ואיך יכל לעשות אחרת? ומדוע לא נסה הוא עצמו להשיב על דברי דרעזוס? האמנם לא מצא מענה מדעי?

בסוף ספר ראשון, (צד 118) אחרי אשר אשר וקיים את העוואנגעליום ומחבריו, ומסיים „כי לכפור לגמרי בהיסטור-יותם של העוואנגעליונים הסינאפטים נעשה אי אפשר, (ליהודי אפשר), ומזה בא לידי החלטה גמורה, כי עתה אפשר לנו להכיר את ישו ההיסטורי (כבר היה להיסטורי?) את ישו היהודי שהיה יכל לצאת אך מישראל (?) אבל מפני מסבות היסטוריות שונות ומפי תכונות אישיות אחדות 1) שנכירן בפרקים הבאים, לא היה ישראל יכל לקבל אותו בתור משיח, ואת תורתו — בתור תורת הגאולה".

1) מדוע לא גלה לנו מה הנה התכונות האישיות האחדות? האמנם לא מצאו בימי ישו חכם כקלויזנער, אשר באישיותו הגדולה יכל להוכיח, כי אמנם היה ישו הגואל האמתי לישראל?

ואיה היתה המשלחת הבריטית בעת ההיא? ולהמאמין בעוואנגעליום הלא עליו להאמין גם בתקומת ישו, ולוא היה ישו יהודי, וראה את כל הכתוב אודותיו בעוואנגעליום, הלא העלהו על המוקד בלי ספק.

האין זאת אות נאמן כי לא היה יהודי, ולא היה במציאות? בהערות כלליות, (מצד 121 — 127), יתאמץ המחבר להוכיח, כי כל כל הדינים וההלכות, וממילא גם הלכה למשה מסיני, כלם בדוים מלב חז"ל אחרי החרבן, תחת אשר בעת אשר ישב ישראל על אדמתו, לא ידעו מכל הדינים ההם, וביחוד טומאת עם הארץ (ובזה ישען על המאור הגדול ה' ביכלער בלאנדראן) ומצד שני „דיני נפשות, והוא מבאר לנו (צד 126) כי אין שום ספק בדבר (?) שכל עוד שעמד בית שני על מכונו עדיין לא „נקראה סנהדרין ההורגת אחת לשבעים שנה בשם „חובלנית", ולא היו עוד נוהגים כל אותם הדינים המרובים „והמסובכים של חייבי-מיתה, שאנו מוצאים אפילו רק במשנת „סנהדרין, דוגמה קטנה: על פי משנה זו (סנהדרין פ"ו. מ"א.), „אפילו הוא (הנידון) אומר; יש לי ללמד על עצמי זכות, מחזירין „אותו אפילו ארבע וחמש פעמים, ובלבד שיש ממש בדבריו, „הכונה ודאי עד הרגע האחרון, ואולם ביחד עם זה אנו מוצאים „מאמר של ר' חסדא, שברייתא עתיקה נותנת לו תוקף; היוצא „ליהרג משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין כדי שתטרף „דעתו.... ואם באמת היה הדין עוד בימים שבני ישראל היו „דנים דיני נפשות, שהנידון יכול ללמד זכות על עצמו אפילו „ארבע וחמש פעמים, היאך יתכן להשקותו קורט של לבונה „בכוס של יין כדי שתטרף דעתו?! הנה כי כן, בעת אשר מחברנו מתאמץ לעשות את חז"ל לבדאים, ואינו מאמין בדבריהם וההיסטאריים אפילו במה שנוגע להלכה ובעת אחת יאמין באגדות, ורק באגדות, אשר מצא בהן איזה רמז לישו או לנצרות. ואפילו במדרשים מאוחרים, ולא שם לב אל כל הסתירות אשר סתר את דברי עצמו, ובשאלה שלא מדעת, על דבר קורט הלבונה. הלא יבין גם נער קטן, כי נתנו לו את הכוס לשתות רק אחרי אשר לא מצאו לו זכות ברגע האחרון, „והלאה (צד 127) הוא אומר, כי מספוריו של יוסף בן מתתיהו „נראה ברור, שהרבה מדיני שבת, מהלכות מלכים, סנהדרין

„ועוד, שהם ממלאים את רוב המסכתות התלמודיות, לא היו נוהגים כלל כל עוד היו חיי ישראל נורמאליים". ותחת אשר שאב את חכמתו זאת מבאר חכם נוצרי (ה׳ באנבי) מדוע התעצל להראות לנו את המקורים בדברי יוסף בן מתתיהו עצמו? מלבד אשר יאזעפוס עצמו לא נחשב בין חכמי התלמוד, ואיננו פוסק בעניני הלכה.

בצד 128 במאמרו „החיים המדיניים" יספר לנו קלויזנער „כי בימי ממלכת פרס לא נודעה אף מציאת ארץ ישראל, הם „ידעו רק את „סוריה", את „פלשת", אבל לא את יהודה, „ולהוכיח אמתת דבריו", יספר לנו כי אבי סופרי דברי הימים „הערדאט לא יזכיר אותה, והוא מדבר רק על הסורים של „פלשת. (פלא הוא, מאין ידע כורש לשלוח את היהודים ליהודה ?).

הקורא התמים יוכל לקרוא את הדברים האלה, מבלי הבין את הערמה אשר הבליע בהחלטת שקר זאת, למען תת חרב בידי הערביים בימינו, הטוענים כי ארץ ישראל איננה מדינה מיוחדה, רק חלק מסוריא, ואין להאמין כי כתב זאת סתם מבלי דעת, כי כאשר נסע הערדאט דרך פלשת, כבר לא היו יהודים בא"י, יען זה היה במשך שבעים שנות גלות בבל, והערדאט נולד 484 לפני ספירת הנוצרים, ואת ספרו כתב בסוף ימיו, כאשר החליטו כל כותבי תולדותיו, ואיך יכל לכנות את הארץ בשם „יהודה"? וכי לא נקראה א"י בשם „פלשתינא" בפי כל הסופרים כל ימי גלותנו עד היום הזה? ובקראי את דברי קלויזנער אלה, חשבתי בלבי, מי יתן והייתי בחברתו של אבטליון בכתבו את דבריו המחוכמים „ח כ מ י ם ה ז ה ר ו ב ד ב ר י כ ם" ובקשתיו כי יוסיף עוד שתי מלות, ו„א ו י ל י ם החרישו"!

גנבת דעת כזאת הננו מוצאים בספרו (צד 176) עוד הפעם בספרו לנו דבר חדש, כי איזה מחכמי התלמוד היו בעלי מלאכה, כר׳ יוחנן הסנדלר, הלל הזקן שהיה חוטב עצים, ר׳ יהושע בן הנניה פהמי, ועוד איזה, וביניהם יחשוב גם את ישו הנוצרי שהיה נגר, ושאול הטרסי, שהוא פוילום השליח, שהיה רוקם יריעות, ושכח לספר לנו, מי הגיד לו כי ישו ע צ מ ו היה נגר, וכן עשה עצמו כלא יודע, כי פוילום לא היה בארץ ישראל, ולולא חרש בעגלתו (העוואנגעליום) הלא לא מצא את

המציאה הזאת, כי מקור אחר אין לו, ובגנבת דעת זאת, אמר להביא את ישו בין גדולי ישראל, האין זאת אחת משבע חכמות של תלמידי לאיאלא? ולחזק את השקר הראשון, בדא שקר שני, כי העיר נצרת היתה עיר של נגרים, (שם 177), תחת להראות לנו ראשונה, אם היתה עיר כזאת במציאות, ורק יען כי למחוללי ישו, שלא היה במציאות, נחוץ היה לבדוא גם עיר בשם „נצרת", ואחרי כן לעשותה לעיר של נגרים, כדי לקיים ספורי העוואנגעליום, ומדוע לא נוכל לשער, כי קראו לישו בכנוי „נוצר" יען כי בדו עליו כי לא נולד כאחד האדם, רק נוצר בידי יוצר התבל *) כי לוא היתה באמת עיר בשם „נצרת". הלא היה להם לכנות את ישו „הנצרתי" לא הנוצרי, והעוואנגעליום עצמו אומר כי נקרא בשם נוצרי, על שם הכתוב. ולפי זה בנו אחרי כן עיר ויקראוה „נצרת" על שם הכתוב, (הרגל לפי מדת הנעל), ומדוע לא כנוהו בשם „הלחמי" על שם בית לחם יהודה אשר שם נולד (מתיא 2. 1.).

בעמוד 193, יספר לנו המחבר דבר חדש — אשר שמע „מפי סופר נוצרי, כי לרגלי הפאליטיקה הכלכלית של הורדוס, „שהוציאה את היהודים מחוגם הכלכלי המיוחד ועשתם אומת „של סוחרים (?), ובכן אומה קוסמופוליטית יותר מלאמית (?) „גרמה להוליד בקרב היהדות שאיפה לדת עולמית, „שאיפה, שנתגשמה אחרי כן בצורתה של הנצרות (?)", הנה כי כן, כבר הכין לו חומר לפראפאגאנדא נצרית, ומה יענה אם אדרוש אות נאמן מדברי הימים? ומה יענה אם אראה לו ההפך מהחלטתו, כי המהפה הצרפתית, לא לבד שלא הולידה רעיון דת עולמית, אבל התאמצה לגרש את הדת מכל וכל? ואם אשאלהו אם המרידה האשכנזית בשנת 1848, או גם המרידה החדשה, או הבאלשעוויזם ברוסיא, המרידה האמערי-קאנית נגד בריטניה, המרידה התוגרמית בימינו, היונית, הסינית, הבולגארית, וכל המרידות בכלל הלא מוצאן היא הכלכלה, והאם הביאו רעיון דת חדשה, עולמית? והמעשים והמקרים אשר הזכרתי הלא ינקרו עיני כל מטיף לנצרות בין

*) מתיא 20,1, אומר בפירוש „כי „נוצר" מרוח הקדש. ולכן כנוהו הנוצר".

יהודים, כי כל מרידה, איזה שתהיה, כלכלית או מדינית, מתאמצת לגרש את הדת, אשר על דברת חסידי קארל מארקס, רק הדת היא בעוכרי הפראליטאריאט, והקאמיססארים הנמולים ברוסיא אשר גרשו את הישיבות והחדרים, את הרבנים וכל קודש בישראל, המומרים הנבלים האלה הלא יטפחו על פני מחברנו, כי לא אמת היסטארית הוא מבקש, רק פראפאגאנדא מיסיאנערית פשוטה בעד הנצרות, בעת אשר כל נער קטן יודע, כי מטרת הפראלעטאריאט היא להכחיד את הדת ולעקרה משרש בכלל, והפראלעטארים היהודים הצטיינו תמיד בחוצפה יתירה נגד הדת, הרבה יותר מפראלעטארים בני דתות אחרות, ובעינינו הלא ראינו, כי רוב מנהלי הפרא-לעטארים הנוצרים, ברוסיא, אשכנז ועסטרייך, ובמדה ידועה גם באמעריקא, הנם יהודים. עזין שבאומות ישראל, ואם מעט לך זאת, אתה הקורא, הנה הגיש לנו ר' קלויזנער כוס רעל חדשה, עוד שקר חדש, לתרץ את השקר הישן, כי „בזמן „שאחרי חורבן בית שני והריסות ביתר (זכרו נא מאה ועשרים „שנה אחרי ישו) בשעה שהצרות הנוראות והמפלה הנוראת של „בר כוכבא (אשר גם אותו כנה ר' עקיבא בשם גואל) נתנו את „הצבעים לציורי — פלצות או לחזיונות נקמה וגם לציורי „— ישועות „ר ב ג ו נ י י ם" (אינני יודע מה שם החיה הזאת, „בעברית רבגוניים". חי פרעה!), (צד 204) ועזים ביותר. בימי „ישו לא היה יותר ממה שצויר בזה, אבל גם מה שצויר היה „בו די להלהיב את דמיונו של העם בתקות גאולה מעול הגוים „ו ש ל ט ו ן ע ל ה ג ו י ם ה מ ש ע ב ד י ם א ו ת ו (מה „החלום הזה. אם לא מלשינות כל צוררי ישראל בימינו, כי היהודים „מתאמצים לכבוש את כל העולם ?) וככל עושה-נפלאות „וממטיף מוסר, היה העם, שנתחנך על „הנביאים העממיים", „מ ח ב ר י ה ס פ ר י ם ה ח צ ו נ י ם תמלאים אפוקא-„ליפסות משיחיות, רגיל לראות גואל כזה ושליט כזה, מ ל ך „ו מ ש י ח ג ו א ל מ ד י נ י שלמעלה מן הטבע וגואל „רוחני מלא רוח אלהים, את מלך המשיח, ו ג ו א ל מ ד י נ י „ו ר ו ח נ י כזה ביחד ראה העם מתחלה אף בישו" וכו'. השמעו אזניו מה שדבר פיו? האמנם לא עלה על דעתו כי יתפש בכף כמיסיאנער פשוט? האם לא ידע כי לא היו לנו נביאים עממיים מחברי ספרים חצונים", אשר חז"ל אסרו לקרוא בהם? האם

קרא בשם, מי היו מחברי הספרים החצונים? האם חשב כי כל יודעי ספר בישראל אינם יודעים, כי האפאקריפין המה קדושים רק אצל הנוצרים, יען דבר להם עם נסים ונפלאות השטן, שעשוע העוואנגעליום ופסולים אצל היהודים ? ומתי קבלו היהודים את ישו לגואל רוחני ומדיני מאה ועשרים שנה אחרי מותו, ר"ל אחרי חרבן ביתר ? האם לא דבקה בו מחלת דלקת המח בכתבו דבריו אלה?

הלאה בעמוד ההוא (204) הוא אומר; כל עם ישראל „כלו צפה למשיח, אבל צפיה זו לא היתה שוה לכל. יותר „מכל היתה להוטה אחר המשיחות כת הקנאים; היא (הכת) „אף נסתה לקרב בידים את ביאת המשיח". ואני שואל מאיזה מקור משחת שאב את הידיעה הזאת? ומי היו מחפשי המשיח הקנאים? ולמי ידבר קלויזנער הבלים כאלה? לגמולי מחלב? קלויזנער חפץ לפתותנו כי הפרושים והכתות האחרות חכו למשיח מדיני ורוחני, (שם צד 205) ועל כן בא ישו למנות את החסרון הזה, בראשונה בתור משיח מדיני, ואחרי כן התנחם, ויהי רק למשיח רוחני. ומה טעם לפראפאגאנדא של „משיח רוחני". ר"ל נותן דת חדשה. אם לא המשלחת? ובין כה יבשר לנו קלויזנער בשורה טובה כי בעוד מעט יכין, או כבר הכין לדפוס חלק שלישי „של היסטוריה ישראלית". ומזה נקל להבין כמה משומדים יחנך בישראל בהיסטוריה כזאת, ובלי ספק תקבל המשלחת את היסטוריותו בבתי ספריה בארץ ישראל ושכרו הרבה מאד, כי גדול יהיה „במלכות השמים". והוא יהיה היהודי הראשון אשר יזכה לשבת בגן עדן בחברת יוחנן המטבל — אף כי בלתי טבול, בזכות מלאכתו הקדושה אשר קבל על עצמו עבודה קשה מאד לפתור את „הפרובלימה „הקשה והסבוכה, שהיא עיקר גדול בכל ספר על חיי ישו, „ואותו אנסה לפתור בספר הנוכחי" *).

*) אלה המה דברי קלויזנער מלה במלה בעמוד הראשון בהקדמתו, ואם יקרא איש את הדברים האלה, ומבלי משים יחלוף ולא יתעורר לחדור לעומק הערמה היעזואיטית אשר הסתיר בתוך דבריו אלה. הנני לספר בזה מקרה אשר קרני זה לפני איזה שבועות:

הנני יושב שקט בביתי וקורא בספר, ופתאם התפרץ איש אחד

כל המאמר ,,החיים הרוחניים" מצד 195 — 233 אשר בו יספר, כל מה שנודע כבר לכל קוראי ספרי יאזעפוס מתקופת החשמונאים ובית הורדוס. נכתב בכונה מיוחדת לארוג את ישו

לחדרי ובידו שכין לא חד ולא וחלק, ויגש אלי ויקרא: דע נא כי הנך חולה, אף כי לא תרגיש כל כאב, ולא תדע כי חולה הנך, ואני הנני רופא, אך לדאבוני לא יבינו בני אדם מאומה, לא יכירוני לרופא, ולא יקראוני לרפא חולים, ועל כן החלטתי לבוא אליך לעשות מחץ בבשרך, ואחרי כן ארפאהו, למען תדע כי רופא אמן אני". הבטתי בתמהון בפני האיש הדובר אלי, ולא יכלתי להחליט, אם משוגע האיש אשר נס וימלט מבית המשוגעים, או נבל הוא אשר בא במלאכות איזה משונאי הרבים, והוא בא בשכרו, ועניתי ואמרתי אליו בלשון רכה, בי אדני הרופא, לך לשלום. אבקשך כי לא תמחץ ולא תרפא, כי בריא אולם אני. האיש יצא מן הבית, ויסר לבית אחר, אל השלישי והרביעי, וכן בא לבתים רבים. ואיש לא התעורר להיות הראשון להביאו במשפט, לדעת מה יעשה לו. אם להשיבו לבית המשוגעים או לבית האסורים, ובראותי כי אין איש, אמרתי, אשתדל להיות האיש.

פראבלעמא קשה וסבוכה להיהדות עם הנצרות ומדוע רק פראבלעמא נוצרית ולא מחמדית? השמעתם? השמע קלויזנער כי התאוננו כל היהודים, לאמר, מה נעשה להפטר מהיהדות למען נזכה לשבת בגן עדן עם בן מרים? איזה פראבלעמא מצא בין היהודים נגד הנצרות? אמנם אצל הנוצרים ישנה באמת פראבלעמא כזאת, העומדת כעצם בגרונם זה אלף ותשע מאות שנה, ומבקשת עלילות אין מספר להכחידנו, ועד היום לא הצליחה הנצרות לפתור את החידה הגדולה, ופיה הרחב משאול צר מבלענו, לא חרב, לא דם ואש, אף לא אוצרות כסף וזהב הועילו להם לשכנינו הטובים לכלותנו מעל פני האדמה. והנה בא יהודי קטן, קטן מאד, משכמו ומעלה גבוה מנכיליה, ובידו מאכלת קהה, ובה יאמר לרפא מחלת איש בריא אולם, ואם כה יאמר, כי בא לבשרנו, כי יפתור את הפראבלעמא הנצרית, טוב מאד! ילך נא אל הנוצרים ויבא להם מרפא, כי אמנם חולים המה מחלה אנושה, אבל אל נא ידבר אליהם עברית־טמרית, ואל ידבר בשם היהדות אשר לא שלחתהו, רק ירף ממנו, ואז אולי ירפא גם הוא...

והעוואנגעליום בתוך דבריו בכל רגע, אשר זאת היא מטרתו היחידה בספרו בכלל, כן יתאמץ למשל, להראות כי האיסיים היו מחוללי הנצרות, אף כי לא בדרך ישרה, וישו הטיף לעם רבות ממוסר הצדק כמו האיסיים, האיסיים היו סאציאליסטים ישרים, וכמהם היה ישו „סאָציאליזמוס מוסרית של הנביאים, „מוסרית טולסטית, אבל טאלסטית יהודית (ר"ל קאצאפיזמוס „בטלית שכלה תכלת), סאציאליות אַנסית (מלה גנובה אולי מאוצר „מלכות השמים, ולא ארע אכנה) (שם 214) ועם זה גם באלשע־„וויסטית מצדדיה השליליים (לא פתר לנו מה הוא הצד השלילי „בבאלשעוויזם), המנזרים הנוצריים המה חקוי של בתי „האיסיים, האיסיית היא תורה יהודית — לאמית, סוף דבר, „כל הטוב והיופי, הצדקה והיושר, האמונה והתבונה, הכל, „הכל נמצא אצל האיסיים. ובכן „יש בנצרות הרבה מן האיסיות, והאות, הוא יוחנן המטביל מבשרו של ישו, קרוב לאיסיים בכל דרכי חייו יותר מישו, וכן היה „יעקב אחי האדון" וכל אלה הוא הסטורי אמתית כי כן כתוב מפרש בעוואנגעליום. וא"כ, הנצרות היא סמל הטוב והיופי שבאיסיות, אף כי יוסף בן מתתיהו לא כן יחשוב, יאזעפוס מהלל את הפרושים, והעוואנגעליום שופך עליהם חמת אפו ככל האנטיסעמיטים לפנים והיום, והכל בשם ישו עצמו, וקלויזנער „כשדכן הגון, מצא לנכון להמתיק את כל המרירות „שבעוואנגעליום, ואומר; (צד 218) כי „אין מן הראוי „להכחיש את כל הדברים האלה (העלילות „והגדופים של העוואנגעליום נגד הפרושים) ולומר שהם בדוים מן „הלב, כמו שנוהגים רוב חכמי ישראל מתוך כוונות של „סנגוריה". ובאמת גדול עון חכמי ישראל המכחישים עלילות העוואנגעליום, מבלי שאול אף פי המשלחת הלאנדאנית, וקלויזנער איש המדע לא יבוש להשמיע כזאת באזני היהודים, ופניו לא יחורו? ובמה טוב הוא מאנטיסעמיטים אחרים?

בערמה יעזואיטית הוא קורא להפרושים בשם מפלגה או כת, בעוד אשר הפרושים היו רוב מנין ורוב בנין, והצדוקים היו מפלגה קטנה, העשירים ובעלי זרוע, כמו יהודי אשכנז הרעפאָרמים באמעריקא ואם נמצאו בין הפרושים יחידים, צבועים ונוכלים אשר התחפשו בטלית של חסידות צבועת,

הנבזים גם בעיני חז"ל, כמו שיחשבו שבעה מיני פרושים, אבל את מי אין כמו אלה? היתכן לקות כי כל העם כלם יהיו צדיקים וישרים? והעוואנגעליום מתנפל בחרפות וגדופים גסים לא על ההמון, רק על ראשי חכמי ישראל, יען לפי דבריו, לא פנו לדברי ישו. זה ישו, אשר בדו מלב. ישו שלא נולד באמת כדרך כל האדם, רק בדמיון מהבילים, ולמען הוכח באמתת ההחלטה הזאת, די הוא רק לקרוא את העוואנגעליום בעיון, ולהיות בקי בכל חדרי הנצרות העתיקה, ועל בעלי החיוב להביא ראיה, ראיה היסטארית חזקה ומוצקה על מציאת ישו. וראיה כזאת, הלא יבקשוה זה אלף ותשע מאות שנה, ועד היום לא מצאוה עוד.

כן ערמה יעזואיטית היא, בדבר המחבר כמו יתנצל בעד הפרושים לאמר; „מה היו חוקרי הנצרות אומרים, אלו היינו „שופטים על הנצרות לא על פי מחוקקה, אבות הכנסיה שלה „וקדושיה, שמתו על קדוש שמה, אלא על פי דנוצרים החנפים „והצבועים המרובים שבכל דור ודור" (שם צד 220), את מי יאמר קלויזנער להונות? האם עד כה עוד לא ידע, כי כל אשר הנוצרים עושים, גם טוב גם רע, הלא כל מעשיהם נוסדו על העוואנגעליום, וגם ערמת היעזואיטים (ישועיים) בעוואנגעליום מקורה, והאב הקדוש ברומי נתן חותמו על יסוד הכת הזאת. האם לא העוואנגעליום הוא אשר צוה בשם ישו „היו תמימים כיונים וערומים כנחשים", יאמרו הנוצרים מה שיאמרו, הננו יודעים ושופטים אותם רק על פי העוואנגעליום, ועל פי העוואנגעליום, אין כל פלא כי צוררים המה לישראל. וכל הכתות הרבות המתחדשות, כל זמן אשר העוואנגעליום היה להן ליסד מוסד, כלן עד אחת, צוררות לישראל, ואיך יתכן אחרת, אם על כל שעל ושעל ימצאו בו חרפות וגדופים, עלילות וקללות אין מספר? ולבקי בתורת ישו כקלויזנער, הלא לא נחוץ לי לקרוא בשם כל פסוק איה מקומו, כי הוא, קלויזנער, יודע אותו בעל פה, אולי יותר ממני.

אם מעט לך הקורא בכל אלה, הנה עוד פרח נחמד בפרדסו של קלויזנער, כי הלא כה דבריו (שם עמוד 220) לאמר; היתה, אמנם, בעיקר למודיה של הפרושיות (ר"ל פירושי תורה שבכתב) פגימה גדולה שנתנה

מקום לחנפים להתגדר במצות (?) ונתנה מקום לישו (ר"ל למחבר העוואנגעליום, אשר בלעדו אין כל ישו אף ברמיון) להלחם בה בתור יהודי (?) ואף בתור פרושי (?) שהרי אם פרושי גמור לא היה ישו (למשל, כמו קלויזנער) היה, ככל „רב" „ומורה" (הציונים, הנודעים בספרות בשם „רגלי אווזים", המה של קלויזנער) באותו זמן, הרבה יותר פרושי „מצדוקי, פגימה זו היתה — מה שהחשיבו הפרושים את „המצוות שבין אדם למקום כמעט כהמצוות שבין אדם לחברו" אף כי קלויזנער יודע, שהוא שקר גמור. שקר נורא כעלילת דם בפי הנוצרים, כי מי לא שמע באורי חז"ל על ואהבת לרעך כמוך? מי לא ידע, כי על עברות שבין אדם לחברו אין יוכ"פ מכפר? מי לא ידע כל המדות הטובות אשר הורו הפרושים במסכת אבות? מדות שאין למעלה מהן בכל אומה ולשון, מדות שאין דומה להן לא בעוואנגעליום הישן,ולא בעוואנ-געליום הטאלסטאי החדש.

הלאה (221) הוא אומר; „ודבר זה, (חשיבות מצוות שבין „אדם למקום, יותר ממצוות שבין אדם לחברו) עורר את ישו „הפרושי להלחם בפרושיות, כמו שעורר אחר כך את שאול-„פוילוס לבטל את המצוות המעשיות, למרות מה שאמר על „עצמו שהוא פרוש בן פרוש". אבל מה יענה הסנגור של ישו, אם אשאלהו, ומה עשה ישו — אף לפי העוואנגעליום — לטובת העם ואשרו? האם דבר אף מלה אחת נגד נוגשיו הרומאים העריצים? הוא הבטיח לכלם מלכות השמים ולא דאג בעד העניים הרעבים, אף הטיף להם כי טוב להיות רעב, ערום ויחף, האין אלה בחשבון של מצות שבין אדם לחברו? כמה בתי חולים, בתי יתומים, בתי תלמוד תורה, בתי מושב לזקנים, בתים ליולדות, לחולי מחלת הרוח, ובתי מחסה לאלמנות יסד ישו או אף אחד מתלמידיו? ואיש כזה, אם היה במציאות, האם לאיש כזה הצדקה לדבר אודות מצות שבין אדם לחברו? ופוילוס בטל את המצות המעשיות, ברוב צדקתו, יען מצא פגימות בתורת הפרושים, או אנשים צבועים וחנפים ביניהם, ובזה יצדיק קלויזנער לא לבד מעשי פוילוס, אבל כל תועבות הבונדיסטים והבאלשעוויקים ברוסיא, אשר גם מפיהם הננו שומעים יום יום טענות כאלה, וזאת, הלא היא התנצלות כל האנטיסעמיטים בתבל, יען מצאו איזה פגימה או כתם על

בגד איש יהודי, יחיד, ולא לפעמים רחוקות. כתם, שהוא לכבוד לבן דת אחרת, ומי היה פוילוס עצמו? מי ידעהו? מה היו מעשיו טרם זכה לראות את ישו בחלומו ? ולמלחמת ישו ופוילוס נגד היהדות, יעשה קלויזנער את זקנו, יניח שתי ידיו על בטנו, וקורא, שישו בני מעי, שישו! ,,כי המלחמה הזאת היתה בזמנה ובגבולים הראוים", וכן היה צריך להיות, וחכמתו העליונה גזרה כי ,,מן הראוי רק לקבוע דבר אחד, כי ,,בלא הפרושיות אין כל פעולתו של ישו מובנה, ואין כל ,,פעולתו זו אפשרית". ומי לא יבין זאת, כי זה האיש אשר עשה את הנעל, לא יכל להשאיר את הנעל ריק, בלי כל תכלית, ועל כן עשה, או נאלץ לעשות גם רגל לפי מדת הנעל.

מחברנו מאריך לספר לנו ענינים ידועים מכבר אודות הצדוקים, למען ימצא מקום לארוג בו רשת בעד ישו, וביחוד בהגיעו להלל, פה מצא כר נרחב (עמוד 230) לדמות את ישו להלל, חליל רועי הנצרות בשנים האחרונות, וסוף הדבר, יבוא לכלל החלטה, כי טבעי הוא, כי ישו יצא במחאה נגד הפרושים, אשר עשו את הדת עיקר והאנושית טפל. ובכן גדול היה ישו מכל חכמי ישראל בימיו. ומחברנו שכח בין כה, כי ישו לא חפץ לדעת מאומה בתבל מלבד ,,מלכות שמים" ותחלת עצמו בכל רגע.

בספר שלישי, החל מצד 237, מצא קלויזנער את עצמו כבן יחיד בפרדס אביו, וכמעשהו בפרקים הקודמים, כן החל גם בפרק זה, אשר קרא לו בשם ,,ילדותו ובחרותו של ישו" לדבר כיהודי ראשונה ולסיים כנוצרי אדוק מחדר לאיאלע באחרונה, ראשית דבר יספר לנו אודות תחלת ,,ספירת הנוצרים" אשר כל סופרי דברי הימים כבר החליטו, כי תחלת הספירה החלה משנת האלף אחרי מות או אחרי לידת ישו, אבל קלויזנער כמאמין אדוק, חשב לו למצוה גדולה להקדים את המאוחר, למען תת לנצרות ,,דין קדימה". אחרי כן הודה כי לא נודע ביהודה עיר בשם נצרת, ואם כן הלא השכל הישר מחייב, כי הוא זיוף, או כאשר קראתי לו בלשון נקיה ,,הרגל לפי מדת הנעל". אבל לא, הוא מצא את נצרת בקינות לת"ב של הקליר, ולא מלת נצרת מפרש, רק נזרית, או גזירת, וכרגע נהפכה בפי קלויזנער לנצרת, אף כי גם זה יועיל לו כלחש למת, אחרי

אשר הקליר טרם נולד בזמן חבור העוואנגעליום, ואחרי אשר נצרת החדשה יפה היא מטבעה, אם כן, הוא מקום מתאים ללידתו של מטיף מוסר ומתקן עולם כישו" *) אבל אם נצרת היא מולדת ישו, הלא בהכרח נחוץ לכחש בבית לחם יהודה, שבדו העוואנגעליסטים כדי שתתאים הרגל למדת הנעל, כי היה ישו מבית דוד, שעליו אמר הכתוב „ואתה בית לחם אפרתה (מיכה ה׳) וקלויזנער מכחיש זה באמת, ובנצרת לא יכל להולד, יען עיר כזאת לא היתה עוד בעולם בעת ההיא. ובודאי לא נולד מפיוטי הקליר. ובכן לא נשאר לקלויזנער כל דרך אחרת, רק להחליט „שישו הית ילד כשר ככל ילדי היהודים בגליל (שם צד 241) ומזה מוכח (אף כי אין כל הוכחה) כי השקפות טשעמבערליין, הויפט (זה הפראפעסאר המלמד, פאול הויפט מאוניוורזיטעט דזאן האפ־קינס בבאלטימאר), וקאמינקא, כי ישו לא היה מזרע היהודים, אינן נכונות, ויען מה? יען אם ישו לא היה יהודי, הלא לשוא כתב קלויזנער את ספרו, ולהבל בלה עשרים וחמש שנות נעוריו. אף לא יחוש להסיר מעלינו את העלילה, כי היהודים הנוכלים בדו להם איש מהמון בני עמם ויעשוהו לאלהי הנוצרים, והלא אלף פעמים טוב היה לנו, לוא החליטו הנוצרים, כי ישו לא נולד יהודי, ואז הלא דבר לא היה לו לבוא להטיף באזני היהודים, ויהודים הלא לא יתנו לנכרי עובד אלילים הקורא את עצמו בשם בן אלהים, או אלוה עצמו, לבוא להטיף בבית המקדש, ודבר אין ליהודים לשפוט אותו או לתלותו, ובמועל כפנו יכלנו לברך „ברוך שפטרנו מענשו של זה". כי לא לנו הוא, לנוצרים לא היתה כל סבה לקרוא אחרינו, „הורגי אלהים"*), ואם אלהים הוא בעד קלויזנער, ילך אחריו, ואם

---

*) ובין כה שכח את הכלל, כי לכל מכזב נחוץ „זכרון טוב" וישכח, כי ללידת ישו בנצרת, אין כל זכר בעוואנגעליום, והשליחים מרקוס ויוחנן לא זכרו את לידתו בכלל.

*) כפשע היה ביני ובין המות, בנסעי במסלת הברזל מחארקאוו לוולאדיקו־קז, בשנת תרל"ד, המרכבה היתה מלאה רוסים, ושני כמרים ביניהם, ואני ועוד שני יהודי פולין היינו רק שלשה יהודים, ושני הכמרים התחרו בנו, ואחרי אשר יהודי פולין לא הבינו שפת

איזה נוצרים ימצאו בזה סתירה מצד העוואנגעליום, מה לנו ולהם, אין אנחנו ערבים בעד העוואנגעליום, כמו שאין אנחנו ערבים בעד אלפי סתירותיו האחרות, והמלומדים שבהם יבקשו וימצאו תירוצים מספיקים או לא מספיקים, וטוב להם. המון העם הנוצרי איננו מבקר, המה מאמינים בני מאמינים, ואם לבם לא יגפם להאמין ביהודי שנוא נפשם בכלל, הלא יותר נקל יהיה להם להאמין בבן אלהים יליד גזע אחר, לוא גם יהיה מאנגאלי, ואז ירפו ממנו, ובאמת אין הוכחה ברורה גם מהעוואנגעליום, כי יהודי היה, ומשמות היהודים שנקרא הוא ואבותיו אין להוכיח מאומה, כי רבים המה בין הנוצרים גם עתה. עם כל שנאתם לישראל, ובכל זאת יקראו לבניהם שמות יהודים, ומדוע לא יכלו אז להקרא בשמות יהודים בשבתם בארץ יהודה ?

מאיזה מורה או מלמד יהודי למד ישו בנערותו אין כל זכר בעוואנגעליום, ומה גם, כי רוב תושבי הגליל היו בני עמים שונים, והיהודים היו המעטים, מעטים ובורים, ועל אי ידיעתו שפת עבר, הלא יעיד אחד מראשי מכבדיו, הפראפעסאר ערנסט רענאן עצמו, ובכל משך ימי חייו — באמונת העוואנגעליום, לא ראינוהו מקיים איזה ממצות התורה, מלבד פעם אחת באמרו לאכול את הפסח וזאת הלא יכל לעשות גם לא יהודי היושב על אדמת יהודה, כמו שיש היום רבים בין היהודים החוגגים חגי הנוצרים, ואולי

רוסיא, נשארתי אני לבדי המתוכח עמם, והויכוח התלהב מאוד כאשר החלו הכמרים לקרוא עלי בקול גדול „ארור אתה הורג אלהינו" ואחריהם החרו החזיקו רבים מהמון הנוסעים, ויחלו להלוך עלינו אמים באגרופם, ובראותי כי סכנה מרחפת על ראשנו, לקחתי את מלתחתי בידי לצאת למרכבה אחרת, ובעמדי בפתח קראתי אליהם בקול רם לאמר; אתם אומרים כי אני או אבותי הרגו את אלהיכם, טוב מאד! הנני נותן לכם תעודה חתומה בידי, הנותנת לכם הרשיון לעלות השמימה להרוג גם את אלהי, תמורת אלהיכם, ובזה הלא נשוה את החשבון בינינו".

כל הנוסעים שמעו את דברי, ואחד מהם קפץ ממקומו ויקרא!
govoriat sto Zidy chitry, tak e chitry

(אומרים כי היהודים המה ערומים, אמנם כן המה ערומים).

חפץ להתחפש כיהודי, לקיים מה שאמר לתלמידיו ,,היו ערומים כנחשים", וכן התפאר גם פוילוס, כי בין היהודים היה כיהודי, וכעובד אלילים בין עובדי אלילים, וכן נוהגים שליחי לאנדאן גם היום, עד כי יסדו להם בית תפלה אשר יתפללו בו בעברית, ויש להם סדר תפלת מיוחד בעברית, בשם ,,סדר תפלה למשיחיים" ובזה נבין, מדוע הוכיחוהו הפרושים על תלמידיו אשר לא ישמרו חקי התורה, יען התחפשו כמו היו יהודים, אף כי לא ידעו את היהדות, ולא עם הארץ חסיד, ולא ידעו מהיהדות אף כשפחה נוצרית המשרתת בבית יהודי כי מכל דבריהם הממלאים את העוואנגעליום אין מלה ואין זכר ליהדותם כמו שאין כל זכר כי קיימו אחת ממצות התורה, אף אין כל זכר באיזה שפה דברו התלמידים עם ישו מורם יחדיו, כמו שאין כל זכר לתלמידיו מה עשו אחרי מות אלהיהם, איפוא חיו, ובאיזה מקום מתו, ואין יודע קבורתם, כמו שלא ידע איש אף מקום קבורת ישו עד בוא אייזעביום אחרי עבור יותר משלש מאות שנה (315 בדיוק), ולא לבד אלה שלשה החכמים הנזכרים אשר החליטו, כי ישו לא נולד מאבות יהודים, אבל גם החכמים המפורסמים, כסמיטה, דרעווס ודומיהם אשר הראו במופתים נאמנים, כי ישו כזה לא היה במציאות, ומודים רק, כי ישו הוא רק רעיון, אבל רעיון שנולד על ברכי עובדי אלילים, רעיון שלא יכל להולד על ברכי יהודה, ועל כן לא יפלא על המון הסתירות בעוואנגעליום, אשר כתבו עובדי אלילים שונים ובזמנים שונים, כל אחד ככל העולה על רוחו, כל אחד אשר שמע שמועה מפי השמועה ומה ששמע האחד לא שמע האחר, וכל הספורים אודות יוסף ומרים ובניהם יעקב, יוסי, יהודה ושמעון אשר זכרו המזייפים את יאזעפוס ובעוואנגעליום, כלם ישא רוח *), ואם יפלא איך יוכלו אנשים

---

*) כשחוק צדיק תמים בעיני, היא שאלתו, בהערה צד 242. באמרו: ,,ההשקפה שיעקב לא היה אחיו (של ישו) ממש, אלא אחיו — חורגו ,,או קרובו של ישו, באה מתוך התמיה; האיך יכלה מרים ללדת עוד ,,בנים בדרך הטבע לאחר שפעם זכתה ללדת מרוח הקדש?" ומדוע לא שאל גם על שלשת האחים האחרים? ואם ילדה פעם אחת ע"י רוח הקדש, מדוע לא יכלה ללדת עוד פעמים ושלש?

לבדוא ענינים כאלה, די הוא לקרוא בספרו של דר' קלויזנער, ותמצאו בו זיופים כאלה בכל דף, כמו למשל, בצד 243 הוא מספר בשפה ברורה, כמו קרא זה בלוח השנה דפוס אדעסא, כי „יוסף למד לישו בנו לא רק אומנות, אלא גם תורה, כדרך הימים ההם, כדי לקיים מצות „ושננתם לבניך" ומאין ידע זאת? ומי הגיד לו כי היה יוסף יודע תורה? הלא גם בעוואנגעליום אין זכר לזה *). ואף המזייפים את יאזעפוס לא נועזו לבדוא שקר כזה, ותנה בא קלויזנער ויוסף „נופך משלו", והוא לא יחשב זאת לו לעון זיוף גלוי, ואחרי כן הוא מוסיף עוד איזה השערות בלשון „אפשר", כמו „אפשר" „שיוסף בתור „בעל מלאכה גלילי היה גם מ„מעוטי תורה ולא יכול לשננה

ומדוע לא שאל על יוסף אישה בראותו כי גם בלעדו נתעברה אשתו, ולא נתן לה ספר כריתות? או לא הביאה לפני הכהן לנסותה במים המאררים כדין סוטה? ואיך קורא העוואנגעליום את יוסף בשם אבי ישו, אם נולד מרוח הקדש? ואם ישו קורא את אלהים בשם „אב". ואלהים זה בחפצו להוליד בן היה זקוק לאשה, ולא יכל לברוא לו בן בשמים ולשלחו ישר על הארץ עף ברוח, א"כ איזה ערך יש לאלוה כזה? ואלהים לא ידע כי „במעשה נערות" כאלה ישפיל ערך עצמו בעיני כל יושבי תבל? ואיך לא ידע אלוה כי על ידי סכלות כזאת הלא הצדקה תהיה לכל באי עולם, וביחוד לעובדי האלילים לדמותו לאחד מבני אלים ילידי המיטהאלאגי? ואם תמול ילד בן אחד, מדוע לא יוכל להוליד ביום מחר בן שני ושלישי? הנד נא לי אדני קלויזנער, הגידה, ואל תבוש, ואם לא ידעת, אל נא תשלחני לשאול מאת האלהים פתרונים, אנא הגידה, כי לך נגלו כל תעלומות! ואולי ידעת מדוע בחר אלהים נערה, מאורשה כבר לאיש, האם לא יכל למצוא נערה בתולה בכל בית ישראל? ומדוע הלך לבקש לו אשה דוקא בין הבורים בגליל, ולא בירושלם הקדושה, ואם היה ישו ילד כשר, ר"ל כי נולד ממרים ויוסף, א"כ, הלא כחשת לא לבד בעוואנ-געליום, אבל גם בשלשת כ"י של קרוים מספר „תולדות ישו"?

*) אבל יש זכר אחר כי היה ישו עם הארץ, כי כן כתוב בעוואנגעל-יום (יוחנן 7, 15) „מאין יודע זה ספר והוא לא למד" וישו מעיד על עצמו „כי משה כתב אודותו" (יוחנן 5, 46) וזה האות כי לא ידע מה שכתוב בתורה.

„לבנו", וישו למד תורה מפי „חזן הכנסת" בעירו, שהיה „מלמד תינוקת בדרך ארעי, אפשר, אף קודם לתקנתו של „יהושע בן גמלא *) ובתוך „האפשרות" האלה, תוך כדי דבור „כבר מצא, כי אין ספק בדבר שישו ידע את התורה „והנביאים,... אבל אפשר ששמע את התורה נקראת עברית „ומתרגמת ארמית, כלשון המדוברת בפיו, בבית הכנסת של נצרת".

הנה כי כן, אם באופן כזה כותב איש מדע ספר „תולדות ישו ותורתו", וכל עוד ששערי „האפשר" פתוחים. באין מאַ-נאַפאַל על המלה הזאת. הלא אוכל גם אני להשתמש בה. באופן שמושו של קלויזנער, לאמר : אפשר ואפשר. כי עיר „נצרת" לא היתה במציאות. כמו שנודע לכל סופרי דברי הימים. ואם כן אפשר ואפשר, כי באין עיר, אין בית כנסת. ומאד אפשר, כי אם אין בית כנסת, אין חזן. ומאד מאד אפשר, כי אלה אשר למדו את התלמוד, יזכרו עוד, כי „החזן" בבית המקדש לא היה חזן מתפלל לפני התיבה, רק „שמש" אשר עליו היה להשגיח על כלי הבית ועל בגדי הכהנים וכדומה. ואם אין עיר נצרת, אין בית כנסת. ואין חזן. ובכן אפשר כי לא היה שם גם יוסף, וממילא גם אין ישו. ואם כי אין להכחיש כי יש ד"ר יוסף קלויזנער בירושלם, ואני מאמין בזה באמונה שלימה, אף כי לא ראיתיו, אבל אפשר שהוא, פתי תמים. אפשר שהוא מאמין לכל דבר. אפשר ואפשר שהוא בא על שכרו, שהרי „עמך ישראל צריכים פרנסה". ובאחרית כל „האפשרות" הלא אפשר גם לי להשתמש בסגנונו של קלויזנער לאמר : אין ספק בדבר. הלא?

השמעתם חוקר, מדעי, מציאה מצא להוכיח, כי ישו דבר ארמית. (אף כי הוא דבר מובן בלי חקירות ודרישות, יען כל העם דבר ארמית) והמציאה היא, עוד הפעם בעוואנ-געליום, „שהרי כל הבטויים של ישו, שנשתמרו בעוואנ-„געליום בלשונו ממש. ארמיים הם, למשל „טליתא קום, (קומי)", „אפתח". „ריקא". „רבוני" ועוד. ובשעת ההצלבות „הוא קובל בפסוק מתהלים בארמית, אלהי, אלהי, למא שבקתני". לא, אלי אלי למה עזבתני בעברית. הנה כי כן,

*) יהושע בן גמלא יותר ממאה שנה קודם ישו, ואולי אפשר קודם מתן תורה?

מזה נקל להוכיח ביחוד, כי לא ידע את התהלים בעברית (על אף קלויזנער אשר אמר ההפך). אבל לא כבד הוא להוכיח כי דבר אנגלית. אחרי אשר בעת אשר מצא קלויזנער, (בדרך לא ישרה, בספרו של ארנאלד מאיר, תחת הספר „דיתיקא חדתא" לונדן 1836) כי התרגום הסורי, מרקוס ט"ו. ל"ד. אומר „קעא ישוע בקלא רמא ואמר איל איל למנא שבקתני", הנה מצאתי אני בעוואנגעליום אחר, בשפת אחרת כתוב לאמר:

Jesus cried with a loud voice saying... My God, my God why hast thou forsaken me?

וא"כ הלא דבר ישו בשפת דזשאהן בול. ואם לא בגד בי כח זכרוני. כתוב בעוואנגעליום של „קראסני פאליאני" לאמר: Boze ti moi, Boze ti moi , potshemu ti osttavil menja. וא"כ דבר ישו בשפתו של איוואן האיום. ואני בטוח, (אף כי אין הספר בידי) כי בעוואנ־געליום של האדון דעליטש, כתוב: Ach, Got mein Got. Warum hast du mich verlassen? אף כי אולי במלים אחרות, ובכן הלא דבר אלהי ווילהעלם השני בשפתו הטייטאנית. וגם האטלקים ובני עמים אחרים עודם חיים גם המה. ואני מאמין כי העוואנגעליום נדפס גם בשפתם. ובכן באיזה שפה דבר ישו? וכשאני לעצמי, כבר החלטתי כי לא דבר בשום שפה... או דבר בשבע מאות לשונות, כמספר העתקות העוואנגעליום. אבל בזה אין כל ספק כי לא ידע קרוא באחת מהנה. מלבד אולי הארמית 1) אשר היתה אז שפת העם. וכל זה, רק על דעת אלה המאמינים במציאותו.

באמרי למעלה, כי כל כבוד חכמת קלויזנער במדעיו הוא להנוצרי האדוק ה' הערפארד. לא חשבתי בזה לגזול חלקם של חכמי הנוצרים האחרים, כמו שירער ועוד, ואף גם

---

1) בעוואנגעליום אין כל זכר כי קרא ישו באיזה ספר, ואין אף כל רמז. ולא יפלא. כי שאלו יודעיו ומכיריו „מאין יודע זה ספר והוא לא למד" (יוחנן 7. 15.) ואם יקום מקברו עוד הפעם (כאמונת הנוצרים) ואם יגישו לפניו את אשר כתבו אודותיו בעוואנגעליום, הלא לא יבין מה שכתבו שם, באיזה שפה שתהיה.

חלקו של החכם היהודי מאָריין פרידלאַנדער. אשר את קליפתם אכל קלויזנער ותוכם זרק. אמנם קלויזנער קצף מאד על פרידלאנדער. כי יהודי הוא. יהודי, יותר מאשר תוכל קיבת קלויזנער לעכל. אבל כל מה שמצא לטוב לו, לא מנע מקחת ממנו, וימלא שקו מהם. ואם מצא בדבריו דעות מתנגדות לנצרות בכלל, ולמציאות ישו בפרט, שפך עליו כל חמתו. כראוי לאיש שאיננו נוטה לשום צד. אָביעקטיבי. ומדעי, ר"ל. אבל אם מצא בו גם דעות מתנגדות לרוח היהדות כמו כעסו וחמתו על הפרושים. זאת בלע קלויזנער כבכורה. יען גם העוואנגעליום מחרף ומקלל אותם.

קלויזנער בחר לו דרך קצרה להגיע למטרתו, דרך רחוקה ממדע, וקרובה מאד ליעזואיטית. בראשונה הוא כותב „השערה" ובעוד רגע, והנה היא „החלטה". למשל בצד 244, הוא מ ש ע ר , כי יוסף אבי ישו מת, בהיות ישו נער. וכי ישו אהבו, ובעוד מעט, והנה היא החלטה. בעוד אשר להשערה אין אף כל רמז. כי לא זכר שם אביו אף פעם אחת. וכי גם את אמו שנא. הלא זה ברור מדברי ישו עצמו. ובין כה התגנב לתאר יפי העיר נצרת, ואת הרושם אשר עשתה על ישו הסביבה היפה, כמעט מלה במלה כתבנית אשר הראה לנו רענאַן בספרו „חיי ישו" ואשר אותו הציג לו למשל, וישכח החלטת כל חכמי העמים. כי רענאן כתב רק ספור אהבים ולא ספר מדע. ואיש מהחכמים לא שעה אליו, אף לכתוב בקרת על ספרו. מלבד פוילוס קאַססעל. במחברתו, Ueber Renanis Leben Yesu, Berlin 1864. אשר קצף עליו, רק יען כי לא האמין באלהות ישו ומופתיו. וקאססעל כיהודי מומר, הלא זאת חובתו להיות „סניגור" לישו, ובעד מלאכתו הלא בא על שכרו, כי נמנה לפראָפעססאָר, ואף לכהן הדת בבית הקיסר. ואחרי כל אלה היה יהודי יותר מעורך השלח. (כי ידעתי את האיש פנים אל פנים, ומה שיחו.).

הנה כי כן, נצרת היפה, הרריה הנעימים והטבע הנהדר סביב העיר ההיא, „מוכרח היה ישו הצעיר להעשות חולם „וחושב מחשבות לא על עתידות עמו, שהיה רחוק מסערותיו „המדיניות, לא על העול של הרומיים. שכמעט לא הגיע „עדיו, אלא על דאגת הפרט לנפשו ועל „מלכות שמים".

„מלכות שלא מעולם זה . . . נצרת זו קרן הזוית הנחמדה, „אבל הנדחת השכוחה מלב (ולעיל הורה כי אין זכר לעיר כזאת בתלמוד.) . . . „יכלו ליצור רק את החולם לתקן עולם במלכות שדי". ובזה חשב קלויזנער לתת מענה לשואלים מה עשה ישו, או מה אמר לעשות לטובת בני עמו. להצילם מעקת הרומיים ? וקלויזנער לא יבוש בבטלנות כזאת. לספר לנו עתה, אחרי עבור אלף ותשע מאות שנה לתלאותנו ביד הנוצרים, כי ישו התאמץ לתת לעמו „מלכות שמים", מפחד פן יחסר לאיזה יהודי בירושלם חלק שמן משור הבר והלויתן. והפרושים הרשעים מאנו לקבל מנחתו ?

האורב היושב לנו בחדר, ממשיך את דבריו (שם 245) לאמר : נשארו לנו „שמועות רחוקות מזמן יותר מאוחר (שמעו נא ! בזמן מאוחר ידעו מה שלא ידעו הקדמונים. אף לא מחברי העוואנגעליום) „שישו היה מתבודד בהרים והיה מבלה „את הלילה תחת כפת־השמים הזרועה כוכבים בתפלה, „ש ב ו ו ד א י (אם כן כבר היה הדבר לודאי !) היתה מתלות בחשבון הנפש ובמחשבות על האדם והעולם !" בעוד אשר לעיל, שער קלויזנער „כי ישו עצמו היה נגר, ועליו לבדו נטל לפרנס את אמו האלמנה עם ארבעה אחיו ואיזה אחיות. בהיות הוא הבן הבכור. ובעל מלאכת עני אשר עליו לפרנס שמונה או תשע נפשות מעבודתו, איך יכל להתבודד בין ההרים בתפלות ? ואיך גזרה חכמתו העליונה של קלויזנער, כי ישו לא ידע מעקת הרומאים אשר שטפו את הארץ בצבאותיהם. וידכאו לעפר חיי כל העם, ובמרחק איזה שעות מירושלם ואולי במרחק איזה רגעים מנצרת לא ידע ישו מכל הנעשה לעיניו ? אמנם סנגור כזה בעד חכמת ישו. ראוי להושיבו על כסא קארדינאל, הלא ? והלאה יספר לנו הסנגור „כי עוד שני כחות עצומים השפיעו על „ישו. והמה, „התורה והחיים". והעוואנגעליום עצמו לא ידע לספר לנו ממי למד תורה ? ומתי למד ? ואין איש יודע מה עשה בכל ימי חייו (שלשים שנה), טרם היה לבן אלהים. ובני עירו הראו עליו באצבע. „הלא זה הוא האיש הפשוט, בן הנגר אשר ידענוהו כי לא למד מאומה ? ואיזה כח החיים השפיע עליו, בעוד אשר לא ידע אף תלאות ומצוקת העם

מיד הרומאים לוחציהם. ויתהלך בין ההרים להתפלל, ובעוד מעט (צד 246) שכח קלויזנער מה שכתב זה רגע. וכותב:
„ישו, שיצא מתוך ההמון וחי בתוך ההמון, יודע בצערו „ובמכאוביו ואמון על הנביאים (?) עם יעודיהם ותנחומותיהם „ו ד א י (כבר היה לודאי) חשב מחשבות הרבה על המצב... „המדיני והרוחני.... דבר זה יכולים אנו אך לשער, (א"כ עוד הפעם רק השערה), על פי מה שהיה אחר כך, כשכבר מלאו „לישו כשלשים שנה, ידיעות ברורות מחייו „ומעשיו (במחילה! שקר אתה דובר יען גם ידיעות לא ברורות אינן, כי אין כל ידיעה ואין כל זכר באמת, מה עשה כל ימי חייו) עד שנתגלה יוחנן המטביל אין לנו, „וספורו של לוקאס. כי פעם אחת הלך לירושלם בהיותו בן „י"ב, ונשאר שם שלשה ימים, והתוכח עם הפרושים בלשכת „בית המקדש, עד שהתפלאו על חכמתו, ספור זה לא נודע לכל מחברי העוואנגעליום. ובכן מצא סניגרו של ישו ערמה חדשה. כי גם מגדולי ישראל אחרים לא ידענו מאומה, כל עוד שלא יצאו על במת ההיסטאָריע. כמו הלל, ר' אליעזר הגדול, רבי עקיבא. ישעית, וכדומת. אבל כחד תחת לשונו. כי האנשים הגדולים ההם למדו הרבה. ועל ידי למודם וחכמתם עשו להם שם עולם. אך אין אחד מהם היה לחכם בין לילה, בלי עמל, בלי למוד. בלי רב ובלי מורה. כלם עמלו שנים רבות. בהיותם רעבים ללחם. ויעסקו בתורה ויתאבקו בעפר רגלי מורי העם וגדוליו עד אשר זכו לעשות להם שם בישראל. ואל מי תדמו את ישו הנגר אשר לא למד מאומה. לא תורה ולא חכמה. רק עשה את מלאכתו לפרנס משפחה גדולה? (כעדות קלויזנער עצמו).

ב י ת ע כ ב י ש) לוא הלך קלויזנער ללמוד דעת מפי עכביש, אז הלא יכל להודע, כי גם העכביש לא יארוג את קוריו, ולא יבנה את ביתו באויר. מבלי השען על קיר אילן או חפץ ממשי אחר. וקלויזנער מקדיש 12 עמודים מספרו (מן 248—260) לאמת את הזיוף אודות „יוחנן המטביל" ביאָזעפוס, כאשר עשה עם הזיוף אודות ישו. קלויזנער יודע כי „אף פיסקה זו של יוסף בן מתתיהו, כפיסקה על ישו ש„בקדמוניות" נחשבת למזויפה, ביחוד החליט דבר זה

„בוודאית גמורה גריץ (גרעטץ) שקרא לכל הדברים על יוחנן „המטביל שב„קדמוניות" בשם „זיוף בלי בושה" (Unverschaemte interpolation) ויוסף קלויזנער יודע, כי גרעטין איננו האחד המגלה שולי המזייף. וקלויזנער יודע, כי לא נחוץ אף ללכת לבקש עדות חכמים גדולים, להעיד על זיוף גם כזה, אשר גם עור בשתי עיניו יוכל לראותו, או למששו באצבעותיו. ובכל זאת, לא בש להצדיק את המזייף ולבנות עליו בית עכביש. אף כי ידע כי אין איש ישען עליו, וכל אלה עשתה ידו רק לרומם כסא ישו ותורתו, בלי כל מחשבה אחרת לטובת המדע ההיסטארי. וכי היתכן לאיש אשר למד באוני־ ווערזיטעט, טרם ידע עד היום, כי אין חפץ לקוראי הדורות לעשות להם מטעמים מפרי עצי זיוף. ועל קורי עכביש לא ישענו. וקלויזנער בפלפוליו שכח בין כה, כי רבים המה המכחישים אף מציאת יוחנן המטביל, ומלבד העוואנגעליום — שלא כלם יאמינו בו, כמו קלויזנער המאמין התמים — אין כל הוכחה למציאותו. ואיך יארוג איש קורי עכביש על יסוד קורי עכביש. ובאויר ? — לישו הנוצרי פתרונים ! קלויזנער ידע, את אשר ידעו כבר גדולים וטובים ממנו, כי ספור הריגת יוחנן (בעוואנגעליום) על פי בקשת האשה הירודיאס, הוא עורבא פרח, והוא עצמו מודה כי הספור הוא בדוי, ובכל זאת יבנה עליו מגדל רם. ויעשה את יוחנן המטביל לאליהו הנביא. ויוחנן המטביל עצמו לא ידע מזה, ואף הכחיש כי הוא אליהו הנביא. והמשכילים בעם (אז) חשבוהו למשוגע פשוט. או שד בו' (מתיא י"א. י"ח. לוקס ז. ל"ג) ויודעי דעת היום, יודעים עוד יותר מזה. כי לא שד ולא אדם, רק חלום הוא. לא היה ולא נברא. ורק האחד אשר לא ידע זאת, הוא קלויזנער איש ה מ ד ע. אבל ידע לפרש את הכתוב „הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא". (מלאכי ג' כ"ג) על יוחנן המטביל, ורק את הכתוב לפני פסוק זה „זכרו תורת משה עבדי" שכח מכל וכל. ולא בו האשם, כי חשב בטעות, כי שם כתוב „זכרו תורת ישו הנוצרי". אף כי לא שכח להשמיע שקר גלוי כי היהודים השתמשו בבטוי „מלכות שמים". שלא נמצא רק פעם אחת בדניאל, ואין אחד מחכמי התלמוד אשר השתמש בבטוי זה ורק העוואנגעליום מלא ממנו בכל רגע,

וכן גם ספר „חנוך", אשר התאמץ לחקות את ספר דניאל, בחזיונותיו, וישתמש גם בבטויו, וממנו לקח העוואנגעליום. אף כי אמת הוא, כי ספר חנוך איננו המקור האחד — ביחוד לקח ממנו הכותב בשם „יוחנן המטבל". אשר אליו יחסו את „החזיון", והכותבים בשם השליחים האחרים, אספו שמועות וספורי בדים מעובדי אלילים הקדמונים. מדעות בעלי הכתות השונות באלכסנדריא, מ„המינים" השונים. עברים או לא עברים. ואיזה גם מדעות פילון היהודי. האיסיים. הפריצים וכדומה, וגרעץ ככל חכמי ישראל אשר קדמוהו *) לא מצא לנחוץ לחדור לעמקי הנצרות, ובתוצאה הראשונה מספרו הגדול „דברי ימי ישראל" לא זכר את ישו אף בשם. ורק כאשר אכפו עליו רבים. יהודים ונוצרים. להזכיר את הנצרות, נאלץ לעשות זאת בתוצאה שניה, בחלק שלישי מספרו, ומבלי כל חומר בספרת ישראל. לקח לו את העוואנ־געליום לחומר. דרך סלולה, קלה וקצרה. כאשר כן עשה בדברו על כתות אחרות, כמו הקראים והחסידים. ואין להתפלא על זה יען לא לאדם אחד. אף אם כגובה ארזים גבהו לכתוב כל פרטי תולדות ישראל במשך גלותם הארוכה. כי למלאכה שלימה כזאת, נחוצים עשרה חכמים גדולים, אשר כל אחד מהם יכתוב אודות תקופה אחת. ואחרי כן יתקבצו כלם לויכוח כללי, עד אשר יבואו להחלטה גמורה. ורק מאספת חכמים כזאת נוכל לקוות „לדברי ימי ישראל", בלי השערות, פלפולים ופניות. ומבלי ספורים יפים ארוגים מחוטי העוואנ־געליום, כאשר עשה גרעטץ בשפתו הצחה והנעימה.

כי יוחנן המטביל הוא יציר כפיו של מחוללי ישו, בזה

*) יאסט, בספרו „תולדות ישראל", Geschichte der Israeliten III. T. 157-165, Berlin 1822. הקדיש רק איזה עמודים אודות הנצרות. וכל יודעי דעת ירנישו כרגע, כי החכם הזה לא ידע מאומה אודות הנצרות, ואת התלמוד לא זכר. מלבד פעם אחת „כי יהושע בן גמלא תקן חדרים ומלמדי תינוקות, מפחד הנצרות לבל תתפשט בין „היהודים". ולא חש לדבר דברי רוח. ולא חקר לדעת, כי יהושע בן גמלא היה בימי שמעון בן שטח. וא"כ יותר ממאה שנה קודם ישו והנצרות.

מודים גם גדולי חכמי הנוצרים. למחוללי ישו המשיח, נחוץ היה אליהו הנביא אשר יבשר ביאת האדון (מלאכי ב׳ ג׳.) ועל כן הולידו את יוחנן וילבישוהו עור של גמל ואזור במתניו. לחקות בגדי אליהו. והוא טבל את ישו, וינבא עליו גדולות. וישו עצמו התפאר בזה. וישו עצמו אמר על יוחנן „כי לא קם בין ילידי אשה גדול מיוחנן המטבל, וכי הוא הוא אליהו העתיד לבוא (מתיא י״א. י. יא. יב. יג.), ועם זה שכח ויסתיר דברי עצמו, באמרו „כי הקטן במלכות השמים יגדל ממנו (יוחנן)״. ולא באר את דבריו מדוע הקטין את ערכו ויעשהו שמיר ושית (כמליצת הנביא), ופתאם שולח יוחנן את תלמידיו לישו לשאול אותו אם הוא הוא המשיח. וקלויזנער עצמו מודה כי תלמידי יוחנן לא האמינו במשיחות ישו. ובאלהות לא כל שכן (עמוד 259). וכן לא יאמין בספורו של מרקוס (ו׳. יז.—ל.), אודות ראש יוחנן, אשר צוה הורדוס להמיתו, ולהביא את ראשו בקערה או ספל מנחה להורידיה אשתו. ומאמין רק בזיוף הספור של יוחנן אצל יאָזעפוס. ובמה נעלה זיוף זה על ספורו של מאַרקוס ? והמזייף ביאָזעפוס המספר מות יוחנן המטבל, מדוע שכח לספר מות ישו, או גם פלאות לידתו ? האמנם שני מזייפים שונים היו. האחד אודות ישו, והשני אודות יוחנן ? לפי הנראה אמנם כן הוא, כי המזייף אודות יוחנן הוא מאוחר, ובראותו כי המזייף הראשון אשר זכר את ישו, קצר בדבריו מאד. מצא לנחוץ להאריך ספורו אודות יוחנן, כי סוף סוף בלי רגל אין חפץ גם בנעל, ובלי יוחנן מטבל אין מקום בעד מציאות ישו. וזאת יבין גם כסיל אדם. אך לא בעל ספר „ישו הנוצרי ותורתו״. ועוד יותר מזה יודע קלויזנער, כי אפולוס שבא לאפסוס בימי פוילוס לא ידע רק את טבילת יוחנן לבדה, אך את ישו לא ידעו, ורק פוילוס הורה להם להאמין בישו, וקלויזנער יודע כי „כל הספור של מתיא ולוקאס, ששמע יוחנן מעשי נפלאות ישו, והשאלה אשר שלח לשאול ממנו על משיחותו, אין לו שום ערך היס־טאָרי״ ואם כן, אם אלה השלוחים ספרו מעשיות שאין להם כל ערך היסטאָרי (או לדבר בשפה ברורה, ספורי בדים, שלא היו ולא נבראו), והזיוף ביאָזעפוס הלא ברור הוא כשמש בצהרים. ואם כן. על מה, ועל איזה יסוד בנה את כל ביתו ?

ישו אומר, כי התורה נתנה רק עד בוא יוחנן המטבל, ועם המטבל בטלה התורה מכל וכל. ובין כה שואלים תלמידי יוחנן את ישו מדוע לא ישמרו תלמידיו את דת ישראל? וישו ענם במשל שאינו אומר כלום, ומדוע לא ענם כי התורה כבר בטלה, ואיה פיו?

קלויזנער מאמין, כי „התבודדות לשם ברור רעיון גדול (למשל לבדוא דת חדשה, או לפרסם את עצמו למשיח), לא להבלים קטנים, כמו מציאת הטעלעגראף, חשמל, אניות אויר, טעלע-פאן בלי חוטי ברזל, ראדיום, ועוד מעשי נערות כאלה, הוא תנאי קודם להתגלות מימי משה בחורב עד ימי ר' ישראל בעש"ט בהרי הקארפאטים" ואף כי לא יאמין במציאות משה רבנו, וממילא לא התבודד בחורב, אבל הוא מאמין כי בהתבודדות נער יתום עזוב, בור, אם רק יתבודד בין ההרים, כרגע יחזה מחזה שדי, כי איך יתכן להיות אחרת? הלא אלהי הרים הוא אלהי ישראל, ואת שכינתו ישכין רק על בור עני, התועה בין ההרים, ומי עד נאמן על זה יותר מהבעש"ט? גם את שבתי צבי לא שכח, ובכן במה נופל הוא ישו מהם? גם הוא תועה בין ההרים, (שם 263) ובכן „נתגלה בתור רב ומורה „גלילי רגיל, כאחד מן הפרושים והסופרים, רב ודרשן גלילי „נודד היה דבר רגיל (?) שהרי היה לנו שם מיוחד „עובר גלילאי", פשוט, כדרשן בערי ליטא, קודם מלחמת 1914, ורק הבדל אחד היה בינו ובין הדרשן בליטא, שלא פחד לבוא ולדרוש אף בקאוונא או ווילנא, ולא הראה אותות ומופתים, והרב, המורה, הדרשן הגלילאי, דרש, וביחוד עשה נסים ונפלאות בכפרים ובמדבריות כ„בעל שם" בפולין, ורק לבוא ולהראות את מופתיו בירושלם, לא נתנהו לבו, ובהיותו בעיר אלהים לא הראה אף מופת אחד, וברור הוא, כי לוא בא הבעש"ט לירושלם אשר בליטא, לא יכל גם הוא להראות אף מופת קטן שבקטנים, „לאסוף פרעושים ולגרש יתושים", יען אין השכינה שורה בירושלם עיר הקדש, עיר מלאה חכמים וסופרים, ומקומה רק במדבר או על הררי נצרת, קארפאטים או הימאלאים, ואם במקרה יתעה שם, נער, בור, יתום עזוב, נגר או רועה צאן, כרגע תתפשהו השכינה בבגדו ותשלחהו להיות מחוקק דת חדשה ולהראות מופתים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת.

במאמרו „פעולתו הראשונה של ישו ונפלאותיו" „צייר לנו את ישו בתמונת הצדיק של החסידים", והוא אומר; (שם 274) „כי על כן התישב ישו בכפר נחום, יען בערים הגדולות „בני אדם קטני אמנה הם והרשות מצויה (הפאליציי) שם, מה „שהיה מסוכן לישו מכמה צדדים, אבל הרי ישו רוצה להתגלות „ולפרסם את תורתו (ממש כמו נחמן מבראסלאוו) ולשם כך אי „אפשר לו גם כן לבחור בכפר או בעיירה קטנה ביותר. „ובעמוד 290—291. הוא אומר : בחבורתו של ישו היו גם „נשים צעירות וזקנות יותר, גרויות — עצבים ובעלות לב „טוב, להוטות אחר נסים ואחר מעשים טובים כאחד (ממש „כמו בראכמעסטריוזקע) ..... ולוקאס מעיד שהנשים הללו „והרבה אחרות הנאוהו מנכסיהן 1) ובודאי נהנה מזה לא ישו „בלבד, אלא אף תלמידיו, ואף בזה היה כח מושך ידוע, דוגמת „השלחנות של „צדיקי החסידים" בימינו".

הנה כי כן, יצר לנו קלויזנער החסיד, עוד מין ישו חדש, נוסף על מאות מיני ישו אשר יצרו כבר חכמי הנוצרים וכמריהם. ישו, לפי השקפת חסיד, ישו נוסע לערים קטנות ומקבל פדיונות ומברך את הנשים, ומגרש מהן את הרוחות כבעל שם בפולין ואוקראינא. ובעד חדושו זה יברכוהו טובים, והשאלה היא רק, מי למד ממי? ישו מקדושי החסידים או להפך, ועל זאת אין מענה בפי קלויזנער, אפס אם ירשני המחבר, אהיה לו „תנא דמסייע" כי בספר הקדוש „שבחי הבעש"ט" תוצאה ראשונה (ברדיטשוב תקע"ה 4) נמצא ספור, כי הבעש"ט עלה בלילה אחד אל השמים, ובטיולו (בגן עדן?) ראה כי הוא עומד על דף אחד או קרש אחד עם ישו הנוצרי, *) ובזה רמז המחבר כי הבעש"ט עמד במדרגה אחת עם אלהי הנוצרים, ואולי שניהם לדבר אחד נתכוונו, ועל יסוד זה החלו עתה כל הממרחים

1) אמנם כן יאמר לוקס (ח', ב',) ונשים אשר נרפאו מחליים ומרוחות רעות מרים הנקראת מגדלית אשר גרשו ממנה שבע רוחות רעות, ויוחנה אשת כוזא סוכן הורדוס ושושנה ורבות אחרות אשר כלכלו אתם מרכושן".

*) בדפוסים החדשים השמיטו את הספור הזה, או שנו את פניו.

הזארגאנים באמעריקא (ואולי יותר באיירופא) לספר גדולות ונצורות על קדושי החסידים, יום יום בכתבי העתים הזאר-גאנים, וכל „צדיק" היה להם לישו חדש, וכלם מתנבאים כפוילום בשעתו, ומקבלים שכר יותר ממנו ו„הצדיקים" פשטו כילק על פני אדמת קאלומבוס, וכמעט אין אניה אשר לא תביא איזה צדיק בשוליה לנויארק.

קלויזנער מבאר לנו מענה ישו לתלמידי יוחנן, אשר העירוהו, כי תלמידיו לא ישמרו מצות התורה, במשלו, כי המצוות של תלמידי יוחנן, הנן רק „הרכבה חדשה על גבי „הישן, תפירת מטלית חדשה על בגד ישן וקרוע ונתינת יין „חדש בתוך נאדות ישנים ובלים, כלומר: תוכן חדש (ר"ל תורת „ישו) צריך גם ללבוש חדש, צריך לשנות את היהדות „הפרושית שנוי עיקר, ולא להוסיף על המצוות המעשיות של „הפרושים עוד הוספה אחת בצורת תשובה ומעשים טובים „לשם הבאת המשיח, בדברים הללו יש רמש (אמנם לא רמז, רק „דברים ברורים) לבטול המצוות המעשיות.... וקלויזנער מרמז ג"כ (בדברים ברורים) על אגדת חז"ל „מצוות בטלות לעתיד לבוא" (נדה ס"א ע"ב), וקלויזנער (שם 289) מתאמץ לבאר לנו, כי ישו ידע כבר בימיו את הפתגם הזה של האמורא רב יוסף, ובכן היה לו על מה לסמוך לבטל את המצות, ועמן כל התורה כלה, ולא אכחד, כי מעשי ידי אמן נפלא הוא, ראוי אף להמומר הירשזאן (ליכטענשטיין) בספרו „חמשה חומשי תורה לפי התלמוד" (לונדן תרל"ו ?).

ומה נחמדה התנצלות קלויזנער (אשר התכסה בטליתו של חוואלסאן) בעד מחברי העוואנגעליום אשר החליפו פסוקי כתבי הקודש, לא רק מלות, אבל גם בטויים ופסוקים שלמים, (שם 293), והוא קורא זה בשם „חלוף" תחת זיוף, וזיוף בכונה, והוא מתנצל כי כתבו זאת בעל פה, ואת חוואלסאן הביא לעד (אף כי חוואלסאן לא היה עוואנגעליסט אדוק כקלויז-נער), כמו לא היה בטוח להשען על בינתו ויתלה באילן גדול, וכמו לבו הגיד לו, כי בהתנצלות כזאת יעטוף חרפה על מחברי „תורת ישו הנוצרי" אשר נגשו אל המלאכה הקדושה בקלות ראש כזאת, להעתיק פסוקי כתבי הקודש בעל פה, ויתעצלו לעיין בספר, אף כי באמת יוכל גם העור לראות, כי

לא בטעות, רק בכוונה מיוחדה זייפו פסוקי התורה, בעד המון העם, וביחוד בעד עובדי האלילים אשר לא ידעו את כתבי הקודש ממקורם בעברית, למשל, במתיא ב', ג', כאשר שאל הורדוס איה יולד המשיח? ענוהו, בבית לחם יהודה, כי כה כתוב ביד הנביא „ואתה בית לחם ארץ יהודה, אינך צעיר באלפי יהודה כי ממך יצא מושל אשר ירעה את עמי ישראל", תחת אשר בספר מיכה ה, א, כתוב; „ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה, ממך לי יצא להיות מושל בישראל". ואם לא בכוונה זייפו ויכתבו „ארץ יהודה" תחת אפרתה, יען שני מקומות היו בשם בית לחם, בארץ ישראל, ולהעוואנגעליום נחוצה רגל לנעל, דוקא בית לחם יהודה, עיר מולדת דוד המלך, למען ייחס את ישו ליוצא חלציו, ותחת המלות „צעיר להיות" זייפו ויכתבו „אינך צעיר", ובמיכה לא נמצאו המלות „אשר ירעה את עמי ישראל" מכל וכל, ואיך לא ידע איש בשת להשמיע כי הפסוק הזה נכתב בעל פה? כמו כן בדאו על הנביאים, דברים אשר לא אמרו מעולם, כמו, מתיא, ב, כ"ג באמרו על ישו „ויבוא וישב בעיר הנקראת נצרת למלאת את דברי הנביאים כי נצרי יקרא לו", ואיה נמצאו דברים כאלה בדברי הנביאים?

אם לא פלא הוא, כי מחברי העוואנגעליום החליפו (בלשון נקיה) את פסוקי כה"ק, אבל מה גדול הפלא, כי ישו עצמו עשה את השטן לעם הארץ, ויתן בפיו פסוק מזויף לאמר „כי מלאכיו יצוה לך, על כפים ישאונך" (תהלים צ"א), ועוד כתוב „לא תנסה את ה' אלהיך", תחת אשר בתורה (דברים ו, ט"ז) כתוב „לא תנסו את ה' אלהיכם", וכמעט אין כל ספק, כי בזה רמז על עצמו כי הוא הוא ה' אלהים. (מתיא ג, ו). *)

*) כי הזיופים היו להמשלחת לחם יומם, נודע כבר לכל אלה אשר באו לשמוע את דרשותיהם, וביחוד המומרים היהודים, והדבר הגיע עד למדרגה גבוהה מאד, עד כי המומר יצחק זאלקינסאן אשר העתיק את העוואנגעליום לעברית, לא בש לזייף גם את העוואנגעליום, ולהבדיל גם את כתבי הקדש, למשל, בקורינתים הראשון, י"א, י"ט, הצדיק פוילוס „כי כתות צריכות להיות ביניכם, למען יודעו הנאמנים

ישו צוה לאנשיו לבל יגלו אותו ואת מופתיו, באמרו, כי בזאת ימלאו דברי ישעיה הנביא לאמר; „הן עבדי בחרתי בו ידידי רצתה נפשי" תחת אשר ישעיה אמר: הן עבדי אתמך בו בחירי רצתה נפשי (ישעיה מב. א.) ובפסוק שני שם, כתוב בעוואנגעליום ולא ישמע בחוץ קולו, תחת אשר ישעיה אמר „ולא ישמיע בחוץ קולו, ולזה רמז העואנגעליום או ישו עצמו, על עצמו, כי לא יחפוץ כי קולו ישמע בחוץ, כאשר הזהיר תמיד את אנשיו כי לא יגידו לאיש מאומה מאשר ראו ושמעו ממנו, ולתכלית זאת דבר תמיד במשלים וחידות, לבל יבינו כלם את דבריו, ובפסוק ד' שם, שינה דברי ישעיה „עד ישים בארץ משפט ולתורתו איים ייחלו", וישו אמר בשם ישעיה „עד יוציא לנצח משפט ולשמו גוים ייחלו". והיתכן להאמין לקלויזנער או לחוואלסאן, כי השנוים האלה נעשו יען כתבו בעל פה? ומי עור ולא יראה את המכוון בשנוים אלה?

וכן בישעיה כ"ט י"ג כתוב; „ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלמדה" שינה העוואנגעליום, ויכתוב „מצות אנשים מלמדים" להורות על הפרושים אשר חרף שם, כי ישמרו מצות אנשים מלמדים (פרושים), הגם זאת היא טעות שבעל פה? ואיך יפתור המתנצל בעד ישו, את החלוף של אחימלך באביתר (מארקוס ב, כ"ג), ואיך יתנצל, כי הספור הזה עצמו נמצא עוד

שבכם" (העתקת דעליטש, ברלין תרע"ב), והנה בא המומר זאלקינ-סאן, אשר הבין כי חרפה היא לראש מיסדי הנצרות המעשית לצוות כי תהיינה כתות שונות בין הנוצרים, ויעתיק את הפסוק הזה, עם קצת מהפסוק הקודם לאמר; ולמקצת השמועה האמנתי, כי לא תחדלנה המחלוקות מקרבכם, ולא זכר את הכתות.

בכל פסוק משובש ומסורס אשר הביא העוואנגעליום מכתבי הקדש, הביא דעליטש את הפסוק, בלי כל הערה, ולא בש אם יתפש העוואנגעליום בזיוף והנה בא המומר זאלקינסאן, ויתקן את הפסוק על פי מקורו בכה"ק, אבל כמשומד להכעים, לא בש להוסיף בכל פעם „נ"א" (ר"ל נוסח אחר) כמו מקור הפסוק, והנכון, הוא זה אשר בעוואנגעליום, ורק בכה"ק נמצא נוסח אחר, וכאלה עוד זיופים אין מספר.

הפעם בלוקס (6, 1, 5), ושם לא ידע לכנות בשם לא אחימלך ולא אביתר, וכתב רק „כי בא דוד אל בית אלהים (?) ויקח (?) את לחם הפנים, (שמואל א', כ"א), אף קרא למקום „בית אלהים" ואיש לא ידע מעולם לכנות את הבמה הקטנה בשם בית אלהים ? ואחימלך נתן לדוד את הלחם, על תנאי אם אנשיו המה טהורים והלחם היה קדשים קלים, ודוד לא לקח, כדברי וכמעשי ישו בלי רשיון בעליו. רק הכהן אחימלך נתן לו, כאשר מצא לו היתר לעשות זאת. ומה יענה קלויזנער על המון חלופים. בכונה כאלה הממלאים את כל העוואנגעליום. עד כי נחוץ היה לכתוב אודתם ספר מיוחד ? ואולי יבאר לנו תלמיד ישו החדש, את הפסוק בעוואנגעליום (יוחנן ו. 45.) באמרו „וימצא פיליפוס את נתנאל ויאמר אליו מצאנו אותו אשר כתב עליו משה בתורה והנביאים את ישוע בן יוסף מנצרת". ואפוא מצא את ישו בן יוסף מנצרת בתורת משה והנביאים ? האין זאת עלילה גלויה המנקרת את העינים !

במאמרו „התגלות ישו בתור משיח". קלויזנער מושך את עגלתו לאט לאט, עד אשר הביאה לקץ מטרתו כמעט, כי ישו ידע כבר דרשת חז"ל אודות חבלו של משיח (שם עמוד 320), ובכן התעתד להיות נהרג, ועל כן הלך לירושלם בתור משיח, כי אין מקום „מוכשר להתגלות המשיח מזה. „ואין זמן מוכשר להתגלות המשיח מחג הפסח. חג הגאולה „והשחרור (ובכן חגו של משיח ?) שלשמו היו נוהרים לירושלם „המונים המונים". ואם ישאלהו איש, איזה חג חגו היהודים למשיח ? ומה לחג המצות, זכר ליציאת מצרים, לחגו של משיח שלא היה ולא נברא ? ואם הוא עצמו מודה. (כמובן עפ"י העוואנגעליום), כי ישו פחד ללכת ירושלימה מפני המיתה. מדוע הלך, ולא הסתפק להתגלות בערי השדה ? אף כי כבר השמיע מאה פעמים במשלים וחידות ואף בדברים ברורים, כי הוא הוא המשיח ? על זה יענה המאמין קלויזנער, כי כל הדברים המסופרים בעוואנגעליום בענין זה „הן „הוספתם המאוחרת של תלמידי ישו „שספרו או רשמו את תולדותיו לאחר „זמן, כשכבר עברו המאורעות של „חייו ומיתתו דרך השפופרת של

„האמונה, שדוקא מיתתו הבזויה „של ישו היא עדות נאמנה על משיחותו, מפני „שבלא האמונה, שישו חזה את מיתתו המשונה מראש, לא „היו תלמידיו היהודים יכולים לקבל „משיח צלוב" „קללת „אלהים תלוי". ואם כן, הודאתו זאת. כי הכל הוא בדוי זמן רב אחרי מותו, הלא שכחת שמאלו מה שכתבה ימינו בכל הספר עד הנה. ולשוא עמל והדפים 320 עמודים מהתחלת ספרו עד הנה. ואם ישר הוא, הלא עליו להעלות את ספרו על המוקד, ואם לא כלו. למצער שלש מאות ועשרים עמודים. ואחרי כן נראה מה לעשות את הנותר, על פי חקי הצדק והיושר. כי אמנם לא חרפה היא למחבר, יהיה מי שיהיה, להודות כי טעה. וכל איש ישר יודה לו ויכבדהו בעד מפעל כזה. והיה אם לא יעשה זאת, הלא נכתם עונו לפני בני עמו עד עולם. וכל נהרות תבל לא יכבסו פשעו, ואם יאמר להתנצל עוד, להצדיק מעשהו, הלא יאלץ להוסיף עוד חטא על פשע.

השועל בכרם.

הסר משוכתו והיה לבער,
פרץ גדרו והיה למרמס.
(ישעיה ה. ה.)

לפי הנראה, כבר חשב קלויזנער כי קרוב הוא אל הנצחון. אחרי אשר בלע אל קרבו חיל זרים, שלל כמרי הנוצרים. פלפולים תלוים בשערה או באויר. בקיאות אספו מומרים וצוררים. אגדות שאינן אומרות כלום. רמזים שלא ירמזו מאומה. זיופים גלוים ומוסכמים אשר אמר לעשות מהם מטעמים היסטאָריים. ובהאמינו כי הוא עומד כבר איתן על מצבו, עתה באה עתו ליהנות משלו. לעשות זיופים על חשבון עצמו, מבלי בקש נדבת ערלים.

העוואנגעליום מספר, כי בלכת ישו לירושלם. ובהיותו קרוב אל העיר. שלח שנים מתלמידיו אל הכפר אשר מנגד (לירושלם ?) ושם ימצאו אתון אסורה ועיר אצלה. ויקחום ויביאום אליו. ,,למען מלאת את אשר נאמר ביד הנביא לאמר: אמרו לבת ציון הנה מלכך יבוא לך עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתנות". (מתיא 5.21.) הנה הזיוף בדברי זכריה נראה לעין כל הרוצה לראות, כי אחרת דבר הנביא לאמר: ,,ג י ל י מאד בת ציון, הריעי בת ירושלם. הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע, הוא עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתנות" (זכריה ט. ט.). וכוונת הזיוף הלא גלויה היא. כי העוואנגעליום אמר עוד הפעם לעשות רגל לנעל. ובדעתו כי איש לא שמח ולא ישמח לבוא ישו ירושלימה. אחרי אשר פחד לבוא בגלוי. ואף לא נועז ללון בירושלם. ואם כן מה לעשות עם פסוק כזה העומד כעצם בגרון. הנה מצאו תרופה למחלה זאת. אשר הרופאים יכנוה בשם imitation ובלשוננו ,,זיוף" ותחת ,,גילי מאד", כתבו ,,אמרו", ר"ל כי התלמידים יכריזו כי בא ישו, אף כי בהחבא, ואת המלות ,,צדיק ונושע הריעי

בת ירושלם" השמיטו מכל וכל. בידעם כי איש לא חשב את ישו לצדיק ונושע. ואיש לא יריע לקראתו. ואולי ידעו כי צ ד י ק ו נ ו ש ע אשר כל יושבי ירושלם יריעו לקראתו, לא ישלח ל ק ח ת חפץ איש זר או בהמתו מבלי שאול פי בעליו *). והיה אם מעט לכם הזיוף האחד הזה. הנה בא (יוחנן 12,12) ויתקן מעט את הזיוף, בספרו ענין אחר „כי רבים מן עולי הרגל אשר באו ירושלימה לקחו כפת תמרים „בידם ויצאו לקראת ישו ו י ר י ע ו ה ו ש ע נ א „ברוך הבא בשם ה׳ מלך ישראל, ו י מ צ א ישוע עיר (אחד, לא שנים, כאשר כתב מתיא), „וירכב עליו, ככתוב : אל „תיראי בת ציון הנה מלכך יבא לך רוכב על עיר בן אתנות". הנה לפניכם זיוף שני חדש לתקן את הראשון. והנה בא אבי ישו החדש, יוסף, הד"ר (לא הנגר) להגן על סופרי העוואנגעל-יום מעריצי בנו, וישיב לנו את הכתוב בזכריה, כצורתו, בשם העוואַנגעליום. אחרי אשר לא יכל לשאת חרפת זיוף על מעריצי ישו בנו. אף כי הגדולים ממנו במלכות השמים, המומר זאַלקינסאָן והנוצרי האדוק פראנץ דעליטש. שני מעתיקי העוואנגעליום היותר טובים. לא חשבו להם זאת לחרפה. להעתיק את הכתוב המזויף כמו שהוא במקורו ביונית. וקלויזנער לא חש לזיוף אף את העוואנגעליום (בספרו עמוד 331) וכותב עליו פירוש נחמד, ומבאר לנו כי העם קרא לו (לישו) „הושענא", מפני שבחג הסוכות היו קוראים „הושענא" בשעת חבוט הערבה והיו נוטלים אז כפות תמרים, אף כי ידע קלויזנער, כי בערב הפסח היה הדבר, וגם כל נער נעור בירושלם יודע, כי אין חובטים ערבה, ואין לוקחים כפות תמרים בפסח אצל היהודים. אבל מה לא יעשה איש צדיק החפץ ביקר העוואנגעליום ? קלויזנער התעצל להזכיר. כי לוקס ספר את הענין הזה באופן אחר *) ולא זכר את הכתוב בזכריה. ולא ידע כי מירושלם יצאו לקראת ישו בכפות תמרים. אבל ידע כי בעל החמור שאל את תלמידי ישו מדוע

---

*) וחז"ל דרשו על הכתוב „ולקחתם לכם", משלכם. ולא משל אחרים . . . .

*) לוקום 19, 31.

יקחו את חמורו בלי רשיונו ? והמה ענוהו, כי כן צוה האדון ישו, ומארקוס מספר את הענין הזה באופן אחר, משונה מהקודמים, ועם זה לא ישכח לספר, כי בראשון לחג המצות, למועד זבח הפסח **) שלח את תלמידיו להכין לאכול את הפסח, ובערב ההוא, ביום ראשון של פסח, אכלו את הפסח. וקלויזנער שכח להעיר על טעות גוי זאת. ויסתפק (לעיל) בפלפולי חוואלסאָן, אודות ערב הפסח ***), בעוד אשר במארקוס כתוב מפרש, כי היה

**) מרקוס 14. 12. ג

***) קלויזנער לא התעצל, ויחשף זרוע עוזו בפלפול רחב ידים. אודות קרבן הפסח אשר עשה ישו בירושלם, למען הראות, כי היה ישו „יהודי כשר" „רב גלילי" צדיק לחסידים יודע תורה שבעל פה, ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש אחרי שנות מאות, ואף גם נביא, ואגב חריפתא שכח לתפוש את השור בקרניו, ויאחוז בקצה זנבו. ואשית דבר שכח, כי לא בפסח ולא בערב פסח מכינים את הקרבן פסח, רק ד' ימים קודם. מעשור לחדש כדין התורה, וזאת שנית, כי אחרי אכלו את הפסח, יצא הוא ותלמידיו אל הר הזיתים (לוקוס, יד. יח.). ולא ידע הבור הכותב בעוואנגעליום כי התורה צותה „ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר". וקלויזנער יבטיחנו כי הגליליים היו מחמירים בכל הנוגע לערבי פסחים. ומהר הזיתים הלך עם תלמידיו לגת שמנה (מתיא כו. לו.) ויוחנן השליח לא ידע כלל מכל הסדר והפסח אשר עשה ישו, ותחת זה יספר לנו, כי ששת ימים לפני חג הפסח בא ישו לבית עניה ומצא שם את אלעזר אשר החיה מן המתים, ומרתה משרתת אותו. ומרים לקחה מרקחת נרד למשוח רגלי ישו. (יוחנן יב. 1—4) ואחרי אשר לא מצא קלויזנער איך לצאת מן המבוכה. אחרי אשר גם התוכנים חשבו ומצאו כבר, כי ט"ו ניסן חל ביום הששי בשנת 30. חשב הוא ומצא כי היהודים (לא המומר הבור הכותב בעוואנ־געליום) לא ידעו קביעות החדש בעת ההיא (ר"ל בהיות עוד הסנהדרין בירושלם) „וטעות של יום אחד היתה אפשרית אז". (שם צד 351). השמעתם ! כי למען הצדיק טעות מומר בור הכותב בעוואנגעליום, נוח לו לאיש המדע להאשים את כל חכמי ישראל, כי לא ידעו מתי לעשות את הפסח. וטעו ביום אחד. ובכן הלא אכלו

זה ביום הראשון לחג המצות (ט"ו ניסן). ואם כן, הלא תתעורר שאלה שניה. מתי נשפט לפני הסנהדרין ? ומתי תלוהו ? ובכל אופן שיהיה, הלא לא קרה זה בערב הפסח. כחפץ המאמינים. תיקו !

במאמר „טהור — המקדש" (צד 335) מתאמץ קלויזנער לתרץ את כל המון הסתירות בעוואנגעליום אודות ביאת ישו לירושלם קרוב לחג הפסח, ישו, לפי דבריו, „הוא חולם-„חוזה, מאמין וותיק באלהים, רבי מקיל. רב גלילי. קדוש „החסידים, מורה תורה, אשר התעתד לעשות רב, מעשה „צבורי גדול שיהא נעשה בגלוי, בפרסום מרובה, בעסק „גדול, דתי צבורי, ומה עשה ? החליט לטהר את המקדש, „והיה מה לטהר, ובכן „לקח חבלים וישרג אותם למלקה „בידו ויגרש את כל המוכרים בקר וצאן ויונים ומחלפי כסף „מן ההיכל, חוצה לו עם הצאן והבקר, וישלך את כסף „המחלפים ארצה ואת שלחנותיהם הפך". (יוחנן ב'. יד. טו. טז.), והיהודים שאלוהו מה האות הראה להם על עשות זאת, מבלי שאול פי מנהלי בית המקדש, וישו ענה „הרסו את ההיכל הזה, ואני אבנהו מחדש במשך שלשה ימים". מענה מספיק אמנם למאמינים. אבל לא בעד אנשים אשר לא הכו עוד בשגעון. וקלויזנער שכח אף לשאול, ומה ענו החלפנים והמוכרים בראותם איש זר, עני לבוש קרעים עם חבל בידו להכות, וכלם יברחו מפניו ולא יספרו כל עצמותיו ? ואחרי אשר אין כל ספק בעולם, כי אין איש יעוז לבוא ולהפוך את בית המקדש לשוק של בהמות, ואין איש אשר יתן רשיון כזה, בעוד אשר בשבע עינים הביטו על טהרת המקדש, וקלויזנער יודע, כי אסור היה לכל איש לבוא אל המקדש וכסף בצלחתו או בסדינו. ובאבק שעל רגליו. או במקלו ובפונדתו, או לרוק שם. ועוד יתר מזה. הלא השאלה היותר גדולה היא. מי הוא המספר את האגדה הזאת ? הלא יוחנן המטבל ! זה יוחנן אשר נהרג כבר (בידי העוואנגעליום) לפני זה, וא"כ לא ידע ולא ראה כל זאת. ואם יאמר להתנצל

חמץ או ביום הראשון או ביום האחרון של החג, האין זאת נבלה, אשר לא נועז אף חוואלסאָן המומר להחליט כזאת ?

כי יוחנן עצמו לא כתב את ספרו. אבל איך יכלו כותבים אחרים לייחס לו דבר שכלם יודעים ויתפשו בכף כמכזבים? ואפוא היו השוערים, הכהנים, הסגנים וכל משרתי המקדש הרבים. וכלם ראו מעשי ידי איש זר אחד, ולא אסרוהו בחבליו? ועל כל השאלות האלה. ימצא קורא ספרו מענה נכון אשר יספרו החסידים על אחד מקדושיהם. כי בשבת הרבי בסוד חסידיו לסעודת הערב בראש השנה, פתאם קם הרבי על רגליו, ויקרא „שלום עליכם! עליכם שלום!" שלש פעמים. וכאשר שאלוהו חסידיו סבת הדבר. ענה, כי במרחק אלפים מיל, ראה איש יהודי, בדד ביער, מקדש את הלבנה. וקורא שלום עליכם, ומאין איש אשר יענהו, עליכם שלום, עמד הוא וענה. אבל נמצא חכם אחד בין החסידים, וישאל שאלה חמורה הלא ראש השנה היום. ובכסא, ואין הלבנה זורחת בלילה הזה, ויבוא חכם אחר ויתנצל בעד הרבי, באמרו, אף כי אמת הדבר, כי הלבנה לא תתראה בלילה הזה, אבל מה גדול הפלא, כי הצדיק יכל לראות מה שנעשה במרחק אלפים מיל, ובזה לבד די להאמין בנבואת הצדיק ועיניו המאירות. הלא?

מפלפולו של קלויזנער במאמרו „הוכוחים בעזרה" (צד 341) הננו רואים אותו כותב פירוש נחמד על העוואנגעליום, ומייחס לישו כי ידע כבר את כל דרשות חז"ל, אשר נכתבו מאות בשנים אחריו. וכה הולך לאט לאט ומושך את עגלתו בחבלי שוא, ובדרך ספורו יפזר אבק סמי רעל לתפוש את הקורא בלבו, לבל יכיר כי הסתיר לשון אפעה תחת כר מושבו. למשל, הוא מספר את החרופים והגדופים והקללות אשר חרף ישו או העוואנגעליום את הפרושים. — ר"ל רוב מנין ורוב בנין של כל בית ישראל, ובין כה יתגנב בשתים שלש מלות לאמר על זה, „ודאי היה הרבה צדק בזה" (בקצה עמוד 345 ותחלת עמוד 346) „כמו טהרת כלים נעשתה (אמנם לכהן, אבל בפני ר' צדוק) קשה יותר משפיכת דמים". ומביא עוד עדות התלמוד משבעה מיני פרושים. כמו לא ידע כי התלמוד עצמו מכנה דברים כאלה בשם „אגדה". והוא יודע, כי אם נתתי תמול חמש אגורות בסתר לדבר שבצדקה, אינני גדול עוד ממשה רבנו. ואם אנחנו קוראים איזה ספור אגדי של רבב"ח. בגוזמאותיו. לא נשפוט מזה על תכונת רוחו, כי היה מגזם בכל הליכות חייו. וקלויזנער מחליק לשון ואומר:

,,והרי חלק גדול מהם (מהפרושים), ובינהם ר ב ו ת י ה ם
,,ו מ נ ה י ג ה ם , עשו ממש מה שצוה ישו עצמו, אוי לכם.
,,הסופרים והפרושים החנפים, כי מעשרים אתם את
,,ה מ נ ת ה ואת ה ש ב ת ואת הכמון ותניחו את
,,החמורות שבתורה, את המשפט ואת החסד ואת האמונה*)...
,,ומה היא כל תורתם של הפרושים אם לא ל א ח ו ז
,,ב מ צ ו ת ש ב י ן א ד ם ל מ ק ו ם ושלא להניח
,,ג ם את המצות שבין אדם לחברו". וקלויזנער הלא יודע כמנו כי שקר ידבר. אחרי אשר המצות שבין אדם לחברו תמיד עמדו בשורה הראשונה אצל חז"ל. והוא מתאמץ רק להראות כי צדק ישו נגד חכמי התורה בגדופיו וקללותיו. אף כי בחסדו הגדול נכמרו נחומיו עליהם. ואומר, כי לא כלם היו אנשים נשחתים, וישו הפריז מעט על המדה, בהאשימו את כלם, בלי יוצא מן הכלל.

יהודה איש קריות) ציור דמותו הרוחני של יהודה איש קריות. ביד ציר מדעי כהאדון קלויזנער. אמנם מעשי ידי אמן נפלא הוא. (שם עמוד 349), טבעי הוא. אבל ,,דא עקא" כי הלבנה לא תאיר בליל ראש השנה. וגם עין הרבי הצדיק תכהה מראות בחשך, מה שנעשה לפני אלפים מיל. אמנם כן, איש כיהודה איש קריות לא יתכן, אף אם לא היה מציאת ישו חלום. אבל יהודה איש קריות הוא גלגל נחוץ מאד במכונת העוואנגעליום. להשלים את המכונה לבל תעשה את מלאכתה רמיה. ועם זה, הוא צמח אנטיסעמיטי נגד היהודים בכלל. צמח אילן גדול ההולך וצומח ויגדל מיום ליום, עד כי היה איש קריות סמל לכל היהודים בתבל. ויהי למשל בפי כל הסופרים הנוצרים כיום הזה, מאה או גם אלף פעמים בכל יום. סמל לערמת היהודי ורדפו שלמונים, הנכון למכור את נפשו ואמונתו במחיר שלשים כסף, הוא המחיר אשר קבל בעד ערמתו למסור את ישו בידי הסנהדרין (על דברת

---

*) כל קורא בתורה יודע, כי אין זכר ואין כל צווי לאמונה בתורה, ובמספר תרי"ג מצות, אין אחת אשר תצונו ל ה א מ י ן. תחת אשר העוואנגעליום קורא בכח, לאמר : ,,האמינו האמינו ! ואם לא תאמינו, קטנים יקראו לכם במלכות השמים.

העוואנגעליום). והרבי הגלילי (?) ידע זאת מראש, כי ימסרהו. ובכל זאת התרועע עמו, ויהי לו אחד מראשי תלמידיו. ואם יש בספור זה סתירות רבות. אך „אין מקשין על אגדות. וכי אגדה אמנה היא. אלא דרוש"... ורק אצל קלויזנער, הוא „אישות היסטאָרית" ובעמוד 358 הוא מניח את חותמו על ספור זה ועוד ספור אחר, באמרו: „כל ספור זה חותם האמת האנושית (ואיזה אמת איננה „אנושית ?) טבוע עליו, ואין להטיל ספק אלא בפרטיו, אבל לא „בכללו", (חלילה! אסור להיות אפקורס, אבל להיות אנטיסעמיט להצדיק את העוואנגעליום, מותר).

משפט ישו) הד"ר קלויזנער, הלוחם מלחמת ישו עד נטף דם האחרון. מציאה מצא. כי לא למשפט הובא ישו לפני הסנהדרין, רק לחקור אם אשם הוא בכלל. כתבנית „סוד המושבעים באמעריקא. Grand jury, ובזה יצדיק את כל הסתירות, ויישר את ההדורים אשר בעוואנגעליום, המספר ספורים מוזרים לדיני ישראל. בדבר משפט ישו, אשר גם עור בשתי עיניו יוכל לראות, כי נכתבו בידי עשו. או מומרים להכעים. שאין בכל דבריהם אף מלה אחת אמת, נגד מה שאנו יודעים מפי התורה, ועוד יותר מפי התלמוד בכל פרטי דיני נפשות, ואנחנו יודעים, כי אין כל זכר „לסוד מושבעים" בישראל. והסנהדרין לא ישב לשפוט איש ביו"ט. ואף לא בערב יו"ט. ומה גם בלילה (כספורי העוואנגעליום). ואת החוטא לא הביאו לפני הכהן הגדול, וכל הספור מיהודה איש קריות. כלו בדוי. יען על פי יוחנן השליח כמעט תמיד היה ישו בירושלם, ובכל יום למד בהיכל, ובלילה הלך לישון מחוץ לעיר. ותמיד התוכח עם הסופרים והפרושים. ובכל יום יכלו לתפשו. ולא נחוץ היה לתת שוחד ליהודה איש קריות כי יראה להם בית מושב ישו, ולהראות מי הוא (ע"י נשיקה) יען לא יכלו להכירו, כי לא ידעוהו. ולא טובה גדולה יעשה לנו קלויזנער אם יתאמץ לאמת את כל המשפט, וישיב את האשם בראש הצדוקים, אחרי אשר סוף סוף גם הצדוקים היו יהודים. והעוואנגעליום יודע רק סופרים ופרושים ולא יזכיר את הצדוקים. ומאמיני העוואנגעליום הלא יאמינו להשליחים, ולא מפי קלויזנער יבקשו תורה. יען בכל מקום אשר ימצא לנחוץ, יכחיש גם דברי השליחים, ככל הדרוש לחפצו.

קלויזנער המתנצל בעד כל חלומות העוואנגעליום. בדא עוד שקר חדש אשר לא ידע אף העוואנגעליום, באמרו (צד 375) „אין ספק בדבר שהכהנים חשבו את ישו למורד ככל המורדים". ואין כל זכר לזה בשום מקום מחוץ לעוואנגעליום כי לוא חשבוהו למורד, הלא לא נחוץ היה אף להביאו לפני הסנהדרין. ודי היה לשלחו ישר לפילאטוס. ופילאטוס עצמו, הלא העיד על ישו, כי לא מצא בו כל חטא, ויאמר לשלחו חפשי. אף לקח מים וירחץ את ידיו לעיני העם ויאמר נקי אנכי מדם הצדיק הזה (מתיא 27. 24) מארקוס אמנם אינו יודע כי רחץ פילאטוס את ידיו. ולא כנהו בשם צדיק, ולא ידע אף מה שאמרה אשת פילאטוס להצדיק את ישו. אבל גם הוא מודה, כי פילאטוס אמר לשלחו לחפשי. ואין לדבר עוד מלוקס (שם קאפיטל 22. 23.), אשר על פיהו נשלח לפילאטוס פעמים. אחת עלי ידי הסנהדרין, ואחת על ידי הורדוס. ואף כי היהודים הלשינו עליו (על פי לוקס) כי הוא מתעה את העם לבל ישלמו את המס להקיסר. בכל זאת לא מצא בו פילאטוס כל עון מרד. ועל פי יוחנן השליח, הן לא הובא ישו לפני הסנהדרין, רק לפני הכהן הגדול לבד. ומבית הכהן הגדול תובא ישר לפילאטוס (יוחנן 28.18) וארבע פעמים אמר פילאטוס כי לא מצא בו חטא נגד הממשלה. והפלא הוא, כי קלויזנער עצמו איננו מאמין בכל פרטי ספורי העוואנגעליום בענין פילאטוס. ובכן, הלא יגיד לנו ההגיון הישר, כי אין לו כל סבה להתנצל בעד העוואנגעליום. והוא עצמו מודה כי האלילים בקשו תמיד תואנות להתנפל על היהודים. והוא יודע, כי מטרת כל מחברי העוואנגעליום רק להשליך שקוצים על ישראל בכלל ועל הפרושים בפרט. ואיך תסתור ידו הימנית את אשר כתבה השמאלית ? והמענה האחד והאמתי, הוא, כי אם תשליך את החתול על גבו. תמיד יפול על ארבעת רגליו. קלויזנער עודנו מדבר רגע כיהודי (צד 387) ובעוד מעט, והנה „ישו, שבוודאי היה תשוש ודל כח ככל „הרבנים". אפס כחו לגמרי לאחר הלילה שעבר עליו ולאחר המלקות (שהוא עצמו איננו מאמין בזה), וישו הוא רב ככל הרבנים? (צד 382) ואם כן, כבר נהג קלויזנער „סמיכת חכמים" בירושלם. והוא עצמו נותן התרת הוראה. או „סמיכה"

לישו הנוצרי. מבלי פנות לגדולי רבני ירושלם, ובטח, בלי הסכמתם.

ויושב בשמים ? ישחק !

מכל חכמי העמים, אשר לא הכו עוד בעורון, אין אחד אשר מצא אפוא הוא המקום „גלגלתא". יען איש לא יאמין, כי מקום קבורת ישו הוא בלב העיר ירושלם הקדושה. והנה בא „המסמיך" ומפלפל בהשערות תהו. לאמת את השקר אשר בדא אייזעביוס במאה הרביעית, כי זה הוא המקום (צד 380). ובסוף דבריו הוא אומר : „ובכן נסתם הגולל. תולדותיו של ישו באו עד קצן". ואני מצדי אוכל להבטיחו, כי עם זה נסתם הגולל גם על ספרו „ישו הנוצרי ותורתו". נסתם הגולל גם על קבורת המחבר עצמו, אשר מת על פני ספרו מיתה רוחנית, בזויה ומגואלת.

„אונד ווער ווירד נאך מיר קדיש זאגען ?" (היינע).

אכן הספר „ישו הנוצרי ותורתו" לא החיה את ישו, רק המית את מחברו. אמנם, לא גמרתי עוד את „ההלל" על ספר „ישו הנוצרי ותורתו". יען חשבתי כי בעד כל בן דת תורת משה די יהיו הדברים אשר כתבתי עד הנה, ולמשומדים אין תקוה להשיבם מדרך חשך, אף אם כחול נרבה דברים, ומה גם כי במשך הימים כבר התעוררו גם איזה כתבי עתים ויכריזו עליו. כי בין מיססיאָנערים חלקו. קלויזנער איש המדע מאמין בספורי העוואנגעליום, ועל ידו יאמין כי היה איש בשם „ישו" במציאות. אף כי הוא יודע, כי מחברי העוואנגעליום לא ראו את ישו מעולם. והם המה אשר בדו את שמות השליחים, והמה אשר כתבו כי השליחים (האפאס־טאָלען) ראו את ישו. ואם ישאל איש את פי החוקר, אם יאמין במציאות הערקולעס, דיאנא, ווענוס ויופיטער, פלעקהונט ובבא. ואלף ולילה אחד. מה יענה על זה ? האם יעצור כח להראות לנו יתרון ספורי העוואנגעליום על ספורי ספרי מיטהאָלאָגיע אחרים ? איזה הבדל יש בין הטעלעמאַק *)

---

*) נעתק גם לעברית, (אף כי לא בשלמות) על ידי, ב. כהן, בשם „כבוד מלכים". קאניגסבורג 1851. 8.

והחזיון של השליח יוחנן ? ובמה זכה ישו הנוצרי, אשר גדולי חכמי העמים מכחישים מציאותו, נגד דוד המלך אשר קלויזנער הכחיש מציאותו עם הספור אודות גלית הפלשתי*), האמנם יען במלחמת דוד את הפלשתי אין דבר זר יוצא מדרך הטבע ? וקלויזנער בתור מורה דברי הימים בישיבת אָדעס-סא. נועז להכחיש, בלי כל יסוד מדעי, במציאות דוד המלך**), או למצער ספורי כה"ק אודותיו, בעת אשר כבר אז, הראה אהבתו ואמונתו לישו ? וכל אשרו היה כי לא נמצא בין תלמידיו, אחד אשר רוח בו, לקום על רגליו ולשאול שאלת יוליוס צעזאר ,,הגם אתה ברוטוס ?"

קלויזנער מתאמץ להוכיח צדקת הטבילה ביד יוחנן המטבל. מעדות חז"ל אשר לעגו על טובלי שחרית. אבל טובלי שחרית נמצאים גם בימינו בין החסידים. והתנצלותם היא, להתפלל בגוף נקי. ואספוק מאד, אם גם קלויזנער החסיד יטבול במקוה בבקר בבקר קודם התפלה. אבל יוחנן המטבל לא הודיע אף ברמז מה חפצו בטבילתו. ואם בטבילה לבד די לכפר על חטאת המוכסים הגנבים ואשות הזמה, האם נהפכו כל הנטבלים לצדיקים גמורים ? ובלבי אין כל ספק כי לא יהודי היה היוצר אשר בדא מלבו מטבל כזה. יוחנן המטבל הוא יציר כפיו של איזה ערל עובד אלילים אשר לא ידע את היהודים והיהדות. ויצירתו היתה נחוצה, רק, כטבעת במכונה, אשר כנוה בשם ,,עוואנגעליום", כמבשר ביאת המשיח. ולא מצאו לאליהו הנביא זה עבודה אחרת רק הטבילה. ובגד עור גמל.

ה ש ט ן). אחד מראשי המשחקים על במת העוואנגעל-יום, הוא השטן. אשר לפי הנראה היה ,,כפר נחום" מקום

---

*) כן כתב תלמידו יוסף לעוויצקי, במ"ע קוריער בשיקאגא, במאמרו לחג יובלו של ביאליק. כי הוא ובחורי הישיבה האחרים, סבלו תמיד מכאובי נפש מבאורי קלויזנער בכתבי הקדש ובקורתו והכחשותיו אשר לא הסכינו בכמו אלה לשמוע בישיבות ליטא.

**) הנני חושד אותו, כי חכמתו זאת נחל מהמספר א. בערינ-שטיין, במחברתו ,,זאגען איבער אבראהם, איזאק אונד יאקאב". המכחיש מציאת האבות.

לידתו. בכל העוואנגעליום הולך השטן כצל אחרי ישו. השטן הוא אויבו היותר גדול. והוא, ישו, ילחם עמו יום יום על כל מדרך כף רגליו. וכן צוה לחניכיו ללחום עמו כל הימים. וכן עושים כל הכמרים עד היום הזה. ומובן מאליו, כי בלי שטן, אין כל מלאכה ועבודה אחרת לישו, ובלי השטן אין מקום ואין כל צורך אף למציאות ישו. ועל כן נולד השטן בקרבת משכן ישו. למען יהיו שכנים קרובים. ושכנים בני אלים כמהם. הלא לא יתכן כי יהיה שלום ביניהם. וקלויזנער אשר לא הניח אבן על אבן בעוואנגעליום אשר לא יגע בו. שכח את השטן מכל וכל, אף לא זכר בשמו, כמו שלא היה במציאות חלילה. ובמה חטא השטן ? במה נופל הוא מיהודה איש קריות ? האמנם חשב לו איש המדע לחרפה להאמין במציאות השטן ? הוא, קלויזנער אשר יצר לו מין ישו משונה, ישו הרב, וצדיק קדוש החסידים. הלא דרוש היה השטן לתארו בתור „מתנגד". ומה גם כי יכל למצוא זכר לשטן גם בכתבי הקדש. זה השטן האמלל אשר כל העוואנ-געליום מלא ממנו. לא מצא חן בעיני קלויזנער אף להזכיר בשמו. ומדוע ? האמנם איזה דבר סתר יצוק בזה ? ולוא חפצתי לדבר בסגנונו של קלויזנער. אמרתי, „אפשר כי חטא השטן הוא, יען הנוצרים כנוהו בשם אנטי כריסט". ר"ל, מתנגד לישו הנוצרי. וכל המתנגד לו, הוא גבר לא יצלח בעיני קלויזנער. ועל כן לא זכה כי יפקדהו אף במלה אחת.

הוי שטן אמלל ! נחומי נכמרו עליך, צורר ישו, ועל תלמידו היושב על כסאו בועד הלאומי בירושלם.

המכונה העוואנגעלית.

(יש מאין)

בכל המצאות בני אדם, הננו רואים יום יום, אדם ממציא מכונה חדשת ומנסה אותה, היא עובדת לאט לאט, שלמות חסרה לה, אבל הממציא הראשון אין בכחו לעשותה כלי שלם, יפה וטובה לכל פרטיה, הממציא הוא יגע ועיף, ובראותו כי כבר הגיע לקץ מטרתו, הוא מניח לאחרים לשכלל אותה במשך הימים, ובאמת נמצאו תמיד אנשים המוצאים חפץ במכונה, ומתאמצים להשלימה ולהוציא את התועלת אשר יקוו ממנה. ובאופן זה, נוצרה גם המכונה העוואנגעלית.

יסוד כתה דתית, קלה הרבה יותר מיסוד כתה מדינית, המדינית, היא על הארץ, והדתית בשמים. המדינית יסודה בעניני כלכלה, ידיעת משפטי התבל, הנהגה, הזמן והמקום, האקלים, ובדרך כלל כל מה שהיא אנושית, תחת אשר לכתה דתית הדשה, לא דרושה חכמה רבתי, ודי רק לדעת חולשת בני המדינה, ומצבם השפל בדעת. נחוץ כי המיסד יהיה איש ערום כנחש, כוסה מזמות, מתמם כיונה, משנה טעמו לעת מצוא. פתי לכשירצה, ידבר ראמות, יתפלל בלחש לעין רואים, יקרוץ בעיניו, יעמיד אזניו, כמו ישמע סוד שיח שרפי קודש, על אל אלים ידבר נפלאות והבלים, והעם, הגולם, רואה ומשתומם, ואנשים תמימים או ערומים נמצאים תמיד, החפצים קרבתו. הפתי בתם לבו, והנוכל בערמתו, האחד יקוה כי על ידו יתקרב גם הוא אל האלהים, והשני יקוה לטוב לבוא על שכרו מכים אוילים תמימים. ומשני מינים אלה יולדו תלמידים, וכל אחד יתאמץ לספר נפלאות רבו שלא היה ולא נברא ובמשך הימים יגדל מספרם, עד כי נחוץ לעשות איזה סדרים בההנהגה, ובאופן כזה יחלקו ביניהם את המלוכה ואת

הכסף אשר יאספו מאת ההמון, האחד יהיה לסוכן והשני לגבאי, השלישי יהיה למלצר, והרביעי למזכיר, וכן הלאה. וברבות העם וירבו אוכליו, נחוץ לשלוח מלאכים להשמיע תהלות הצדיק ונפלאותיו במרחקים, ולתכלית זאת יבחרו רק נוכלים, אשר להם לשון ערומים. פתאים תמימים לא יצלחו למלאכה זאת, ובין כה, הרבי יושב לו בעיר קטנה או כפר קטן, בין דלת העם חסרי בינה, אבל לא בעיר או כפר מולדתו במקום אשר כלם יודעים מי הוא, יען על פי רוב בן בוז משפחות הוא.

אחד המשרתים את פני הרבי, מספר היום בסוד, לרעהו או קרובו, כי בעיניו ראה מופת נפלא אשר עשה הרבי, ולמחרתו יספר עוד הזהן או נבואה אשר חזה הרבי, והשומע יספר לשני לשלישי ולרביעי ואחרי ימים אחדים יספר עוד נסים ונפלאות חדשים. ולפתאים מאמינים אין מחסור אף בין העם החכם והנבון, ואליהם תספחנה עוד נשים זקנות. ובמשך זמן קצר יהיו כלם למחנה גדולה, וכלם מספרים נסים ונפלאות אשר שמעו איש מפי רעהו. ואם האחד יודע את המספר לאיש תם וישר, הנה הוא כבר בטוח, כי הספור הוא אמת, ואם ספור מופת אחד הוא אמת, כי הרבי הוא נביא וצדיק הדור, אז, הן נחוץ להאמין בכל הספורים האחרים אשר ישמעו מספרים אודותו, ובין כה, והטבע עצמו יצא לעזרתו, כי יקומו מתנגדים לו, אפקורסים חסרי אמונה, ומלחמה קטנה תתלקח בראשונה בין המאמינים והמכחישים, עד אשר תהיה למלחמה גדולה במשך הימים. והנצחון יעמוד תמיד לימין הרוב, המאמינים, ובעצם המלחמה, והנה מתלאה! אסון גדול להמון, ואשר גדול להתלמידים „המקורבים", כי בפתאם יקרא הרבי אל על לעלות השמימה. מקרה כזה נותן מקום רחב ידים לספורי בדים, האחד ראה, כי נעו שפתי הקדוש קודם מותו, ובלי ספק דבר אז עם משה רבנו, אליהו הנביא, או נביא אחר אשר הופיע לפניו לנהלו ישר לגן עדן, לבל יאלץ לבקש רשיון השומר לבוא בו, והשני ראה כי הרבי קרץ בעיניו, ובלי ספק התעמק בסודות השמים בלכתו לשוח בין שדרות עצי אלהים, ואל השלישי אמר שתים שלש מלים, די לעשות מהן ספר שלם, והרביעי ראה אור גדול כאור שבעת הימים, אבל

רק הוא האחד אשר זכה לראות זאת בעת אשר טחו עיני הנשארים בבית. ולעת מצוא, אם נחוץ הדבר, שמעו גם „בת קול“ מן השמים קורא: פנו מקום לצדיק בשמים ממעל תחת כסא הכבוד. ובנו יורש כסאו, אף כי לא את כל כבוד אביו, עד אשר יזקן גם הוא, ורק אז יכבד על פני העם אשר יזכרו עוד גדולת אביו המת, ואם בן אין לו, אז תתלקח מלחמה בין התלמידים אודות המלוכה, וכל אחד מתאמץ להוכיח, כי עליו סמך הצדיק את ידו, וכטוב לבם, יקראו לעדות מן השמים, באותות ובמופתים, והנצחון יעמוד תמיד לימין הערום, הדיג, היודע לאסוף סכלים במכמרתו, וככל אשר תגדל ערמתו, כן יגדל מספר תלמידיו וחסידיו, וברוב עם הדומה לחמור, הדרת מלך מושל בכסילים, ודור לדור יספר נפלאותיו, עד כי דור שלישי או רביעי יחדל הצדיק מהיות רק איש צדיק פשוט, ויהי לבן אלהים, אשר לו נפתחו ארבות השמים, וישב לימין עליון. ואם נמצאו מתנגדים הרודפים אותם, יתאחדו ויהיו לכת מיוחדה. כת המתאמצת להתרחק ממקורה יותר ויותר. ואחרי אשר מספר הסכלים גדול פי מאה על בני בינה, הנה אין פלא, כי ברבות הימים יגדל כח הכת להכריע קמיה, וברובה הגדול תמשול על המעט, והממשלה נכונה בידה, ובכחה זה תלך לבטח דרכה לכבוש עמים וארצות, ובאופן כזה נוסדו כל כתות עובדי האלילים הקדמונים, וכת מאמיני ישו ומחמד באחרונה. אבל, כל זה לא יוכיח ולא יחייב כי יולד איש אשר יכתירוהו בתאר צדיק, יהיה מי שיהיה, לא ולא! יופיטור והערקולים לא נולדו מעולם, רק בדמיון, ככל אלילי הגוים בשמותיהם השונים, בודהא וקאנפוציוס והמונם. לא נחוץ כי יהיו או היו במציאות. המכחישים יוכלו להכחיש, ואף להראות כחשם על פי אותות דברי הימים. אך המאמינים לא יחושו לקטנות כאלה, או לא יקראו דברי המכחישים האפקורסים, או יכריעום לטבח בהיות לאל ידם, ובחרב ודם יוליכו אמים על כל איש אשר יעוז לקום או אף לדבר נגדם, ובריב שנים, הנצחון עומד תמיד על ימין החזק, והמנצח הוא הצדיק בריבו, והאגרוף הוא העד הנאמן על אמתת הדת. וקלויזנער „מורה דברי הימים בישיבת אדעס-סא“ מביא עדות נאמנה על אמתת הנצרות, יען מיליאנים בני אדם מאמינים בה. ועומדת בתקפת זה אלף ותשע מאות שנה, וישכח בכונה, כי גדול מספר עובדי האלילים מהנוצרים,

ואליליהם כבר זקנו קודם יסוד הנצרות, וגם המה עומדים בתקפם כיום הזה, ורבים מחכמי הנוצרים באספת חכמי כל הדתות בשיקאגא בשנת תרנ״ג (1893) הודו בפה מלא, כי נעלה היא תורת קאנפוציוס על תורת הנצרות, ובדברנו אודות הנצרות ביחוסה אל האלילית, הנה יותר נקל לבוא לידי החלטה. כי סבת אריכת ימי הנצרות היא, יען התחתנה עם האלילית, והנצרות הפוילוסית המושלת הלא היא אלילית תשעים ותשעה ממאה, והאחד הנשאר, דבר אין לו עם תורת ישראל, כי אמנם די לכת מאמינים באלהות בן אדם, לחשוב אותה לאלילית, אף גם בלי פרטי מנהגי עובדי אלילים, ובכן הלא יודו — אם יחפצו או ימאנו — כל המסיתים והסנגורים המטיפים לבן מרים, כי האלילית היא האמונה האמתית, והאלילית אשר בלעה את הנצרות אין לה כל חלק ונחלה בתורת ישראל, „הבודהיזם הוא אבי רעיון ישו הנוצרי״. ועומד בשורה אחת עם יופיטער, ומנהגים פרטים המקובלים אצל איזה כתה דתית, אינם אומרים כלום, אחרי אשר שכנים קרובים יקבלו תמיד איש מרעהו איזה מנהגים, וכן נתקבלו גם אצל המון היהודים איזה מנהגים זרים לרוח ישראל, וכאשר ראו שכניהם עושים ומאמינים, עשו גם המה. כי אין מאזני משקל ביד ההמון.

כי אין די אומץ בתוך הנצרות לעמוד על רגליה בלי משען המכונה, תוכיח המשלחת, כי אמנם רק זקן חלש אשר ברכיו כשלו, נאלץ להשען על מטה חזק. וכלנו יודעים, כי המשלחת איננה פרי קודש מעדן גן אלהים, ותומכיה אינם קדושי עליון הדואגים לנשמת כל יושבי תבל. ומלכי ארץ ורוזניה הסוככים באברתם על המיסיאן בכל כח ידיהם, אין איש יחשדם „ביראת שמים״ במדה גדולה, ותחת לדאוג לנשמת עבדיהם בארצם, יתאמצו להציל נפשות חוטאים בארצות רחוקות, אשר לא המה הם הערבים בעד נשמותיהם, אבל המדינית דורשת, להרבות מספר מאמיני הנצרות, למען הקל מעליה את העבודה לכבשם לעבדים, ולגזול את ארצם, והמיסיאן היא אבר חזק במכונת הנצרות, וכמעט היסוד הראשון אשר עליה נבנתה הנצרות מיום הראשון לקיומה, תחת אשר היהדות לא הלכה מעולם על רגלי עץ, ולא דרשה תמיכת יתדות ברזל למשענת. לא שלחה צירים וחבלים להביא

אמונה בלב עמים בחרב, בדם ובכסף. היהדות לא דרשה „אמונה“ אף מהגרים אשר באו לגור בארצה, רק שיהיו אנשים ישרים (שבע מצות בני נח), יאמינו מה שיאמינו, או לא יאמינו במאומה, וקלויזנער עומד ושואל שאלה מיסיאנערית עתיקה, רקובה מזקן, „הלא מאפס יוצא אפס“, וישכח, כי כל שקר בדוי, הוא אפס, ובכל זאת יהיה ליש ממשי, עד כי יצלח אף למלוכה, ואיך יעמדו לנס עמים שקרים מוסכמים אין מספר, אשר יסודם מאפס, ובכל זאת מצבם בחיים איתן, יותר מכל דברי אמת וצדק?

תחדל נא כל ממלכה מתמוך בידי המיסיאן, יחדלו נא הפתאים לתת את כספם על יד הצבועים, יחדלו נא מניעי אופני המכונה להוסיף גחלי אש על המדורה, ותראו, כי במשך מאה שנה, יהיה גם היש לאפס....

ימין או שמאל!

ימין או שמאל.

סוף דבר, שתי דרכים עתה לפני דר׳ קלויזנער. להימין או להשמאיל. לשוב לעמו, ולכתוב ספר נגד ספרו, ויודה על פשעו כי הלך עקלקלות, ומודה ועוזב ירוחם, או לעזוב את היהדות מכל וכל, יטבל בירדן ויטהר, ואז נדע כי לא לנו הוא עוד, ונחדל מהתוכח עמו, אחרי אשר קיבת היהדות לא תוכל לעכל חצי יהודי וחצי נוצרי, או יותר נכון, יהודי רק ממתניו ולמטה, ובהיותו נוצרי בגלוי, ויחשוב לעשות לו שם בין הגוים, יוכל להפיק חפצו בלי עמל רב, ביסוד כתה דתית חדשה בתוך הנצרות, או תמורת הנצירות, כתה דתית לפי רוח העת, דת נאורה אשר תמשוך אחריה רבים ובין הנוצרים הנאורים, דת אשר תכיל השקפת הציוויליזאציאן החדשה, ואחרי אשר קלויזנער יודע את הפתגם „הישועה באה מן היהודים“, נקל יהיה לו למשוך אחריו גם ההמון הנוצרי המאמין, ויהיה לאפאסטאל גדול כפוילוס בעתו.

ומי יודע, אולי ירוח גם לנו מעט, ובכל אופן שיהיה לא נאבד מזה מאומה ואני מאמין כי בידיעתו הגדולה את הנצרות ינחל כסא כבוד בממלכת כהניה, ורווזניה ישלמו לו חלף עבודתו עשרים וחמש שנה לתפארת אלהיתם, וטוב לו, רק ירף ממנו.

עדות חכמי הנוצרים.

(כי ישו הנוצרי לא היה ולא נברא).

עם המאמר האחרון כבר חשבתי לגמור את ספרי, אבל אחד ממיודעי אשר קרא את הכ"י, העירני, כי להקוראים העברים אשר הסכינו להאמין במציאת ישו, תהיה הכחשת מציאותו דבר חדש. ולא נקל לשרש אמונה מלב איש בפעם אחת. ומה גם כי לא הבאתי די עדים נאמנים אשר יעידו על אמתת החלטתי. ובעברית הן לא נמצא עוד אף ספר אחד המכחיש מציאת ישו. אף כי בספרות הכללית אין זה דבר חדש. וסופרים למאות כבר החליטו לנעלה מעל כל ספק בעולם. כי ישו הנוצרי היה כבר רעיון עתיק, ונודע בין כל עובדי האלילים. והנצרות לקחה את הרעיון ותלבישהו בגד עברי. גם לידתו של ישו, מותו ותקומתו, הכל כאשר לכל כבר היו לעולמים, ובהוכחם אחרי כן, כי עם היהדות אשר השקיעו בתהום העוואנגעליום לא יאריכו ימים, בדאו להם איש אחד בשם פוילוס. מומר יהודי אשר גרש את היהדות מתוך הנצרות עד לבלי השאיר לה שריד. וישנה את הנצרות כלה, ויביאיה להיכל האלילים פנימה. עד כי היתה הנצרות המעשית ענין אחד. פויליסטית-אלילית. והנצרות העוואנגעלית ענין אחר. חתום בספר לזכרון, להלכה אך לא למעשה. ומחנה גדולה, סופרים נוצרים מלידה ומבטן, ובהם גדולי חכמי התבל בראו ספרות שלימה לתכלית זאת, לפקוח עיני ההמון. למען ידעו, כי דרכם חשך. וכבר הצליחו, כי רבים מכהניהם הבאים על שכרם נספחו אליהם. וכמעט יום יום הננו שומעים מפיהם דברים ברורים כי לא יאמינו במציאות ישו, ומלעיבים בתורתו. ואין כל ספק בדבר, אם ישמעו, כי קם היום סופר יהודי המאמין במציאת ישו ותורתו, יחשבוהו לפתי תמים, או לאיש תככים ומרמה אשר מכר את נשמתו לבעל בעד בצע כסף. ואם יש למיסיאן

במה להתפאר באמת. הוא, כי זכתה בגורל את המחבר, עורך השלח. בעל ספר „חיי ישו ותורתו". ציד דג גדול כזה, לויתן העלתה בחכה, הוא באמת אוצר בלום לצודדי נפשות, לשום אותו על נס לעיני ההמון. ובעד אלה חשבתי לחובת לי לתת בידם את ספרי זה, ואם לא יאמינו לאיש יהודי המדבר אליהם. בחשבם כי קנאת דתי אכלתני, ועל כן אולי הפרזתי על המדה, כי על כן מצאתי חובה לי להביא עדות גדולי חכמי הנוצרים, אשר איש לא יוכל לחשדם בקנאת דת. החכם המלומד John E. Remsburg בספרו הגדול The Christ. A Critical Review and Analysis of the Evidences of His Existence. New York

במאמרו הראשון „מציאת ישו לא תתכן" אומר : לבי ירחש כבוד גדול לאיש המקריב את נפשו לטובת העם. ועל קבר איש כזה הנני נכון לשפוך דמעות המות. ולא נגד איש כזה ערכתי את ספרי, רק נגד ישו הנוצרי האלהי, איש אשר בשמו נשפך ים דמי נקיים. איש אשר בשמו נמלאה הרשימה השחורה אשר בה נרשמו כל חטאת הקוראים בשמו. איש אשר חמש מאות אלף כמרים יעבדוהו כיום, ואיש כישו מבית לחם, המשיח הנוצרי, איש כזה לא יכל להיות במציאות מעולם. איש אשר מיום הולדו עד יום מותו, ועוד טרם הולדו ואחרי מותו, היה כלו מופת אחד. אם לא יתכן ישו בלי מופתים, הן לא יתכן כל ישו בכלל, וכן הוכיח פאראר בספרו Witness of History to Christ, Page 25.

באמרו : אם המופתים בעוואנגעליום לא יאמנו, הנה כל הנצרות היא שקר וכזב. והחכם מאַנועל בספרו Aids to Faith, Page 3. מודה, כי כבר הצליחו מכחישי מופתי ישו בספריהם. ובכן כל בנין הנצרות הנוסד על מופתי העוואנגעליום נהרס בלי חמלה. דר. וועסטקאַט, בספרו, Gospel of the Resurrection, Page 34. כותב : שרש ויסוד הנצרות המה המופתים בעוואנגעליום, ואם יתכן להוכיח כי המופתים אינם נאמנים. או כי לא יתכנו, אז כל הדרישות והחקירות אודות פרטי ספורי העוואנגעליום אך למותר.

ה' רעמסבערג מסיים את הפרק הראשון (צד 23) לאמר :

את המופתים נחוץ לגרש מעולמנו לעולם התהו, ויותר מכלם, את ראש בעלי המופת, ישו הנוצרי, איש שלא יתכן ולא היה במציאות מעולם.

במאמרו ,,דומית סופרי דברי הימים אודות ישו" (צד 24) הוא כותב לאמר : עוד עדות נאמנה, כי המשיח הנוצרי לא היה במציאות מעולם. וכל המסופר אודותיו, הוא רק משל בדוי. אבל לא ספור היסטאָרי. יוכיחו כל סופרי דברי הימים אשר חיו בעת ההיא (אשר בדו את ישו) אשר כלם לא ראו ולא שמעו ולא זכרו את ישו. אמנם אין זה מן הנמנע כי היה שם בארץ ישראל איזה מורה שפל מדלת עם הארץ. ואשר אותו לקחו למשל בעד ישו הנוצרי. אבל אין איש ידע וראה אותו. ואין איש שם לב אליו לכתוב את תולדתו, ואם רענאן ואחרים נסו לכתוב זאת. הנה כלם החטיאו את המטרה. מפני שלא מצאו כל חומר היסטאָרי לתכלית זאת*). והסופרים אשר חיו בימים ההם לא השאירו לנו אף מלה אחת אודות ישו. ודורות רבים אחריו — מלבד איזה אגרות הכמרים — אין לנו כל זכר אודותיו.

ואלה הסופרים אשר חיו בזמנו (של ישו) עד מאה שנים אחריו, אשר כתבו ספרי דברי הימים, ולא ידעו מציאות ישו. והגדולים בהם הנודעים בתבל. כמו, יאָזעפוס, פילון היהודי, סענעקקא. פליניוס. (הבכור), מארטיאל. פלוטארך. יוסטוס מטיבעריוס, אפאללאניוס, פליניוס הצעיר. טאציטוס, לוקאנוס, סועטאמוס. מארטיאל, פערסיוס. קווינטילליאן. עפיקטעטוס. יוליוס איטאליקוס. סטאטיוס. פטאלעמי, הער־מאגאנעס, וואלעריוס מאקסימוס, אפיון. טהעאן מסמירנא.

---

*) מאד צר לי, כי כל חכמי התבל לא ידעו, כי היהודי הנודד הנצחי (אשר זכר יוחנן המטבל (יוחנן. כא. כג.). והוא עתה זקן בן אלף תשע מאות עשרים ושלש שנים. והוא יושב עתה בועד הלאמי בירושלם. והוא זוכר ויודע את כל עניני ישו, תולדותיו, חייו, זמנו ותורתו כמו תמול היה הדבר. כמו נדפס בלוח ווילנא משנת תרפ"ב. והזקן הגדול הזה הקיא את כל ידיעותיו וזכרונותיו בספר מיוחד. ומעתה, כל המתחרים והאפקורסים אשר לא יאמינו במציאות ישו, כלם יאלמו לנצח נגד עדות הזקן הזה אשר התרועע עם ישו. (אחרי מות האחרון). כמפרש בעוואנגעליום.

פלעגאן. פאמפאן מעלא. קווינטיוס קורטיוס, לוציאן, פאויזא־ניאס. וואלעריוס פלאקוס פלארוס לוציוס. פאווארינוס. פהאָ־עדרוס. דאָמוס. אוילוס געליוס קאָלומעללא. דיא כריסאס־טאָם, לוזיאס. אפיון האלכסנדרוני. יובענאל (Juvenal) אררִיאן. פעטראניוס. דיאן פרוזעאוס. פאטערקולוס וכו׳.

כל הסופרים האלה כתבו ספרים רבים, די למלא בהם אוצר ספרים. ומלבד שני הזיופים ביאָזעפוס וטאַציטוס, אין כל זכר לישו הנוצרי."

„פילון היהודי נולד קודם ישו, וחי ימים רבים אחרי „מותו המדומה. והוא כתב אודות חיי היהודים בכל משך „ימי חיי ישו הבדוי. ועיר מגורו של פילון, הלא לא רחוקה „היא מירושלם, ויכול לדעת מקרה לידת ישו, והספור אודות „ההריגות של הורדוס. וכן יכל לדעת בבוא ישו בכל הדרו „לירושלם. והוא, פילון יכל לראות תלית ישו. ורעש הארץ. „החשך אשר שרר בתבל. ותחית ישו, ככל המסופר בעוואנ־„געליום, ונפלאות כאלה הלא יכלו להרעיש את כל התבל „כלה. והוא, פילון, לא ידע אף רמז מכל המקרים הגדולים „ההם".

„יאָזעפוס הסופר היהודי הנודע, היה יליד ציון, נולד בשנת 37 לספירת הנוצרים. ואם כן היה בן זמנו של השליחים (אפאָסטאלען), ועת ידועה היה שר פלך הגליל. הגליל, מולדת ישו ומשפחתו. ויאזעפוס נסע לבקר את כל ערי הגליל לכל רוחותיו. וישב גם בקאנא. המקום אשר בו הראה ישו את מופתיו הראשונים. ויאָזעפוס (יוסף בן מתתיהו הכהן) מזכיר שמות כל האנשים הנכבדים בארץ, ומספר כל פרטי המקרים הגדולים כהקטנים במשך שבעים השנים האחרונות. רק את זכר ישו לא ידע ולא הזכיר.

„יוסטוס מטיבעריוס, יליד הגליל, ואם כן שכן קרוב לישו, והוא כתב ספר דברי הימים בזמן חיי ישו הבדוי. ספרו אמנם נאבד, אבל המלומד הנוצרי פאטיוס במאה התשיעית ידע עוד את הספר ההוא. והוא כותב לאמר : יוסטוס לא יזכיר אף במלה אחת את ישו הנוצרי, וכל מה שקרה עמו, ולא אחד המופתים אשר הראה (Photius Biblioth code 33)

„ארץ ישראל היתה אז תחת ממשלת רומא, וכל המקרים אשר קרו בה נרשמו בספרי זכרונות רומא. רק למקרה ישו

אין כל זכר. וכן נאלמו כל סופרי יון בארצם הקרובה לארץ ישראל. וכן כל סופרי היונים באלכסנדריא לא ידעו מאומה מכל המקרה עם ישו.

המחבר הזה מאריך לדבר אודות הזיופים ביאָזעפוס, ומעיד כי הזיוף נעשה בידי נוצרי. יען על פי הסגנון והשפה נקל להבין כי חלו בזה ידי עשו, מלבד אשר בתור יהודי נאמן לדתו ואלהיו, לא יכל יאזעפוס להרים את ישו עד גבהי שחקים. כזאת יוכל לעשות רק מיסיאָנער הבא על שכרו, או נוצרי מאמין אדוק. מלבד אשר גם קצורו (רק ד' או ה' שורות) יוכיח על הזיוף. בעוד אשר יאזעפוס האריך לדבר אף על ענינים קלי הערך. ורק אודות ישו. זה הנביא, המשיח המרומם, אשר כל נביאי ישראל נבאו עליו (כדברי המזייף). איש גדול בענקים, אשר המזייף כותב אודותיו, כי ספק הוא אם נוכל לכנותו בשם איש. ואודותיו יכתוב יאָזעפוס רק איזה שורות קצרות ?

„אבות הכנסיה הנוצרית, הקדמונים, לא ידעו ולא זכרו את ישו, אף לא זכרו מלה אחת כי מצאו זכרון ישו ביאָזעפוס. ובזה אין כל ספק, כי לוא מצא יוסטין, טערטולליאן, קלעמענט האלכסנדרונים. או אריגענוס, איזה זכרון לישו בספרי יאָ-זעפוס. אז יכלו להרים על נס, כי מצאו את משיחם, וזה האות, כי עד כלות המאה השלישית טרם נעשה הזיוף ביאָ-זעפוס, עד בוא השקרן אייזעביוס, אשר כל הסופרים הנוצרים יאשימוהו, כי הוא הוא המזייף, יען הוא הוא הראשון המזכיר את הזיוף, והוא הוא אשר לא ידע בשת להשמיע בפה מלא „כי לטובת הכנסיה הנוצרית טוב ונכון אף לרמות ולהונות, רק למען חזק את הנצרות" (כי כן צוה גם ישו „היו ערומים כנחשים"). וכן נודע, כי הוא הוא אשר שנה וסכסך את ספריו של יאָזעפוס לפי ראות עיניו, והאב הקדוש הזה כותב בספרו Evangelical Demonstration Book 3, page 124. אשר חבר בראשית המאה הרביעית לאמר : „ברור הוא „עתה, כי אחרי כל האותות והזכרונות אשר גליתי אודות „משיחנו. אין כל ספק עוד במציאותו, ובכל זאת לא יחשב „לי לעון אם אביא גם עדות יאָזעפוס היהודי" (אשר ברא הוא עצמו).

„כריזאָסטאָם גם פאטיוס שניהם התכחשו לזיוף של איי-

זעביוס ביאָזעפוס. הראשון הקורא והמבאר את ספריו של יאָזעפוס (בסוף המאה הרביעית) בהתנצלותו בעד הנצרות. ועדות יאָזעפוס הלא יכלה להיות לכלי חפץ בידו, ובכל זאת לא נתנהו יושר לבו להשתמש בזיופיו של אייזעביוס. וכן פאטיוס אשר חקר ודרש בספרי יאָזעפוס, חמש מאות שנה אחרי אייזעביוס, הודה, כי יאָזעפוס לא הזכיר את ישו הנוצרי, אף כי כבר ראה את הזיוף".

„חכמי הנוצרים החדשים בכלל, יודו כלם כי זכר ישו ביאָזעפוס הוא זיוף. ד"ר לאַרדנער, אחד המתנצלים המפורסמים בעד הנצרות כותב : לא נכון ולא ישר הוא להשתמש באמצעים לא כשרים ובחומר מזויף בדברי הימים לטובת הנצרות, חומר אשר מעולם לא ידעו אבותנו הנוצרים קודם אייזעביוס. כמו כן אינני זוכר אף מקום אחד אשר בו יזכיר יאָזעפוס את השם והמלה משיח (כריסט) בכל ספריו, מלבד יעקב אחי ישו. הזיוף מפסיק את ספוריו באמצע. השפה (שפת הזיוף) היא נוצרית. ולא נזכר (הזיוף) אצל כריסאסטאָם, אף כי תמיד יזכיר את יאזעפוס, ולא יכל לשכח, לוא היה אז הזיוף לעיניו בספרי יאָזעפוס". וכן לא הזכירו פאטיוס, אף כי כתב שלשה מאמרים אודות יאָזעפוס, ובמאמרו „יוסטוס מטיבעריוס, אומר פאַטיוס בשפה ברורה, כי סופר דברי הימים יאָזעפוס, בהיותו יהודי, לא חש אף להזכיר בשם ישו".

„לא יוסטין בוכוחו עם טיפהא היהודי, לא קלעמענס האלכסנדרוני אשר הביא בספרו מאמרים רבים מסופרים אחרים אשר קדמוהו, ולא אריגענוס בוכוחו נגד צעלזוס, ראו את הזיוף ביאזעפוס, ועוד יותר מזה, כי בפרק ל"ה בספרו הראשון, מעיד אריגענוס בפה מלא, כי יאזעפוס אשר זכר את יוחנן המטבל, לא זכר את ישו".

„דר' לארדנער כותב עוד הפעם; זכרון ישו אצל יאזעפוס לא נזכר אף ברמז אצל כל הסופרים הנוצרים אשר חיו קודם אייזעביוס (אשר היה חי בראשית המאה הרביעית), כי אמנם לוא נמצא זכר ישו אצל יאזעפוס, הלא יכלו הסופרים ההם — בויכוחיהם עם היהודים ועובדי האלילים — לנקר את עיני מתנגדיהם, אבל אין כל זכר לזה אצל יוסטין, קלעמענס, טער-טולליאן או אריגענוס, והסופרים ההם נודעו לחכמים גדולים,

וכלם קראו את ספרי יאזעפוס, ונקל היה להם לנצח את היהודים בחומר יקר כזה בפי יהודי, סופר גדול ונכבד כזה, וחזוק גדול לנצרות, בהיות יאזעפוס קרוב מאד לזמן ישו, וידע את כל עניני היהודים בארץ אבותיו, ואשר היה גדול נכבד מאד, והשיג טובות רבות מיד אספסייאנוס וטיטוס, ובלי ספק קבלו הנוצרים בשמחה מין מציאה כזאת, (אודות ישו) לוא מצאו זכרו בספריו של יאזעפוס.

(Lardner's Works, Vol. 1, Chapter IV.)

„בישאף ווארבורטאן, כותב מפרש, כי זכר ישו ביאזעפוס הוא זיוף, יען, היהודי אשר יודה באמתת הנצרות, טבעי הוא, כי יאהב ויחבק אותה, כי על כן הנני מחליט, כי המאמר אשר כתב יאזעפוס אודות ישו, זה יאזעפוס אשר היה יהודי נאמן לתורת משה, והוא יכיר את ישו למשיח ישראל, במלות ברורות ומוצקות כאלה, (כמו שכתב המזייף) הוא זיוף גלוי, ועם זה גם זיוף גס, אוילי". (מובא אצל לארדנער, חלק א' פרק ד').

דר' גילעס מהכנסיה הנוצרית האנגלית כותב:

„אלה הבקיאים יותר בכתבי יאזעפוס, וסגנון שפתו, לא יחשבו הרבה, וישפכו כל חמתם על המזייף אשר זייף את המאמר הזה (אודות ישו) ויכניסו בתוך ספרו של יאזעפוס, במשך המאה השלישית, והזיוף נעשה בידי נוצרי אדוק, אשר חרה לו מאד, כי סופר מהלל כיאזעפוס, לא יזכיר את ישו או שליחיו, אבל המזייף לא הגיע למטרתו, כי אמנם נקל לנו לבצור ענבים מקוצים ותאנים משקמה מלמצוא זכרונות אודות ישו בכתבי יאזעפוס היהודי, יען כלם יודעים כי הסופר ההוא היה יהודי קנאי, נוצר תורת משה והתלמודיים, ואיך יכל לכתוב כי ישו היה המשיח? יען על פי הודאת כזאת הלא היה בעצמו נוצרי גמור*), ובתור נוצרי, הלא קצר מאד המאמר

---

*) ומה יענה על זה החסיד המאמין האדוק בתורת ישו הנוצרי? אם כהן נוצרי מפורסם יוכל להכיר את יאזעפוס לנוצרי גמור, אם רק אמת היה כי כתב איזה שורות לטובת ישו, ומה הוא אם כן, הסופר הכותב ספר שלם אשר יכיל 466 עמודים לכבוד ישו, לתפארת השליחים, לצדקת המזייפים האחרים, ועושה זיופים על חשבון עצמו, עושה את ישו לרב גדול העומד במדרגה אחת עם ראשי התנאים הראשונים, מורה ומטיף גדול ככל הנביאים הגדולים

אשר כתב, ובתור יהודי, המאמר (המזויף) הוא ארוך מאד, והמזייף כמו השקיע אבן טובה במקום לא נכון לה... ולוא אמת היה הדבר הננו בטוחים כי יוסטין, טערטולליאן וכריסאסטאם השתמשו בו לטובתם בויכוחיהם נגד היהודים, ובלי ספק זכרו זאת אריגענוס או פאטיוס, ורק אייזעביוס הוא הראשון אשר יזכרהו, ואמונתנו על משפטו, ועוד פחות מזה על ישרת לבו של הסופר הזה, לא תתננו לשים לב על כל אשר יצא מעטו ללא אמת". (Christian Records, page 30.

הסופר האשכנזי, האדון הויזראטה, כותב אודות הזיוף ביאזעפוס לאמר: „הזיוף הזה נכתב בידי איש אשר לא ידע בשת, כנוח עליו רוח שגעון", (קלויזנער! השמעת?).

ככל הדברים האלה, בהוספות וטעמים שונים, כתבו עוד סופרים רבים, ולבלי האריך בענין זה, אזכיר רק שמות עוד איזה סופרים, כמו בארינג גולד בספרו Lost and Hostile Gospel.

וכן הסופר דר' טשאלמער, בספר Kneeland's Review והפראפעססאר מילמאן בספרו Gibbon's Rome, Vol. 11, p. 285 בהערה, וכן הסופר המהלל קאנאן פאררואר בספרו Life of Christ, Volume 1, Page 46.

וכן הסופר הנוצרי האשכנזי, טהעאדאר קיים, בספרו „ישו הנוצרי" צד 25.

וכן הכהן הנוצרי דר' הוקאס ההאלאנדי, כותב דברים נמרצים בענין זה בספר Bible for Learners, Vol. 111, p. 27.

ודר' אלכסנדר קאמפבעלל, סופר נוצרי מפורסם באמעריקא למבקר חרוץ, בספרו Evidences of Christianity, p. 312. אומר; „בנוגע למיסד הנצרות, מצא יאזעפוס טוב ונכון לפניו לבלי הזכיר את שמו בספריו", אף כי בספריו הנמצאים עתה בידנו, נמצא זכר לישו בכבוד גדול וקורא אותו בשם „משיח" אפס, יען כי יאזעפוס לא המיר את דתו בדת הנצרית, והדברים אודות ישו לא נמצאו ביאזעפוס עד המאה הרביעית, הנה כי כן, מטעם זה ועוד טעמים אחרים, מוסכם ומקובל אצל כל הסופרים כי הוא זיוף.

בטעם זה כותב גם הענציקלאפעדיא בריטאניקא.

בישראל, ועוד גדול מהם, הכל כאשר ימיפו ראשי המשלחת הלאנדאנית, אין נגרע דבר.

נָס ישראל מן המערכה.

(אבל לא יוסיף)

אלף ותשע מאות שנה תרדפנו הנצרות, ואנחנו נסים. בורחים. מתנצלים מפני כדורי דתם בעת סכנה, ואף כי לא השיגונו עד הנה, אין כל ספק כי לא ישיגונו עד עולם, יען כדוריהם כדורי ..רית, ותותחיהם קש. אבל כבר הגיעה העת, כי נחדל מהיות מתנצלים נסים, לוחמים מלחמת מגן. מלחמה אשר נתנה קטורה באף רודפנו להלחם בלי קץ ותכלית. הבה נקרא לרודף, פה עמוד ! הבה נתראה פנים במערכה ! הבה ! יראו נא רודפנו כי כדורנו המה כדורי מות, ותותחינו ברזל עשת. ואחד מאתנו יניס אלף. ואז ינוסו המה. יתחבאו במחלות עפר. ולא יוסיפו להרגיזנו. ועוד יודו לאלהים חסדו כי נרפה מהם. ולא נהפכנו לרודפים. נלמדם בינה כי ילכו לרעות בשדה זרים. אבל אל כרמנו אנו לא יהינו לגשת, כי תחת ענבים ימצאו אבנים. ואם בלעו איזה בוגדים מקרבנו אשר התמלטו אליהם, לא נפל לבנו. אבל עלינו עתה לפקוח עין על הבוגדים החדשים. הבוגדים בבית ישראל פנימה, הבוגדים בלי טבילה, אשר נוספו על שונאינו, ואת מחננו לא עזבו, והבוגדים האלה אמנם מסוכנים לנו הרבה יותר מאויבנו מבחוץ. אשר על כן אמרתי „גדולה עברה לשמה“, ואלך ללמוד חכמת הנצרות. וממנה אקח לי כדורים, חרב חנית וכידון להלחם עם גלית. והנני בטוח כי אבני לא יחטאו המטרה. ולתכלית זאת הנני מכין לדפוס את ספרי הגדול „היער באין דב“ למען יוכחו הקוראים עברית כי הנצרות היא קורי עכביש, כי אין דב ביערה הגדול. ישו הנוצרי לא היה ולא נברא, מעולם לא נולד ולא מת. עורבא פרח. ואם יוסיפו איזה סופרים לבוא אחרי, לצאת למלחמת ד'. אז נבער את הבוגדים מקרבנו. ושונאינו מבחוץ לא יוסיפו לגשת אלינו, הבו !

חֵץ תשועה לישראל!